elia group

Elia | 50Hertz | EGI

Ready to accelerate

Activiteitenverslag 2019

Het Elia net

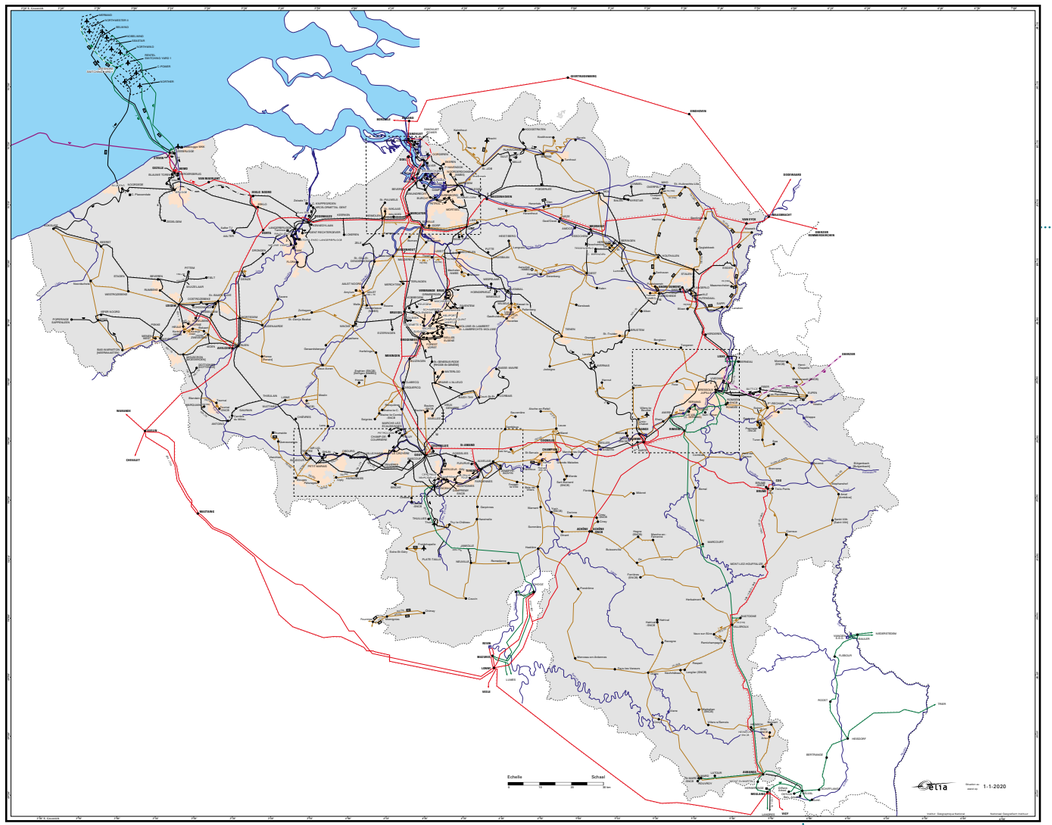

Het 50Hertz net

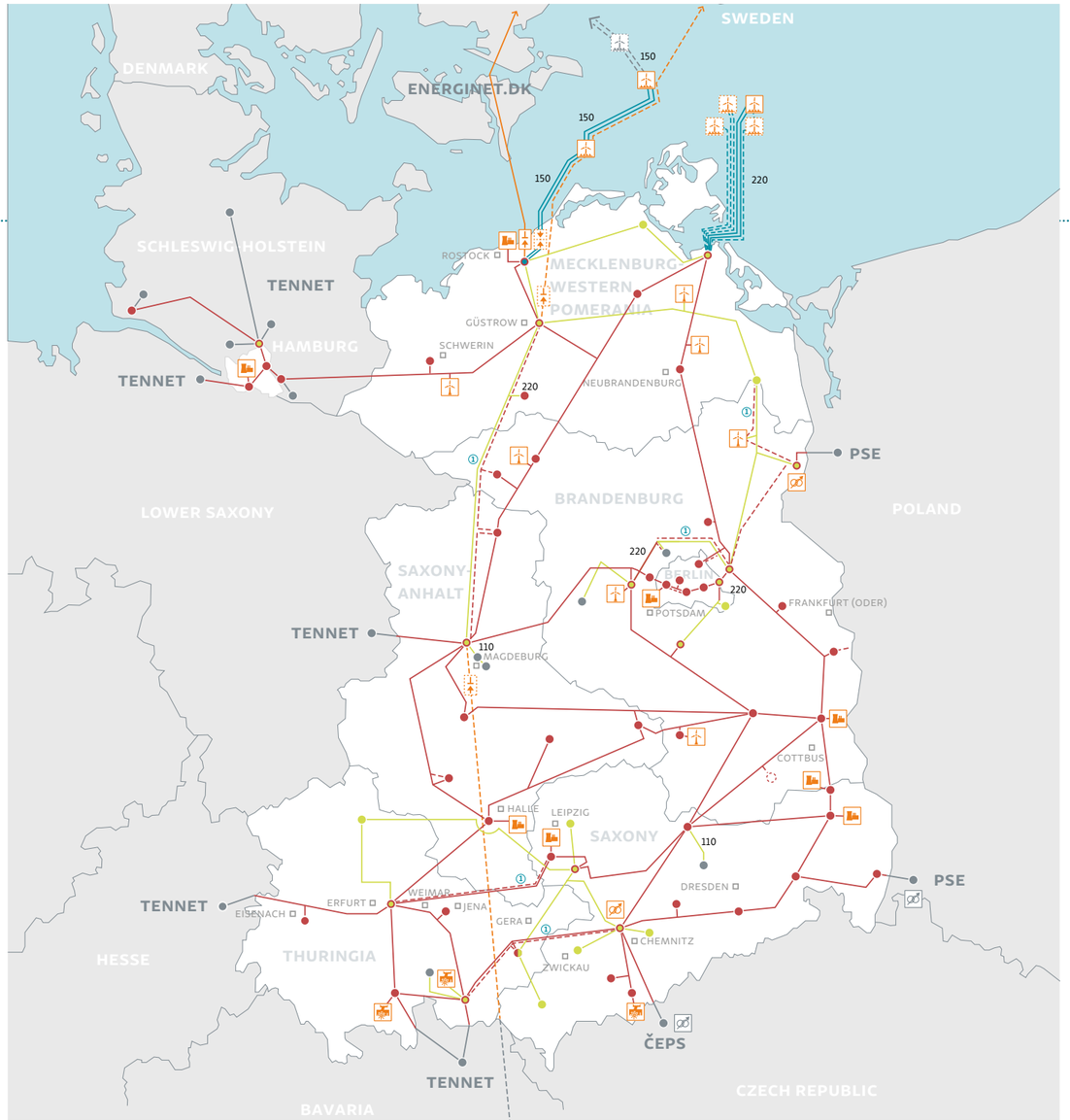

Inhoud

Over dit verslag	2
We zijn de schakel tussen productie en distributie	4
Interview met Chris Peeters en Bernard Gustin*	6
De context van de energietransitie*	10
Ons verhaal*	11
Een stabiel en veilig net, de klok rond: interview met Stefan Kapferer, CEO van 50Hertz	14
Duurzame acties in het belang van de samenleving*	16
2019 in cijfers	18
Elia groep in 2019	20
Vijf jaar Elia Grid International: interview met Didier Wiot, CEO van EGI	24
Onze strategie*	26
Bouwsteen I: We zorgen voor een veilig, betrouwbaar en efficiënt net*	30
Bouwsteen II: We leveren het transmissiesysteem voor de toekomst*	42
Bouwsteen III: We ontwikkelen het elektriciteitssysteem en de markten*	60
Bouwsteen IV: We werken samen om waarde te creëren voor de samenleving*	72
Bouwsteen V: We stemmen onze cultuur af op onze strategie*	86
Bouwsteen VI: We houden onze ogen open voor innovatie en groeikansen*	102
Bestuursorganen	114
Corporate governance verklaring*	116
Wettelijke structuur	148
Het Elia-aandeel in 2019	150
Managementrapport*	153

* Deze hoofdstukken vormen het jaarverslag cf. artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen

Voor een succesvolle energietransitie in een duurzame wereld

We ontwikkelen en bouwen de infrastructuur van de toekomst en via innovatieve diensten zorgen we voor een betrouwbaar en duurzaam elektriciteitssysteem. Bij elke beslissing zetten we het belang van de samenleving voor-op. Wij zorgen ervoor dat de lichten branden en dienen onze klanten op een verantwoordelijke, uiterst efficiënte en niet-discriminerende manier. Wij garanderen de veiligheid van onze medewerkers, onze aannemers en iedereen die in contact komt met onze infrastructuur.

Over dit verslag

Het jaarverslag 2019 bestaat uit drie delen: het activiteitenverslag, het duurzaamheidsverslag en het financieel verslag. We informeren onze stakeholders over ons bedrijf, onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en onze financiële resultaten. U leest nu het activiteitenverslag.

Ga naar
www.eliagroup.nl/publicaties/jaarverslagen
om deel twee en deel drie te lezen.

Activiteitenverslag 2019

Dit verslag legt uit wie we zijn en wat we doen, in welke context we werken en wat onze risico's en opportuniteiten zijn. Het beschrijft onze strategie en de vooruitgang die we in de realisatie van onze doelstellingen hebben geboekt. Het bekijkt ook ons 'corporate governance'-beleid en geeft een eerste analyse van onze resultaten in 2019. Het activiteitenverslag bevat gereguleerde informatie, die op 14 april 2020 werd gepubliceerd na beurstijd.

GRI-normen: kernoptie

Dit verslag is opgesteld volgens de GRI-richtlijnen, de eerste wereldwijde normen voor duurzaamheidsverslaggeving. De GRI-referenties in dit verslag geven aan waar Elia groep rapporteert over haar economische, ecologische of maatschappelijke impact. Raadpleeg de GRI-index op pagina 73 van het Duurzaamheidsverslag voor een volledig overzicht.

Via de hyperlinks in dit verslag vindt u meer gedetailleerde informatie over een bepaald thema aan de hand van een video, brochure of webpagina.

Klaar om te versnellen...

... voor een geslaagde energietransitie in het belang van de samenleving

GRI 102-40, GRI 102-9

We zijn de schakel tussen productie en distributie

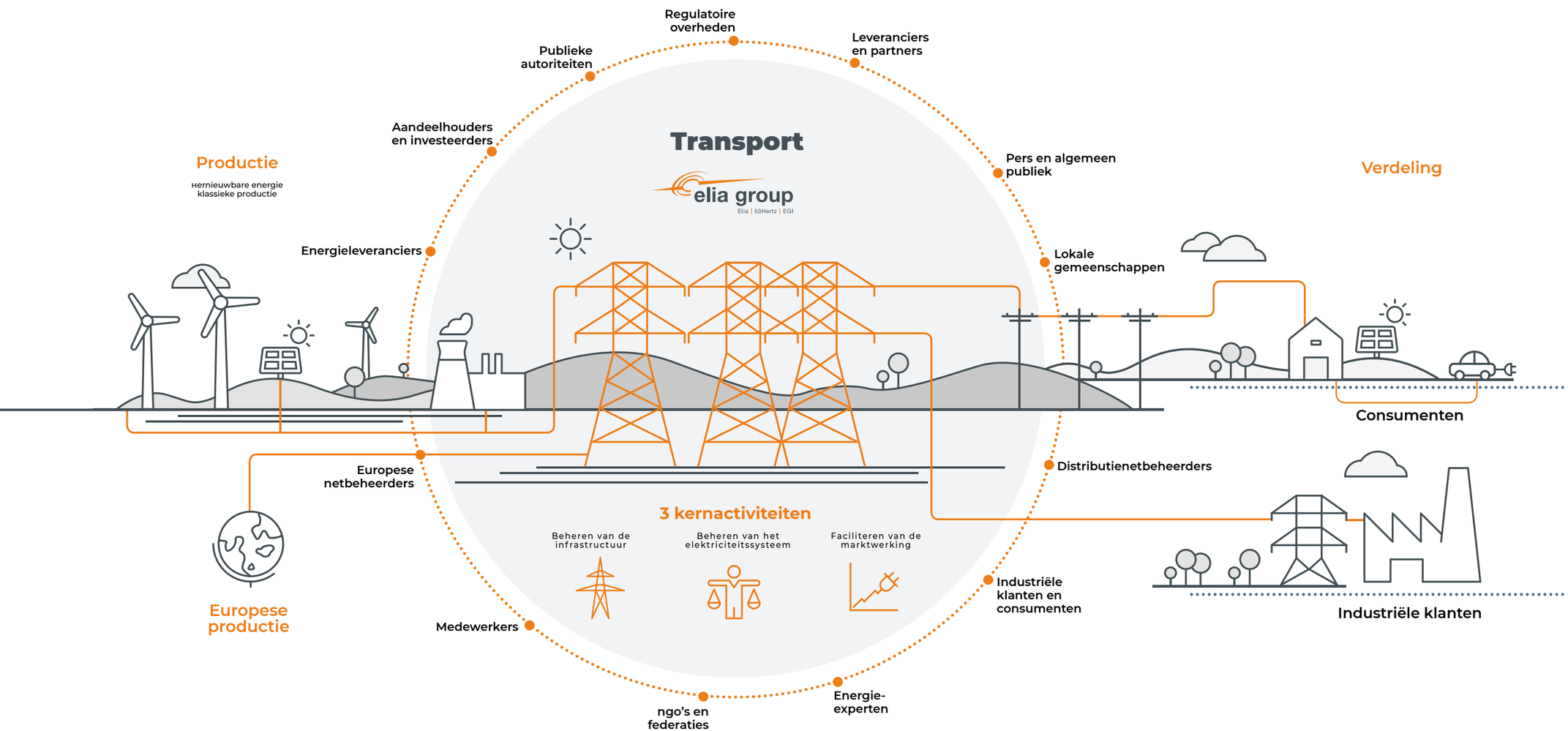

Bekijk de video

http://bit.ly/GuardiansOfTheGrid

en maak kennis met de verschillende energiespelers.

Klaar om te versnellen

Interview met Chris Peeters en Bernard Gustin, CEO en voorzitter van Elia groep

GRI 102-14
GRI 102-15

De transitie van het Europese energiesysteem is ontegensprekelijk één van de grootste maatschappelijke uitdagingen van deze eeuw. De ambities van de Europese Green Deal om tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te zijn, bespoedigen de overgang naar een CO_2 neutrale samenleving. Voor Elia groep is de energietransitie de belangrijkste prioriteit. Met een geüpdatete strategie, geactualiseerde ontwikkelingsplannen, een nieuwe bedrijfsstructuur en extra kapitaal zijn we klaar om te versnellen.

Onze activiteiten spelen zich in toenemende mate af in een internationale context. Het is belangrijk dat we ons aanpassen aan die realiteit.

Chris Peeters

2019 was het jaar van de Green Deal maar ook van de klimaatmarsen en het protest van de gele hesjes. Hoe gaat Elia groep hier mee om?

Bernard: "Tot voor kort waren het vooral niet-gouvernementele organisaties en de lobbygroepen die pleitten voor klimaatmaatregelen. Stilaan neemt ook de politiek het voortouw. Er zijn alsmaar meer klimaatministers en ambitieuze plannen. Tegelijk is er de bezorgdheid over de kostprijs. Met onze initiatieven beperken we de gevolgen van klimaatveranderingen en tegelijk ook de kosten voor de volgende generaties."

Chris: "Daarom is het belangrijk om te weten welk traject je volgt om klimaatmaatregelen te nemen. Bepaalde beslissingen hebben vandaag in verhouding tot hun kostprijs meer effect, andere misschien pas later. Als netbeheerders moeten we in een vroege fase al heel complexe beslissingen nemen. Daarbij stoten we vaak op het NIMBY-fenomeen ('not in my backyard'). In de energietransitie zijn wij nochtans diegenen die het minst gaan wegen op de portemonnee van de mensen en het meeste verschil kunnen maken qua CO_2-reductie. We streven naar de best mogelijke maatschappelijke en ecologische oplossingen. Daarom is de interactie met onze diverse stakeholders zo belangrijk. We willen een transparante en betrouwbare adviseur voor de beleidsmakers zijn. En wanneer we nieuwe infrastructuur plannen, betrekken we stakeholders in een zeer vroeg projectstadium. Elia groep integreert hun input in de verschillende planningsfasen."

Bernard: "Vandaag ligt het zwaartepunt van de energietransitie bij het elektriciteitsnet. Dat is een heel interessante evolutie en vraagt een andere aanpak. De komende twee jaar investeren Elia en 50Hertz jaarlijks maar liefst 1,1 miljard euro in de integratie van hernieuwbare energie, de ontwikkeling van een offshore hoogspanningsnet en in de aanleg van interconnectoren om de integratie van de Europese energiemarkt mogelijk te maken. Dankzij digitalisering en innovatie stellen we ons net open voor nieuwe spelers, andere industrieën en nieuwe technologieën. Dat schept verwachtingen en brengt veel druk met zich mee maar we zien dat dit de jongeren enorm aanspreekt. We trekken nieuwe profielen aan: jonge ingenieurs die tot voor kort voor de Googles van deze wereld wilden werken, kiezen nu voor ons. Ze vinden hier een mix van technische complexiteit en digitalisering en krijgen de kans om bij te dragen aan de strijd tegen klimaatopwarming. "

De kapitaalverhoging van 434,8 miljoen euro is succesvol afgerond. Hoe kijken jullie terug op die operatie?

Bernard: "Een kapitaalverhoging is een gezondheidstest voor het bedrijf. Het is het moment waarop je ziet of de markt jouw strategie begrijpt en gelooft. We hebben een groot vertrouwen gezien bij de huidige aandeelhouders. Maar ook op de markt was de kapitaalverhoging een groot succes. Onze beurskoers was nooit zo hoog en weerspiegelt onze ambitie. Dat bewijst dat ook de markt onze strategie doordacht vindt. "

Chris: "We merken dat we een nieuw type investeerder aantrekken die ons aandeel als een interessant beleggingsinstrument ziet. Institutionele beleggers willen deel uitmaken van ons groeiverhaal. Voor hen zijn we meer dan een obligatieaandeel. Dat is een belangrijk gegeven."

Zal er niet snel nood zijn aan een nieuwe kapitaalronde als de groeistrategie concreet wordt?

Bernard: "Het is belangrijk om een evenwicht te vinden tussen plannen bijsturen op basis van de markt en eigen vooropgestelde doelen behalen. Zowel de raad

van bestuur als het management zijn bereid om opportuniteiten te bekijken. Als die positief zijn voor de Groep, gaan we ervoor. Sinds de bijkomende participatie in 50Hertz is er een nieuwe dynamiek. Onze teams staan klaar."

Chris: "Als de overheden beslissen om de energietransitie te versnellen, zijn bijkomende investeringen nodig. Een kapitaalverhoging voor organische groei kan dus vooruitgeschoven worden. Maar de belangrijke onbekende is de niet-organische groei."

In 2019 is de bedrijfsstructuur aangepast en is Elia groep een holding geworden. Vanwaar die verandering?

Chris: "Onze activiteiten spelen zich in toenemende mate af in een internationale context. Het is belangrijk dat we ons aanpassen aan die realiteit. Wij zijn even groot in België als in het buitenland. Onze Duitse dochter 50Hertz is in de nieuwe bedrijfsstructuur een gelijkwaardige businessunit. Het stelt ons in staat om de juiste balans te vinden tussen de groepsdynamiek en de lokale identiteit."

Bernard: "Binnen de Groep kijken we naar synergieën op het vlak van bijvoorbeeld strategie, financiën, innovatie, veiligheid. Daarnaast is er ook de lokale aanpak. Het was een bewuste keuze om in 2018 de voorkeur te geven aan een Duitse minderheidsaandeelhouder. De relatie met de Duitse ontwikkelingsbank KfW loopt zeer goed omdat beide partijen het gevoel hebben dat het een goede deal is. Daardoor neemt KfW zeer actief deel in onze bestuursorganen. KfW helpt ons om betere beslissingen te nemen omdat ze de lokale context beter begrijpen."

Heeft de aankomende internationalisering van de Groep een impact op de samenstelling van de Raad van Bestuur?

Bernard: "Tot nu waren we gebonden aan de Belgische elektriciteitswet. De holding is een niet-gereguleerd bedrijf. Dit laat toe om onze bestuursorganen te spiegelen aan de realiteit. Aangezien de helft van onze activiteiten zich in Duitsland situeren, lijkt het me logisch dat we met de tijd bestuurders hebben die een duidelijk zicht hebben op wat er zich daar afspeelt en ons daarin adviseren."

Ander belangrijk hoogtepunt in 2019 waren de eerste offshore projecten in België. Het mariene milieu lijkt een risicovolle werkomgeving voor een netbeheerder.

Chris: "Daarom hebben we er ook zoveel aandacht aan besteed. Zowel de Nemo Link-kabel als het Modular Offshore Grid (MOG) zijn op tijd, binnen het budget en op kwaliteit afgeleverd. Nemo Link tussen België en Groot-Brittannië is de eerste interconnector die daarin slaagt. Ook het MOG, Elia's eerste schakelplatform op zee, was een waar huzarenstuk. Tweeënhalf jaar geleden stond het project niet eens in de wet. Vandaag zijn de eerste offshore windparken aangesloten. Ik ben bijzonder trots op wat onze teams gerealiseerd hebben. "

Bernard: "50Hertz heeft meer ervaring met offshore. We hebben hun competenties maximaal ingezet. Onze gezamenlijke ervaring is een belangrijke hefboom naar toekomstige groei. De meeste rapporten spreken over een offshore windpotentieel van 400 GW, waarvan de helft op de Noordzee. Vandaag zitten we op 25 GW. Dat moet dus gigantisch naar omhoog. Bovendien zal dat net Europees verbonden worden. Ook daar zitten we in koppositie. 50Hertz realiseert met het Combined Grid Solution-project momenteel de eerste hybride interconnector tussen Deense en Duitse offshore windparken. "

Elia groep wil een leidend Europees energiebedrijf zijn. Hoe heeft zich dat vertaald in 2019?

Chris: "Omdat we internationaal gepositioneerd zijn, bekijken we complexe problemen vanuit meerdere invalshoeken. In beide landen hebben we sterke teams die de zaken op een eigen manier benaderen. Door samen te werken kom je tot constructieve oplossingen: 'Future-Proofing the European Energy System towards 2030' is onze eerste gezamenlijke studie over de toekomst van het Europese elektriciteitsnet. We denken vooruit en gaan niet in het defensief."

Bernard: "Doordat we internationaal werken, zijn we wat atypisch in onze sector. Maar dat geeft ons net een open visie. Ons intern veranderingsproces is bijvoorbeeld opgestart door een Duitser die perfect Frans spreekt en Nederlands begrijpt. Onze operationele activiteiten worden op groepsniveau aangestuurd door een comité dat Belgisch-Duits evenredig is samengesteld. Een ander voorbeeld is Elia Grid International. Zij kunnen vanuit hun consultancypositie leads aanbrengen die voor de Groep interessant zijn. Ze zijn een belangrijk deel van de puzzel. Door rond ons te kijken, zien we sneller nieuwe noden en nemen we acties, zoals rond digitalisering. We kijken ook actief naar partnerschappen."

Chris: "Ik denk ook aan technisch leiderschap. 50Hertz integreert één van de hoogste percentages hernieuwbare energie (60% in 2019). Dat is niet echt zichtbaar. Onder de motorkap gebeurt er zeer veel om het net stabiel te houden zonder dat de consument dit merkt. Voor SuedOstlink gebruiken we voor het eerst ondergrondse kabels met een spanningsniveau van 525 kV. We realiseren ook een wereldprimeur met Combined Grid Solution, het project dat twee offshore windparken connecteert."

"We willen de volgende generaties niet belasten met de gevolgen van de klimaatverandering maar evenmin met een pak schulden.

Bernard Gustin

Zijne Majesteit de Koning bezocht het Modular Offshore Grid (MOG) tijdens de inhuldiging op dinsdag 10 september 2019.

De energietransitie zorgt voor toenemende elektrificatie. In hoeverre zijn marktconvergenties met bijvoorbeeld transport en verwarming al tastbaar?

Chris: "Als gereguleerd monopolie hebben we een specifieke rol en we zijn ook niet de enige systeembeheerder. Maar ik verwijs graag naar het IO.Energy-project in België dat binnen de muren van Elia is ontstaan en waarmee we de consument op een actieve manier in het marktgebeuren betrekken. Na analyse hebben we eind 2018 een oproep gelanceerd tot samenwerking. Vandaag testen we de eerste projecten rond smart building en lokale energiegemeenschappen."

Bernard: "We nemen de rol van anderen niet over, niet van de distributiesector, niet van de commerciële markt. We werken samen en komen zo tot oplossingen die het beste zijn voor de consument en plaatsen hem altijd in het centrum."

Wat moet de focus zijn voor 2020?

Bernard: "We hebben veel verwachtingen gecreëerd rond de integratie en de synergiën met 50Hertz. Die gaan we nu realiseren. Rond digitalisering bijvoorbeeld hebben we mooie initiatieven opgezet zoals IO.Energy. Tegelijk denken we na over het volgende grote project. Ik ben ervan overtuigd dat een onderneming groeit door projecten en ambities. We hebben twee fantastische jaren achter de rug. Nu moeten we ervoor zorgen dat we dit groeitraject voortzetten. "

Chris: "We staan nog maar aan het begin van wat komen zal. Het goede nieuws is dat de verschillende assen waar onze strategie op gebouwd is, de juiste richting aangeven. Digitalisering wordt op Europese schaal steeds relevanter en er zijn mogelijkheden om verdere organische groei te realiseren. Wat vandaag in de startblokken staat, bouwen en breiden we verder uit. Er komt bijvoorbeeld een nieuwe golf van offshore projecten aan. We grijpen nu de kansen om verder te groeien."

"Onze Duitse partner KfW helpt ons om betere beslissingen te nemen. Ze begrijpen beter de lokale context.

Bernard Gustin

Tot slot een woord van dank. Aan wie denken jullie in het bijzonder?

Chris: "Vanuit een CEO-perspectief zijn er binnen een onderneming een aantal kritische relaties die mee het succes bepalen, zoals de relatie CEO-CFO. Het zijn complementaire rollen die elkaar in evenwicht houden en uitdagen. Even cruciaal is de relatie met de raad van bestuur die zich sterk concentreert rond de relatie CEO-Voorzitter. Ik bedank Catherine Vandenborre en Bernard Gustin voor de goede dynamiek die er tussen ons is. Tegelijk feliciteer ik alle medewerkers die zich hebben ingezet om Elia groep op de kaart te zetten. Daaraan hebben heel veel mensen bij Elia en 50Hertz heel hard gewerkt. Onze diensten zorgen ervoor dat het licht blijft branden. Zij bereiden de toekomst van het net, van het systeem en van de markt voor. Tot slot vermeld ik onze overheden en onze regulatoren. We discussiëren op een respectvolle manier en realiseren de projecten die nodig zijn."

Bernard: "Het is zeer aangenaam om te zien hoe het team evolueert in beide landen. Chris heeft daarin een belangrijke rol gespeeld. Hij is erg aanwezig op het terrein. Ook het management was betrokken bij alle werkgroepen met de raad van bestuur. Dat gebeurde op een zeer natuurlijke en open manier. Die transparantie is belangrijk en schept vertrouwen. De regulatoren en de overheden hebben onze ambities goed begrepen en de nodige steun gegeven. Bij de versterking van ons Duitse management konden we rekenen op de steun en het advies van onze Duitse partner KfW waarmee we een heel positieve relatie hebben. Tot slot ook een woord van dank aan onze aandeelhouders die ons gevolgd zijn in de kapitaalverhoging en ons zo het nodige vertrouwen geven."

De context van de energietransitie

GRI 102-15

Als transmissienetbeheerders nemen Elia en 50Hertz het voortouw in de energietransitie. Onze elektriciteitsnetten hebben een cruciale rol bij de decarbonisering van de energiesector en van de samenleving in het algemeen.

De energietransitie zorgt voor een toename van de hernieuwbare energieproductie en brengt ook andere evoluties met zich mee: meer decentrale opwekking, meer supranationale coördinatie en de opkomst van innovatieve technologieën zoals het Internet of Things (IoT), artificiële intelligentie (AI) en blockchain, die bijdragen aan de snelle digitalisering van de samenleving.

We zien nieuwe marktspelers en technologieën opduiken, waaronder elektrische auto's, batterij-opslag en Power-to-X-technologieën. In een koolstofarme en steeds meer digitaal wordende het beheer van het elektriciteitsnet alsmaar complexer. Elektriciteit opwekken is meer dan ooit weersafhankelijk. De opwekking zal ook gebeuren door miljoenen installaties die overal op het Europese net aangesloten zijn. Zowel transmissie- als distributienetbeheerders hebben meer nood aan flexibiliteit om het systeem in evenwicht te houden en om congesties en spanningsproblemen op te vangen.

Huidige trends en evoluties

Meer hernieuwbare energiebronnen

De decarbonisering van de energiesector op basis van een toenemend aandeel hernieuwbare energiebronnen, blijft de belangrijkste motor van verandering in Europa. Deze trend wordt gedreven door de politieke doelstelling om klimaatopwarming tegen te gaan en een duurzame energietoekomst op te bouwen, maar wordt ook ondersteund door de snelle ontwikkeling en dalende kosten van hernieuwbare technologieën. De huidige elektriciteitsmarkten stimuleren de decarbonisering door de zero marginale kosten van hernieuwbare energie. We verwachten een versnelling van deze trend, met belangrijke directe gevolgen voor de ontwikkelingsnoden en de exploitatie van het net. Maar ook met indirecte gevolgen, zoals de groeiende verwachtingen van de samenleving en de politieke wereld. Deze gaan ervan uit dat ondernemingen hun rol moeten opnemen in de strijd tegen de klimaatverandering.

Supranationale coördinatie

Het toenemende aandeel hernieuwbare energie en de trend naar een meer decentrale opwekking met heel wat spelers, maken het elektriciteitssysteem variabeler en complexer. Daarnaast zien we overal in Europa dat de netontwikkeling achterop hinkt tegenover de snelle ontwikkeling van de opwekking van hernieuwbare energiebronnen. Dat veroorzaakt hier en daar congestieproblemen en aanzienlijke kosten voor redispatching. De Europese elektriciteitssystemen en –markten zijn al in hoge mate onderling verbonden en geïntegreerd. Dat vraagt vaak een supranationale aanpak als antwoord op deze uitdagingen.

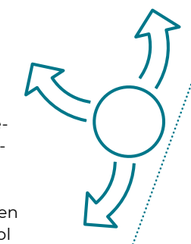

Decentralisering

Het aantal verspreide, kleinere en lokale productiebronnen - doorgaans aangesloten op de laagspanningsnetten - blijft stijgen. Het aantal 'prosumenten' blijft toenemen en aan belang winnen in het elektriciteitssysteem, dankzij technologieën die hen in de mogelijkheid stellen om een veel actievere rol te spelen. Nieuwe technologieën, toenemende elektrificatie en de integratie van de sector bevorderen ook de komst van nieuwe spelers, zoals dienstverleners die mikken op de eindconsument. Leveranciers van balanceringsdiensten verkennen het potentieel van de levering van flexibiliteit aan verschillende spelers in de waardeketen.

Digitalisering

Digitalisering zorgt ervoor dat zowel de decarbonisering als de decentralisering van de productie een versnelling hoger schakelt. Elia groep verwacht massale hoeveelheden hernieuwbare energie die beschikbaar worden op alle niveaus van het net, de elektrificatie van vervoersmiddelen en warmte- en koelingssystemen, meer internationale samenwerking en miljoenen mensen die hun eigen elektriciteit produceren en opslaan. Om hierop in te spelen, ontwikkelt de Groep een nieuwe manier om het elektriciteitssysteem te beheren. Zo benutten we de voordelen van de energietransitie maximaal.
Dit wordt mogelijk door de digitalisering van het elektriciteitssysteem die alle elektrische apparaten en diverse spelers in het systeem met elkaar zal verbinden. De opkomst van nieuwe digitale technologieën schept nieuwe mogelijkheden om data te verzamelen, over te dragen, te verwerken en te visualiseren. Maar ook om belissingen en acties voor het beheer van het elektriciteitssysteem te automatiseren. Sommige van deze digitale technologieën werken onder andere met het Internet of Things, cloud computing, big data, artificiële intelligentie en blockchain.

Ons verhaal

Europese top 5

GRI 102-1

Elia groep is actief in elektriciteitstransmissie. We zorgen ervoor dat de productie en het verbruik op elk moment in balans zijn. Zo voorzien we 30 miljoen eindverbruikers van elektriciteit. Met filialen in België (Elia) en het noordoosten van Duitsland (50Hertz) beheren we 19.271 km aan hoogspanningsverbindingen. Onze Groep behoort daarmee tot de Europese top 5 van de TNB's.

Naast haar activiteiten als transmissienetbeheerder levert Elia groep diverse consultingdiensten aan internationale klanten via haar dochteronderneming Elia Grid International (EGI). Elia maakt ook deel uit van het consortium Nemo Link, dat een eerste onderzeese interconnector tussen België en Groot-Brittannië exploiteert.

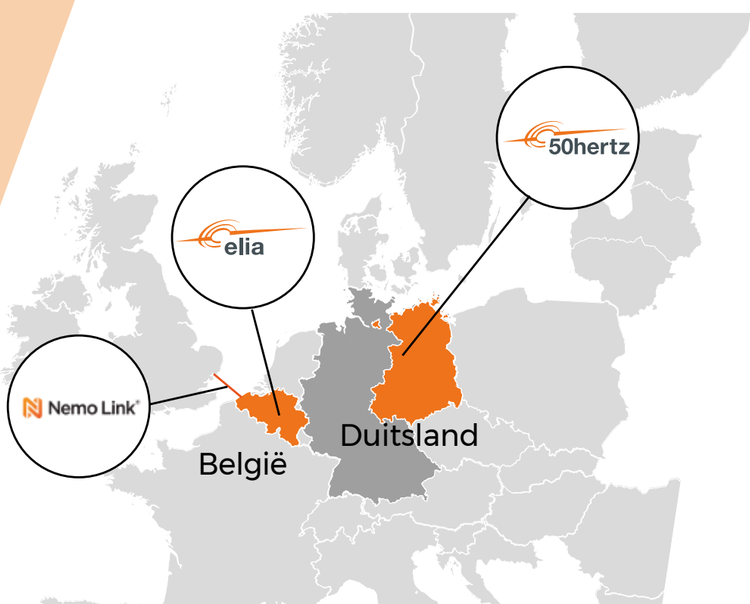

Onze kerntaken

GRI 102-2

BEHEERDER VAN HET NET

We leveren de infrastructuur voor de toekomst

We ontwikkelen, bouwen en onderhouden onze transmissie-infrastructuur volgens de noden op lange termijn. We investeren sterk in de integratie van hernieuwbare energie, de ontwikkeling van een offshore hoogspanningsnet en de aanleg van interconnectoren om de energietransitie waar te maken en de integratie van de Europese energiemarkt te bevorderen.

FACILITERING VAN DE MARKTEN

We maken deel uit van de geïntegreerde Europese markt

Elia groep stelt haar infrastructuur op een transparante, niet-discriminerende manier ter beschikking van alle marktspelers. De digitalisering en de nieuwste technologieën bieden marktspelers nieuwe opportuniteiten om hun elektriciteitsbeheer te optimaliseren door hun energieoverschotten te verkopen of de energieafname tijdelijk te verminderen. We ontwikkelen diensten en mechanismen die de marktpartijen kunnen aanwenden om elektriciteit te verhandelen via diverse platformen. Dit bevordert niet alleen het economische concurrentievermogen, maar ook ieders welzijn.

TRUSTEEMANDAAT*

We integreren hernieuwbare energie op een transparante manier in de markt

De Duitse wetgever heeft de verantwoordelijkheid voor de coördinatie en afhandeling van wettelijke heffingssystemen ter bevordering van milieuvriendelijke technologieën overgedragen aan de transmissienetbeheerders. 50Hertz int deze heffingen als gevolmachtigde partij en staat in voor het beheer en de verdeling ervan naar de begunstigden. Als de elektriciteit uit hernieuwbare bronnen niet rechtstreeks op de markt wordt gebracht, verkopen we ze op de energiebeurs.

*Alleen voor 50Hertz

SYSTEEMCONTROLE

We bewaren het evenwicht

Het beheer van het elektriciteitssysteem wordt steeds complexer door de forse toename van hernieuwbare productiebronnen, de toenemende opkomst van nieuwe spelers en technologieën en de uitgebreide supranationale coördinatie. Om een betrouwbare bevoorrading en het efficiënte operationele beheer van onze netten te garanderen, volgt Elia groep het elektriciteitssysteem dan ook in real time op. Dit vereist gesofisticeerde tools en processen en een gespecialiseerde knowhow.

In het belang van de samenleving

We bouwen het net van de toekomst. Met onze diverse stakeholders starten we hiervoor een proactive dialoog. We zijn empathisch en vinden wederzijds respect belangrijk. Zo willen we tot de beste oplossingen komen voor de samenleving en het milieu. Door interconnectoren te bouwen en hernieuwbare energie te integreren, stimuleert Elia groep zowel de integratie van de Europese energiemarkt als de decarbonisering van onze samenleving. In Duitsland integreren we al meer dan 60% hernieuwbare energie op een veilige manier in het net. We zorgen er ook voor dat we onze investeringen tijdig en binnen het budget uitvoeren, met een maximale focus op de veiligheid. We betrekken de stakeholders proactief en dus zeer vroeg bij het ontwikkelingsproces. We geloven dat onze technische kennis en analyses het beleid ondersteunen en een belangrijke bijdrage leveren aan het debat over de toekomst van het Europese energiesysteem.

Innovatie en samenwerking

We zorgen ervoor dat het licht blijft branden en maken de energietransitie waar met een verantwoorde, uiterst efficiënte en niet-discriminerende aanpak, terwijl we de veiligheid van ons personeel en onze onderaannemers beschermen. We integreren nieuwe technologieën en houden gelijke tred met de nieuwste ontwikkelingen in de energiesector. We moedigen onze medewerkers aan om voorlopers te zijn in de energietransitie, zowel met ideeën als met praktische toepassingen. We rekenen niet alleen op onze eigen kennis, maar willen ook buiten de Groep bijleren via samenwerking en open innovatie. Bovendien blijven we met onze kennis en expertise bijdragen aan het openbare leven door de voornaamste spelers van het energielandschap onafhankelijke, objectieve en feitelijke analyses te leveren.

Bekijk **http://bit.ly/AboutEliaGroup** en ontdek meer over het Waarom, Wat en Hoe.

INTERVIEW MET STEFAN KAPFERER, CEO VAN 50HERTZ

Een stabiel en veilig net, de klok rond

GRI 201-2

Als transmissienetbeheerder zijn wij even geëngageerd voor de doelstellingen van het Akkoord van Parijs als de andere spelers in de politiek en de bedrijfswereld. Wij beschouwen onszelf als een dienstverlener die de klok rond een stabiel en veilig elektriciteitssysteem verzekert, waarin het aandeel van hernieuwbare energie voortdurend toeneemt. Dit is een belangrijke maatschappelijke opdracht. De overheden en de samenleving in haar geheel rekenen op onze expertise. Zij zien ons als de adviseur die ze kunnen vertrouwen.

€4,2 miljard

50HERTZ HEEFT VOOR DE VOLGENDE VIJF JAAR EEN INVESTERINGSPROGRAMMA VAN 4,2 MILJARD EURO GELANCEERD

Hoe kan 50Hertz de ambities van de Europese Green Deal steunen?

Stefan: "De kracht van Elia groep schuilt in de diversiteit van de marktdesigns waarmee we moeten werken, de verschillende perspectieven die we kunnen delen en natuurlijk de verschillende culturen waarvan we kunnen leren. Alleen al het feit dat onze hoofdkantoren in Berlijn en Brussel gevestigd zijn, spreekt voor zich. Geen enkele Europese TNB is op die manier in twee hoofdsteden aanwezig. Wat de operationele bijdrage van 50Hertz betreft, heeft geen enkele andere TNB zoveel variabele elektriciteitsvolumes uit wind en zon op zijn net. In 2019 kwam ongeveer 60% van ons elektriciteitsverbruik uit hernieuwbare energiebronnen, wat één van de hoogste percentages ter wereld is. We verwachten in ons controlegebied binnen de twee jaar het streefdoel van de Duitse bondsregering van 65% hernieuwbare energiebronnen tegen 2030 te bereiken."

Stefan Kapferer (54) is sinds december 2019 CEO van 50Hertz. Daarvoor was hij Chief Executive Officer bij BDEW, de Duitse vereniging van energie- en waterindustrieën, plaatsvervangend secretaris-generaal van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) in Parijs (2014 tot 2016) en staatssecretaris bij het Duitse federaal ministerie van Economie en Energie (2011 tot 2014). Stefan Kapferer werd in Karlsruhe geboren en studeerde administratieve wetenschappen in Konstanz.

De belangrijkste uitdagingen voor de energietransitie volgens Stefan Kapferer

- De optimalisatie, versterking en uitbreiding van het net verzekeren en technisch implementeren met het vereiste kapitaal.
- De stabiliteit van het systeem verzekeren in een meer en meer decentrale en digitale energiewereld.
- Kostenefficiënt en transparant te werk gaan, zodat de financiële druk op de eindklant binnen redelijke perken blijft.
- De buurtbewoners van infrastructuurprojecten uitnodigen voor een dialoog om begrip te scheppen. Zonder het maatschappelijke middenveld zal de energietransitie niet werken zoals de politici en de industrie het wensen.

> **Alleen al het feit dat onze hoofdkantoren in Berlijn en Brussel gevestigd zijn, spreekt voor zich. Geen enkele Europese TNB is op die manier in twee hoofdsteden aanwezig.**
>
> **Stefan Kapferer**

Wat zijn momenteel de grootste uitdagingen?

Stefan: "De Duitse regering heeft nu een duidelijk tijdschema vastgelegd voor de afbouw van de energieopwekking uit steenkool tegen uiterlijk 2038, waarna we de stroomvoorziening voornamelijk zullen verzekeren met hernieuwbare bronnen en flexibele gascentrales. Dat is een enorme uitdaging. Tot nu toe kan niemand met zekerheid zeggen waar alle elektriciteit vandaan zal komen die de gezinnen, de industrie en – steeds vaker – de verwarmings- en transportsectoren nodig hebben. Dat stelt ons als transmissienetbeheerder voor heel wat grote uitdagingen."

> **We verwachten dat we in ons controlegebied binnen twee jaar het streefdoel van de Duitse bondsregering van 65% hernieuwbare energiebronnen bereikt zullen hebben. Dat is acht jaar vroeger dan door de regering opgelegd.**
>
> **Stefan Kapferer**

Waarom is het net nodig, nu de opwekking decentraler wordt?

Stefan: "De energietransitie kan slechts slagen als we allemaal samenwerken en al het beschikbare potentieel benutten. En als TNB's en DNB's hebben wij daar een cruciale rol in te spelen. Zonder ons zal het immers niet werken. En wetenschappelijke vereniging heeft dat onlangs geformuleerd met een helderheid die mij verraste. De Duitse wetenschappelijke elite verklaarde in een recent gepubliceerd artikel dat de energietransitie zal mislukken als we de elektriciteitsnetten niet uitbreiden. En daarom doen wij wat we doen. 50Hertz heeft voor de volgende vijf jaar een investeringsprogramma van 4,2 miljard euro gelanceerd. Het omvat onshore projecten zoals de SuedOstLink en de Berlijnse kabeldiagonaal, naast de belangrijke offshore netverbindingen Ostwind 2 & 3 en de HansaPower Bridge-interconnector met Zweden. Offshore zal een steeds belangrijkere rol spelen, omdat windturbines op zee meer uren met volledige belasting hebben en door het publiek als minder storend worden beschouwd. Dit investeringsprogramma vereist uiteraard ook een passend en verantwoordelijk regelgevend kader."

Wat is er nog meer nodig opdat die enorme taak zou slagen?

Stefan: "De uitbreiding van het net alleen volstaat niet. We hebben dringend nood aan innovatie van de hardware – van kabels tot hoogspanningsstations – en ook van de software, met andere woorden, in het marktgebeuren. Voor we een nieuwe lijn bouwen, moeten we het bestaande net beter gebruiken en het optimaliseren. We doen dat met de nieuwste technologie, maar er is nog nood aan veel onderzoek en tests op het terrein. Nu kernenergie en steenkool worden afgebouwd, hebben we nieuwe uitrusting nodig, zoals dwarsregelaars, systemen voor reactieve vermogenscompensatie en slim gegevensbeheer. Ook het thema 'energieopslag' zal aan belang winnen, in de context van de slimme woning en op het niveau van Power-to-X – daar twijfel ik niet aan. Een intensieve samenwerking, in een geest van vertrouwen, tussen de netbeheerders op de verschillende niveaus en de grote elektriciteitsverbruikers is essentieel."

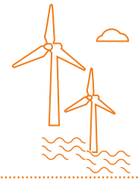

Duurzaam handelen in het belang van de samenleving

GRI 102-15, GRI 201-2, GRI 103-1, GRI 103-2, GRI 103-3

Onze planeet en de mensheid in haar geheel staan voor de grote uitdaging om antwoorden te vinden op het probleem van de klimaatverandering. De industrie speelt daarin een belangrijke rol en wordt wereldwijd opgeroepen om de richtlijnen van de Verenigde Naties te volgen. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, die Elia groep onderschrijft, vertegenwoordigen een wereldwijd gedragen strategie om deze uitdagingen op het economische, maatschappelijke en ecologische vlak aan te pakken.

Een koolstofneutrale economie is een essentieel onderdeel van deze globale strategie. Elia groep draagt daar aanzienlijk toe bij door de integratie van hernieuwbare energie en dus ook de energietransitie mogelijk te maken. Hiertoe ontwikkelen wij het transmissienet om tegemoet te komen aan de vraag en een transparante en niet-discriminerende marktintegratie voor alle partijen mogelijk te maken. Daarnaast stellen we ons ook specifieke doelen en maatregelen om onze kernactiviteiten nog duurzamer te maken. Elia groep engageert zich om haar rechtstreekse CO_2-emissies te verminderen, de biodiversiteit te vergroten in de nabijheid van haar assets en lijnen en voortdurend haar doelstellingen op het vlak van arbeidsveiligheid en diversiteit te versterken. In de toekomst zullen we meer werken rond concepten voor het circulair gebruik van materialen en het ecologisch ontwerp van onze assets.

Als transmissienetbeheerder engageren we ons voor duurzame ontwikkeling in het belang van de samenleving. Dat is vandaag al onze visie. Het spreekt dus voor zich dat we focussen op onze bijdrage aan de globale ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. Dat schept kansen voor ons en voor de samenleving. We maken hier actief werk van. En uiteraard verliezen we daarbij nooit de risico's uit het oog.

Marco Nix,
Chief Financial Officer 50Hertz

Raadpleeg het volledige Duurzaamheidsverslag 2019 van Elia groep op
www.eliagroup.eu/en/publications

De klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen voor de samenleving. Aangezien wij de energietransitie mogelijk maken en faciliteren door het net te ontwikkelen, het gepaste marktdesign te voorzien en de elektrificatie van vervoermiddelen te steunen en dergelijke meer, staat duurzaamheid al centraal in onze strategie. Tegelijkertijd leggen we doelstellingen vast en nemen we concrete maatregelen om ons eigen bedrijf duurzaam te maken: we beperken onze directe CO_2-uitstoot, we introduceren circulaire concepten en ecologisch ontwerp voor onze assets, we bevorderen de biodiversiteit rond onze installaties, we voeren concrete streefdoelen in voor veiligheid, we stimuleren een veiligheidscultuur en we werken aan streefdoelen voor diversiteit.

Ilse Tant,
Chief Community Relations Officer Elia

In 2018 besloot Elia groep haar visie op een duurzaam bedrijfsmanagement te verruimen en de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals, SDG's) op te nemen in een duurzaamheidskader.

In een eerste stap werden 11 van de 17 internationaal aanvaarde duurzaamheidsdoelstellingen geïdentificeerd en gerangschikt van hoge naar lage prioriteit.

Om een beter beeld te krijgen van de risico's en kansen van de SDG's voor hun eigen bedrijfsactiviteiten, startten 50Hertz en Elia in het verslagjaar 2019 met een kwantitatieve evaluatie van de waardeketen. Zo konden we het perspectief van 2018, dat alleen onze eigen activiteiten in rekening nam, aanzienlijk uitbreiden. De analyse werd toevertrouwd aan Trucost, een consultingfiliaal van S&P Global, dat een wetenschappelijke aanpak hanteert. De analyse bevestigde onze interne prioritering volledig voor de hoogste prioriteit en in grote mate voor de hoge prioriteit.

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen
In 2015 legde de internationale statengemeenschap, vertegenwoordigd door de Verenigde Naties, 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen vast. Deze globale doelstellingen die in de Agenda 2030 zijn opgenomen, gelden voor alle staten. Zij bevorderen de gelijke kansen en stimuleren een duurzame economische groei. Zowel regeringen als bedrijven worden opgeroepen om deze uitdaging aan te gaan, om te focussen op de kansen en risico's en om de mogelijkheden voor duurzaamheid te benutten.

Opportuniteiten:

Risico's:

Elia groep heeft een sterke, positieve invloed op SDG 7 'Betaalbare en schone energie', met haar bedrijfsmodel dat steeds meer duurzame energie in het net integreert. Dit creëert ook een positieve impact die het ontstaan van duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11) bevordert. Verder draagt de Groep bij aan de werkgelegenheid en de stabiele groei in diverse regio's van haar netzones en bevordert ze dus SDG 8 'Eerlijk werk en economische groei'. De activiteiten en opbrengsten van Elia groep leveren in het algemeen een 100% positieve bijdrage aan de SDG's.

Tegenover deze positieve invloed staan zowel kansen als risico's, en we onderzoeken zorgvuldig hoe we die in onze bedrijfsstrategie kunnen integreren. Dit omvat bijvoorbeeld een meer intensief onderzoek naar de gevolgen van de klimaatverandering en andere gerelateerde risico's voor de bedrijfsactiviteiten van de Groep zelf en die van haar toeleveringsketen.

2019 in cijfers

GRI 102-44

Operationeel

30 mio
EINDVERBRUIKERS (ELIA GROUP)

19.271 km
HOOGSPANNINGSLIJNEN EN KABELS (ELIA GROUP)

99,99%
BETROUWBAARHEID VAN HET NET (ELIA)

Milieu

2.584
INSPECTIES UITGEVOERD OP BOUWWERVEN (ELIA GROUP)

60%
PERCENTAGE GEÏNTEGREERDE HERNIEUWBARE ENERGIE (50HERTZ)

337,59 km
VOGELKRULLEN GEPLAATST (ELIA GROUP)

Financieel

GRI 201-1

€ 9,1 miljard
REGULATORY ASSET BASE (ELIA GROUP)

€ 306,2 miljoen
AANGEPASTE NETTO-OPBRENGSTEN (ELIA GROUP)

€ 1,69
BRUTODIVIDEND (ELIA GROUP)

Sociaal

267
NIEUWE MEDEWERKERS AANGEWORVEN (ELIA GROUP)

2.544
TOTAAL AANTAL MEDEWERKERS (ELIA GROUP)

24
NATIONALITEITEN (ELIA GROUP)

Elia groep in 2019

Geslaagde lancering van Nemo Link

Sinds 30 januari 2019 stroomt er elektriciteit door de onderzeese interconnector tussen Groot-Brittannië en België. Marktpartijen kunnen via een impliciete veiling op de day-aheadmarkt elektriciteit aankopen. Tijdens de eerste werkingsdag werd er ongeveer 18.559 MWh capaciteit verhandeld. Nemo Link is een joint venture van Elia en National Grid, de Britse transmissienetbeheerder. De kabel heeft een capaciteit van 1000 MW en is de eerste onderzeese interconnector van Elia in België. Dit is bovendien België's eerste project op hoogspanningsgelijkstroom (High-Voltage Direct Current, HVDC).

Tweede opeenvolgende bekroning van Elia als 'Top Employer'

Voor het tweede opeenvolgende jaar mag Elia zich tot de beste Belgische werkgevers rekenen. De certificering van 'Top Employer' wordt in meer dan 115 landen uitgereikt aan ondernemingen die een uitstekende werkomgeving aanbieden en dat als een topprioriteit beschouwen. Elia heeft in het voorbije jaar veel geïnvesteerd in internationalisering en opleiding. Het label is een mooie beloning en een extra troef om nieuw talent aan te trekken op een arbeidsmarkt waar de concurrentie voortdurend toeneemt.

Stefan Kapferer wordt nieuwe CEO van 50Hertz

Stefan Kapferer is in functie getreden als CEO van 50Hertz, het Duitse filiaal van Elia groep. Kapferer brengt een pak ervaring en expertise mee. Tot voor kort stond hij aan het hoofd van BDEW, de Duitse vereniging van energie- en waterindustrieën. Hij heeft ook ruime internationale ervaring en een sterk netwerk dankzij zijn vorige functies als plaatsvervangend secretaris-generaal van de OESO in Parijs en als staatssecretaris bij het Duitse federaal ministerie van Economie en Energie.

Bondskanselier Merkel opent Arkona-windpark

Op dinsdag 16 april 2019 werd het nieuwe offshore windpark Arkona officieel geopend tijdens een plechtigheid die werd bijgewoond door de Duitse bondskanselier Angela Merkel. Het netaansluitingsproject Ostwind 1 van 50Hertz verbindt de windparken Arkona en Wikinger met het transmissienet op het vasteland. Hernieuwbare energie stroomt van de twee offshore windparken via 90 kilometer onderzeese kabels naar het hoogspanningsstation in Lubmin en verder naar de consument. 50Hertz gebruikt daarbij voor het eerst een driefasige 220 kV-kabel. Het project in de Duitse Baltische Zee heeft drie jaar geduurd en werd voltooid binnen het budget van 1,5 miljard euro.

Koning Filip opent Elia's eerste stopcontact op zee

Zijne Majesteit de Koning bezocht het Modular Offshore Grid (MOG), het eerste schakelplatform van Elia in de Noordzee, ter gelegenheid van de inhuldiging op dinsdag 10 september 2019. De opening van het MOG is een grote mijlpaal in de ontwikkeling van windenergie voor de Belgische Noordzeekust. Eind 2020 zal het platform de stroom die door vier offshore windparken wordt opgewekt gebundeld vervoeren naar het vasteland.

Geslaagde kapitaalverhoging van 434,8 miljoen euro

De nieuwe aandelen die in het kader van de recente kapitaalverhoging van Elia zijn uitgegeven, werden op 18 juni 2019 voor het eerst op Euronext genoteerd. Om dat te vieren, begon de beursdag met het luiden van de gong. Op het einde van de inschrijvingsperiode voor aandeelhouders met voorkeursrechten was maar liefst 92,17% van de aandelen opgenomen. De niet-uitgeoefende voorkeursrechten werden aangeboden aan Belgische en internationale institutionele beleggers. In een uur tijd was het secundaire aanbod volledig onderschreven. De vraag was vijf keer groter dan het aanbod.

Combined Grid Solution bekroond als 'Good Practice of the Year'

Het gezamenlijke project Combined Grid Solution van 50Hertz en het Deense Energinet heeft de award voor 'Good Practice of the Year' gewonnen. De Combined Grid Solution is de eerste verbinding die twee bestaande offshore windparken in Europa, meer bepaald tussen Duitsland en Denemarken met elkaar verbindt. Het vermogen dat op de interconnector beschikbaar is, kan tussen beide landen worden verhandeld. Dit project zorgt ervoor dat de offshore infrastructuur maximaal wordt benut. Tijdens de uitreiking van de award van het Renewables Grid Initiative werd dat nog even in de kijker gezet.

Catherine Vandenborre verkozen tot 'Trends-Tendances CFO of the Year 2019'

Trends-Tendances heeft Catherine Vandenborre, Chief Financial Officer bij Elia, uitgeroepen tot 'CFO of the Year 2019'. Catherine en haar team ontvingen deze bekroning voor hun cruciale rol in de transactie waarmee Elia de volledige controle over het Duitse 50Hertz verwierf. Die transactie was des te opmerkelijker omdat Elia de overname gedeeltelijk met hybride schuldinstrumenten kon financieren, zodat de kredietwaardigheid van de onderneming niet werd aangetast.

Sustainalytics beoordeelt Elia Transmission Belgium en 50Hertz als outperformer

Elia Transmission Belgium, Eurogrid en haar dochteronderneming 50Hertz hebben ook in 2019 hun duurzaamheidsrating verhoogd. In de laatste editie van het rapport van Sustainalytics, een aanbieder van onderzoek en ratings op het gebied van milieu, maatschappij en governance (ESG) Sustainanalytics behaalden ze respectievelijk een score van 74 punten (Elia), 79 punten (50Hertz) op 100, wat een uitmuntend resultaat is.

Elia en 50Hertz ondertekenen Marine Grid Declaration

Op dinsdag 19 maart 2019 woonden Ilse Tant en Olivier Feix de officiële ondertekening bij van de Marine Grid Declaration van het Renewables Grid Initiative. De verklaring bevat specifieke aanbevelingen voor de oprichting van offshore netten. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar het bevorderen van de communicatie met de belanghebbenden, en dat van bij het begin van het project. Maar ook de bescherming van het maritieme milieu is een belangrijk aandachtspunt. Met de verklaring engageren de ondertekenaars zich bovendien om meer goede praktijken met elkaar uit te wisselen.

Elia groep implementeert nieuwe bedrijfsstructuur

Op 31 december 2019 was de interne reorganisatie voltooid, zodat Elia groep nu een holdingmaatschappij is en haar gereguleerde activiteiten in België afgescheiden en geïsoleerd zijn van haar niet-gereguleerde en gereguleerde activiteiten in het buitenland. De wijziging van de bedrijfsstructuur van Elia groep zorgt er ook voor dat de Groep haar bestaande en toekomstige Belgische en Europese activiteiten kan ontwikkelen zoals uitgestippeld in de geplande groeistrategie.

INTERVIEW MET DIDIER WIOT, CEO VAN ELIA GRID INTERNATIONAL

Vijf jaar Elia Grid International

GRI 201-2

Elia Grid International (EGI) biedt consultancy- en engineeringdiensten aan op de internationale energiemarkt en ontwikkelt projecten voor elektriciteitssystemen voor derden. Als 100% dochteronderneming van Elia en 50Hertz (50/50) combineert EGI de kwaliteit en expertise van twee grote Europese netbeheerders met elk een sterk palmares en vele jaren ervaring.

Hoe kijkt u terug op de vijf eerste jaren?

Didier: "We zijn erin geslaagd om een nieuwe internationale activiteit van nul op te bouwen en met succes projecten uit te voeren op vier continenten. We spitsen onze activiteiten toe op drie grote markten: Europa, het Midden-Oosten en Zuidoost-Azië. We hebben in de voorbije jaren ook in Afrika, Centraal-Azië en zelfs in Australië projecten gerealiseerd. Op basis van onze eerste ervaringsjaren zijn we nu klaar om de volgende stap te zetten en onze activiteiten verder te ontwikkelen.

Onze bedrijfsplannen werden in 2019 beoordeeld en we mikken op een ambitieuze groei. Het bedrijf moet in omvang verdubbelen. Vandaag hebben we ongeveer 50 mensen van 22 nationaliteiten aan boord. Dit weerspiegelt onze internationale geest. We hebben hoofdkantoren in Brussel en Berlijn en lokale vertegenwoordigers in Dubai, Doha en Singapore. In 2020 zullen we een vestiging in Saoedi-Arabië openen."

> **We praten als een gelijkwaardige partner met TNB's en ministeries. Als we ervaringen uitwisselen, leren we ook van hen.**
>
> **Didier Wiot**

Op 19 september 2019 benoemde de raad van bestuur van EGI Didier Wiot met onmiddellijke ingang tot nieuwe CEO van het bedrijf. Voordien was hij COO van EGI en sinds juni 2018 waarnemend CEO. In die rol heeft hij zijn capaciteiten getoond om de activiteiten van EGI effectief te leiden.

EGI steunt Ukrenergo bij de integratie van hernieuwbare energiebronnen

Elia Grid International helpt de Oekraïense transmissienetbeheerder (TNB) Ukrenergo om de vinger te leggen op leemten in de Oekraïense elektriciteitssector, met het oog op de noodzakelijke transformatie van het systeem voor de effectieve integratie van variabele hernieuwbare energiebronnen (variable Renewable Energy Sources, vRES). Experts van Elia groep delen beste praktijken en cruciale lessen uit de ervaring van Elia en 50Hertz met de integratie van RES.

EGI lanceert nieuwe praktijk rond 'Markt en regulering'

Elia Grid International helpt haar klanten om echt het verschil te maken, door de ervaring te benutten die Elia groep in de voorbije 20 jaar ontwikkeld heeft. De praktijken omvatten de ontwikkeling van producten voor de markt, studies en implementatieprocessen voor de organisatie van de markt, gegevensbeheer, regionale marktkoppeling, interconnectoren en advies over het design en de implementatie van de balanceringsmarkt.

Voor welk type klanten werkt EGI meestal?

Didier: "Onze klanten zijn voornamelijk transmissienetbeheerders, maar we verlenen ook ondersteuning aan regulatoren, 'single buyers' (enige aankopers), ministeries, overheidsinstanties en privé-ontwikkelaars. We kijken meer en meer naar het globale ecosysteem van het energielandschap. De grootste uitdagingen waaraan we werken, zijn vooral de integratie van hernieuwbare energie, de ontwikkeling van de markt en de implementatie van nieuwe interconnectoren. De regio's waar EGI actief is, zijn bereid om een strategische rol te spelen in het energielandschap van de toekomst. Er gebeuren momenteel grote transformaties tegen een ongezien tempo en de beheerders willen uitmuntendheid. De steun van EGI kan daarbij het verschil maken."

Europa heeft zijn Green Deal. Maar er is duidelijk ook op wereldschaal iets aan het bewegen?

Didier: "De meerderheid van onze klanten streeft naar een sterke daling van de CO_2-uitstoot, om zich te houden aan de verbintenissen uit het Akkoord van Parijs. Vietnam is dan een mooi voorbeeld. Ze hebben in enkele jaren tijd de omstandigheden gecreëerd om overal in het land grote zonneparken te ontwikkelen en te verbinden. Ze zijn met niets vertrokken, maar eind 2019 bereikte de geïnstalleerde capaciteit al 5 GW, terwijl het oorspronkelijke plan op 800 MW mikte. In eerste instantie dachten ze dat de integratie van hernieuwbare energiebronnen technisch onmogelijk zou zijn. EGI heeft geholpen om de besluitvormers ervan te overtuigen dat het systeem stabiel zou blijven, en nu heeft Vietnam nog grotere ambities. EGI steunt ook andere netbeheerders in tal van andere uitdagingen: Oekraïne verbinden met het Europese systeem, capaciteit ontwikkelen in Georgië, Maleisië adviseren in zijn ontvlechtingsproject ...

EGI heeft de steun van twee TNB's. Helpt dat bij de ontwikkeling van uw bedrijf?

Didier: "De ruggensteun van twee TNB's is een enorm verkoopsargument! Die steun onderscheidt ons immers van de klassieke consultingbedrijven. We praten als gelijken met netbeheerders en hun stakeholders. Terwijl we ervaringen uitwisselen, leren we ook van hen. Dat schept een unieke relatie die weinig concurrenten tot stand kunnen brengen. We willen echt het verschil maken. Wanneer we een project voltooien, moet onze klant zich in een betere positie bevinden dan voordien. Je kunt dat alleen bereiken door op het strategische niveau van de organisatie te werken, en dat doen wij met de steun van de moedermaatschappijen. Maar omdat we op een competitieve markt actief zijn, moeten we het ook tegen een groot aantal spelers opnemen. De concurrentie kan fel zijn, maar EGI heeft een sterke merkbekendheid verworven en het begint 'normaal' te worden dat we de grote namen verslaan in aanbestedingen. Tegelijkertijd is het belangrijk om een sterke band met onze moedermaatschappijen Elia en 50Hertz in stand te houden. Daarom verzorgt EGI ook engineeringactiviteiten voor haar eigenaars in Duitsland, met de bouw van 400 kV-hoogspanningsstations en andere diensten in diverse domeinen, zoals netplanning en systeembeheer."

Hebt u op dit ogenblik een idee van de landen waar uw medewerkers aan de slag zijn?

Didier: "Ja, daar hebben we een tool voor. In de voorbije twee weken hadden we veel collega's die in Saoedi-Arabië projecten uitvoerden, maar ook mensen in Georgië, Oekraïne, Polen, Vietnam, Maleisië en Singapore ... Eigenlijk twee klassieke weken."

Neem een kijkje op **https://www.eliagrid-int.com/** voor meer informatie over de verschillende projecten van EGI.

Onze strategie

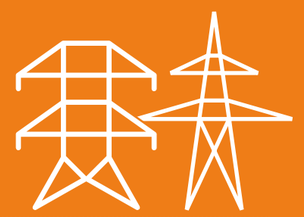

Van een traditionele naar een digitale TNB die nieuwe groeikansen grijpt

Elia groep werkt actief aan een koolstofneutrale samenleving door het net, de systemen en de markten te ontwikkelen. Dat is onze grootste prioriteit. Maar het snel evoluerende energielandschap schept ook nieuwe, grotere uitdagingen waar we ons eveneens op moeten voorbereiden.

De energietransitie maakt onze traditionele taken complexer, vanwege het intermitterende karakter en de toenemende decentralisatie van de opwekking. Daarnaast verwacht de samenleving dat we betrouwbare diensten leveren, betaalbaar en altijd sneller.

Een van de oplossingen voor de ondersteuning van onze traditionele activiteiten én de toenemende complexiteit, is de transformatie van een traditionele naar een digitale TNB. Tegelijkertijd mogen we de potentieel storende evoluties niet negeren die ons belang en onze toekomstige groei kunnen belemmeren. Daarom hebben we onze strategie in 2019 uitgebreid met twee bijkomende dimensies. Deze nieuwe strategische richtlijnen stellen ons in staat om groeikansen en de potentiële waarde ervan voor de Groep te onderzoeken.

Onze drie strategische pijlers

We vergroten de relevantie van de Groep en creëren tegelijkertijd maatschappelijke waarde

In de context van de toekomstige Europese consolidatie geven we actief vorm aan groeikansen die onze expertise benutten die we in de energietransitie opbouwen, en aan nieuwe kerncompetenties die nodig zijn voor een geslaagde energietransitie.

We geven de klant een prominente rol dankzij de digitalisering van de elektriciteitssector

We leveren de Europese markt digitale tools om de innovatie in de energiesector te versnellen, nieuwe energiediensten te leveren en de convergentie van de sector te stimuleren door de drempels te verlagen.

NEW OPPORTUNITIES

CORE BUSINESS

We zorgen voor een veilig, betrouwbaar en efficiënt net

We bouwen de infrastructuur van de toekomst in België en Duitsland en we transformeren onze kernactiviteit, zodat we een digitale transmissienetbeheerder kunnen worden. Dat maakt de energietransitie op onze thuismarkten mogelijk.

Deze strategische pijler vertegenwoordigt onze kernactiviteit en steunt op zes bouwstenen.

1. We zorgen voor een veilig, betrouwbaar en efficiënt net
2. We leveren het elektriciteitssysteem voor de toekomst
3. We ontwikkelen het elektriciteitssysteem en de markten
4. We werken samen om waarde te creëren voor de samenleving
5. We stemmen onze cultuur af op onze strategie
6. We houden onze ogen open voor innovatie en groeikansen

INTERVIEW MET ALEXANDRE TORREELE, ELIA GROUP HEAD OF STRATEGY

Inspelen op nieuwe trends en evoluties als antwoord op de vele uitdagingen

Bekijk de video
http://bit.ly/Digital_TSO
en kom meer te weten over de innovatieve technologieën die we binnen Elia groep inzetten.

Elia groep evolueert van een traditionele naar een digitale TNB. Wat is de stuwende kracht achter die transformatie?

Alexandre: "In 2016 hebben we de zes bouwstenen van onze strategie ontwikkeld. Vandaag zijn ze nog altijd relevant. De energietransitie vraagt veel nieuwe infrastructuur en dat zal in de komende tien tot vijftien jaar zo blijven. Maar het snel veranderende energielandschap maakt ons werk complexer en de consument verwacht dat we betrouwbare diensten leveren, betaalbaar en altijd sneller. Onze digitale transformatie zal ons in staat stellen om beter te reageren op nieuwe trends en evoluties en beter te voldoen aan de verwachtingen. Dit is de grootste transformatie ooit voor onze organisatie. We werken momenteel aan de noodzakelijke culturele en organisatorische transformatieprocessen."

Kun je enkele voorbeelden geven van de voordelen van digitalisering?

Alexandre: "Er zijn voordelen in verschillende domeinen. Door slimme sensoren en automatisering te gebruiken, verlengen we bijvoorbeeld de levensduur van onze bestaande assets en maken we het elektriciteitssysteem veerkrachtiger. Bovendien zullen digitale tools ons helpen om een complexer systeem dichter bij real time te beheren. Als digitale TNB kunnen we tot slot ook de interfaces leveren die nodig zijn voor de implementatie van een echte digitale architectuur, waarin de marktpartijen en de consumenten kunnen participeren en kunnen bijdragen een goede balans in het systeem."

> **Onze digitale transformatie is de grootste ooit voor onze organisatie.**
>
> **Alexandre Torreele**

> **De digitalisering zal het gemakkelijker maken om nieuwe marktspelers aan boord te halen. Ze zal ons helpen om het systeem in evenwicht te houden en de klant kan er geld mee verdienen, wat de betaalbaarheid ten goede zal komen.**
>
> **Alexandre Torreele**

De tweede strategische pijler gaat over het aan belang doen winnen van de Groep. Is haar belang dan in gevaar?

Alexandre: "De organische groei van de Groep is veelbelovend en blijft onze eerste prioriteit. Maar we kunnen de potentiële maatschappelijke, technologische en regelgevende evoluties niet negeren die onze organische groei kunnen terugschroeven. In de voorbije jaren hebben we uitgekeken naar nieuwe groeikansen die relevant zijn voor ons bedrijf. We gingen na of de ontwikkelingen in de periferie van ons net - met onze specifieke knowhow en onze identiteit van netbeheerder als vertrekpunt - een opportuniteit zijn. Als centrale speler in Europa, met unieke vaardigheden, bevindt Elia groep zich in een goede positie om enkele huidige ontwikkelingen om te zetten in nieuwe groeikansen. Ik denk dan vooral aan het offshore net en de interconnectoren die we moeten bouwen en uitbaten om de integratie van hernieuwbare energie in Europa te versterken."

Welke waarde scheppen die niet-organische ambities voor de samenleving?

Alexandre: "Een gereguleerde onderneming die goed presteert, zal een positief rendement opleveren voor de samenleving die ze dient, zowel voor de industrie als voor privépersonen. Ik denk dan onder meer aan sterke ratings, betere tarieven dankzij een gunstig financieel kader met lagere rentevoeten, een gediversifieerd talentbeheer en opportuniteiten voor lokale leveranciers."

De derde strategische richtlijn gaat over de digitalisering van de energiesector zelf en het empowerment van de klant. Wat betekent dat volgens jou praktisch gezien?

Alexandre: "De energiesector is ontzettend complex. Ons grootste risico als netbeheerder is dat we het evenwicht in stand moeten houden zonder toegang te hebben tot flexibele bronnen. Vergelijk het met een brandweerman die zonder water in zijn tank moet blussen. We willen verzekeren dat de lat voor alle spelers gelijk ligt. Als we alle soorten klanten empoweren, kan niemand de flexibiliteit voor zichzelf houden. Daarom start Elia groep met 're.alto'. Met deze digitale Europese markt voor Application Programming Interfaces (API) willen we de uitwisseling en valorisatie van gegevens en digitale diensten faciliteren. Dit zal waarde scheppen voor het ecosysteem van de Europese energie."

In welk opzicht?

Alexandre: "De digitalisering zal het gemakkelijker maken om nieuwkomers aan boord te halen. Ons Europees marktplatform zal de drempels verlagen, door de uitwisseling tussen alle Europese marktpartijen te vergemakkelijken en te vereenvoudigen – ook voor spelers in andere sectoren, zoals mobiliteit. Nieuwe bedrijfsmodellen zullen vlotter en vrijer ontstaan. Net als in andere sectoren (bv. bankwezen, reissector, mobiliteit) zullen heel wat nieuwe businessideeën concreet worden dankzij digitale oplossingen in de vorm van een nieuw platform, mobiele apps enzovoort. Dit zal ons helpen om het systeem in evenwicht te houden en de klant kan er geld mee verdienen, wat de betaalbaarheid ten goede zal komen."

> **De digitalisering zal het gemakkelijker maken om nieuwe marktspelers aan boord te halen. Ze zal ons helpen om het systeem in evenwicht te houden en de klant kan er geld mee verdienen, wat de betaalbaarheid ten goede zal komen.**
>
> **Nadja Ballauf,**
> **Head of Corporate Development 50Hertz**

We zorgen voor een veilig, betrouwbaar en efficiënt net

#1

GRI 203-1, GRI 203-2

99,99%

BETROUWBAARHEID VAN HET NET (ELIA)

AMBITIE

Als netbeheerder werken we aan de maximale beschikbaarheid van ons elektriciteitssysteem en willen we ervoor zorgen dat het licht blijft branden, voor het welzijn van de samenleving.

UITDAGING

Naarmate we meer en meer hernieuwbare energie in het net integreren, werken we vaak ook dichter bij de grenzen van dat net. Het systeem in evenwicht houden en een uiterst betrouwbaar elektriciteitsnet garanderen, wordt bijgevolg een bijzonder uitdagende taak.

AANPAK

Onze investeringsprojecten anticiperen op de verdere integratie van hernieuwbare energie op een efficiënte en veilige manier, en op innovatieve technologieën die eraan komen. We optimaliseren onze kritische en strategische processen voortdurend, om de kosten en de operationele risico's tot een minimum te beperken.

Systeemveiligheid

INTERVIEW MET FILIP CARTON (HEAD OF NATIONAL CONTROL CENTER BIJ ELIA) EN ANDREAS JOHN (HEAD OF SYSTEM OPERATIONS BIJ 50HERTZ)

Wij houden het net in balans

GRI 203-1,
G4 - EUS – DMA DEMAND-SIDE MANAGEMENT PROGRAMMES

Elia groep verzekert de stabiliteit van het systeem en zorgt voor een veilige en betrouwbare elektriciteitsbevoorrading. Dankzij nieuwe technologieën en methoden voor de monitoring van grote hoeveelheden gegevens, kunnen we het hele jaar door de opwekking en het verbruik met elkaar in evenwicht houden.

Wat zijn vandaag de grootste uitdagingen voor de balancering?

Filip: "Vergeleken met tien jaar geleden werkt het net vaker dicht bij zijn grenzen. Onze grootste uitdaging is de voorspelbaarheid. Als je een probleem ruim vooraf kent, kun je je erop voorbereiden en maatregelen coördineren met de netbeheerders van de buurlanden. De toename van hernieuwbare energiebronnen en de internationale stromen vergroot de volatiliteit. Dat maakt nauwkeurige voorspellingen moeilijker."

Andreas: "Daarom moeten we het net vandaag op een heel andere manier beheren dan voorheen. We moeten vaker actief en vooraf ingrijpen of anticiperen door redispatchingmaatregelen uit te voeren. In Duitsland waar we zowel kernenergie als energie uit steenkool afbouwen, is het leveren van systeemdiensten een hele uitdaging. We moeten vooral maatregelen nemen om de spanningsstabiliteit te bewaren, zodat de systeemveiligheid, m.a.w. de bevoorradingszekerheid gewaarborgd is, als er een grote belasting wegvalt omdat de infrastructuur ontbreekt of verouderd is."

Als de voorspelbaarheid zo belangrijk is, wat zijn dan de gevolgen van een fout?

Filip: "Zoals wij vandaag de capaciteit berekenen, moeten we twee dagen vooraf een keuze maken en beoordelen wat de markt zal doen. Vervolgens optimaliseren we het net in die zin. Als onze voorspelling fout is, bestaat de kans dat we te veel capaciteit aan de marktkoppeling toewijzen en we ze later niet in real time kunnen verzekeren. Het is ook mogelijk dat we te weinig capaciteit aan de markt toewijzen, wat dan weer een probleem met de bevoorradingszekerheid kan veroorzaken."

> **Je hebt een minimale netinfrastructuur nodig voor je aan optimalisatie kunt denken – niet omgekeerd.**
>
> **Andreas John**

Andreas: "We kunnen ook gebruikmaken van redispatching om de marktsimulatie en de marktresultaten in lijn te brengen met de fysieke eisen. Dat is echter verre van ideaal, want het is duurder voor de klant."

En wat met het probleem van de kringstromen?

Filip: "Kringstromen ('loop flows') zijn niets nieuws. Volgens de wetten van de fysica volgt energie de kortste weg. Jammer genoeg stroomt de energie van Noord-Duitsland via België naar Zuid-Duitsland. Dat kan om grote hoeveelheden gaan. Soms halen ze een gemiddelde van 1500 of 2000 MW, wat heel veel is vergeleken met ons net."

Andreas: "Redispatchingmaatregelen kosten geld en worden doorgerekend aan de consumenten. Daarom vinden we het heel belangrijk dat we het redispatchingvolume zo laag mogelijk houden en we alle beschikbare maatregelen zo efficiënt mogelijk uitvoeren.'"

Zijn er nog andere manieren dan een netuitbreiding om die problemen voor België en Duitsland op te lossen?

Filip: "Een van de oplossingen die uit onze gezamenlijke studie (Future-Proofing the EU Energy System towards 2030) naar voren is gekomen, is ervoor zorgen dat de netbeheerders geen voorafgaande keuzes moeten maken over wat ze denken dat de markt zal doen. We kunnen de marktkoppeling de vrijheid geven om dat te doen. Dat noemen we 'flexibility hubs'. Het lijkt misschien ingewikkeld, maar het betekent dat we onze vrijheid als netbeheerder om het net op een bepaalde manier te optimaliseren, kunnen doorgeven aan de marktspelers. Zij kunnen dan tijdens de marktkoppeling beslissen over de richting van de markt, en de markt kan vervolgens haar zin doen."

Andreas: "Het is belangrijk om te garanderen dat een voorafgaande voorwaarde voldaan is: we moeten het net uitbreiden zodat het aangepast is aan de vraag. Je hebt een minimale netinfrastructuur nodig voor je aan optimalisatie kunt denken – niet omgekeerd."

> **Vergeleken met tien jaar geleden werkt het net vaker dicht bij zijn grenzen. Onze grootste uitdaging is de voorspelbaarheid.**
>
> **Filip Carton**

Waargenomen effecten in het geïnterconnecteerde Europese elektriciteitssysteem

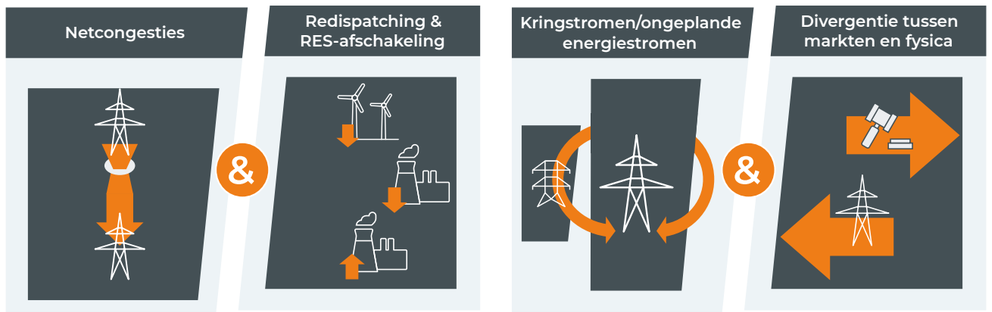

Om de fysieke elektriciteitsstromen binnen de operationele grenzen te houden, moeten de netbeheerders regelmatig redispatching toepassen om het patroon van de opwekking en de vraag in het net bij te sturen of aan te passen – dit om congesties van het net te vermijden of op te lossen. In sommige gevallen moeten ze hernieuwbare productie afschakelen. Deze maatregelen zijn duur voor de consument. Het Bundesnetzagentur (de Duitse regulator voor elektriciteit) rapporteerde een bedrag van 1,4 miljard euro voor Duitsland in 2018.

Netcongesties
zijn het gevolg van de discripantie tussen de snelle ontwikkeling van hernieuwbare energieproductie en de langere aanlooptijden voor de bouw van netinfrastructuur. Vooral in Duitsland is de efficiënte transmissie van elektriciteit uit de grootschalige windproductie in het noorden naar de verbruikscentra in het zuiden een grote uitdaging.

Kringstromen
zijn ongewilde grensoverschrijdende elektriciteitsstromen die veroorzaakt worden door congesties binnen een bepaalde biedzone. Kringstromen zijn inherent aan een zonaal marktdesign. Hun omvang moet echter onder controle blijven, want ze kunnen de voor de markt beschikbare interzonale capaciteiten voor naburige zones beperken (met een potentieel negatieve weerslag op het welzijn van de markt en de bevoorradingszekerheid).

Redispatching
is een dure maatregel waarmee de TNB het patroon van de opwekking en/of de belasting aanpast, om de fysieke elektriciteitsstromen in het net te wijzigen en zo een fysieke congestie te voorkomen. Redispatching omvat meestal twee of meer ingrepen (opwaartse of neerwaartse aanpassing van de stroomopwekking of de belasting) aan weerszijden van een congestie. In de simulaties die in deze studie werden uitgevoerd, werd redispatching na de markt toegepast om het net te beveiligen.

RES-afschakeling
is de beperking van de hernieuwbare opwekking ('renewable resources': RES) wanneer overbelasting van het net dreigt. Dit is meestal het laatste redmiddel voor de TNB, als andere redispatchingmaatregelen niet volstaan. De markt zelf kan ook hernieuwbare bronnen afschakelen, bijvoorbeeld wanneer de marktdeelnemers met negatieve prijzen te maken krijgen en dus verkiezen om niet te produceren.

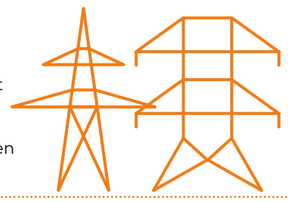

Bekijk de video
http://bit.ly/Future-proofing
en ontdek hoe we de verschillende standpunten in het Europese energiesysteem proberen te verenigen.

Het systeem klaarmaken voor de toekomst

In november 2019 publiceerde Elia groep een studie over de toekomstbestendigheid van het elektriciteitssysteem van de EU tegen 2030: 'Future-Proofing the EU Energy System towards 2030'. We zien toenemende uitdagingen voor het Europese geïnterconnecteerde elektriciteitssysteem, zowel op het vlak van het fysieke net (netinfrastructuur) als op dat van de software (marktdesign). We willen bewustzijn creëren over de noodzaak aan verbeteringen, om de weg te effenen naar de toenemende integratie van variabele, hernieuwbare energie tegen 2030 en daarna.

Een prognosemodel met artificiële intelligentie beperkt de compensatiekosten voor netverliezen

Bij het beheer van wisselstroomnetten zijn netverliezen onvermijdelijk. Hoe langer de afstand waarover de elektriciteit wordt getransporteerd, hoe hoger de netverliezen. De netbeheerders balanceren die verliezen door bijkomende elektriciteit aan te kopen en te injecteren.

Om de verliezen nauwkeuriger te voorspellen en de elektriciteit voor de compensatie goedkoper aan te kopen op de elektriciteitsmarkt, heeft 50Hertz een model met artificiële intelligentie (AI) ontwikkeld. Het is operationeel sinds eind 2019. De digitale berekening is gebaseerd op gegevens over de productie van wind- en zonne-energie en over de windkracht, de zonnestraling en de temperatuur op zeventig locaties. Het model vergelijkt zijn prognoses met de werkelijke netverliezen en past zijn algoritmen automatisch aan op basis van de verschillen.

50Hertz ontwikkelde het model voor de netverliezen in samenwerking met het Fraunhofer Institute for Optronics, System Technology and Image Evaluation (IOSB) in het Duitse Karlsruhe.

2019 in cijfers

38%

De hernieuwbare energieproductie (offshore/onshore wind- en zonneenergie) nam in absolute cijfers met 38% toe in vergelijking met 2018 (5,46 TWh in 2019 vergeleken met 3,95 TWh in 2018). (De relatief hoge zonneproductie in de zomermaanden en hogere windproductie in de wintermaanden vormt het grootste deel van de hernieuwbare productie.)

17%

De productie van hernieuwbare energie (uitsluitend offshore/onshore windenergie en zonne-energie) nam toe met 17% in absolute cijfers in vergelijking met 2018 (11,52 TWh in 2019 tegenover 9,82 TWh in 2018).

60%

50Hertz is een koploper op het vlak van hernieuwbare energie integratie. In 2019 was ongeveer 60% van het bruto elektriciteitsverbruik in het controlegebied van 50Hertz afkomstig van wind-, zonne-energie, biomassa, waterkracht of andere hernieuwbare energiebronnen.

Meer dan 16.000 megawatt

50Hertz integreerde meer dan 16.000 megawatt windenergie in zijn netgebied. Dankzij de cycloon Florenz kon 50Hertz een recordvolume aan windenergie injecteren. Op 13 januari om 20.45 uur kon het controlecentrum van de transmissienetbeheerder voor Noord-Oost-Duitsland het hoogste recordniveau ooit van meer dan 13.000 megawatt verbreken. De jaarlijkse piekbelasting in het netgebied van 50Hertz bedraagt ook om en bij de 16.000 megawatt. Op die momenten zou het mogelijk zijn om het netgebied van 50Hertz volledig via windenergie van stroom te voorzien en zelfs nog energie uit te voeren.

€ 723,5 miljoen

Elia voerde het tempo van haar investeringsprogramma nog verder op tot een recordbedrag van 723,5 miljoen euro in België, vooral met de bedoeling om hernieuwbare energie te integreren in het net en de verdere integratie van de Europese energiemarkt te versnellen via interconnectoren.

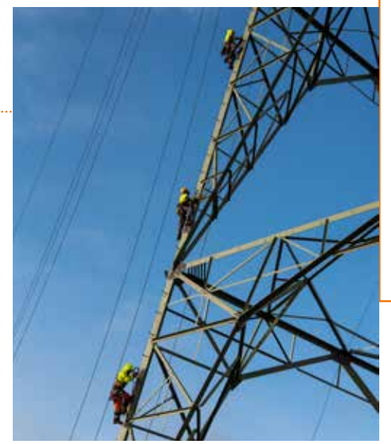

€488,6 miljoen

Om aan de noden van de netgebruikers tegemoet te komen, investeerde 50Hertz 488,6 miljoen euro in 2019 en behield het zijn investeringspeil zowat op hetzelfde niveau als vorig jaar (491,5 miljoen euro).

38.794 GWh

38.794 gigawatturen (GWh) windenergie werden opgewekt in het controlegebied van 50Hertz tijdens de eerste maanden van 2019 tegenover 32.870 GWh in 2018. In de eerste helft van 2019 werden er 11.177 GWh zonne-energie opgewekt, wat overeenkomt met een stijging van bijna 10.796 GWh.

1,8 TWh

België voerde meer elektriciteit uit in 2019 dan het invoerde. Tegenover 2018, toen het land aanzienlijke hoeveelheden elektriciteit invoerde, is dat een hele ommezwaai. Van een netto-invoerder in 2018 (17.5 TWh ingevoerd/20% van de energiemix) werd België een netto-uitvoerder in 2019 (1.8 TWh uitgevoerd/ 2.1% van de energiemix). Zowat 10 jaar lang was ons land geen netto-uitvoerder (dat was voor het laatst in 2009 en 2010 het geval, toen de totale netto-exportvolumes goed waren voor respectievelijk 2.8% en 0.2% van de Belgische energiemix).

€33 miljoen

Het BOOST-project werd gelanceerd in 2014 om het kostenbeheer te optimaliseren. De uitrol gebeurde in 3 golven: ondergrondse engineering, IT-activiteiten en bovengrondse lijnen en hoogspanningstations. Dankzij dit initiatief kon Elia meer dan 33 miljoen euro besparen gespreid over de eerste 3 jaren van de tariefperiode 2016-2019.

Asset Management

EEN INTERVIEW MET FRÉDÉRIC DUNON, CHIEF ASSETS OFFICER BIJ ELIA

Van time-based naar condition-based onderhoud

We blijven investeren in de ontwikkeling en het gebruik van nieuwe technologieën die ons helpen om het onderhoud en de vervanging van onze assets te optimaliseren. We hechten veel belang aan onderhoud, omdat deze activiteiten bijdragen aan ons gemeenschappelijk doel: al onze klanten de klok rond een uitstekende service bieden. Elia groep doet een beroep op verschillende methoden om het werk op het terrein te digitaliseren. Daarvoor gebruiken we onder meer geconnecteerde apparaten (pc's, smartphones en smart devices) en nieuwe mobiele toepassingen, en herzien we bestaande processen.

Wat is de grootste verandering die de digitalisering in het asset management teweeg zal brengen?

Frédéric: "De digitalisering helpt ons om beter geïnformeerde beslissingen over het asset management en het onderhoud te nemen. We verzamelen gegevens uit het Internet of Things (IoT), uit feedback na incidenten en uit de mobiele toestellen die onze technici op het terrein gebruiken. Zo kunnen we overstappen van een tijdstipgebonden naar een toestandsafhankelijk onderhoud. We zullen in de toekomst zelfs overgaan naar voorspellend en risicogebaseerd management."

> **Toestandsafhankelijk onderhoud zorgt voor lagere onderhoudskosten van onze assets over hun volledige levensduur.**
>
> **Frédéric Dunon**

Wat zijn de voordelen van toestandsafhankelijk onderhoud?

Frédéric: "Het verbetert de effectiviteit van ons onderhoudsprogramma. Het vermindert de onderhoudskost van onze assets over hun volledige levensduur en het vergroot de beschikbaarheid van ons net. Met de informatie die we uit onze gegevensbronnen verzamelen, kunnen we beslissen of een bepaalde asset onderhoud nodig heeft of moet worden vervangen. We baseren onze onderhoudsprogramma's op de reële slijtage van onze assets en niet langer op de theoretische tijdsintervallen die we vroeger gebruikten. Voorspellend onderhoud gaat nog een stap verder, want het schat vooraf wanneer een storing of defect zich zou kunnen voordoen. Risicogebaseerd onderhoud legt dan weer een sterke band tussen het onderhoud van de assets en de behoeften van het net. Het kritieke karakter van een asset verschilt naargelang de locatie en impact ervan."

Welke uitdagingen brengen deze veranderingen met zich?

Frédéric: "De veranderingen die we in gedachten hebben, zullen vast en zeker een weerslag hebben op onze teams. Ik denk dat het niet alleen gaat om de haalbaarheid van de technologieën en de tools. Het is vooral een zaak van menselijke transformatie. Dat betekent niet alleen dat we nieuwe mensen met de juiste vaardigheden moeten aanwerven, maar ook dat we de manier van denken en van werken van onze huidige medewerkers moeten veranderen. We moeten de toekomst samen met al onze medewerkers ontwikkelen – zowel het bestaande personeel als de nieuwkomers van de volgende jaren."

'Asset management' -project

Een speciaal beveiligingssysteem voor Stevin

De meeste bestaande beveiligingssystemen beschermen traditioneel een specifieke asset, zoals een transformator of een kabel. Een speciaal beveiligingssysteem (Special Protection System, SPS) beschermt het net tegen een grootschalige instabiliteit, zoals een black-out in heel België of een brown-out op Europese schaal. Wereldwijd zijn dergelijke beveiligingen momenteel erg schaars. Elia is dus een van de pioniers op Europees en zelfs mondiaal niveau.

Meer specifiek

Het SPS van de 380 kV-verbinding van Stevin bestaat uit elf kasten. Ze verzamelen gegevens van de verschillende posten langs de verbinding en nemen de nodige beslissingen om de stabiliteit van het net te verzekeren, afhankelijk van gebeurtenissen zoals de uitval van een primaire installatie, een bliksemslag op de lijnen of een omgevallen mast. Het SPS verwerkt doorlopend ongeveer 15.000 gegevens, waarvan er 3000 worden uitgewisseld met de andere stations, de dispatching, de schakelvelden, het gedistribueerde regelsysteem en de storingsgeheugens van de hoogspanningsstations. Sommige gegevens worden op streng beveiligde servers opgeslagen en kunnen op afstand worden geraadpleegd. Dit geeft ons ook de mogelijkheid om ons inzicht in de Stevin-verbinding te verbeteren. De beslissingen gaan dan naar alle betrokken hoogspanningsstations. Alles gebeurt bliksemsnel: in 20 ms worden de gegevens verzameld, de beslissingen genomen en de opdrachten verzonden. Het gaat even snel als de snelste lokale beveiligingssystemen van het Belgische net.

INTERVIEW MET DR. DIRK KUNZE, GROUP ASSET MANAGEMENT OFFICER

Een fitness tracker voor onze assets

Het traditionele onderhoud op vaste tijdstippen zal weldra tot het verleden behoren. Elia groep heeft sinds 2016 immers baanbrekend werk verricht in het onderhoud van haar assets. Het Asset Management Excellence Program (AMEX) heeft tot doel het onderhoud van de transformatoren, luchtlijnen, etc. te optimaliseren volgens hun gezondheidstoestand (Gezondheidsindex) en hun belang voor het net. In 2019 heeft Elia het AMEX-programma voltooid. Bij 50Hertz is de implementatie in 2018 begonnen.

Hebt u in het kader van AMEX 2019 al onze transformatoren uitgerust met fitness trackers?

Dirk: "Nee, onze 'atleten' van staal en koper krijgen al lang een regelmatige fitnesscontrole. Maar de resultaten van AMEX zullen ons in staat stellen om de informatie beter te evalueren en dus betere diagnoses te stellen. De gegevens zijn bijvoorbeeld afkomstig van onze mobiele onderhoudssoftware. Het is alsof uw dokter nog voor de herfst zou weten wanneer u verkouden zult worden. We willen verzekeren dat de individuele asset op een gerichte manier wordt behandeld en dus liefst helemaal niet 'verkouden' wordt."

Hoe gaat dat in zijn werk?

Dirk: "Wij onderzoeken elke afzonderlijke groep van assets en bepalen criteria voor de Gezondheidsindex. In de toekomst zullen we ook rekening houden met het belang van de respectievelijke assets in de algemene context van het net (Kritikaliteitsindex). Met andere woorden: een geschramde knie is geen probleem, maar met een gebroken been zal de asset niet werken. Daarnaast wegen we af of bepaalde apparatuur in Hamburg, Berlijn of een andere plek eerst moet worden vervangen. We willen in de toekomst beslissingen nemen op basis van de toestand en het risico. Elia heeft het project AMEX in 2019 voltooid en is begonnen aan de transitie naar regelmatige acties voor asset management. Bij 50Hertz kunnen we de ervaring van Elia benutten en doen we daar nu ons voordeel mee. In 2019 hebben we op luchtlijnen, transformatoren en smoorspoelen gefocust. Volgend jaar komen er nieuwe assetgroepen bij."

> **We verwachten voor de volgende jaren een groei van onze assetvloot, zowel in omvang als in het gebruik van diverse nieuwe technologieën.**
>
> **Dirk Kunze**

> **De veiligheid – van onze mensen en natuurlijk van ons net – komt altijd op de eerste plaats.**
>
> **Dirk Kunze**

Tot nu toe hebben we onze assets op tijdbasis onderhouden, dus met een jaarlijkse controle. Is dat nu verleden tijd?

Dirk: "Niet altijd. Voor sommige assetgroepen kan dat het beste model blijven. We verwachten voor de volgende jaren een groei van onze assetvloot, zowel in omvang als in het gebruik van diverse nieuwe technologieën. Met onze bestaande organisatie zouden we niet alles op tijdbasis kunnen onderhouden. We hebben een verbeterde database nodig om de juiste, op de toestand en het risico gebaseerde beslissingen te kunnen nemen over het onderhoud of de vervanging van assets."

Dus een permanente fitnesscontrole om enkel onderhoud uit te voeren als dat nodig is? Hoe werkt dat in de praktijk?

Dirk: "De beste planning helpt niet als het werk niet wordt stilgelegd. De veiligheid – van onze mensen en natuurlijk van ons net – komt altijd op de eerste plaats. Bovendien impliceert AMEX ook veranderingen in onze organisatie. De activiteiten moeten immers duurzaam zijn. Bijgevolg hebben onze werknemers hun Belgische en Duitse collega's beter leren kennen en dus hun horizon kunnen verruimen. Dat vind ik zelf erg belangrijk."

AMeX ASSET MANAGEMENT EXCELLENCE

We leveren het transmissiesysteem voor de toekomst

#2

GRI 201-2

€ 1,1 miljard

DE KOMENDE TWEE JAAR ZAL ELIA GROEP HET DUIZELINGWEKKENDE BEDRAG VAN 1,1 MILJARD EURO PER JAAR INVESTEREN

AMBITIE

Elia groep zet zich in voor de tijdige en veilige uitvoering van de volgende fase van de energietransitie, met maximaal welzijn voor de samenleving. We doen al het mogelijke om de levering van kritieke netinfrastructuur te versnellen en elk risico op vertraging tegen te gaan, in nauwe samenwerking met de bevoegde overheden.

UITDAGING

We willen de kloof dichten tussen de snelle ontwikkeling van hernieuwbare energieopwekking en de langere aanlooptijden voor het bouwen van netinfrastructuur. Daarnaast investeert Elia groep sterk in de optimalisering van haar bestaande assets, met de integratie van nieuwe technologieën en meer geavanceerde concepten om het net te beheren.

AANPAK

De komende twee jaar zullen Elia en 50Hertz het duizelingwekkende bedrag van 1,1 miljard euro per jaar investeren in de integratie van hernieuwbare energie, de ontwikkeling van een offshore hoogspanningsnet en de bouw van interconnectoren om de integratie van de Europese energiemarkt te bevorderen.

Offshore energie aan land brengen

INTERVIEW MET HENRICH QUICK (HEAD OF PROJECTS OFFSHORE BIJ 50HERTZ) EN TOM PIETERCIL (PROJECT MANAGER MOG EN HEAD OF INFRASTRUCTURE EXPERTISE BIJ ELIA)

Een zee van mogelijkheden

2019 was een succesvol jaar wat de offshore doelstellingen betreft voor zowel België als Duitsland. In België werd het Modular Offshore Grid (MOG) in gebruik genomen en werd ook Nemo Link operationeel. In Duitsland voltooide 50Hertz het project Ostwind 1 en zo kon het windpark Arkona in de Baltische Zee officieel worden geopend.

Waarom wordt offshore wind steeds belangrijker in de realisatie van de energietransitie?

Henrich: "Offshore ontwikkeling wordt een belangrijke bouwsteen van een betrouwbare bevoorrading in een nieuwe energiewereld. Offshore energie heeft een competitieve marktprijs en is betrouwbaar qua technologie en netontwikkeling. We beginnen eraan te wennen om meer en meer hernieuwbare energie te integreren in onze systemen. Volgens een rapport van Wind Europe heeft Europa een windpotentieel van 450 GW, waarvan 212 GW in de Noordzee kan worden gerealiseerd en 83 GW in de Baltische Zee."

Tom: "Zonder offshore energie zal Europa zijn ambitieuze klimaatdoelstellingen niet kunnen bereiken. Volgens het Internationaal Agentschap voor Energie (IEA) is offshore energie de toekomst van de energiesector. Offshore wind zal in de komende tien tot vijftien jaar razendsnel groeien. Het is een goedkope en betrouwbare bron die heel efficiënte energie levert. Offshore wind wordt voor Elia groep almaar belangrijker."

> **Offshore ontwikkeling wordt een belangrijke bouwsteen van een betrouwbare bevoorrading in een nieuwe energiewereld.**
>
> **Henrich Quick**

Bondskanselierr Angela Merkel woonde de inhuldiging van het nieuwe offshore windpark Arkona bij op dinsdag 16 april 2019.

Offshore speelt een belangrijke rol in de internationale samenwerking – hebben jullie veel uitwisselingen met andere Europese TNB's?

Henrich: "De complexiteit van offshore activiteiten creëert veel solidariteit tussen de TNB's: we krijgen immers allemaal met dezelfde uitdagingen te maken. Er is een grote groep van offshore projectmanagers uit Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Duitsland, België, Frankrijk, Italië en Spanje. We werken allemaal nauw samen en we organiseren stages tussen verschillende landen om onze best practices te delen. Die geest leeft ook in onze teams. Ze bellen elkaar bijvoorbeeld geregeld op om raad te vragen. We moedigen dat echt aan."

In welk opzicht zijn offshore netprojecten uitdagender dan onshore projecten?

Tom: "De voornaamste reden is dat ze in grote mate of zelfs volledig afhankelijk zijn van het weer. De zee is een heel gevaarlijke werkomgeving. Als er iets fout gaat, dan heeft dat een enorme impact op de veiligheid en de kosten. Een goede planning en een vlotte organisatie zijn bijgevolg essentieel.

> **Offshore wind is goedkoop en betrouwbaar en levert heel efficiënte energie. Offshore wind wordt voor Elia groep almaar belangrijker.**
>
> **Tom Pietercil**

> **Door samen aan te kopen, benutten we onze kracht op de markt en garanderen we materiaal van dezelfde kwaliteit binnen de Groep.**
>
> **Tom Pietercil**

Om dat te verzekeren, moeten onze mensen de klok rond op het terrein zijn. We moeten dus in shiften werken om er zeker van te zijn dat de juiste expertise op elk ogenblik beschikbaar is."

Henrich: "De zee is een dure werkomgeving. Het kan tot meer dan 100.000 euro per dag kosten om een schip te charteren. Als er slecht weer wordt voorspeld, loop je het risico dat je drie weken vastzit in de haven. Een foute beslissing kan erg grote gevolgen hebben. De planning zet ons en onze leveranciers dan ook zwaar onder druk."

Merken jullie al voordelen van de samenwerking tussen Elia en 50Hertz?

Henrich: "Door onze ervaringen te delen, kunnen we de risico's beter inschatten en miljoenen kosten besparen. Via workshops en gestandaardiseerde procedures kunnen we onze manier van werken bovendien harmoniseren. Dat maakt het voor Elia en 50Hertz gemakkelijker om samen te werken met partners in België en Duitsland. In de volgende reeks van offshore projecten zal 50Hertz bijvoorbeeld samenwerken met het Belgische Parkwind en zullen we makkelijk de beste praktijken van het MOG-project kunnen toepassen."

Tom: "We delen niet alleen beste praktijken, maar onderzoeken ook of we kunnen samenwerken om materiaal en diensten te bestellen die we allebei zullen gebruiken in onze projecten. Door samen in te kopen, benutten we onze kracht op de markt en garanderen we materiaal van dezelfde kwaliteit binnen de Groep. Zo combineren we bovendien onze knowhow over het beheer van de installaties. Dat is ook een enorm voordeel."

Henrich: "Een gezamenlijk inkoopproces zou vooral interessant zijn voor de kabelfabricage. Op deze markt is de belangrijkste factor immers niet de prijs, maar veeleer de beschikbaarheid van de leverancier. Door onze krachten te bundelen, krijgen we meer offertes. We moeten natuurlijk rekening houden met de verschillen in regelgeving tussen de landen en met kleine technische aanpassingen aan de vereisten van enerzijds de Noordzee en anderzijds de Baltische Zee."

> **Door onze ervaringen te delen, kunnen we de risico's beter inschatten en miljoenen kosten besparen.**
>
> **Henrich Quick**

Hoe zien jullie de verdere evolutie van offshore wind?

Henrich: "Als we onze Europese doelstellingen voor 2050 willen bereiken, is er meer offshore ontwikkeling nodig om meer megawatt te produceren. Dat houdt ook groeikansen in voor Elia groep. Maar het is nog afwachten of we ook op onze binnenlandse markten zullen blijven groeien en de Baltische Zee en de Noordzee in de komende jaren niet verzadigd zullen geraken met projecten. In dat geval zullen we onze praktijkervaring exporteren naar andere landen, die later op de kar van offshore ontwikkeling springen."

Tom: "In België exploiteren we nu 0,5% van de Noordzee. Er zou in de toekomst dus ruimte kunnen zijn voor meer projecten. Maar om een hoger percentage te ontwikkelen, moeten we verder weg van de kust gaan, dieper de zee in. Dat maakt het allemaal ingewikkelder en riskanter, omdat we dan andere kabels nodig hebben om de energie aan land te brengen. Op lange termijn zullen de TNB's dan ook verder moeten kijken dan hun huidige grenzen. Ze zullen intensief moeten samenwerken om de ontwikkeling van de hernieuwbare offshore energie van morgen mogelijk te maken. Uiteindelijk komt het erop neer dat we de efficiëntste oplossingen moeten vinden die voor alle partijen het voordeligst zijn."

450 GW

OFFSHORE WINDPOTENTIEEL IN EUROPA

Combined Grid Solution

WINNAAR VAN DE 'GOOD PRACTICE OF THE YEAR AWARD'

Met het Combined Grid Solution-project (CGS) realiseren 50Hertz en de Deense netbeheerder Energinet een wereldprimeur door de elektriciteitsnetten van twee landen met elkaar te verbinden via twee offshore windparken. In 2019 werden de onderzeese kabels gelegd tussen het hoogspanningsstation op zee van het Duitse windpark Baltic 2 en het Deense windpark Kriegers Flak. De installaties op zee zijn nu klaar voor gebruik.

De hernieuwbare energie uit de windturbines zal altijd voorrang krijgen en gaat afhankelijk van de behoeften naar Duitsland of Denemarken. De capaciteit die beschikbaar komt op de verbindingslijn kan worden ingezet bij de elektriciteitsuitwisselingen tussen beide landen.

Bekijk de video **http://bit.ly/CGSolution** en kom meer te weten over het project.

Op 23 mei 2019 bekroonde het Renewables Grid Initiative (RGI) de interconnector met de 'Good Practice of the Year Award'. Het RGI is een dialoogplatform tussen niet-gouvernementele organisaties en transmissienetbeheerders in Europa. Vooral het uitgangspunt om de elektriciteitsnetten van twee landen onderling te verbinden via offshore windparken, waarbij die verbinding bovendien zo efficiënt mogelijk wordt benut, oogstte veel lof.

Back-To-Back convertor

Om de CGS-connector te bouwen, moesten de planners van 50Hertz en Energinet een grote uitdaging overwinnen: het Duitse en het Deense wisselstroomnet zijn niet synchroon en kunnen dus niet rechtstreeks met elkaar worden verbonden. De twee landen gebruiken wel dezelfde netfrequentie, maar er is een lichte cyclusverschuiving (fase). De ingenieurs en technici hebben dat probleem opgelost met een zogenaamde dubbele convertor aan de Duitse kant, in Bentwisch bij Rostock. De convertor zet de wisselstroom eerst om in gelijkstroom die de Noord-Europese fase volgt, en daarna onmiddellijk in wisselstroom die de fase van het Europese vasteland volgt. Het volledige systeem zal worden geregeld door een nieuw ontwikkelde, innovatieve Master Controller for Interconnector Operation (MIO) met de nieuwste digitale technologieën.

INTERVIEW MET FRANK GOLLETZ, CHIEF TECHNICAL OFFICER BIJ 50HERTZ

Optimaal gebruik van interconnectiecapaciteit

Wat is er zo bijzonder aan de Combined Grid Solution?

Frank: "Met de Combined Grid Solution verbinden we twee windparken van verschillende landen met elkaar: één in Denemarken en één in Duitsland. De capaciteit van de kabelverbindingen wordt daarbij heel efficiënt gebruikt. Als de transmissiecapaciteit van de verbinding tussen de windparken niet volledig wordt benut, kunnen we de interconnector gebruiken voor de handel in elektriciteit. Zo combineren we de assets met de markt. Dit is van bij het begin een gezamenlijk project van 50Hertz en Energinet in Denemarken, waarmee we allebei leren hoe een dergelijk initiatief kan werken. De Combined Grid Solution bevordert de energietransitie in Europa door hernieuwbare energie beter te integreren en de veiligheid van het elektriciteitssysteem in zowel Duitsland als Denemarken te vergroten.

Wat zijn de toekomstplannen voor de offshore ontwikkeling, nu Ostwind 1 afgerond is?

Frank: "Om te beginnen is er een project dat als twee druppels water op het vorige lijkt. Ostwind 2 is opnieuw een project om netten te verbinden. We sluiten dus weer twee windparken op elkaar aan: Baltic Eagle van Iberdrola en Arcadis East van Parkwind. Er zijn ook plannen voor een tweede Modular Offshore Grid (MOG 2) in België en voor een gelijkstroomverbinding tussen Duitsland en Zweden, de Hansa PowerBridge. Kortom, offshore zal in de komende jaren een van de grootste groeifactoren blijven voor Elia groep."

> **De Combined Grid Solution bevordert de energietransitie in Europa.**
>
> **Dr Frank Golletz**

Ostwind 1: Arkona in werking gesteld

Sinds april 2019 levert het offshore windpark Arkona, voor het eiland Rügen in de Duitse Baltische Zee, stroom aan het net. 50Hertz heeft het windpark op 16 april 2019 verbonden met haar transmissienet, helemaal volgens plan en met nog minder kosten voor de consument dan aanvankelijk was berekend. Na een bouwperiode van drie jaar en een totale investering van zo'n 1,3 miljard euro stroomt de windenergie vandaag via drie onderzeese kabels van elk 90 kilometer naar het hoogspanningsstation in Lubmin, en vervolgens verder naar de consument.

Dit is de eerste netverbinding in de Baltische Zee met 220 kV-wisselstroomtechnologie – een aanpak die een hogere vermogenstransmissie mogelijk maakt. De vorige verbindingen met de offshore windparken in de Duitse Baltische Zee gebruikten driefasige 150 kV-kabelsystemen. In het hoogspanningsstation in Lubmin converteert 50Hertz de elektriciteit naar 380 kV en wordt ze geïnjecteerd in haar transmissienet

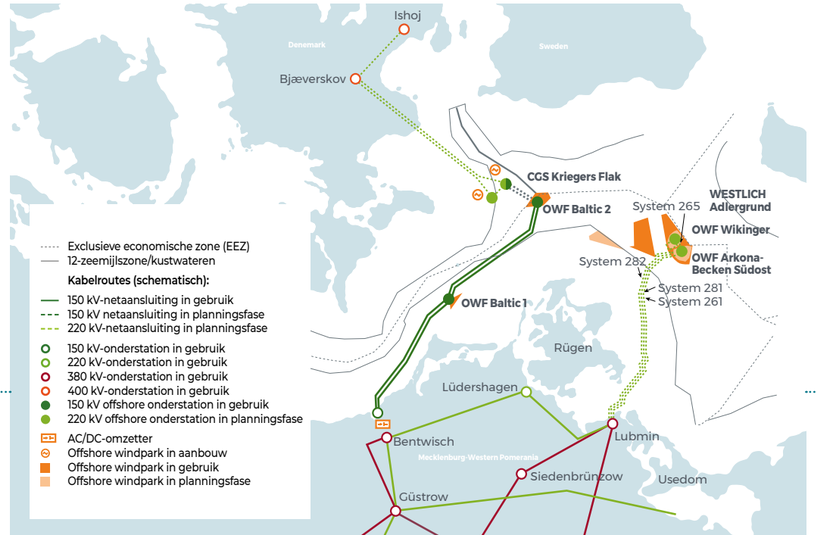

±725 MW

CAPACITEIT VAN BEIDE WINDPARKEN

Ostwind 2: op schema

Het offshore netverbindingsproject Ostwind 2 ligt mooi op schema. De corridor voor de onderzeese kabels is verkend en de sanering van verontreinigde sites is voltooid.

50Hertz en Parkwind, de Belgische beheerder van het offshore windpark Arcadis Ost, hebben in oktober 2019 de volgende fase van hun samenwerking bezegeld met de ondertekening van een memorandum van overeenstemming (MoU). Het memorandum behandelt cruciale aspecten, waaronder afspraken voor de ontwikkeling, de aankoop, de bouw en het beheer van het gezamenlijke offshore platform, naast fundamentele technische details en principes voor het delen van de bouwkosten. Het platform zal worden gebruikt door de beheerder van het windpark en de transmissienetbeheerder.

Ostwind 2 zal naast het windpark Arcadis Ost 1 ook het windpark Baltic Eagle verbinden met het net van 50Hertz. Baltic Eagle, een project van de Spaanse energiegroep Iberdrola, ligt in de Zee van Arkona, een deel van de Baltische Zee. Beide windparken bevinden zich 20 tot 30 kilometer ten noordoosten van het eiland Rügen. Ze zullen samen een capaciteit van ongeveer 725 MW hebben. 50Hertz bouwt drie onderzeese kabelsystemen van 220 kV tussen de windparken en het netaansluitingspunt in het hoogspanningsstation in Lubmin.

€1,3 miljard

TOTALE INVESTERING OSTWIND 1 NA EEN BOUWPERIODE VAN DRIE JAAR

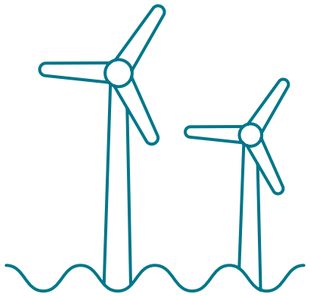

Modular Offshore Grid

De ingebruikname van het Modular Offshore Grid (MOG) is een belangrijke mijlpaal in de ontwikkeling van windenergie op de Noordzee voor de Belgische kust. Het schakelplatform ligt veertig kilometer buiten de kust en combineert de elektriciteit van vier offshore windparken (Rentel, Seastar, Mermaid en Northwester 2) om ze naar het vasteland te brengen, zodat hernieuwbare energie efficiënt kan worden geïntegreerd in het Belgische elektriciteitsnet. 130 Kilometer aan 220 kV-kabels verbinden het platform met het hoogspanningsstation van Elia in Zeebrugge (hoogspanningsstation Stevin), vanwaar de elektriciteit via het transmissie- en distributienet tot bij de consument wordt gebracht. Het MOG is alleen een schakelplatform – geen transformatorplatform – en is daarom uniek in Europa.

Het eerste windpark werd in september 2019 aangesloten op het Modular Offshore Grid, dat sindsdien operationeel is. Het MOG werd met succes gerealiseerd dankzij de vele Belgische en internationale stakeholders die erbij betrokken waren. Het platform werd gebouwd in Nederland, terwijl de kabels in Griekenland werden gemaakt. De Belgische DEME groep – gespecialiseerd in waterbouw – legde de kabels. Zijne Majesteit de Koning bezocht inmiddels het eerste schakelplatform van Elia in de Noordzee, ter gelegenheid van de ingebruikname op dinsdag 10 september 2019.

Bekijk de video **http://bit.ly/Inauguration_MOG** om de inhuldiging te herbeleven.

Het kernteam van het MOG op het platform tijdens de inhuldiging op dinsdag 10 september

130
Km

AAN 220 KV-KABELS VERBINDEN HET PLATFORM MET HET HOOGSPANNINGSSTATION VAN ELIA IN ZEEBRUGGE

INTERVIEW MET MARKUS BERGER, CHIEF INFRASTRUCTURE OFFICER BIJ ELIA

Van het vasteland naar de zee: een nieuw avontuur

Hoe hebben jullie een project van deze schaal en complexiteit aangepakt?

Markus: "We hebben het MOG in verschillende fasen gebouwd, want het platform vereiste een technische, juridische en regulatoire voorbereiding. Dat kost allemaal tijd en de planning was erg strak. Je kunt niet zomaar met je vingers knippen en plotsklaps offshore aan het werk zijn. We hebben een lange weg afgelegd: we moesten eerst vanaf nul de knowhow opbouwen en dan op heel korte tijd een fantastisch resultaat realiseren. In maart 2016 bereikten we een principeovereenkomst met de verschillende autoriteiten en windparken. In april 2017 werd de investeringsbeslissing genomen. In augustus 2018 plaatsten we de offshore funderingsvoet en in april 2019 volgde de bovenbouw. Niet veel later werden de onderzeese kabels gelegd en aangesloten."

> **De weg was lang: kennis opbouwen, vanuit niets starten om dan een fantastisch resultaat neer te zetten in zo'n korte tijd.**
>
> **Markus Berger**

Wat was het geheim van dit succes?

Markus: "We hebben vooral dankzij het werk van het projectteam – een groep gedreven en bijzonder bekwame medewerkers – dit ambitieuze project tijdig en binnen het budget kunnen voltooien. Elia heeft over de Belgische grenzen heen gekeken om de juiste mensen voor het project te vinden en hen samen te brengen in een team met enkele enthousiaste medewerkers van Elia. De combinatie van interne mensen en externe ervaring was een echt succesverhaal voor het project. Er groeide geleidelijk een teamgeest waarmee we echt bergen konden verzetten, want iedereen geloofde in dit project."

HET MOG IN CIJFERS

- De bovenbouw rijst 41 m boven de zeespiegel uit en weegt 2000 ton.
- De fundering is op 60 m diepte verankerd met vier pijlers in de zeebodem.
- 220 kV-onderzeese kabels verbinden het platform met het hoogspanningsstation Stevin in Zeebrugge.
- De kabels van het MOG zijn met 28 cm diameter de dikste die ooit gelegd zijn in de Noordzee.
- Met het oog op de veiligheid zijn alle onderzeese kabels 1 tot 3 m diep ingegraven.
- Op het hoogtepunt van het project telde het kernteam van Elia 50 medewerkers.
- Voor de installatie van het MOG werden meer dan 40 verschillende schepen ingezet.
- De realisatie van het MOG vereiste meer dan 1 miljoen manuren

Naar een sterker geïnterconnecteerd Europees net

Naast de voorbereiding van hun netten op de energietransitie, zetten Elia en 50Hertz zich ook in voor de ontwikkeling van een geïntegreerde Europese elektriciteitsmarkt. Om dat zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, moet de interconnectiviteit tussen de verschillende markten verder worden versterkt. Daarom investeert 50Hertz in grote projecten als de Combined Grid Solution en de Hansa PowerBridge. Elia benut de voordelen van haar geografische locatie in het hart van het Europese energiesysteem om de bevoorradingszekerheid te versterken en de ontwikkeling van interconnecties met buurlanden, zoals Nemo Link (Verenigd Koninkrijk) en ALEGrO (Duitsland), kracht bij te zetten.

Nemo Link: operationeel

Nemo Link, een 140 kilometer lange verbinding tussen de kust voor Brugge en Richborough, is een joint venture tussen National Grid en de Belgische transmissienetbeheerder Elia. De verbinding werd in gebruik genomen op 31 januari 2019. Energietraders kunnen gebruikmaken van een reeks producten om elektriciteit tussen de twee landen uit te wisselen.

In zijn eerste werkingsjaar was de onderzeese kabel meer dan 96% van de tijd beschikbaar voor de import of export van capaciteit, waarmee hij een van de best presterende assets van dit type ter wereld is. De elektriciteit stroomt voornamelijk in de richting van het Verenigd Koninkrijk (het VK importeerde 5889,4 GWh; België 175,9 GWh).

De commerciële uitbating van Nemo Link begon op 30 januari 2019. Met een capaciteit van 1000 MW was dit het eerste onderzeese HVDC-project waarbij XLPE-kabeltechnologie (vernet polyethyleen) werd ingezet om de sterkte en het geleidingsvermogen van de kabel te verhogen.

De interconnector vergemakkelijkt de transitie naar een duurzaam en betaalbaar elektriciteitssysteem en geeft meer garanties voor de bevoorradingszekerheid. Hij schept extra mogelijkheden voor België, dat zo nog meer een echte Europese elektriciteitshub wordt.

NEMO LINK IS DE EERSTE INTERCONNECTOR DOOR HET KANAAL MET NOMINATIEPOORTEN OP UURBASIS

"Sinds 14 november 2019 kan er ook binnen een dag (intraday) elektriciteit worden verhandeld tussen België en het Verenigd Koninkrijk. De handel op de intradaymarkt is een zeer belangrijke optie voor de spelers op de elektriciteitsmarkt. Terwijl de intermitterende hernieuwbare productie snel groeit, staan de markspelers voor de steeds grotere uitdaging om ook na de sluiting van de day-aheadmarkt het evenwicht te bewaren. Het vermogen om het net dichter bij de realtime werking te balanceren is positief voor de marktspelers, want zo kunnen zij onverwachte wijzigingen in het verbruik en de productie opvangen. De nieuwe expliciete intradaycapaciteit op Nemo Link, met zijn nominatiepoorten op uurbasis, schept bijkomende opties en een niveau van flexibiliteit die welkom zijn voor alle marktspelers, ongeacht of ze hernieuwbare of conventionele energie verhandelen.

Bert Maes, Business Director Nemo Link

Raadpleeg **https://www.nemolink.co.uk/** voor de veilingkalender

ALEGrO: op schema

De eerste interconnector voor elektriciteit tussen België en Duitsland schiet goed op. De HVDC-interconnector ALEGrO is een joint venture tussen Elia en Amprion, één van de vier Duitse netbeheerders.

De ondergrondse verbinding omvat twee kabels en volgt een traject van 90 kilometer (waarvan 49 kilometer in België) tussen de conversiestations in Lixhe (België) en Oberzier (Duitsland). De twee kabels, elk met een diameter van 12 centimeter, zullen over het volledige traject worden ingegraven. De interconnector zal een transmissiecapaciteit van 1000 MW hebben, wat overeenkomt met een tiende van het gemiddelde Belgische stroomverbruik.

De belangrijkste werken aan de Belgische kant werden in 2019 voltooid. De gelijkstroomkabel is volledig geïnstalleerd en over de hele lengte (49 km) met succes getest, ook in de tunnels onder het Albertkanaal en de Maas. De wisselstroomkabels tussen het bestaande hoogspanningsstation van Lixhe en het nieuwe conversiestation van ALEGrO zijn eveneens gelegd, met succes getest en onder spanning gezet. Tot slot werd ook het conversiestation gebouwd en werd alle technische uitrusting geïnstalleerd en getest.

Aan de Duitse kant wordt verder gewerkt aan de kabel, die in het derde kwartaal van 2020 klaar zou moeten zijn. Elia verwacht dat ALEGrO eind 2020 operationeel zal zijn.

18.559 MWh

UITGEWISSELD OP DE EERSTE DAG VAN NEMO LINK

Hansa PowerBridge: werk in uitvoering

De planning en de studies voor de 300 kilometer lange HVDC-verbinding tussen Duitsland en Zweden gaan verder. In 2020 moet de aanvraag van de planningsvergunningen voor de land- en zeeroutes van de Hansa PowerBridge worden ingediend bij de bevoegde overheden in Mecklenburg-West-Pommeren.

€600 miljoen

TOTALE INVESTERING IN HANSA POWERBRIDGE

In september bezochten de planners vijf stations langs de 70 kilometer lange corridor van de Hansa PowerBridge met de DialogMobil, het mobiele informatiekantoor van 50Hertz. De collega's van 50Hertz informeerden de buurtbewoners en grondeigenaars over de route. Er werden heel wat technische onderwerpen besproken.

De Hansa PowerBridge zal een capaciteit van ongeveer 700 MW hebben en zal operationeel zijn in respectievelijk 2025 en 2026. De totale investering loopt op tot 600 miljoen euro. De helft van dat bedrag wordt gedragen door de twee projectpartners – 50Hertz en de Zweedse TNB Svenska kraftnät. Svenska kraftnät zorgt voor de nodige vergunningsdocumenten voor het project.

Het onshore net vormgeven

GRI 201-2

Naast de grote werken aan het offshore net en de interconnectoren zorgen Elia en 50Hertz ook voor de verdere uitbreiding en optimalisering van het onshore net. Er zitten tal van projecten in de pijplijn om aan de vraag te voldoen en de lokale productie van hernieuwbare energie mogelijk te maken.

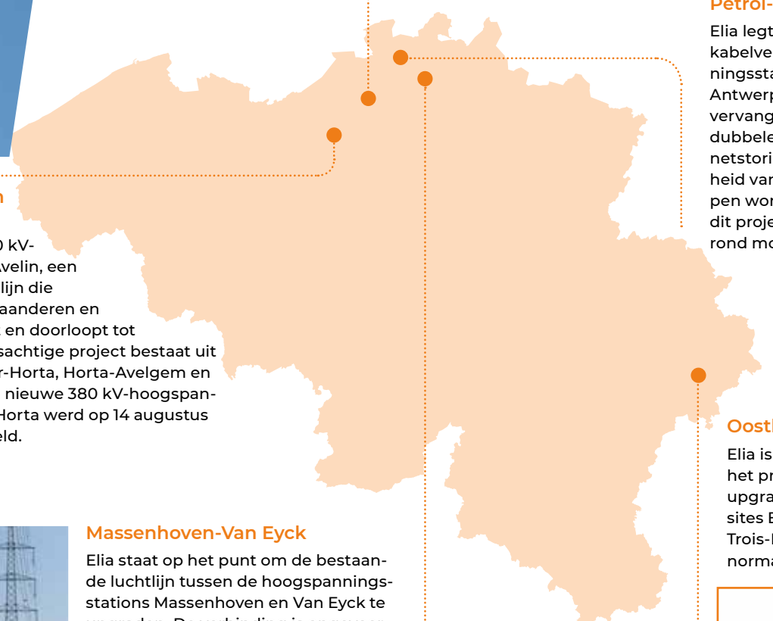

Brabo II

Met het Brabo-project wil Elia het hoogspanningsnet versterken en de bevoorradingszekerheid in en rond de haven van Antwerpen consolideren. Het project wordt van 2016 tot 2023 in drie fasen uitgerold.

Petrol-Zurenborg

Elia legt een dubbele ondergrondse kabelverbinding tussen de hoogspanningsstations Petrol en Zurenborg in Antwerpen. Door de huidige kabel te vervangen en de capaciteit te verdubbelen, beperkt Elia het risico op netstoringen, zodat de betrouwbaarheid van het net in en rond Antwerpen wordt vergroot. De werken aan dit project zouden eind februari 2020 rond moeten zijn.

Mercator – Avelin

Elia werkt aan de upgrade van de 380 kV-luchtlijn Mercator-Avelin, een 110 kilometer lange lijn die 25 gemeenten in Vlaanderen en Wallonië doorkruist en doorloopt tot in Frankrijk. Dit reusachtige project bestaat uit drie delen: Mercator-Horta, Horta-Avelgem en Avelgem-Avelin. De nieuwe 380 kV-hoogspanningslijn Mercator-Horta werd op 14 augustus 2019 in bedrijf gesteld.

Oostlus II

Elia is gestart met de tweede fase van het project Oostlus, de vervanging en upgrade van de luchtlijn tussen de sites Bévercé (Malmedy), Bronrome, Trois-Ponts en Brume. De werken zullen normaal tot en met 2022 lopen.

Massenhoven-Van Eyck

Elia staat op het punt om de bestaande luchtlijn tussen de hoogspanningsstations Massenhoven en Van Eyck te upgraden. De verbinding is ongeveer 92 kilometer lang en bestrijkt 15 gemeenten in de provincies Antwerpen en Limburg. Het project speelt een vitale rol om meer hernieuwbare energie via het Belgische net te vervoeren en de uitwisseling van elektriciteit tussen België en Nederland te bevorderen. De start van de werken is gepland voor 2021.

Raadpleeg
http://bit.ly/EliaProjects
voor het overzicht van onze infrastructuurprojecten in België

Het werk aan de SuedOstLink vordert

De geplande HVDC-verbinding, die grotendeels ondergronds loopt, zal hernieuwbare energie van Saksen-Anhalt naar Beieren brengen. De SuedOstLink zal Wolmirstedt bij Maagdenburg verbinden met de elektriciteitscentrale van Isar, niet ver van Landshut. 50Hertz is verantwoordelijk voor het noordelijke deel van het project, TenneT voor het zuidelijke deel in Beieren.

De kabels zullen over het leeuwendeel van het traject van de SuedOstLink worden ingegraven via sleuven (de zogenaamde 'open methode'). Voor de kruising van districten, snelwegen, federale wegen, spoorlijnen, bepaalde waterlopen en bijzonder gevoelige gebieden zal ondergronds worden gewerkt (de zogenaamde 'gesloten methode').

In oktober 2019 kreeg 50Hertz de eerste gedeeltelijke vergunning voor sectie B, een corridor van 100 kilometer lang en 1 kilometer breed, voornamelijk in Thüringen en Saksen. Dit traject is de kern van de goedkeuringsprocedure voor de planning die nu van start is gegaan. Volgens de planning zou de lijn in 2025 in bedrijf worden gesteld. 50Hertz bepaalt op dit moment het mogelijke traject van de ondergrondse kabel. Met het oog op meer details voor de plannen, onderzoekt 50Hertz de bodem in de corridors. Waar wegen, spoorlijnen of waterlopen ondergronds moeten worden gekruist en waar problemen met de bodem worden verwacht, worden momenteel proefboringen uitgevoerd. In een eerste fase zal in Thüringen en Saksen op ongeveer twintig ondergrondse kruispunten worden geboord.

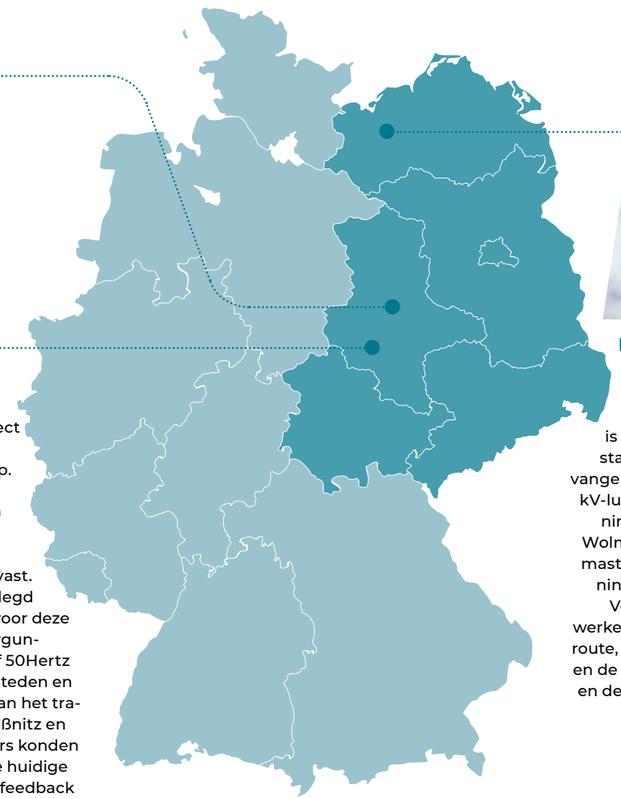

Pulgar - Vieselbach

De planning van het eerste bouwproject na de wet op de versnelling van de netuitbreiding (NABEG) schiet goed op. In juli legde het Bundesnetzagentur (BNetZA, het federale netagentschap) het traject van de corridor voor de middelste sectie van de 105 kilometer lange lijn van Pulgar naar Vieselbach vast. Tegelijkertijd werd de laatste hand gelegd aan de federale technische planning voor deze sectie. De procedure voor de bouwvergunning is nu bezig. In november 2019 gaf 50Hertz tijdens een roadshow in de naburige steden en dorpen informatie over het ontwerp van het traject in de middelste sectie tussen Geußnitz en Bad Sulza. Alle belangstellende burgers konden er kennismaken met het project en de huidige planningsstatus. 50Hertz verzamelde feedback en commentaar over de plannen. De versterking van het net moet de transmissiecapaciteit van de 380 kV-luchtlijn met 40% verhogen. Zodra de nieuwe luchtlijn in bedrijf is gesteld, zal de bestaande lijn worden ontmanteld.

Perleberg - Wolmirstedt

De eerste sectie van de 380 kV-luchtlijn van Perleberg naar Wolmirstedt is in aanbouw. Begin mei 2019 startten de werken aan de vervangende constructie voor de 380 kV-luchtlijn tussen de hoogspanningsstations Stendal West en Wolmirstedt. De bouw van de 86 masten begint bij het hoogspanningsstation van Stendal West. Verscheidene bouwbedrijven werken tegelijkertijd aan dezelfde route, om het proces te versnellen en de impact op de omwonenden en de natuur tot een minimum te beperken.

Raadpleeg
http://bit.ly/50HertzProjects
voor een overzicht van onze infrastructuurprojecten in Duitsland

Plan voor de ontwikkeling van het Duitse net

Een van de grootste uitdagingen voor 50Hertz in Duitsland is de implementatie van het plan voor de netontwikkeling en de aanvaarding van de netinfrastructuur. In samenwerking met het ministerie van Economie, de drie andere Duitse TNB's en de federale en regionale goedkeuringsoverheden heeft 50Hertz een mijlpalenplan opgesteld. Het plan bevat alle data voor de goedkeuring van de vergunningen, het begin van de bouwwerkzaamheden en de inbedrijfstelling van de afzonderlijke projecten. De overheden en de TNB's hebben zich tot de uitvoering van het plan verbonden. De eerste vergunning voor de SuedOstLink was gepland voor oktober 2019 en werd op tijd verkregen.

“Wat 50Hertz betreft, zullen we werken aan de goedkeuring en vooral de uitvoering van projecten die de capaciteit van het net doen toenemen. We zullen onder meer focussen op het wegwerken van bottlenecks in het net tengevolge van de integratie van hernieuwbare energie in het noorden en het transport van elektriciteit zuidwaarts. We gaan de 220kV-lijnen terzelfdertijd als de 380kV-lijnen vervangen zoals dat bij de verbinding Wolmirstedt - Güstrow gebeurde, we blijven optimale technische en economische oplossingen zoeken voor elke lijn, wat ook de impact op de natuur en de omgeving tot een minimum beperkt. Soms opteren we zelfs voor kleinere oplossingen, zoals de installatie van meettechnologie om tijdelijk een hogere belasting op de lijnen mogelijk te maken.

Elke Kwapis, Head of Projects Overhead Lines & Cables bij 50Hertz

Raadpleeg
http://bit.ly/Grid_Development
op de website van 50Hertz om het Duitse netontwikkelingsplan in te kijken

De DialogMobil, 50Hertz's mobiel informatiebureau om de stakeholders te informeren.

Plan voor de ontwikkeling van het Belgische net

Om de overheden en de spelers op de elektriciteitsmarkt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen, dient Elia om de vier jaar ontwikkelingsplannen in die een beeld geven van de investeringen die nodig zijn om in de komende tien jaar te voldoen aan de eisen van het Belgische elektriciteitssysteem.

In 2019 keurde de federale minister van Energie, Marie Christine Marghem, het federale ontwikkelingsplan van Elia goed en zette ze het licht op groen voor de concrete investeringen in de realisatie van de energietransitie naar een duurzaam elektriciteitssysteem op korte en middellange termijn. Het plan voorziet onder meer in de bouw van twee nieuwe elektriciteitscorridors (Ventilus en Boucle du Hainaut) en verbetert de integratie van offshore windenergie, die tegen 2030 een capaciteit van 4 GW (MOG II) zal bereiken.

Raadpleeg het Federale Ontwikkelingsplan van Elia via
https://bit.ly/Eila_FedDevPlan

Bij de ontwikkeling van het elektriciteitsnet van de toekomst engageert Elia zich op drie punten:

01 Zo min mogelijk nieuwe infrastructuur bouwen, maar voorrang geven aan de optimalisatie en verbetering van bestaande infrastructuur.

02 Open communicatie en samenwerking gedurende het volledige ontwikkelingsproces en dit vanaf een heel vroeg stadium.

03 Respect voor mens en milieu bij de bouw en exploitatie van onze infrastructuur.

#3 We ontwikkelen het elektriciteits-systeem en de markten

G4 - EUS - DMA DEMAND-SIDE MANAGEMENT PROGRAMMES

30 miljoen

EINDVERBRUIKERS (ELIA GROEP)

AMBITIE

We faciliteren en passen het marktdesign aan om alle mogelijke technologieën te integreren en alle klanten te empoweren. We verlagen de drempels door digitale tools te voorzien die de innovatie in de Europese energiesector versnellen.

UITDAGING

Door de groeiende intermittentie van hernieuwbare energie is er meer nood aan handel en balancering op korte termijn, om voortdurend het evenwicht te houden tussen de vraag en het aanbod. In de komende jaren zullen nieuwe marktspelers verschijnen die de opportuniteiten van de decentralisering en elektrificatie van het energiesysteem zullen ontwikkelen.

AANPAK

Door haar systeem open te stellen voor nieuwe spelers en technologieën, wil Elia groep een meer competitieve energiemarkt creëren en meteen ook de bevoorradingszekerheid op ieder moment op peil houden. Om dit te bereiken, biedt Elia groep elke marktspeler een transparante en niet-discriminerende toegang tot het net.

Naar een eengemaakte Europese energiemarkt

INTERVIEW MET DIRK BIERMANN (CHIEF MARKETS & SYSTEM OPERATIONS OFFICER BIJ 50HERTZ EN PATRICK DE LEENER (CHIEF CUSTOMERS, MARKET & SYSTEM OPERATIONS OFFICER BIJ ELIA)

Digitalisering maakt alles anders

We faciliteren de markten door de marktkoppeling verder te versterken en nieuwe producten te ontwikkelen die inpikken op de opkomende technologieën. We innoveren om de verschuiving mogelijk te maken naar flexibele belastingen die nodig zijn aangezien de variabele productie alsmaar toeneemt. We faciliteren en innoveren om een betrouwbare, efficiënte en vlotte transitie van het elektriciteitssysteem te realiseren. We leveren een niet-discriminerende toegang aan alle marktspelers, we leggen de lat voor iedereen gelijk en we willen een waardevolle bijdrage leveren aan het energiedebat.

Elia en 50Hertz zijn op weg om digitale TNB's te worden. Welke gevolgen zal dat hebben voor onze dagelijkse werking?

Dirk: "De digitalisering zal ongetwijfeld een grote hulp zijn in alle domeinen van onze systeemwerking. Hernieuwbare opwekking is geografisch sterk verspreid en erg afhankelijk van de beschikbaarheid van wind en zon. Tegelijkertijd verleggen we de operationele grenzen van onze netten, omdat onze complexe infrastructuurprojecten achterlopen op de snelle ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen. Er is dus dringend behoefte aan nieuwe en betere tools die uitgaan van big data. In eerste instantie moeten we een realtime totaalbeeld krijgen van het systeem, ondersteund door diagnoses, analyses, prognoses enzovoort. We hebben ook tools nodig die aanbevelingen geven voor de besluitvorming. Zodra er acties worden ondernomen, draagt de automatisering haar steentje bij."

> **Door de intermittentie van hernieuwbare bronnen die alsmaar toeneemt, is er meer nood aan energie-uitwisselingen en balancering op korte termijn. We hebben al veel gerealiseerd, met kortere aanlooptijden en een productgranulariteit van vijftien minuten.**
>
> **Dirk Biermann**

> **Door een realtime marktdesign in te voeren, bereiden we ons voor op de behoeften van de e-mobiliteit. Samen met de digitalisering zal de groei van de e-mobiliteit de behoefte aan rapportage van de stromen in bijna-realtime nog groter maken.**
>
> **Patrick De Leener**

Het empoweren van de klant is een van de strategische pijlers van Elia groep. Wat houdt dat precies in?

Patrick: "Digitale metingen tot op het niveau van de woning zullen ons naar een nieuwe klantgerichte wereld brengen. We zullen een bijna-realtime beeld krijgen van het verbruik en de productie van alle relevante toestellen. Onze klanten zullen toegang krijgen tot allerlei diensten op maat van hun behoeften, en ze zullen hun verbruik kunnen uitlijnen op de behoeften van het systeem. De prijzen zullen de actuele situatie weerspiegelen en de huishoudens zullen het verbruik van diepvriezers, warmtepompen en elektrische voertuigen kunnen aanpassen. Beeld jezelf in dat dit een realiteit op enorme schaal wordt. Het spreekt voor zich dat dit heel wat zou veranderen. Maar wij kunnen daar niet op eigen kracht voor zorgen. Daarom hebben we het initiatief genomen voor IO.Energy (Internet of Energy), een ecosysteem dat nu verscheidene casestudy's van belangstellende deelnemers aan het testen is. Hoe meer we ervoor kunnen zorgen dat de markt die evolutie volgt, hoe beter."

Dirk: "Er bestaat een sterk verband tussen het marktdesign en het beheer van het systeem, wat de kernactiviteit van een TNB is. We hebben dat afgelopen zomer in Duitsland gezien, waar het evenwicht van het systeem sterk werd verstoord. Dat kwam niet door technische defecten, maar door een probleem met het marktdesign. De prijzen van de balanceringsenergie gaven de marktspelers niet de juiste prikkels om onevenwichten te voorkomen, en dat had een heel ernstige impact op de veiligheid van het systeem. Dit illustreert hoe belangrijk het is om rekening te houden met de relatie tussen de markt en het systeem. Onze richtlijn is dat we zoveel mogelijk aan de markt overlaten, zodat alles aan die kant goed werkt. De TNB hoort alleen op het systeem in te grijpen als de markt het laat afweten."

> **De doorlopende handel in elektriciteit is uitgebreid naar 21 landen, waarmee we opnieuw een grote stap hebben gezet naar de uitbreiding van de geïntegreerde eenvormige Europese intradaymarkt.**
>
> **Patrick De Leener**

In november 2019 publiceerden Elia en 50Hertz een gezamenlijke studie over de toekomstbestendigheid van het elektriciteitssysteem van de EU naar 2030 toe. Een van de kernboodschappen was inderdaad de noodzaak aan een verbeterd marktmechanisme.

Patrick: "We kunnen de zaken niet zomaar op hun beloop laten. Als we de volgende fase van de energietransitie met succes willen uitvoeren, moeten we zowel de hardware (de infrastructuur) als de software (het marktdesign) van het geïnterconnecteerde Europese energiesysteem op punt stellen. We zien bijvoorbeeld een inconsistentie tussen de fysieke stromen op het net en de markten. We moeten de software zodanig verbeteren dat er meer convergentie is tussen de stromen in real time en de markttransacties. Op een ander niveau moeten we onze software optimaliseren om bepaalde bestaande problemen, zoals kringstromen, te voorkomen of op te lossen. De optimalisatie van onze software vraagt een inspanning, maar is gemakkelijker en minder duur dan de update van onze hardware-infrastructuur. Een doorlopende optimalisatie van onze software is cruciaal om bij te blijven met de evoluties."

Dirk: "Maar dat betekent uiteraard niet dat we niet meer investeren in de netinfrastructuur. Integendeel. Onze studie heeft aangetoond dat de tijdige voltooiing van de geplande nieuwe netinfrastructuur de eerste en belangrijkste hefboom van een succesvolle energietransitie tegen 2030 is. Onze simulaties wijzen op een ernstig welvaartsverlies als we daar niet in slagen. Bovendien leidt de ontbrekende infrastructuur ook tot de afschakeling van hogere volumes aan hernieuwbare energie. We zullen dan ook tot het uiterste gaan om de levering van de geplande nieuwe infrastructuur te versnellen, in nauwe samenwerking met de bevoegde overheden. Tegelijkertijd upgraden we onze bestaande assets en optimaliseren we het beheer ervan."

Elia groep wil in alle aspecten van haar activiteiten dichter bij real time werken. Wat waren in dat opzicht de grootste realisaties in 2019?

Dirk: "Op Europees niveau zijn we op dit moment de integratie van de grensoverschrijdende intradaymarkt aan het implementeren. De West-Europese landen integreren nu al op grote schaal hernieuwbare bronnen om de energietransitie waar te maken. De grotere intermittentie van hernieuwbare bronnen vraagt om meer handel en balancering op korte termijn. We hebben al veel gerealiseerd, met kortere aanlooptijden en een productgranulariteit van vijftien minuten. Maar ik denk dat er nog mogelijkheden zijn voor een betere coördinatie om de intermittentie en de grensoverschrijdende uitwisselingen efficiënt aan te pakken. Dat is de juiste benadering om ons op weg te helpen naar een geïntegreerde Europese markt."

Vergadering van de leden van de raad van bestuur van Elia groep - Berlijn (2019)

Patrick: "Vroeger was de day-aheadmarkt de trend. Vandaag wint een bijna-realtime intradaymarkt aan belang. Dat heeft inderdaad voornamelijk te maken met de toename van onvoorspelbare en intermitterende hernieuwbare bronnen. In november 2019 zijn we gestart met de tweede golf van de Europese eenvormige intradaykoppeling – vroeger bekend als het XBID-project. De doorlopende handel in elektriciteit is uitgebreid naar 21 landen, waarmee we opnieuw een grote stap hebben gezet naar de uitbreiding van de geïntegreerde eenvormige Europese intradaymarkt. Eind 2020 verwachten we een derde golf."

Wat wordt de focus voor 2020?

Patrick: "Een andere grote trend die de markt beïnvloedt, is de e-mobiliteit. Ik denk dat over een paar jaar alleen elektrische bedrijfswagens nog fiscale steun zullen krijgen. Dat zal enorme implicaties hebben voor het systeem, vooral als gevolg van het laden. Als iedereen zijn elektrisch voertuig op hetzelfde tijdstip laadt – op het werk of thuis – zullen we enorme verbruikspieken zien die we moeten voorspellen en compenseren. Door een realtime marktdesign in te voeren, bereiden we ons vandaag voor op de behoeften van de e-mobiliteit. Samen met de digitalisering zal de groei van de e-mobiliteit de behoefte aan de rapportage van de stromen in bijna-realtime nog groter maken."

Dirk: "E-mobiliteit is inderdaad een focus voor 2020. Ik verwacht dat we op korte termijn concrete gebruikscases zullen vinden waarin we kunnen uitzoeken welke software en welke mechanismen we moeten ontwikkelen om de e-mobiliteit te integreren. De huidige marktprocessen zijn immers niet ontworpen voor elektrische voertuigen, en dus moet er nog veel worden verbeterd. Denk maar aan het laden van elektrische voertuigen thuis, gekoppeld aan de productie van zonnepanelen op het dak en een slim systeem voor het energiebeheer van de woning. Elia groep werkt grensoverschrijdend, en dus is het niet meer dan normaal dat we grondig nadenken over de ontwikkeling van grensoverschrijdende processen voor het laden en vereffenen. Laten we de e-mobiliteit dan ook vooral als een probleemoplosser zien, en niet als een bijkomende onzekerheid."

Onze expertise ten dienste van de samenleving

INTERVIEW MET JAN VOET, HEAD OF SYSTEM OF THE FUTURE BIJ ELIA GROEP

Een toekomstbestendig Europees energiesysteem tegen 2030

Als transmissienetbeheerder publiceert Elia groep toekomstgerichte studies om de vinger aan de pols te houden op de markt. In 2019 publiceerden Elia en 50Hertz een gezamenlijke studie over de toekomstbestendigheid van het elektriciteitssysteem van de EU naar 2030 toe. Tegen 2030 zal er meer hernieuwbare energie komen, zullen bepaalde conventionele productiesystemen verdwijnen en zullen de grensoverschrijdende uitwisselingen toenemen, in het licht van de ambitieuze Europese doelstellingen voor de verdere ontwikkeling van de interne energiemarkt. Vanuit het perspectief van de twee netbeheerders wil Elia groep het bewustzijn vergroten rond de toenemende uitdagingen voor de netinfrastructuur (hardware) en het marktdesign (software).

Welke uitdagingen zijn dat precies?

Jan: "Het verschil tussen de tijd die nodig is voor de ontwikkeling en de bouw van hernieuwbare opwekking en de langere aanlooptijden voor de bouw van netinfrastructuur veroorzaakt congesties op het net. De netbeheerders moeten geregeld een beroep doen op redispatching om de stromen binnen de operationele limieten te houden. Deze congesties hebben ook nevenwerkingen, zoals kringstromen. In de software zien we een toenemende discrepantie tussen de door het marktmechanisme geoptimaliseerde elektriciteitsstromen en de fysieke stromen in real time."

> **We engageren ons ook om de bestaande installaties te versterken en te optimaliseren.**
>
> **Jan Voet**

Hefbomen voor de volgende fase van de energietransitie met maximaal welzijn voor de samenleving

Tijdige voltooiing van kritieke infrastructuur

Volgens onze simulaties zal het ontbreken van HVDC-lijnen tussen het noorden en het zuiden van Duitsland tegen 2030 tot een jaarlijks welvaartsverlies van zo'n 1 tot 1,5 miljard euro leiden. De ontbrekende infrastructuur veroorzaakt bovendien een afschakeling van grote volumes aan hernieuwbare energie (meer dan ongeveer 40%). Deze cijfers zullen ook na 2030 blijven stijgen, naarmate er meer hernieuwbare energie in het net moet worden geïntegreerd om tot een volledige decarbonisering te komen.

Flex-In marktdesign

Onze simulaties tonen een welvaartswinst van 300 tot 400 miljoen euro per jaar in 2030 met een Flex-In marktdesign ten opzichte van het huidige marktdesign, en een daling van de afgeschakelde volumes aan hernieuwbare energie met 10% tot 15%. De voorgestelde verbeteringen van het marktdesign zouden ook de redispatchingkosten beduidend verlagen, terwijl de netuitbreiding in de komende jaren in een stroomversnelling komt. Volgens de simulaties zouden de HVDC-lijnen de Duitse redispatchingkosten met meer dan 50% kunnen doen dalen en de afschakelde volumes aan hernieuwbare energie met 20% tot 30% kunnen verminderen.

Presentatie van de groepsstudie tijdens de jaarlijkse Stakeholders' Day van Elia.

Wat moet er dan gebeuren?

Jan: "In onze gezamenlijke studie stellen we twee hefbomen voor. De eerste en belangrijkste hefboom is de tijdige voltooiing van de geplande nieuwe netinfrastructuur. Elia groep zal daarom tot het uiterste gaan om de levering van de geplande nieuwe infrastructuur te versnellen en elk risico op vertraging tegen te gaan. We werken daarbij nauw samen met de bevoegde overheden. Verder werken we ook aan de upgrade en de optimalisatie van de bestaande assets.

En op het gebied van de software?

Jan: "Als tweede hefboom stellen we het Flex-In marktdesign voor. Dit verbeterde marktdesign geeft de markt toegang tot een toolbox van controleerbare voorzieningen om de stromen beter te beheren in lijn met de fysieke beperkingen. Zo kunnen we het net efficiënter gebruiken en de kloof tussen de markt en de fysieke mogelijkheden verkleinen."

Wat zijn de volgende stappen?

Jan: "Elia groep stelt de vorming van een ruimere coalitie voor om besprekingen te starten met vertegenwoordigers van de netbeheerders, de marktpartijen, de regelgevers en de Europese autoriteiten. We menen dat onze voorstellen een opstap kunnen zijn om momenteel tegengestelde visies met elkaar te verzoenen."

Raadpleeg de studie van Elia groep online via
http://bit.ly/EliaGroup_publications

Adequacy- en flexibiliteitsstudie voor België 2020-2030

Elia heeft in lijn met de Belgische Elektriciteitswet een bijkomende analyse gemaakt van de adequacy- en flexibliteitsvereisten voor 2020-2030. Dat zijn immers twee cruciale pijlers voor een vlot werkend elektriciteitssysteem. Het nieuwe rapport bevestigt en versterkt de conclusies van eerdere studies van Elia in 2016 en 2017.

Elia merkt op dat de behoefte aan vervangende capaciteit om de gevolgen van de door de wet voorziene kernuitstap op te vangen nu nog groter wordt dan vroeger. Omdat de buurlanden afstappen van steenkool, zal België moeilijker elektriciteit kunnen importeren wanneer het met een tekort wordt geconfronteerd.

In specifieke termen is de vervangende capaciteit die België na de kernuitstap in 2025 nodig zal hebben gestegen van 3,6 GW (het cijfer uit de studie van Elia eind 2017) naar ongeveer 3,9 GW. De versnelde steenkooluitstap betekent ook dat we in 2022-2025 een extra capaciteit van misschien wel meer dan 1 GW nodig zullen hebben, wat bijkomende maatregelen vereist.

Elia roept de federale regering dan ook op om verder te werken aan de ontwikkeling van het geplande capaciteitsvergoedingsmechanisme (CRM), zodat België over een sterk veiligheidsnet beschikt om zijn bevoorradingszekerheid te garanderen.

“De steenkooluitstap in onze buurlanden maakt de Belgische capaciteitsbehoefte nog dringender. Bijgevolg zal tussen 2022 en 2025 een extra capaciteit van meer dan 1 GW nodig zijn, wat bijkomende maatregelen vereist.

Chris Peeters

Raadpleeg de Adequacy and Flexibility Study van Elia via
http://bit.ly/Elia_Studies

Samenwerken en co-creëren in functie van de toenemende flexibiliteit

In de context van de toenemende decarbonisering verschuift de stroomopwekking van conventionele elektriciteitscentrales naar hernieuwbare bronnen. Zo mikt Duitsland op 65% hernieuwbare energie tegen 2030. Batterij-opslag, Power-to-X technologie en diverse technologieën voor hernieuwbare energie zullen in de komende jaren en decennia een grote rol spelen. Daarnaast zal 'vraagsturing', zoals afkoppelbare belasting en nieuwe flexibiliteit met kleinschalige toestellen, noodzakelijk zijn voor een veilige en efficiënte werking van het systeem.

Tweede grote vergadering van het IO.Energy-project in Flagey op 24 juni 2019 met meer dan 150 deelnemers om de ideeën-vormingsfase af te sluiten

IO.Energy: de consument centraal in het energiesysteem

De digitalisering en de opkomst van meer flexibele assets, zoals elektrische voertuigen en warmtepompen, scheppen kansen om het maatschappelijke engagement te versterken. We zien mogelijkheden voor de verbruikers om betere diensten te krijgen en hun energiefactuur te optimaliseren door hun flexibiliteit en gegevens te delen. In België bundelen de netbeheerders hun krachten om samen de energiediensten van morgen te scheppen, in de context van het initiatief IO.Energy.

Bezoek
https://www.ioenergy.eu/
om meer te weten te komen over het ecosysteem.

In februari 2019 lanceerden de Belgische netbeheerders (Elia, Fluvius, ORES, Sibelga en Resa) IO.Energy (Internet of Energy) – een uniek en innovatief ecosysteem waarmee het mogelijk wordt om de consument dankzij de uitwisseling van gegevens nieuwe diensten aan te bieden. IO.Energy werkt samen met bedrijven, onderzoeksinstellingen en openbare diensten. Door samen te werken en nieuwe digitale tools, nieuwe regels en automatisering aan te bieden – gecombineerd met communicatiemogelijkheden in real time – kunnen we Energy-as-a-Service (EaaS) leveren.

Win-win voor de consument en het systeem

Dit zou de verbruikers in staat stellen om hun factuur te optimaliseren, hun comfort te verhogen en te profiteren van hun investeringen in technologie. De marktspelers zullen op hun beurt kunnen innoveren en nieuwe energieproducten en -diensten op maat van de consument kunnen ontwikkelen. Intussen zullen de netbeheerders nieuwe mogelijkheden krijgen om het Belgische net op zijn verschillende spanningsniveaus beter uit te baten, en ons energiesysteem efficiënter en duurzamer te maken.

Het ecosysteem van IO.Energy

De evolutie naar een op de consument gericht energiesysteem heeft haar eerste vruchten afgeworpen: acht gebruikscases waarin de consument centraal staat, van acht consortiums, bevinden zich nu in de proeffase. Deze fase zal nog tot april 2020 duren. Het resultaat van deze eerste fase zal een sterke basis leggen voor de consumentgerichtheid. Ten eerste door de weg te effenen voor de demonstratie van de eerste gebruikscases in meer realistische omstandigheden, als voorbereiding op de industrialisering. Ten tweede door de organisatie en realisatie van een tweede ronde van ideeënvorming en testen te versnellen, om zo via innovatieve stroomvoorziening en digitale technologieën ook andere consumentenbehoeften aan te pakken.

Van elektriciteit naar gas in 'levend laboratorium'

50Hertz neemt deel aan waterstofprojecten

Met haar knowhow draagt 50Hertz bij aan onderzoeksprojecten in Saksen-Anhalt, Saksen en Brandenburg voor de ontwikkeling van veelbelovende energietechnologieën. Het betreft zogenaamde 'levende laboratoria' op industriële schaal, die door het Duitse ministerie van Economie en Energie worden gefinancierd, om de sectorkoppeling en de waterstoftechnologie te bevorderen.

Het materiële gebruik van waterstof speelt een beslissende rol in het project 'GreenHydroChem Central German Chemical Triangle'. Op de Leuna-site zal een elektrolyseapparaat van 50 MW door middel van regeneratieve elektriciteit water scheiden in waterstof en zuurstof. Plaatselijke chemische fabrieken zullen de waterstof dan omzetten in basismaterialen, zoals methanol.

'Reference Power Plant Lausitz' is een 'levend laboratorium' dat nog een stap verder gaat. Het laboratorium zal eerst in een elektrolyseapparaat waterstof produceren met groene elektriciteit, die waterstof vervolgens beschikbaar maken voor transport en industrieel gebruik, en de geproduceerde warmte indien nodig gebruiken om de waterstof weer om te zetten in elektriciteit. De installatie zal worden aangevuld met een opslagtank voor waterstof, een accu en een supercondensator om elektriciteit op te slaan.

De twee projecten zijn ontworpen om bij te dragen tot het systeem en de bevoorradingzekerheid op het elektriciteitsnet. 50Hertz verwacht dat de projecten vooruitgang zullen boeken in de ontwikkeling van Power-to-X-technologieën, die een belangrijke rol zullen spelen in de energietransitie.

Project REEAL

50Hertz maakt zich klaar voor redispatching met hernieuwbare energiecentrales

50Hertz maakt zich helemaal klaar voor de redispatching met eenheden op hernieuwbare energie. Redispatching betekent dat bij een congestie op het net de opwekking aan de ene kant van de congestie wordt verlaagd en aan de andere kant wordt verhoogd. Het is de bedoeling om de verhandelde elektriciteit tot bij de consument te brengen, zelfs als de transmissiecapaciteit van het net (nog) niet volstaat. Dergelijke interventies bleven tot nog toe beperkt tot conventionele elektriciteitscentrales met een capaciteit van meer dan 10 MW. In oktober 2021 wordt een nieuwe reglementering (NABEG 2.0) van toepassing die netbeheerders in Duitsland in staat zal stellen om ook redispatching toe te passen met hernieuwbare energiecentrales en kleinere conventionele elektriciteitscentrales.

Als gevolg van de nieuwe reglementering zal het aantal voor herdispatching relevante assets in Duitsland enorm toenemen. Alleen al in de netzone van 50Hertz zal het aantal energiebronnen stijgen van enkele honderden naar ettelijke tienduizenden. Omdat veel van deze energiebronnen op de distributienetten aangesloten zijn, moeten de transmissie- en distributienetbeheerders onderling afstemmen en nog nauwer samenwerken.

50Hertz ging al in 2018 van start met dit omvangrijke project om de nieuwe wettelijke verplichtingen te implementeren. Bij REEAL (Redispatch with Renewable Energy Plants) zijn werknemers uit heel wat afdelingen van het bedrijf betrokken. Het project coördineert de interne aanpassing van processen en systemen, naast de participatie van 50Hertz in initiatieven die het geheel van de energiesector bestrijken. 50Hertz werkt in nauwe coördinatie met andere Duitse transmissienetbeheerders, distributienetbeheerders, direct marketeers en het Duitse federale netwerkagentschap.

We werken samen om waarde te creëren voor de samenleving #4

GRI 102-29, GRI 413-1

549 hectares

ELIA GROEP BEHEERT OP ECOLOGISCHE WIJZE BIJNA 549 HECTARES GROENE CORRIDORS.

AMBITIE

We stimuleren de participatie van onze verschillende stakeholders. We zijn een transparante en betrouwbare adviseur die waarde creëert voor de samenleving.

UITDAGING

De activiteiten van Elia groep hebben een economische, maatschappelijke en ecologische impact in zowel België als Duitsland. Bij de bouw van de netinfrastructuur van de toekomst is het een uitdaging om de verschillende visies met elkaar te verzoenen.

AANPAK

Alle stakeholders worden in een zeer vroeg stadium van onze projecten bij de bouw van de infrastructuur betrokken, om hun input in de verschillende fasen van de planning te kunnen opnemen. Zo krijgen we de beste oplossingen voor de samenleving en het milieu.

INTERVIEW MET ILSE TANT (CHIEF COMMUNITY RELATIONS OFFICER BIJ ELIA) EN OLIVIER FEIX (HEAD OF PERMITS BIJ 50HERTZ)

Samenwerken aan een optimale netontwikkeling

GRI 102-43, GRI 102-44,
G4 - EUS – DMA - STAKEHOLDER PARTICIPATION

Infomarkt over het SuedOstLink-project in Greiz op 26 november 2019.

De energietransitie is een reële maatschappelijke uitdaging voor ons allemaal. De decarbonisering van onze samenleving is een Europees verhaal dat alleen met een goed ontwikkeld hoogspanningsnet kan werken. Het potentieel aan wind en zon moet optimaal geïntegreerd worden om tot de beste mogelijke energiemix te komen. Elia groep is ervan overtuigd dat een vroege betrokkenheid van en een dialoog met alle stakeholders cruciaal is voor het succes van de energietransitie.

Waarom is de timing zo belangrijk bij de uitbouw van het net?

Ilse: "Als de ontwikkeling van het net achterblijft, kan dat hoge kosten voor de samenleving met zich brengen door bottlenecks in het net en de redispachtingkosten die ermee gepaard gaan. In Duitsland hebben we heel concrete cijfers over de gevolgen van een vertraging. Ook in België stellen we vast dat het net stilaan verzadigd geraakt. De tijdige bouw van het net voorkomt niet alleen bottlenecks en de kosten die ermee samenhangen maar maakt het ook mogelijk om hernieuwbare energie te integreren, wat een vermindering van de CO_2-uitstoot mogelijk maakt en de marktprijs gunstig beïnvloedt."

Olivier: "Sinds de inbedrijfstelling van de SuedOstLink in Duitsland hebben we in vier jaar tijd al meer dan 650 miljoen euro bespaard op het congestiebeheer. We hebben bovendien berekend dat de geplande gelijkstroomverbindingen in Duitsland ons tegen 2030 een besparing van 50% aan redispatchingkosten zullen opleveren. Dat economische voordeel stimuleert de welvaart van de samenleving. Ten tweede is er ook een ecologische prijs. Hernieuwbare energie die niet in het elektriciteitssysteem kan worden geïntegreerd, wordt vervangen door een productie die CO_2 uitstoot in de atmosfeer. En ten derde moeten we rekening houden met de maatschappelijke kosten wanneer veel decentrale mogelijkheden en initiatieven niet kunnen worden benut, omdat het systeem die hoeveelheid nieuwe hernieuwbare energie niet kan verwerken. Heel wat lokale burgers, verenigingen en prosumenten willen mee investeren in het grote maatschappelijke project van de energietransitie, maar als het systeem niet klaar is, kunnen ze hun ideeën moeilijk uitvoeren."

> **Het is belangrijk dat de overheden elk op hun niveau ook de nodige verantwoordelijkheid nemen voor de realisatie van de projecten via een positieve communicatie over het belang en de noden en middelen ter beschikking stellen om het proces te laten vooruitgaan en burgers tegelijk garanderen dat hun input ernstig wordt genomen.**
>
> **Ilse Tant**

Hoe kunnen we bijdragen aan de tijdige bouw van het net?

Olivier: "Als groep van TNB's delen we kennis, ervaring en goede praktijken om van elkaar te leren, en dat is meteen ook onze grootste troef. We leggen in België de vinger op maatregelen om vergunningsprocedures of bouwwerken minder riskant te maken en passen die vervolgens ook toe in Duitsland, of omgekeerd. Zo kunnen we kritieke infrastructuurprojecten zoals de SuedOstLink in Duitsland of Ventilus in België sneller opleveren. We hanteren bovendien dezelfde normen voor het beheer van die complexe projecten, om een stipte en kwaliteitsvolle oplevering binnen het budget te verzekeren."

Ilse: "Het is cruciaal om over interne competenties te beschikken. Naast onze ingenieurscompetenties hebben we behoefte aan vaardigheden op het gebied van projectbeheer in een nationale en internationale omgeving. Bovendien zijn competenties in stakeholdermanagement en communicatie essentieel voor het succes van onze projecten. Om onze vergunningen op tijd te verkrijgen, is het cruciaal dat we hand in hand werken met onze stakeholders – zowel de overheid als het maatschappelijke middenveld en de burgers. We zijn inspirerende bondgenoten die samen met alle betrokkenen de transitie willen versnellen. Als je vandaag naar een projectteam kijkt, zie je een mix van experts op het gebied van techniek, recht, communicatie, milieu en nog veel meer."

Olivier: "Onze stakeholders stellen hogere eisen en willen actief deelnemen aan het besluitvormingsproces. Dat is uiteraard een uitdaging die onze vergunningsprocessen complexer kan maken. Maar die evolutie kan evengoed een bron van kennis zijn die we in ons planningsproces kunnen benutten om een beter resultaat te krijgen. We zien veel debatten over democratie in Europa, en we moeten onze weg vinden in de nieuwe benaderingen om mensen te betrekken."

650
miljoen €

IN VIER JAAR TIJD BESPAARD OP HET CONGESTIEBEHEER DANKZIJ SUEDOSTLINK

> **We zien veel debatten over democratie in Europa, en we moeten onze weg vinden in de nieuwe benaderingen om mensen te betrekken.**
>
> **Olivier Feix**

Op 13 mei 2019 organiseerde 50Hertz een informatiemarkt voor het SuedOstLink project in Bernburg (Saksen-Anhalt).

> **We hebben ons plannings- en vergunningsproces volledig herzien en kiezen voor een geïntegreerde benadering waarin we altijd input van externe stakeholders opnemen.**
>
> **Olivier Feix**

We denken dus na over nieuwe manieren van stakeholderengagement?

Olivier: "We hebben ook geleerd dat kritische stakeholders vaak bereid zijn om nuttige suggesties te doen of nieuwe feiten bij te dragen om alternatieve routes, technische opties of ecologische compensatiemaatregelen te identificeren en te evalueren. Om dat te bereiken, moeten we al in een vroege fase werken aan een gerichte en respectvolle interactie. Mensen willen graag een deel van het verhaal zijn. Dat is positief. Maar dat betekent ook dat we in onze kernprocessen rekening moeten houden met een heleboel ideeën van ervaren en actieve burgers. Het blijft niet bij een vroege informatieronde met het oog op transparantie. Er moet tweerichtingsverkeer zijn tijdens de volledige ontwikkelingscyclus van het project, en die interactie moet doelbewust verlopen. Het geheel moet een positief resultaat in het belang van de samenleving opleveren. Daarom hebben we ons plannings- en vergunningsproces volledig herzien en kiezen we voor een geïntegreerde benadering waarin we altijd input van externe stakeholders opnemen. We leren momenteel hoe we die nieuwe dynamiek positief kunnen benutten."

Ilse: "Als Elia groep investeren we veel meer in stakeholderengagement en communicatie dan drie of vier jaar geleden. We ontwikkelen niet alleen relaties met regeringen en plaatselijke overheden, maar testen ook innovatieve concepten uit die burgers en vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld betrekken. Dat zorgt voor een concrete samenwerking met de landbouwers, ook op de lange termijn, partnerschappen op milieu- en economische vlak om de belangen en de impact in evenwicht te houden en gezamenlijke oplossingen te vinden. Voor de burgers worden er stakeholdergroepen opgezet om een gezamenlijk inzicht in de problemen te verkrijgen en oplossingen voor uiteenlopende thema's te vinden. Het is van essentieel belang dat we langetermijnrelaties opbouwen met onze verschillende stakeholders om elkaar beter te begrijpen en samen te werken."

Elia's voornaamste politieke stakeholders bezoeken het MOG na de inhuldiging op 10 september 2019.

Stakeholders bezoeken de site van Brabo in Antwerpen op 19 mei 2019 tijdens de Openwervendag.

Wat verwachten jullie van de regeringen en overheden?

Olivier: "Ten eerste verwachten we een coöperatieve benadering en een actieve betrokkenheid met een gedeelde projectmentaliteit. Wat betekent dat? De vergunningsfase duurt nog te lang en is nog te complex en onzeker. We hebben er allemaal baat bij om samen te werken. Heel concreet: wie heeft welke rol in welke fase van het vergunningsproces, en wat verwachten de partijen van elkaar? Als dat duidelijk is en wordt toegepast, worden de interacties en processen efficiënt. Ten tweede moeten de politieke besluitvormers het maatschappelijke debat over de klimaatverandering koppelen aan de energietransitie. Als Europese groep van TNB's speelt Elia groep een belangrijke rol in het succes van de energietransitie. In Duitsland komen we stilaan op het juiste spoor."

Ilse: "In België is de situatie complex, omdat de bevoegdheden die beslissen over de noden van het net en de vergunningen bij verschillende overheden liggen. We treden dan ook vaak op als een facilitator die alle partijen op dezelfde lijn probeert te krijgen. Het is belangrijk dat de overheden elk op hun niveau ook de nodige verantwoordelijkheid nemen voor de realisatie van de projecten via een positieve communicatie over het belang en de noden en middelen ter beschikking stellen om het proces te laten vooruitgaan en burgers tegelijk garanderen dat hun input ernstig wordt genomen."

Op 22 november verwelkomde Elia meer dan 150 genodigden uit de Belgische energiesector op haar jaarlijkse Stakeholders' Day

> **De dialoog in een pril stadium met het publiek is bij 50Hertz een deel van onze routine geworden Vooral bij ons gelijkstroomproject dat met een ondergrondse kabel zal worden uitgevoerd is de dialoog met de eigenaars belangrijk. Omdat thema's zoals bodemonderzoeken en bodembeschermingmaatregelen belangrijk zijn vanaf de start. Zo doet 50Hertz een beroep op de kennis van de eigenaars om de planning bij te sturen en in een later stadium de aanleg van de kabel.**
>
> **Danuta Kneipp,**
> **Head of Public Participation Combined Grid Solution**
> **50Hertz**

INTERVIEW MET PASCALE FONCK (CHIEF EXTERNAL RELATIONS OFFICER BIJ ELIA), KERSTIN MARIA RIPPEL (HEAD OF PUBLIC AFFAIRS & COMMUNICATIONS BIJ 50HERTZ) EN EMELINE SPIRE (HEAD OF ELIA GROUP EU AFFAIRS)

Proactief stakeholdermanagement

GRI 102-21, G4 - EUS – DMA - STAKEHOLDER PARTICIPATION

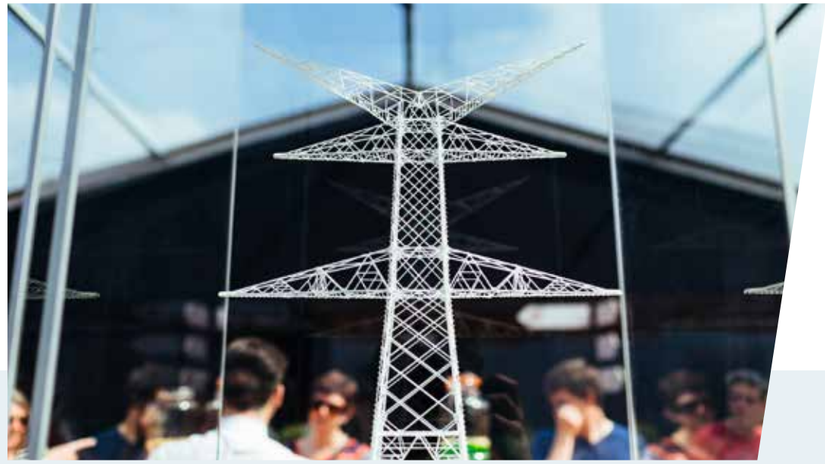

Elia groep adviseert de overheid op nationaal en Europees niveau en streeft ernaar haar stakeholders en regulators in een vroeg stadium van alle ontwikkelingen te betrekken. Hoe beïnvloeden politieke beslissingen onze activiteiten? En waarom winnen de nieuwe benaderingen van proactief stakeholdermanagement aan belang?

Kunnen jullie meer vertellen over de intense relatie tussen onze activiteiten en de overheid?

Pascale: "De verschillende regeringen op federaal en gewestelijk niveau geven ons een mandaat. Dit gereguleerde monopolie verplicht ons om onze taken in het belang van de samenleving uit te voeren, in naleving van alle regels voor het beheer van het transmissienet. Daarnaast zijn we dankzij onze ruime portefeuille van activiteiten de enige speler op nationaal niveau met een totaalbeeld van het elektriciteitssysteem. Dat plaatst ons in een unieke positie om de overheid analyses, advies en aanbevelingen te bieden, zodat ze met kennis van zaken kan beslissen."

> **De Green Deal bevestigt de noodzaak om de energietransitie te realiseren, en wij zijn bereid om onze rol te spelen om dat mogelijk te maken.**
>
> **Pascale Fonck**

Waarom hebben wij dit mandaat?

Kerstin: "Het beheer van de kritieke infrastructuur is van algemeen belang voor de samenleving, want wij verzekeren de veiligheid van het systeem en ondersteunen daarmee de bevoorradingszekerheid van de consument. Dat is bijzonder belangrijk voor de autoriteiten. Zij zijn intrinsiek gemotiveerd en hebben veel belangstelling voor de manier waarop wij het net optimaliseren en uitbouwen om tijdig en binnen het budget hernieuwbare bronnen te integreren, en voor de wijze waarop wij het systeem beheren. We doen dat met een grote technische en economische expertise en ook transparant, met een sterke focus op het bevorderen van een open dialoog. Omdat we efficiënt en innovatief zijn, blijven we onze diensten aan de samenleving verbeteren. Dat zal in de toekomst nog relevanter worden, op weg naar een geslaagde energietransitie en de recent aangekondigde 'New Green Deal' van de EU. De infrastructuur is van cruciaal belang voor de decarbonisering van de energiesector en de overheid weet dat."

> **De infrastructuur is van cruciaal belang voor de decarbonisering van de energiesector, en onze politieke stakeholders en de overheid weten dat.**
>
> **Kerstin Maria Rippel**

Hoe worden onze activiteiten gestuurd door de politieke context en hoe zien wij ons stakeholderengagement?

Kerstin: "In Duitsland hebben we letterlijk elk jaar een nieuwe wetgeving rond hernieuwbare energie. De plannen voor de netontwikkeling moeten volgens de wet elke twee jaar worden herzien. Dat toont meteen ook hoe politieke beslissingen een directe impact hebben op onze activiteiten. Het is bijgevolg erg belangrijk dat we regelmatig contact hebben met de overheid en de besluitvormers, en dat we in vertrouwen met hen praten om holistisch advies te geven over de toekomstige ontwikkelingen van het systeem die de energietransitie zullen vergemakkelijken. Ons eerste principe in dat proces luidt dat stakeholdermanagement altijd gebaseerd moet zijn op vertrouwen. We bouwen sterke, betrouwbare relaties op en we nodigen onze stakeholders regelmatig uit voor een dialoog en een open, transparante discussie. We verplaatsen ons altijd in de positie van onze partners en stakeholders, en we combineren hun behoeften met onze ideeën en posities."

Hoe beïnvloedt de Europese wetgeving jullie activiteiten? Hoe beheren jullie beide niveaus?

Pascale: "België is een heel geïnterconnecteerd land en daarom is Europa erg belangrijk voor ons. We weten dat meer en meer beslissingen op Europees niveau worden genomen en daarna een impact hebben op de nationale wetgeving. Wij geloven sterk in het geïnterconnecteerde karakter van het Europese energiesysteem en we willen het gebruik van interconnectoren optimaliseren, naast de bouw van nieuwe interconnectoren. In de afgelopen vijf jaar is er enorm veel veranderd dankzij de netcodes en het Clean Energy for all Europeans Package. Vandaag is de New Green Deal aan de orde. Deze 'deal' bevestigt de noodzaak om de energietransitie te realiseren, en wij zijn bereid om onze rol te spelen om dat mogelijk te maken."

Kerstin: "Zo is het ook in Duitsland. Het Europese niveau is uiteindelijk een van de belangrijkste niveaus voor de besluitvorming. Daarom hebben we in februari 2019 een specifieke functie EU-aangelegenheden binnen Elia groep in het leven geroepen, die optreedt als een interface tussen Elia en 50Hertz. Dankzij die samenwerking en uitwisseling brengen wij onze nationale visies altijd samen met een Europees standpunt. Dat is een belangrijke realisatie van de inspanningen van Elia groep in 2019."

Emeline: "Wanneer we naar de impact van de Europese wetgeving op langere termijn kijken, spelen de elektriciteitssystemen een grote rol in het bereiken van de klimaatneutrale doelstelling van de Green Deal tegen 2050. Hernieuwbare elektriciteit wordt de nieuwe primaire energie, en de efficiëntste manier om ze te benutten is ze transporteren en gebruiken als elektriciteit. De scenario's van de Commissie voorzien tot 53% elektrificatie, wat dubbel zoveel is als vandaag. Dat geeft ons een bijzondere verantwoordelijkheid. Telkens als wij meer hernieuwbare bronnen in het elektriciteitssysteem integreren, telkens als wij het systeem slimmer maken om elektrische mobiliteit enzovoort te bevorderen, kan de samenleving sneller en efficiënter decarboniseren. Vandaar onze ambitie om zowel de levering van de infrastructuur als de digitalisering van onze werking en van het elektriciteitssysteem te versnellen."

Op 13 en 14 februari woonde Elia het Salon des Mandataires in Marche-en-Famenne bij. Dit event lokt jaarlijks 15.000 bezoekers. Alle Waalse stakeholders, overheidsinstanties, gemeentelijke en gewestelijke overheden zijn aanwezig.

Expertenpanel tijdens de EEG Conference van 50Hertz in Berlijn op 30 oktober 2019.

Hoe zien jullie het stakeholdermanagement met de autoriteiten op Europees niveau?

Emeline: "We moeten de Europese beleidsmakers steunen bij de realisatie van de klimaat- en energieambities van de Europese Unie. Wij moeten het waarmaken – dat is ons vak. Daarnaast steunen we de Europese autoriteiten door te anticiperen op de implicaties van politieke doelstellingen. We kaarten problemen aan die moeten worden opgelost als we willen slagen. Verder stellen we oplossingen voor op basis van onze complementaire expertise in Duitsland en België. De studie 'Future-Proofing the European Energy Transition towards 2030' is daar een concreet en recent voorbeeld van. Door dergelijke thema's aan te sturen op het niveau van de Groep geven we blijk van een nieuw niveau van compromisvorming en kunnen we met een sterkere stem spreken. Dat is erg nuttig en eens te meer een unieke troef van onze Groep die bestaat uit twee TNB's."

“ Door Europese thema's aan te sturen op het niveau van de Groep geven we blijk van een nieuw niveau van compromisvorming en kunnen we met een sterkere stem spreken.

Emeline Spire

Stakeholders' Day 2019

Op 22 november 2019 hield Elia haar jaarlijkse Stakeholders' Day. Meer dan 250 gasten uit de Belgische energiesector werden uitgenodigd voor een gevarieerd programma rond het thema 'De energietransitie versnellen'. Hoogtepunten waren de inspirerende toespraken over klimaatverandering en CO_2-beperking van respectievelijk Belgisch klimaatexpert Jean-Pascal van Ypersele (Université Catholique de Louvain (UCLouvain)) en Amerikaans milieuactivist Paul Hawken. Ook tal van onderwerpen in verband met de Belgische en de Europese elektriciteitssystemen kwamen aan bod.

Luister naar de videoboodschap van Kadri Simson'(Europees Commissaris voor Energie) zoals getoond tijdens het evenement

http://bit.ly/VideoSpeech

Elia groep organiseert Europese avond in Brussel

Op 12 december 2019 ontmoetten meer dan 120 gasten uit de Europese energiesector elkaar op het eerste gezamenlijke stakeholderevent van Elia en 50Hertz. Naast actuele thema's, zoals de Green Deal en de COP25 in Madrid, stelde Elia groep er haar nieuwe studie voor: 'Future-Proofing the EU Energy System towards 2030'. Er waren ook verscheidene gastsprekers en videostatements. Peter Altmaier, de Duitse minister van Energie, loofde de Belgisch-Duitse samenwerking binnen Elia groep. Kadri Simson, de nieuwe Europese commissaris voor Energie, wees op de noodzakelijke maatregelen om de Green Deal waar te maken: de decarbonisering versnellen, de energie-efficiëntie verhogen en meer hernieuwbare energie integreren.

50Hertz werkt samen met de overheid

50Hertz organiseerde in 2019 heel wat netwerkevenementen voor verschillende belangengroepen. Op politiek vlak zijn er verschillende momenten waarop we de dialoog aangaan met stakeholders van de overheidsinstanties, parlementen, ngo's, verenigingen en de bedrijfswereld over thema's rond energiebeleid. In februari namen bijvoorbeeld vertegenwoordigers van alle democratische partijen deel aan een parlementair ontbijt op het hoofdkantoor van 50Hertz in Berlijn om de effecten te bespreken van de 'Network Expansion Acceleration Act' (NABEG). In januari en september vonden er netwerkevenementen plaats waarin de deelnemers van gedachten wisselden met experten van 50Hertz over de noodzaak om het net intensiever te benutten en over de uitdagingen op het vlak van de offshore netuitbreiding. In mei was 50Hertz gastheer voor de jaarlijkse 'public and regulatory affairs day'. Distributienetbeheerders, grote verbruikers, hernieuwbare-energieproducenten, operatoren van conventionele elektriciteitscentrales die zich binnen onze controlezone bevinden, bespraken met vertegenwoordigers van 50Hertz de beslissingen van de zogenaamde 'Coal Commission', de op til zijnde ontwikkelingen op het vlak van incentive regelgeving en de ontwikkeling van de elektriciteitsprijzen. Tijdens deze ontmoetingen worden er altijd stevige gesprekken gevoerd maar met wederzijds respect voor elkaars visie.

In augustus organiseerde 50Hertz de 11de editie van de 'System Conference' over het intensiever netgebruik en daarop volgend de jaarlijkse EEG-conferentie over de redispatching met hernieuwbare energiecentrales.
Daarbij komen nog elk jaar een honderdtal bijeenkomsten met internationale, nationale en lokale politieke actoren, vertegenwoordigers uit de bedrijfswereld en ngo's, om hen te informeren over uiteenlopende thema's in verband met de energiesector of het energiebeleid. Het hoogtepunt in 2019 was de inbedrijfstellling van het Arkona-windpark en de netaansluiting van Ostwind 1 op het 50Hertz-net die werd bijgewoond door de Duitse bondskanselier Angela Merkel. In haar toespraak benadrukte ze het belang van de Baltische Zee op het vlak van offshore windenergie.

100

50HERTZ ORGANISEERT JAARLIJKS EEN HONDERDTAL VERGADERINGEN MET STAKEHOLDERS

Werken aan een beter mileu

GRI 304-1, GRI 304-2, GRI 304-3, G4-EN12

Elia groep ijvert voor een duurzame toekomst voor al haar interne en externe stakeholders. Dit betekent dat wij maatschappelijk verantwoord ondernemen heel belangrijk vinden, met onder meer een actieve deelname aan de milieu- en klimaatbescherming. Elia groep respecteert de flora, fauna en biodiversiteit, springt zuinig om met natuurlijke hulpbronnen en houdt het energieverbruik en de uitstoot van haar activiteiten zo laag mogelijk.

Biodiversiteit en herstel van de natuurlijke habitat

Om de bevoorradingszekerheid te kunnen garanderen, moet rond de elektrische geleiders van onze hoogspanningslijnen een veilige afstand worden bewaard. In plaats van bomen te rooien en vegetatie te versnipperen, startte Elia in 2011 het project LIFE, in samenwerking met RTE en gefinancierd door de Europese Commissie en het Waals Gewest. Met LIFE wilden we oplossingen vinden om een veilige afstand te garanderen en de biodiversiteit in stand te houden. Na de voltooiing van dit zevenjarige project stelde Ecofirst in de zomer van 2018 en 2019 biologische inventarissen op. De inventarissen onderzoeken de evolutie van de habitats en populaties van dieren- en plantensoorten, om dieper in te gaan op de gevolgen van de ontwikkelingen en de wijzigingen van de beheerspraktijken die uit LIFE zijn voortgevloeid.

Het succes van de zeven verschillende acties die in het kader van LIFE werden ondernomen (nl. borders – boomgaarden – herstel van natuurlijke habitats – uitgraven van vijvers – controle van invasieve soorten – maaien of begrazen – aanleg van bloemenweides) werd geëvalueerd. Omdat een volledige inventaris van de 429 ha niet mogelijk is met de bestaande middelen, legde Ecofirst de focus op een selectie van 52 sites die als representatief werden beschouwd voor de diversiteit van de in het LIFE-project ondernomen acties. In totaal werd ongeveer 130 ha geëvalueerd.

Een voorbeeld voor Europa

Het LIFE-project is onder meer bedoeld om een voorbeeld te stellen voor alle andere Europese transmissienetbeheerders (TNB's) en om het eerste ecologische netwerk langs de 300.000 kilometer hoogspanningslijnen van de EU te ontwikkelen. Er zijn contacten gelegd met de TNB's in veertien lidstaten van de EU die de grootste belangstelling voor het project en de implementatie ervan in hun eigen land hebben getoond. Een 'gids voor beste praktijken' beschrijft diverse manieren om de voornoemde groene corridors te beheren en illustreert hun financiële voordelen als onderdeel van het project. Elia gebruikt deze gids intern en verspreidt hem onder de andere Europese TNB's, onder meer via internationale organisaties zoals het Europees netwerk van transmissienetbeheerders voor elektriciteit (ENTSO-E) en de International Council on Large Electronic Systems (CIGRE).

Neem een kijkje op
http://www.life-elia.eu/nl/
en kom alles te weten over dit duurzaamheidsinitiatief.

IMPACT VAN HET PROJECT LIFE

- Slechts 2% (1 op 52) van de geëvalueerde sites had geen resultaten
- 71% (37 op 52) van de geëvalueerde sites bereikte het gestelde doel
- 19% (10 op 52) van de geëvalueerde sites overtrof het gestelde doel
- 8% (4 op 52) van de geëvalueerde sites toonde een positieve vooruitgang in termen van de biodiversiteit zonder inbreng van het LIFE-project

Na deze verwachte en inmiddels bewezen resultaten heeft Elia beslist een follow-up project van vijf jaar te starten – LIFE 2 – maar dan zonder externe financiering.

Eco pooling

De wet legt de verplichting op om elke vermijdbare negatieve impact op de natuur en het landschap te voorkomen of tot een minimum te beperken. Wanneer ingrepen onvermijdelijk zijn, neemt 50Hertz compensatiemaatregelen. Die omvatten bijvoorbeeld aanplantingen, bosbouw, waterbouwwerken, bescherming van soorten, restauratie en andere acties. Het wordt echter steeds moeilijker om op het ogenblik van de ingreep geschikte zones te vinden voor dergelijke compensatiemaatregelen. Een milieuboekhouding kan dat probleem oplossen. Dit betekent dat compensatiemaatregelen vooraf en zonder specifieke impact worden uitgevoerd, dat ze worden erkend en dat ze op een milieurekening worden geboekt.

In 2019 legden de Stiftung Kulturlandschaft Sachsen-Anhalt en 50Hertz de basis voor een ecosysteem met een duurzame biotoop in de vallei van Sülze, ten zuidwesten van Maagdenburg. Het is de bedoeling om een volledig ecosysteem te creëren door biologisch waardevolle gebieden te verbeteren en te beschermen. De Stiftung Kulturlandschaft Sachsen-Anhalt heeft met dat doel een milieurekening geopend.

Het biotoopsysteem zal bloeiende habitats met een grote diversiteit aan dieren en planten tot stand brengen in zones waar ze schaars geworden zijn. De stichting sluit contracten af met plaatselijke landbouwers om het biotoopnetwerk te beheren, zodat vooral kleinere landbouwbedrijven een bijkomende bron van inkomsten krijgen.

Deze samenwerking toont aan dat economie en milieu niet tegenstrijdig zijn. Met een slimme planning kunnen parallel aan infrastructuurprojecten activiteiten voor milieubehoud worden geïmplementeerd die anders moeilijk of zelfs onmogelijk zouden zijn.

50Hertz draagt al sinds 2017 bij aan de milieurekening voor het project en ontvangt in ruil daarvoor ecopunten. Die kan 50Hertz gebruiken voor eventueel noodzakelijke compensatiemaatregelen in de toekomst, zoals de milieucompensatie voor de SuedOstLink.

“Natuurlijk werken we ook actief aan de bescherming en de versterking van de biodiversiteit. We hebben aandacht voor de vogels, amfibieën en natuurlijke habitats en we ontwikkelen samen met externe partners grootschalige ecologische projecten om de biodiversiteit te verrijken. Ook de manier waarop we ons systeem en onze netten beheren is duurzaam. Daarnaast voeren we onze participatiedialogen met het publiek op een duurzame manier. Onze professionele aanpak van negatieve en positieve opinies draagt eveneens bij tot een betere en duurzamere interactie met de samenleving. Het leidt tot een beter begrip en consensus over de noodzaak om de nettten te versterken en zo de snelgroeiende volumes aan variabele hernieuwbare energie te integreren.

Olivier Feix,
Head of permits 50Hertz

Raadpleeg het Duurzaamheidsverslag 2019 van Elia groep via
http://bit.ly/EliaGroup_publications
voor een overzicht van alle compensatiemaatregelen die Elia en 50Hertz hebben genomen. Bezoek onze websites voor meer informatie over de bestrijding van de milieu-impact en de bevordering van de ecologische diversiteit.

We stemmen onze cultuur af op onze strategie #5

2.544

TOTAAL AANTAL MEDEWERKERS (ELIA GROUP)

AMBITIE

We verankeren een sterke groepscultuur die veiligheid en het belang van de samenleving vooropstelt in al haar activiteiten en de lokale identiteit respecteert.

UITDAGING

We zijn actief in een snel veranderende en internationale sector. Onze medewerkers gaan om met interculturele verschillen, werken samen in teams verspreid over beide TNB's, maken gebruik van nieuwe digitale tools en werken met nieuwe processen.

AANPAK

Drie richtinggevende principes (wegwijzers) en zes gedragingen leggen de basis voor de ontwikkeling van onze groepscultuur. Op basis daarvan versterken we de samenwerking tussen onze medewerkers in Duitsland en in België. We stimuleren hen om initiatieven te nemen en het verschil te maken in elke actie die ze ondernemen (MAD).

INTERVIEW MET PETER MICHIELS (CHIEF ALIGNMENT OFFICER ELIA GROUP) EN SYLVIA BORCHERDING (CHIEF HUMAN RESOURCES OFFICER 50HERTZ)

We werken aan een versterkte groepscultuur

Elia groep werkt binnen een snel veranderende context en verbetert voortdurend haar diensten aan de samenleving. 50Hertz en Elia zijn twee sterke nationale TNB's met een ruimte kennis en expertise. Om onze strategische visie rond de Groep vorm te geven, kiezen we voor twee centraal gelegen hoofdkantoren in Brussel en Berlijn. Dankzij deze binationale dimensie willen we een toonaangevende rol spelen in de Europese energietransitie. Om onze ambitie te realiseren, zetten we groepsfuncties op in de domeinen waar we toegevoegde waarde kunnen creëren voor de samenleving.

Wat waren de voornaamste realisaties in 2019 die Elia hielpen om een sterkere Groep te worden?

Peter: "Begin 2019 hebben we 15 functies op groepsniveau ingevoerd. Sindsdien zijn we flink vooruitgegaan. Elia en 50Hertz publiceerden een gezamenlijke studie over de horizontale visie. Deze geeft twee belangrijke hefbomen aan: met een tijdige realisatie van de geplande nieuwe infrastructuur en met een aangepast marktdesign realiseren we de volgende fase in de Europese energietransitie. In 2019 organiseerden we onze eerste Europese Stakeholders' Day en ons eerste gezamenlijke jaarverslag rolde van de pers. De strategie van Elia groep stemden we verder af en vanuit onze groepsstrategie werkten we de nationale businessplannen uit. Er kwamen gezamenlijke standaarden voor het CAPEX-beheer van kritieke infrastructuurprojecten. Hoogtepunten waren de gezamenlijke inhuldiging en ingebruikname van de netaansluiting van het Arkona-windpark in de Baltische Zee en de inbedrijfstelling van het Modular Offshore Grid in België. Ook voor onze aankopen benutten we onze samenwerkingsmogelijkheden: we konden beter onderhandelen bij de aankoop van condensatorbatterijen en staal voor onze projecten via onze gezamenlijke technische specificaties."

> **Gedeelde waarden, opvattingen en gedragingen hebben, zijn een belangrijke factor om een Groep te zijn en als Groep verder te groeien.**
>
> **Peter Michiels**

> **Het succes op lange termijn van Elia groep hangt af van onze manier van samenwerken. We werken aan een gemeenschappelijke groepscultuur door zes gedragingen te integreren in beide landen.**
>
> **Sylvia Borcherding**

Sylvia: "Voor het eerst organiseerden we een 'Elia Group Innovation Week' die de vooruitgang van de digitalisering en nieuwe technologieën in onze kernactiviteiten in de kijker zette. Onze nieuwe brochure met gezamenlijke veiligheidsrichtlijnen verstevigde ons veiligheidsbeleid. Veiligheid is immers een topprioriteit voor de Groep. We werkten ook samen op het talentmanagement en een gezamenlijke aanpak voor skill-based personeelsmanagement. Als Groep versterken we ook ons imago op de rekruteringsmarkt. We slaagden erin om twee belangrijke profielen aan te trekken in moeilijke omstandigheden - een sterke Duitse CEO voor 50Hertz en een Chief Digital Officer voor Elia groep die de digitale transformatie van onze bedrijven zal leiden. Als ik onze samenwerking bekijk, heb ik meer en meer het gevoel dat de Groep echt begint te leven bij de medewerkers. Dat merk ik aan medewerkers van Elia die ik aantref in Berlijn en van collega's van 50Hertz in Brussel en ook aan het groter aantal medewerkers op de nieuwjaarsfeestjes van onze bedrijven. Er is ook een eerste Belgische groepsverantwoordelijke die als expat vanuit Berlijn werkt. En ik ben heel blij dat de mentaliteit aan het veranderen is. Onze medewerkers beginnen proactief te denken over wat het best mogelijke resultaat zou zijn voor de Groep."

50Hertz Chief HR Officer Sylvia Borcherding vervoegt het directiecomité.
De toezichtsraad van 50Hertz stelde in januari 2019 Sylvia Borcherding aan als Chief Human Resources Director. Het aantal vrouwelijke leden in het directiecomité van 50Hertz bedraagt nu 20%. Sylvia Borcherding vervulde daarvoor leidinggevende functies in Metro Group, bij zorgstrekker IAS en outsourcingspecialist Capita. Ze was ook freelance organisatieconsulent.

Het is niet alleen een kwestie van meer flexibel of innoverend te zijn. We moeten echter ook omgaan met de interculturele verschillen.

Sylvia Borcherding

Wat zijn volgens jou de belangrijkste uitdagingen?

Peter: "De digitale transformatie gaat alsmaar sneller. Daarom moeten we beproefde bedrijfsmodellen herbekijken vanuit een digitale aanpak. Om onze toekomst op lange termijn te vrijwaren, moeten we innoverend, flexibel en efficiënt zijn. De grote uitdaging is nu om de kansen te grijpen die de digitale transformatie aan de Groep biedt en onze mensen en organisatie in de mogelijkheid te stellen om actief hieraan deel te nemen. Om dat te realiseren, hebben we sterk gemotiveerde en flexibele medewerkers nodig. Teams zullen vaker horizontaal over hun functies heen moeten samenwerken en los van hun verantwoordelijken. Dat vraagt een enorme mentaliteits- en cultuurverandering."

Sylvia: Het is niet alleen een kwestie van meer flexibel of innoverend te zijn. We moeten echter ook omgaan met de interculturele verschillen, op verschillende locaties kunnen werken of ons aanpassen aan nieuwe structuren, verantwoordelijkheden en processen. Het spreekt voor zich dat de medewerkers zich sterk verbonden voelen met hun nationaal bedrijf, of dat nu Elia of 50Hertz is, maar een sterke Groep zijn vereist ook één gezamenlijke cultuur. Dat betekent niet dat we de verschillen tussen Elia en 50Hertz of Belgen en Duitsers moeten negeren, maar om 'dezelfde taal' te spreken met respect voor de cultuur, streven we naar gemeenschappelijke houdingen en gedragingen die onze medewerkers moeten integreren. Een gemeenschappelijke cultuur helpt ons om onze strategie op een stevige basis te realiseren."

Wat voor een cultuur is er nodig om de ambities van Elia groep te realiseren?

Peter: "Gemeenschappelijke waarden, opvattingen en gedragingen zijn belangrijk om Elia groep te kunnen uitbouwen en te laten groeien. Om succesvol te zijn in de toekomst lanceerden we het culturele programma 'Make a Difference'. Dat promoot zes gedragingen die voortbouwen op onze sterktes maar ook een flexibile en efficiënte manier van werken bevorderen. Dat is nodig om ons snel te kunnen aanpassen aan de snel veranderende wereld rondom ons. Deze zes gedragingen helpen ons om te spreken met 'één stem', te kijken wat eenvoudiger kan en onnodige complicaties weg te werken, feedback te vragen en te geven, een impact te hebben met elke actie die we ondernemen, keuzes te maken in het belang van de hele Groep en actief de toekomst te co-creëren."

Sylvia: "Het succes op lange termijn van Elia groep hangt duidelijk af van onze manier van samenwerken. We werken aan een gemeenschappelijke groepscultuur door zes gedragingen te integreren in beide landen. Ik vind de gedragingen 'feedback' en 'vereenvoudiging' allebei heel belangrijk. Een goede feedbackcultuur is cruciaal. Het is belangrijk om onze verwachtingen rond continue verbetering uit te spreken maar ook om eens vaker onze persoonlijke waardering te tonen. De juiste ingesteldheid en een sterke motivatie helpen om succesvol te zijn. Op het vlak van vereenvoudiging zijn er op het eerste gezicht een hele resem kleine dingen die we moeten veranderen. Door bijvoorbeeld het grote aantal handtekeningen in verschillende goedkeuringsprocessen te beperken, kunnen we de complexiteit verminderen en zo de efficiëntie in ons dagelijks werk vergroten."

Hoe plan je de implementatie van deze gedragingen binnen Elia groep?

Peter: "In België hebben we eerst gewerkt op twee gedragingen op alle niveaus en binnen alle teams: 'feedback' en 'één stem'. De volgende punten zijn 'vereenvoudiging' en 'impact'. In Duitsland zijn we nu onze prioriteiten aan het bepalen. Hoewel ze ook belangrijk zijn, spreekt het voor zich dat het om meer gaat dan louter communicatiecampagnes, opleidingen en workshops die aan onze medewerkers uitleggen wat de zes gedragingen inhouden. Onze leidinggevenden en managers moeten een rolmodel zijn en het voorbeeld geven. Mensen moeten nieuwe dingen kunnen uitproberen en testen, zonder bang te zijn om fouten te maken. We moeten ook onze bedrijfsprocessen onder de loep nemen, detecteren waar er obstakels zijn voor die zes gedragingen en deze uit de weg ruimen."

Senior managers van Elia en 50Hertz tijdens de Elia Group Management Days in Gent op 30 september 2019.

20%

VROUWENQUOTA 50HERTZ EXECUTIVE COMMITTEE

Culturele wegwijzers en gedragingen

GRI 404-1

Elia groep startte een gezamenlijk project op om de samenwerking tussen Elia en 50Hertz te versterken. Vandaag ontwikkelt het bedrijf een gemeenschappelijke manier van werken zodat de medewerkers geïntegreerd worden in een multinationale Groep met meer dan 2.500 medewerkers. Om onze strategie met succes uit te voeren en onze opdracht in deze veranderende context te vervullen, hebben we culturele verandering nodig. Daarom hebben we culturele wegwijzers en zes culturele gedragingen gedefinieerd. Zij leggen de basis voor de cultuur van Elia groep en zijn het vertrekpunt voor al onze (bedrijfs-)activiteiten De prioriteiten en beslissingen van alle medewerkers van Elia groep zouden die richtinggevende principes en gedragingen moeten weerspiegelen.

2.544

TOTAAL AANTAL MEDEWERKERS (ELIA GROEP)

Zes gedragingen

EÉN STEM:
we hebben een open en constructieve discussie voor we een beslissing nemen. Eens de beslissing genomen, draagt elke medewerker dezelfde boodschap uit.

IMPACT:
we voeren onze taken uit op de best mogelijke manier door ons te focussen op de acties die het verschil maken en die impact hebben (op de veiligheid, het systeem, de samenleving, onze performantie...).

EÉN BEDRIJF:
onze verantwoordelijkheid gaat verder dan onze eigen job of directie. We bekijken resultaten transversaal en staan achter de keuzes die we als bedrijf maken.

“We werken voortdurend op de integratie en versterking van deze houdingen in onze dagelijkse manier van werken. Samen met de directieteams zetten we de koers uit, bepalen we de prioriteiten en acties om ze op een duurzame manier te implementeren in de organisatie.

Julia Persitzky,
Head of Learning & Development 50Hertz

Onze ambitieuze waarden

GRI 102-16

WE ZIJN ONDERNEMEND: Onze medewerkers werken proactief samen en nemen initiatieven om hun manier van werken te verbeteren en nieuwe wegen in te slaan.

WE WERKEN SAMEN: Elia groep vindt samenwerking, zowel binnen het bedrijf als met externe partners, heel belangrijk. Onze medewerkers delen hun expertise en informatie, stellen elkaar in vraag en laten op die manier hun ideeën rijpen. Ze streven naar een goede samenwerking en een win-winpartnerschap.

WE ZIJN VERANTWOORDELIJK: Alle medewerkers dragen de volledige verantwoordelijkheid voor hun project of taak. Ze realiseren hun ambitieuze en inspirerende doelstellingen en werken met enthousiasme vanaf het begin tot het einde aan een opdracht.

WE ZIJN FLEXIBEL: In een voortdurend veranderende wereld staan onze medewerkers open voor verandering, gaan ze voortdurend vooruit en volharden ze in hun ambitie.

VEREENVOUDIGING:
we kijken wat eenvoudiger kan in onze complexe omgeving en werken onnodige complicaties weg.

DE TOEKOMST CO-CREËREN:
we zijn ons niet alleen bewust van de ingrijpende veranderingen in onze sector, zoals de digitalisering en decentralisatie, maar geven ze mee vorm.

FEEDBACK:
we geven en vragen feedback en dit in verschillende richtingen. Zo tonen we waardering en gaan we voor continue verbetering.

“De zes gedragingen zijn onze gemeenschappelijke norm. Uiteraard mogen er lokale verschillen zijn en ook andere prioriteiten of bekommernissen. De Duitse collega’s werken op dit ogenblik een implementeringsaanpak uit. Ik deel onze best practices en zorg voor coherentie. Net zoals bij Elia starten we bij het management en dan rollen we het programma verder uit in de organisatie.

Barbara Verhaegen,
Head of Internal Communication & Culture Elia

We ontwikkelen onze talenten

Het partnerschap tussen Elia in België en 50Hertz in Duitsland is sterker dan ooit. Samen plukken we de vruchten die elk bedrijf afzonderlijk niet had kunnen realiseren, neem bijvoorbeeld het scheppen van toekomstige groeikansen of investeringen in activiteiten die toekomstige synergieën opleveren. Onze inspanningen bundelen helpt om een veilig, betrouwbaar en efficiënt systeem te waarborgen, de netinfrastructuur van de toekomst te bouwen, de markt uit te bouwen, onze cultuur op onze strategie af te stemmen en veelbelovende groei- en innovatiekansen te grijpen.

Groepsfuncties

We zijn ervan overtuigd dat een sterkere samenwerking tussen onze twee TNB's toegevoegde waarde creëert en onze toekomst op lange termijn veilig stelt. Om onze gezamenlijke ambitie te realiseren hebben we groepsfuncties ingevoerd in de domeinen waar we door intensere samenwerking toegevoegde waarde kunnen creëren.

De organisatie van Elia groep wordt aangestuurd door het Elia Group Committee (EGC), het officiële bestuursorgaan van de zopas opgerichte holdingstructuur van Elia groep.

We hebben groepsfuncties ingevoerd in uiteenlopende domeinen:

ASSET MANAGEMENT

Samenwerken op groepsniveau om onze assets te beheren zal voor betere beslissingen over onze assets zorgen met aanzienlijke voordelen voor beide TNB's.

Dirk Kunze (Elia Group Officer Asset Management)

STRATEGY

Samen verzekeren we dat de TNB's een heel belangrijke rol blijven spelen in een snel veranderende omgeving. De digitale transformatie waarmaken is de sleutel tot succes voor ons bedrijf.

Alexandre Torreele (Elia Group Head Strategy)

CAPEX MANAGEMENT

De belangrijkste prioritaire projecten en programma's aansturen op groepsniveau betekent meer transparantie. Dat helpt ook om de risicoblootstelling te beperken, op het vlak van timing, kosten, scope en kwaliteit. De ervaringen en praktijken van beide TNB's zijn een goede basis voor sterke resultaten.

Olivier Feix (Elia Group Officer Capex Management)

SYSTEM OF THE FUTURE

Het departement System of the Future bekijkt hoe we de toekomst van het energiesysteem tegen 2030 kunnen voorbereiden. Daartoe voeren we diepgaande kwalitatieve en kwantitatieve studies uit samen met onze interne en externe stakeholders.

Jan Voet (Elia Group Head System of the Future)

EU AFFAIRS

Als een betrouwbaar adviseur, zal Elia groep haar taak vervullen in het belang van de Europese samenleving. We zullen ervoor zorgen dat de Groep met 'één sterke stem' zal spreken in overleg met alle belangrijke stakeholders.

Emeline Spire (Elia Group Head EU Affairs)

FINANCE : GROUP CONTROLLING, AUDIT AND RISK MANAGEMENT

Een gezamenlijk inzicht creëren in de waardefactoren van beide TNB's, zowel in hun eigen werkgebied als in hun gezamenlijke activiteiten. Dat is één van de hoofdtaken van de nieuwe groepscontrole. Op basis van dat inzicht kunnen we een raamwerk ontwikkelen voor de rapportering en de ondersteuning van het beslissingsproces. Binnen dit raamwerk kunnen we dan acties ondernemen om de voornaamste risico's te beperken en kansen te grijpen die waarde creëren.

Daniel Baumgartner (Elia Group Head Controlling)

De financiële activiteiten van ons bedrijf versterken, dat is een deel van onze ambitie. We beogen een sterk en coherent risicobeheer voor de hele Groep op basis van geharmoniseerde processen, zodat we tot gefundeerd overleg over de risico's komen in het EGC.

Gwendolyne Verstraelen (Elia Group Officer Risk Management)

CORPORATE COMMUNICATION AND REPUTATION

Elia Group Communication & Reputation stippelt de communicatiestrategie van de Groep uit en stuurt ze aan. Het departement streeft naar sterke, duidelijke en coherente communicatie. Op deze manier willen we sensibiliseren, impact hebben en naar de buitenwereld het sterke imago uitstralen van een toonaangevende Groep van TNB's in de Europese energiestransitie.

Marleen Vanhecke (Elia Group Head Communication & Reputation)

IT

Applicaties die in de hele Groep worden gebruikt zullen gezamenlijke oplossingen bieden voor beide TNB's, wat goed is voor de algemene efficiëntie en de realisatie van de strategische doelstellingen van het bedrijf.

Marc Gilliard (Head of Elia Group IT Application Development and Maintenance (ADM))

De synergieën op het vlak van IT-infrastructuur, datacommunicatie en -beveliging binnen de Groep zullen voor een grotere kritieke massa zorgen. Dat zal ons in staat stellen om een betere service te verlenen. In plaats van algemene diensten zullen we gespecialiseerde diensten kunnen aanbieden.

Pierre Loverius (Head of Elia Group IT Infrastructure, Datacom and Security (IDS))

Het CDO office ondersteunt en leidt een enorme transformatie die op dit ogenblik een weerslag heeft op de hele Groep. IT Group waarin Elia en 50Hertz samen worden ondergebracht zal onze processen afslanken en samenwerkingsmogelijkheden scheppen voor beide bedrijven en IT. Tegelijk zorgen we ervoor dat we duidelijk bepalen wat de prioriteiten en mogelijkheden zijn om onze groepsvisie – een digitale TNB worden – te realiseren.

Antje Schlegel (Head of Elia Group CDO Office)

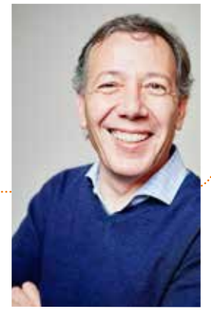

INTERNAL AUDIT

De interne audit van Elia groep biedt maximale toegevoegde waarde in het geven van zekerheid op lokaal en op groepsniveau. Het is onze ambitie om de positieve impact op de effectiviteit en de efficiëntie van de verschillende bedrijfsactiviteiten te vergroten en het transitieproces te stimuleren.

Erik De Schrijver, Head of Elia Group Internal Audit

PROCUREMENT

We hebben groepsfuncties ingevoerd die aan beide TNB's de goederen en diensten leveren met de grootste voordelen dankzij het effect van het groepsvolume en waar we onze beste praktijken kunnen benutten.

Harald Van Outryve D'Ydewalle (Elia Group Head Procurement)

TALENT MANAGEMENT

Het talentmanagement van Elia groep zal de groepsstrategie ondersteunen en zal vanuit de groepsstrategie een stappenplan uitwerken voor de talenten en competenties op lange termijn. De kritieke competenties en functies identificeren is essentieel voor de continuïteit van ons bedrijf.

Sylvia Borcherding (Elia Group Officer Talent Management)

INNOVATION

In ons snel evoluerend energiesysteem, wil Group Innovation de mogelijkheden uittesten en valideren die nieuwe technologieën ons kunnen bieden voor de optimalisering van de efficiëntie, kwaliteit en veiligheid van onze activiteiten. We willen de innovatie mindset in de Groep integreren. We benutten de uitdagingen van beide bedrijven en voeren testen uit om maximaal hieruit te leren en waardevolle support te leveren aan de langetermijnstrategie van Elia groep.

Loïc Tilman (Elia Group Head Innovation)

De officiële lancering van de nieuwe Elia Group-organisatie op 14 februari in Brussel.

Change Agent Programme van Elia groep

De nauwere samenwerking tussen Elia en 50hertz heeft heel wat voordelen maar brengt ook uitdagingen voor onze medewerkers met zich. Om onze teams in hun dagelijks werk te ondersteunen, hebben we 50 change agents aangesteld in Elia en 50hertz. Change agents zijn kaderleden of bedienden die een groepsfunctie of lokale functie uitvoeren en die een impact –als het ware een wijziging – ondervinden van onze activiteiten als groep. Zij zullen verschillende taken opnemen om hun collega's te ondersteunen bij interculturele verschillen, het werken in verspreide teams, op het vlak van transparantie en communicatie, interfaces of verduidelijking van de rollen en verantwoordelijkheden.

Ik heb altijd graag in een internationale omgeving gewerkt, omdat het mij de mogelijkheid biedt om van gedachten te wisselen en mezelf te ontplooien. Samenwerken binnen een internationale Groep is soms een hele uitdaging, maar op de lange termijn zie ik vele voordelen, zoals een internationaal netwerk, kwalitatief sterke kennisuitwisseling of snellere resultaten dankzij zo'n samenwerking. Als change agent, denk ik dat ik een belangrijke rol kan spelen door onze mensen en collega's bewust te maken van onze verschillen en gelijkenissen, zowel cultureel als in onze manier van werken.

Evelyne Driane, Head of Talent Management Elia

Veiligheid komt altijd op de eerste plaats

GRI 403-1

Veiligheid is een essentieel onderdeel van onze bedrijfscultuur. We hanteren de strengste veiligheidsnormen voor de eigen medewerkers, de contractors en iedereen die in contact komt met onze infrastructuur. Elia groep investeert voortdurend in de intrinsieke veiligheid van haar installaties, werkmethoden en bedrijfscultuur. Daarnaast verwachten we dat al onze medewerkers altijd op een veilige en goed beveiligde manier werken, een veilig en verantwoordelijk gedrag stimuleren bij hun collega's en nooit beknibbelen op veiligheid.

We zijn allemaal Safety Leaders

Bij Elia groep zijn we ervan overtuigd dat veiligheidscultuur niet gaat over het aantal ingevoerde procedures, maar wel over het afstemmen van het gedrag van de medewerkers op de veiligheidsdoelen. Iedereen moet een 'Safety Leader' worden. Vanaf hun eerste werkdag krijgen onze medewerkers een grondige veiligheidsopleiding om ervoor te zorgen dat ze hun eigen veiligheid en die van hun collega's en de omgeving steeds respecteren. Daarom introduceerden we in 2019 een derde pijler in onze veiligheidsprogramma's: 'We zijn allemaal Safety Leaders', na 'We gaan voor nul ongevallen' en 'We bouwen aan een veiligheidscultuur'.

Ze begrijpen ten volle de risico's en leven de regels na. Ze hebben – ongeacht hun positie in de organisatie – een open ingesteldheid en zijn tot medewerking bereid, terwijl ze ook anderen inspireren op het vlak van veiligheid. Bij Elia groep zijn we ervan overtuigd dat iedereen een Safety Leader kan zijn. Daarom hebben we een toolkit ontwikkeld om de medewerkers te helpen om hun veiligheidsattitude en vaardigheden voor het Safety Leadership aan te scherpen. Deze leidraad schept een gemeenschappelijk kader voor veilig gedrag, zodat we samen onze veiligheidsambities kunnen bereiken.

WE BOUWEN AAN EEN VEILIGHEIDSCULTUUR

Om ons doel te bereiken, is er meer nodig dan procedures en richtlijnen. We werken actief aan een veiligheidscultuur waarin iedereen persoonlijk betrokken is bij het garanderen van de eigen veiligheid en die van alle collega's.

WE GAAN VOOR NUL ONGEVALLEN

Elia groep zet zich in om te garanderen dat iedereen elke dag weer veilig naar huis kan gaan. Met iedereen bedoelen we al onze medewerkers, de medewerkers van onze contractors, en elke persoon die werkt in de nabijheid van onze installaties.

WE ZIJN ALLEMAAL SAFETY LEADERS

De transformatie naar een veiligheidscultuur vereist een duidelijk zichtbaar Safety Leadership op alle niveaus van de groep. Safety Leaders laten voorbeeldig veiligheidsgedrag zien en inspireren anderen om dat ook te doen. Elia groep engageert zich om het Safety Leadership bij alle medewerkers te ontwikkelen.

"Veiligheid stond altijd voorop bij 50Hertz en Elia. Als expert op het vlak van arbeidsveiligheid is het belangrijk voor mij dat we ook dezelfde veiligheidswaarden en –doelstellingen hebben binnen de groep. Met de 'Elia Group Safety Toolkit', hebben de medewerkers in Duitsland en België nu deze sterke boodschap ontvangen. De brochure geeft standaardtools en regels zodat iedereen binnen de Groep op eenzelfde veilige manier kan werken.

Claudia Lüer, Occupational Safety Specialist 50Hertz

Evenementen voor medewerkers

2019 was een heel belangrlijk en druk jaar voor Elia groep. Samen realiseerden we zeer belangrijke mijlpalen. De inspanningen van onze teams moeten we in de bloemetjes zetten en belonen. Vandaar dat we in 2019 verschillende events hebben georganiseerd om onze medewerkers te bedanken voor hun inzet, vertrouwen en teamgeest.

ELIA'S GOT TALENT

Het nieuwjaarsfeest was helemaal gefocust op het talent van de medewerkers. We gaven onze medewerkers letterlijk het podium om hun talent buiten het werk met ons te delen. Onze collega's gaven een schitterende show met dans-, zang- en instrumentale acts. Bedankt aan het voltallige team van Elia groep 2019!

MARATHON VAN VALENCIA

Op 1 december liepen twintig Elia-medewerkers met succes de marathon van Valencia. Het was een spontaan initiatief en voor verschillende collega's hun eerste marathondeelname. De collega's hielpen en stimuleerden elkaar om te trainen. Na hun succesvolle deelname kijkt het lopersteam uit naar de marathon van Athene in 2020 en de marathon van Berlijn in 2021.

ELIA TROPHY 2019

De Elia Trophy is een driedaags teambuildingevent voor alle medewerkers van Elia groep. Veertig teams van vier collega's namen deel aan dit avontuurlijke, sportieve en ontspannen weekend in de buurt van La Roche-en-Ardenne; De teams namen het tegen elkaar op in verschillende proeven: van rotsklimmen, lopen, modderpoelen doorkruisen tot kayakken. In een grote organisatie als de onze biedt zo'n event de kans om de collega's van andere departementen te leren kennen, zowel in België als in Duitsland, en de teamspirit te versterken.

FAMILYDAY OP DE BRABO-SITE

Ook in 2019 nam Elia deel aan de Open Wervendag. Deze keer met het Brabo-project in de haven van Antwerpen. Een heel weekend lang kon het publiek een kijkje nemen en het project ontdekken. Ongeveer 1.500 mensen namen deel aan dit leerrijke en leuke event. Op 18 mei was het de beurt aan de medewerkers van Elia en hun familie om een bezoek te brengen aan de site van Brabo en deel te nemen aan ontspanningsactviteiten voor jong en oud.

PERSONEELSFEEST BIJ 50HERTZ

Nieuwe en vertrouwde collega's ontmoeten in een ontspannen sfeer is het opzet van het jaarlijkse personeelsfeest van 50Hertz in Berlijn. Heel wat Belgische collega's kwamen naar Berlijn om voor het eerst samen met hun Duitse collega's te feesten. Dat was heel verrijkend voor beiden. In Berlijn op de site van de vroegere luchthaven Tempelhof kwamen de collega's samen om te praten, te lachen, te dansen. Ze leerden elkaar en ook hun projecten beter kennen en maakten ook nieuwe vrienden in vier verschillende talen tijdens het event. Het motto "Together. Safe. Strong" versterkte de gemeenschappelijk cultuur die Elia groep nog verder wil uitbouwen. In 2020 staan alvast nog meer ontmoetingen tussen de collega's van Elia en 50Hertz op het programma.

We houden onze ogen open voor innovatie- en groeikansen

#6

83

83 START-UPS UIT DE HELE WERELD HEBBEN ZICH AANGEMELD VOOR ELIA GROEP'S DERDE EDITIE VAN DE OPEN INNOVATION CHALLENGE.

AMBITIE

We willen een innovatie- en ondernemerschapscultuur stimuleren om zo de energietransitie te versnellen en een ecosysteem op te zetten. Zo kunnen we de middelen en methodes ontwikkelen die een meer digitaal, decentraal en duurzaam energiesysteem mogelijk maken.

UITDAGING

Het snel veranderende energielandschap versnelt ook de nood aan innovatie en nieuwe technologieën. Zij helpen om de veranderingen die nodig zijn voor een succesvolle energietransitie beter te begrijpen, om hierop te anticiperen en ze snel door te voeren.

AANPAK

We blijven innovatieve technologieën integreren, maar volgen ook van nabij de nieuwste ontwikkelingen in de energiesector. Er zijn binnen Elia groep verschillende initiatieven die innoverend denken aanmoedigen en belonen. Zo zorgen we ervoor dat onze medewerkers voorop blijven op het vlak van nieuwe ontwikkelingen.

We innoveren om de toekomst te co-creëren

INTERVIEW MET LOÏC TILMAN (ELIA GROUP HEAD OF INNOVATION) EN MICHAEL VON ROEDER (ELIA GROUP CHIEF DIGITAL OFFICER)

In de energiesector is er een verschuiving naar een complexer paradigma. Meer hernieuwbare energie zorgt voor meer variabele energie en meer onzekerheid. Tegelijkertijd worden de centrale productie-eenheden alsmaar minder belangrijk en moeten we een hele ruime waaier van decentrale spelers, zoals huishoudelijke verbruikers en elektrische voertuigen, in het systeem integreren. Geleidelijk aan stappen we af van het systeem dat we al zolang kennen. Dat brengt voor het netbeheer nieuwe uitdagingen met zich mee.

Hoe kan Elia groep haar strategische doelstellingen bereiken via innovatie?

Loïc: "De paradigmaverschuiving stelt ons voor heel wat nieuwe uitdagingen. Gelukkig wordt de energietransitie gesteund door een andere evolutie: de digitalisering van onze sector. We moeten nieuwe technologieën zoals artificiële intelligentie en blockchain benutten om de decentrale spelers beter te integreren en dichter bij real time te werken. We hebben bijvoorbeeld snel en regelmatig geüpdatete prognoses nodig om het systeem responsiever te beheren. Op het vlak van de assets moeten we ook opnieuw nadenken over de manier waarop we het net ontwikkelen. We moeten onder meer de flexibiliteit van decentrale assets (elektrische voertuigen, huishoudens en batterijen) als een integraal onderdeel van de systeemontwikkeling zien. Tot slot zullen ook artificiële intelligentie, sensoren en drones ons assetbeheer efficiënter maken."

> **De digitalisering verlaagt niet alleen de instapdrempels, maar vervaagt ook de grenzen tussen de sectoren.**
>
> **Loïc Tilman**

Michael von Roeder is Chief Digital Officer (CDO) bij Elia groep. Sinds begin november 2019 leidt de voormalige manager van Vattenfall en Vodafone de digitale transformatie van de Groep en is hij lid van het Elia Group Committee (EGC). Hij rapporteert aan Chris Peeters, CEO van Elia groep, en beheert zowel de drie IT-functies als de digitale projecten van Elia groep. Hij behaalde een diploma als Master of Business & Engineering van de Universiteit van Stuttgart en een MBA aan de IMD Business School Lausanne. In de voorbije jaren richtte hij verscheidene ondernemingen op en werkte hij ook als interim-manager.

Veel innovaties zijn digitaal en Elia groep zal een digitale TNB worden. Wat betekent dat precies?

Michael: "De meeste mensen zullen zeggen dat het allemaal een kwestie van technologie is. Ik ontken niet dat er ongetwijfeld een technische dimensie is, maar voor mij gebeurt de grote transformatie in de menselijke dimensie. Het is dus niet alleen technologie, maar ook psychologie. Het gaat erom hoe we alle medewerkers mee op de kar krijgen om fundamentele en exponentiële veranderingen aan te pakken. Maar het zijn wel de digitale technologieën die onze transformatie mogelijk maken. Ten eerste kunnen ze dat intern doen, in de vorm van tools. Ten tweede zijn er digitale tools die het bedrijf zelf transformeren, zoals het Internet of Things, sensoren enzovoort. En ten derde is er de transformatie van onze bedrijfsmodellen – en die is het moeilijkst te vatten. Het houdt in dat we onze organisatie moeten opentrekken."

> **Innovatie is niet alleen technologie, maar ook psychologie. Hoe krijgen we alle medewerkers mee om fundamentele en exponentiële veranderingen aan te pakken?**
>
> **Michael von Roeder**

Hoe creëer je een dergelijk ecosysteem?

Michael: "Vandaag is onze organisatie een mooi kasteel met een kasteelpoort. Maar de organisatie moet de onderneming én haar omgeving worden, van samenleving tot leveranciers en partners. We moeten netwerken vormen, om gezamenlijk een ecosysteem te creëren in plaats van alles op eigen houtje te ontwikkelen. We moeten begrijpen dat dit een exponentieel gegeven is waaraan we moeten werken. Een bepaald bedrijf zou in het ene project onze leverancier kunnen zijn en in het volgende onze concurrent. Kijk bijvoorbeeld naar de Duitse autofabrikanten. Zij zijn altijd felle concurrenten geweest, maar bundelen nu plots hun engineeringkrachten om samen autonome auto's te maken. Elk op zich zouden ze dat nooit kunnen. Ze hebben bovendien ingezien dat ze sneller oplossingen van derden zullen moeten gebruiken."

Welke implicaties heeft de digitalisering buiten onze kernactiviteit?

Loïc: "De toenemende elektrificatie en digitalisering leiden tot nieuwe manieren van zakendoen – ook in de energiesector. De digitalisering verlaagt niet alleen de instapdrempels, maar vervaagt ook de grenzen tussen de sectoren. Gecombineerd met de elektrificatie van bijvoorbeeld de transport- of verwarmingssector zullen heel wat nieuwe spelers nieuwe bedrijven in de energiesfeer starten, van autofabrikanten tot technologiebedrijven. Een samenwerking tussen alle leden van dit nieuwe ecosysteem in en buiten de waardeketen van de energie, is onmisbaar om te slagen. In dat opzicht is het voor Elia groep belangrijk dat we voeling houden met deze nieuwe stakeholders en dat we een netwerk ontwikkelen bij zowel de grote ondernemingen als de startups, om de digitale energietransitie van het systeem mogelijk te maken."

Hoe faciliteren jullie innovatie en digitalisering binnen Elia groep?

Loïc: "We werken met een specifiek innovatieteam aan het kader voor de ideeënvorming en we verlagen de obstakels om nieuwe dingen te proberen. We creëren voorbeelden die de organisatie bewustmaken van de voordelen van innovatie. We helpen de onderneming met haar strategische innovatie op lange termijn en met het proces van de ideeënvorming voor innovatie op korte termijn. We netwerken met startups en het externe ecosysteem, en we tonen op die manier hoe we met externe partijen kunnen samenwerken – wat dan weer het out of the box denken aanmoedigt. En we zorgen uiteraard ook voor de tools. Maar innovatie is geen team – het is een mentaliteit en een cultuur die we tot stand moeten brengen terwijl heel de organisatie innoveert."

Welke mentaliteit en welke cultuur zijn dat?

Michael: "Iedereen in de organisatie moet de fundamentele en exponentiële veranderingen in de ons omringende wereld aanvaarden. Dat is zowel een uitdaging als een opportuniteit. Nieuwe ontwikkelingen of technologieën zijn vaak niet voor de hand liggend of blijven lang eerder onbekend, om dan plots alomtegenwoordig te zijn. WhatsApp of digitale fotografie zijn daar mooie voorbeelden van. We moeten horizontaler tussen de functies werken, voorzien in de juiste tools voor we een open communicatie en een vrije informatiestroom in alle richtingen hebben. Ik denk ook dat we meer ruimte moeten vrijmaken en onze mensen de kans moeten geven om deel te nemen aan projecten of initiatieven die ze zelf kiezen. Verder moeten we flexibeler zijn met het opstarten en stoppen van activiteiten, en veel minder tijd aan planning besteden."

Elia-medewerkers op Hack Belgium, het Belgische festival voor open innovatie in Brussel op 30 april 2019.

Van een traditionele naar een digitale TNB

Medewerkers van Elia en 50Hertz wonen de Innovation Fair bij in Monnoyer in Brussel op 2 december 2019.

De grootste transformatie ooit voor Elia groep

Om op de innovatie-uitdagingen in het komende decennium te kunnen inpikken, wil Elia groep een echte digitale TNB worden die de digitalisering heeft verankerd in al haar kernactiviteiten. Als toonaangevend energiebedrijf hebben we de verantwoordelijkheid om de energietoekomst voor te bereiden. Dat doen we met de nieuwste ontwikkelingen, zoals artificiële intelligentie (AI), drones en blockchain. Zo bereiden we de energietransitie voor. Als digitale TNB zullen we de nodige interfaces ontwikkelen voor een echte digitale architectuur, zodat de marktspelers en verbruikers hieraan kunnen deelnemen en aan de balancering van het systeem kunnen bijdragen. De digitalisering zal ook de waarde van onze bestaande assets verhogen omdat ze hun levensduur helpt verlengen. Het gebruik van intelligente sensoren en automatisering zal ons helpen om het systeem dichter bij real time te beheren.

"De digitale transformatie is volop aan de gang. Startups nemen dankzij hun flexibiliteit het voortouw. Ik heb geleerd dat de bedrijfs- en de startup-cultuur elkaar niet uitsluiten maar elkaar kunnen verrijken. Het is belangrijk dat we alle medewerkers mee op de kar krijgen samen met de nodige en relevante veranderingen en die op een menselijke manier implementeren. Dat is de sleutel tot het succes.

Michael von Roeder, Elia Group Chief Digital Officer

IO.Energy

INTERVIEW MET DAVID ZENNER EN FLORIAN REINKE, DIE AAN HET ROER STAAN VAN DE I.OE-INITIATIEVEN IN BELGIË EN DUITSLAND

Energiediensten in het belang van de consument

Elia groep is ervan overtuigd dat we met de grote doorbraak van Energy-as-a-Service op de drempel staan van een nieuw tijdperk. Met alsmaar flexibelere assets in het systeem (warmtepompen, elektrische voertuigen, enz.) en meters die elk kwartier het verbruik meten, zal de hardware snel beschikbaar zijn. Het zal een echte uitdaging zijn om dit meer versnipperde systeem te beheren, dat via een rechtstreekse toegang tot marktgebaseerde prijssignalen verbruikers stimuleert om mee ervoor te zorgen dat het licht blijft branden. Daarom nodigen we voor het IO.Energy-initiatief bedrijven en onderzoeksinstellingen uit om samen met ons stap voor stap de energiediensten van morgen te creëren.

Waarom willen we de consument meer op de voorgrond plaatsen?

David: "Het vertrekpunt was onze visienota in 2018 over het zogenaamde verticale systeem: 'Towards a Consumer Centric System'. In de toekomst zal de consument centraal staan in het energiesysteem. Die ontwikkeling wordt nu al gestimuleerd door de toename van de decentrale fotovoltaïsche opwekking, de opslag door particulieren, de opkomst van elektrische voertuigen en de aanhoudende digitalisering. Maar het valt vooral op dat de consument wil bijdragen aan de energietransitie, zijn levensstandaard wil verbeteren en toegang wil krijgen tot diverse diensten op maat."

Florian: "Daarnaast heeft de Europese Commissie de rechten van de verbruikers en hun mogelijkheden om aan de energiemarkt deel te nemen, versterkt. Eind 2019 werd bijvoorbeeld het Clean Energy Package gelanceerd, met nieuwe verordeningen die deze benadering steunen. Overal in Europa worden steeds meer consumenten ook 'prosumenten' die elektriciteit kunnen aankopen, opwekken en opslaan."

Hoe ziet het concept er precies uit?

Florian: "Om echt te kunnen deelnemen, heeft elke consument en prosument bovenop zijn slimme meter nog een 'gateway' of toegangspoort nodig. Die gateway is een soort van radio die een beveiligde communicatie mogelijk maakt tussen de meter van de consument en de netbeheerder of elektriciteitsleverancier. Op die manier kunnen de leveranciers hun klanten nieuwe soorten contracten aanbieden, bijvoorbeeld met variabele tarieven of met de mogelijkheid om op signalen van het systeem te reageren door hun injectie of verbruik aan te passen."

David Zenner

IO.Energy in België

Op initiatief van Elia bundelden de Belgische netbeheerders in februari 2019 hun krachten en nodigden ze marktspelers uit om aan gezamenlijke ontwikkelingen mee te werken. Meer dan 60 bedrijven uit verschillende sectoren (waaronder de energie-, banken-, IT- en bouwsector) reageerden positief.

Het traject heeft zijn eerste resultaten opgeleverd. Acht consument-gerichte testprojecten van acht consortia nemen op dit ogenblik aan de proeftuin deel. Deze loopt tot midden 2020. De resultaten van de eerste proeftuin zal een stevige basis leggen voor het consumentgericht beheer van het net. In een eerste stap kunnen de deelnemers hun huidige testprojecten in realistischere omstandigheden uittesten, als voorbereiding op hun industrialisering. En in een volgende stap zal in een versnelde tweede ideeën- en sandboxronde de focus liggen op de andere noden van de verbruikers en hoe innovatieve en digitale energietechnologieën hierop kunnen inspelen.

David: "Naast de noodzakelijke communicatie-infrastructuur zullen de diensten die de marktspelers ontwikkelen waardevol zijn voor de consument. Als het gedrag van de consument in lijn is met de behoeften van het elektriciteitssysteem, kan het begrip 'energiediensten' een heel andere dimensie krijgen. Er zal een toegevoegde waarde ontstaan voor alle partijen – en uiteindelijk voor de samenleving. Maar die nieuwe diensten bestaan nog niet. Daarom testen we op dit moment uitvoerig de interactiemogelijkheden tussen klanten, leveranciers en netbeheerders in concrete testprojecten. Die cases leveren inzichten op die op hun beurt bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de communicatie-infrastructuur en de diensten die de TNB's en DNB's aanbieden aan de marktspelers."

IO.Energy in Duitsland

Het projectteam van 50Hertz werkt nu op drie testprojecten die het gebruik van data van intelligente meters bekijken. De uitgebreide tests van de geplande infrastructuur zullen de mogelijkheden demonstreren van:

1. Geautomatiseerde facturatie en betalingen zoals bepaald in de 'Combined Heat and Power Generation Act (KWKG) en de 'Renewable Energy Sources Act' (EEG)
2. Controle van de levering of verbruik van positieve of negatieve balanceringsenergie
3. Gebruik van decentrale, afkoppelbare verbruiksapparatuur zoals elektrische wagens of warmtepompen om congesties te beheren in coördinatie met de distributienetbeheerders

50Hertz werkt samen met verschillende spelers die zulke infrastructuur beheren of in de toekomst zullen gebruiken: onder meer distributie-netbeheerders, gemeentelijke energiebedrijven, gatewaybeheerders en startups. Ook fabrikanten van elektrische wagens en leveranciers van warmtepompen zijn erg geïnteresseerd en willen graag weten hoe zij aan een beter gebruik van het elektriciteitsnet kunnen bijdragen.

Florian Reinke

Voornaamste innovatieprojecten en -initiatieven

Om succesvol de overstap te maken naar een digitale TNB werken we samen met uiteenlopende partners uit de energiesector en ook daarbuiten. Samen zoeken we innovatieve oplossingen om de energietransitie te versnellen. Het Innovation-team van Elia groep stelt de hoogtepunten en enkele projecten uit het voorbije jaar voor:

OKTO Acoustics

Kai Schmid: : " OKTO Acoustics ontwikkelt sensoren die gebruikmaken van artificiële intelligentie om uiteenlopende geluiden te herkennen en te beoordelen. We testen de sensoren in het conversiestation van Nemo Link in Brugge. De sensoren verbeteren de monitoring van onze assets. Bijvoorbeeld om een beeld te krijgen van de staat van de lagers in de koelpompen. De extra indicatoren van de akoustische sensoren zijn een goede aanvulling op het monitoring- en alarmsysteem. "

Tangant Work Machine Learning

Thijs Vral: " Omdat het werk van de dispatchings alsmaar complexer wordt, ontwikkelt het Innovation-team, samen met de dispatchingteams en externe partners, een intelligente laag die de systeemingenieurs zal ondersteunen bij hun beslissingen. Een eerste stap is de correcte voorspelling van het systeemevenwicht voor de komende 15 tot 45 minuten. Dit helpt om beter te reageren op de toenemende variabiliteit in het systeem. "

IO.Energy Ecosystem

Johan Maricq: : " Het Sensa-project ontwikkelt een versie 2.0 van de dag- en nachttarieven voor energie. Deze werden ingevoerd toen het nodig was om het nacht- en weekendverbruik te stimuleren. Ze zijn goed geïntegreerd in het verbruiksgedrag maar passen niet meer in het kader van de integratie van variabele hernieuwbare energiebronnen. Met Sensa willen we overschakelen naar realtime verbruik waarbij de verbruikers worden gestimuleerd om de noden van het systeem te ondersteunen. De prijszetting is bedoeld om het gewenste responsniveau te bereiken, afhankelijk van de noden, op basis van AI en zelflerende algoritmes. "

IO. Energy Flexity Use Case

Pieter Vanbaelen (Market Development): " Sinds 2019 onderzoeken we met 'Flexity' het flexibiliteitspotentieel van huisgezinnen. We testen hoe verbruikers actief kunnen bijdragen aan de energietransitie via warmtepompen, elektrische boilers en intelligent opladen van elektrische voertuigen (EV). Met flexity beheren ze hun huishoudapparaten en EV's vanop afstand. Ze verschuiven het verbruik naar goedkopere en groenere momenten van de dag of nacht zonder comfortverlies. Als eindverbruikers de bediening van hun apparaten delen met leveranciers van energiediensten besparen ze op hun energiefactuur en dragen ze bij aan een duurzamere wereld. Danzkij de succesvolle labtest vorige herfst met afstandsbediening van huishoudapparaten en twee wagens van het merk Tesla, zijn we klaar om te testen in reële situaties. "

Drones in Asset Management

Bastian Bohm: "Vandaag voeren we dure inspectievluchten met helikopters uit voor het onderhoud van onze luchtlijnen met hoge CO_2-emissies zorgen. En onze medewerkers beklimmen de masten om gedetailleerde informatie te krijgen over de juiste toestand en de nodige onderhoudsmaatregelen. Op dit ogenblik testen we bij 50Hertz het gebruik van drones om de luchtlijnen te controleren. Zo vermijden we dat we op de masten moeten klimmen en realiseren we dus de vooropgestelde doelstellingen inzake arbeidsveiligheid. En hopen we ook om de onderhoudskosten te drukken en tijd te besparen in onze onderhoudsplanning."

Elia Group Innovation Week

Aurélie Meurs (Internal Communication): " Elia en 50Hertz stimuleren interne partners om innoverende ideeën te lanceren die ons bedrijf transformeren. Samen co-creëren we de toekomst. In de eerste week van december organiseerde Elia groep haar eerste Innovation Week – ideaal om onze collega's te inspireren en te stimuleren om innoverend te denken. We laten ze onze innovatieprojecten ontdekken en informeren hen over de kansen die de digitale transformatie in de energiesector biedt. De interactieve Innovatiebeurs vond zowel in Brussel als in Berlijn plaats. "

Open Innovation Challenge van Elia groep

Jasmin Löffler (Elia Group Communication): " In juni 2019 organiseerde Elia groep de derde editie van de Open Innovation Challenge. Startups van overal ter wereld kunnen deelnemen aan deze wedstrijd en een proof-of-concept binnen Elia groep winnen ter waarde van 20.000 euro. Voor deze editie vroegen we aan startups om oplossingen uit te werken die onze dagelijkse activiteiten op het vlak van het assetbeheer en het onderhoud kunnen vergemakkelijken. Van de 83 ingezonden ideeën werden er 20 geselecteerd. Onze interne mentors hebben gedurende verschillende weken de kandidaten ondersteund. Vijf startups bereikten de finale. De Deense startup OKTO Acoustics won de editie van 2019. Hun software gebruikt artificiële intelligentie die het normale werkingsgeluid van installaties kan onderscheiden van abnormaal werkingsgeluid en ook detecteert wanneer iemand zonder toelating de installaties betreedt. Dat helpt Elia groep om de veiligheid en de betrouwbaarheid van haar installaties verder te verbeteren. "

50Hertz gebruikt AI om de netverliezen in te schatten

Om de netverliezen nauwkeuriger te voorspellen heeft 50Hertz een nieuw model ontwikkeld gebaseerd op artificiële intelligentie. De nauwkeurigere berekening maakt dat 50Hertz op voorhand de juiste hoeveelheid extra energie kan aankopen om zijn netverliezen te compenseren. Hoe groter de afstand die de elektriciteit moet afleggen, des te groter de verliezen. 50Hertz dat aanzienlijke hoeveelheden hernieuwbare energie transporteert, moet daar zeker rekening mee houden aangezien de productiecentra ver verwijderd zijn van de verbruikscentra.

Ga naar

https://innovation.eliagroup.eu/

om onze use cases en innovatieprojecten te ontdekken.

Corporate Governance

CORPORATE BODIES 115

CORPORATE GOVERNANCE STATEMENT 116

REMUNERATIEVERSLAG 127

RISICOBEHEER EN ONZEKERHEDEN VOOR HET BEDRIJF 132

KENMERKEN VAN DE SYSTEMEN VOOR INTERNE CONTROLE EN RISICOBEHEER 141

Corporate bodies

GRI 102-18

Elia Group Committee (EGC)

De activiteiten van Elia groep worden gecoördineerd door het Elia Group Committee (EGC), bestaande uit:

Chris Peeters

Stefan Kapferer

Michael von Roeder

Peter Michiels

Catherine Vandenborre

Chris Peeters
Elia Group CEO

Stefan Kapferer
CEO 50Hertz

Michael von Roeder
Chief Digital Officer

Peter Michiels
Chief Alignment Officer

Catherine Vandenborre
Chief Financial Officer

50Hertz in Duitsland

Executive Committee

Stefan Kapferer

Dr. Frank Golletz

Dr. Dirk Biermann

Marco Nix

Sylvia Borcherding

Stefan Kapferer
CEO 50Hertz

Dr. Frank Golletz
Chief Technical Officer

Dr. Dirk Biermann
Chief Markets & System Operation Officer

Marco Nix
Chief Financial Officer

Sylvia Borcherding
Chief Human Resources Officer,

Elia in België

Executive Committee

Chris Peeters

Catherine Vandenborre

Marcus Berger

Patrick De Leener

Frédéric Dunon

Pascale Fonck

Peter Michiels

Ilse Tant

Chris Peeters
Chief Executive Officer and Chairman

Catherine Vandenborre
Chief Financial Officer

Marcus Berger
Chief Infrastructure Officer

Patrick De Leener
Chief Customers, Market and System Officer

Frédéric Dunon
Chief Asset Officer

Pascale Fonck
Chief External Relations Officer

Peter Michiels
Chief Human Resources and Internal Communication Officer

Ilse Tant
Chief Community Relations Officer

Corporate governance statement

Elia voldoet aan specifieke verplichtingen betreffende transparantie, neutraliteit en niet-discriminatie ten opzichte van al haar stakeholders die betrokken zijn bij haar activiteiten.

De corporate governance bij Elia steunt in 2019 op twee pijlers:
- **de Corporate Governance Code die Elia als haar referentiecode heeft aangenomen;**
- **de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende het beheer van het elektriciteitstransmissienet.**

Raad van bestuur

GRI 102-22, GRI 102-23

Bernard Gustin

Claude Grégoire

Geert Versnick

Michel Allé

Luc De Temmerman

Frank Donck

Cécile Flandre

Philip Heylen

Luc Hujoel

Roberte Kesteman

Jane Murphy

Dominique Offergeld

Rudy Provoost

Saskia Van Uffelen

1 De Corporate Governance Code is beschikbaar op de website van de Commissie Corporate Governance (www.corporategovernancecommittee.be).

Samenstelling van de bestuursorganen op 31 december 2019

Raad van bestuur

VOORZITTER
- Bernard Gustin, onafhankelijk bestuurder

VICEVOORZITTERS
- Claude Grégoire, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T
- Geert Versnick, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T

BESTUURDERS
- Michel Allé, onafhankelijk bestuurder
- Luc De Temmerman, onafhankelijk bestuurder
- Frank Donck, onafhankelijk bestuurder
- Cécile Flandre, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T
- Claude Grégoire, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T
- Bernard Gustin, onafhankelijk bestuurder
- Philip Heylen, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T
- Luc Hujoel, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T
- Roberte Kesteman, onafhankelijk bestuurder
- Jane Murphy, onafhankelijk bestuurder
- Dominique Offergeld, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T
- Rudy Provoost, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T
- Saskia Van Uffelen, onafhankelijk bestuurder
- Geert Versnick, bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T

VERTEGENWOORDIGSTER VAN DE FEDERALE REGERING MET EEN ADVISERENDE STEM
- Nele Roobrouck

Adviserende comités van de raad van bestuur

CORPORATE GOVERNANCE COMITÉ
- Luc Hujoel, voorzitter
- Luc De Temmerman
- Frank Donck
- Philip Heylen
- Jane Murphy

AUDITCOMITÉ
- Michel Allé, voorzitter
- Frank Donck
- Roberte Kesteman
- Dominique Offergeld
- Rudy Provoost

VERGOEDINGSCOMITÉ
- Luc De Temmerman, voorzitter
- Philip Heylen
- Roberte Kesteman
- Dominique Offergeld
- Saskia Van Uffelen

STRATEGISCH COMITE
- Rudy Provoost, voorzitter
- Claude Grégoire
- Bernard Gustin
- Luc Hujoel
- Geert Versnick
- Michel Allé, permanente gast

College van commissarissen

- KPMG Bedrijfsrevisoren burg. cvba, vertegenwoordigd door Alexis Palm
- Ernst & Young Bedrijfsrevisoren burg. cvba, vertegenwoordigd door Patrick Rottiers

Directiecomité

- Chris Peeters, voorzitter en Chief Executive Officer
- Markus Berger, Chief Infrastructure Officer
- Patrick De Leener, Chief Customers, Market & System Officer
- Frédéric Dunon, Chief Assets Officer
- Pascale Fonck, Chief External Relations Officer
- Peter Michiels, Chief Human Resources & Internal Communication Officer
- Ilse Tant, Chief Community Relations Officer
- Catherine Vandenborre, Chief Financial Officer

Algemeen secretaris

- Aude Gaudy

Raad van bestuur

De raden van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset zijn elk samengesteld uit 14 leden die geen uitvoerende functie vervullen bij Elia System Operator noch bij Elia Asset.

Dezelfde bestuurders zetelen in de raden van bestuur van beide vennootschappen.

De helft van de bestuurders zijn onafhankelijke bestuurders die voldoen aan de voorwaarden zoals omschreven in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen (in huidig artikel 7:87 van het Belgisch Wetboek van vennootschappen en verenigingen), in artikel 2 (30) van de wet van 29 april 1999 met betrekking tot de organisatie van de elektriciteitsmarkt en in de statuten. Zij hebben een gunstig eensluidend advies ('avis conforme') over hun onafhankelijkheid ontvangen van de CREG. De andere helft van de bestuurders zijn niet-onafhankelijke bestuurders, benoemd door de algemene vergadering op voorstel van Publi-T, op grond van de huidige samenstelling van het aandeelhouderschap (zie hiervoor de sectie 'Structuur van het aandeelhouderschap' op pagina 148 van deze verklaring).

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, worden de raden van bestuur van Elia System Operator en Elia Asset ondersteund door vier comités: het corporate governance comité, het auditcomité, het vergoedingscomité en het strategisch comité, waarvan de samenstelling identiek is voor Elia System Operator en Elia Asset. De raden van bestuur zien erop toe dat deze comités efficiënt werken.

Overeenkomstig de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, bepalen het Wetboek van vennootschappen, het Belgisch Wetboek van vennootschappen en verenigingen en de statuten van Elia System Operator en Elia Asset dat de raad van bestuur bestaat uit minstens één derde (1/3) leden van het andere geslacht. Deze regel van één derde (1/3) wordt op evenredige wijze toegepast op de onafhankelijke bestuurders en de niet-onafhankelijke bestuurders.

Bovendien, in overeenstemming met de Belgische corporate governance code, het Belgische Wetboek van vennootschappen en verenigingen, de Belgische corporate governance code 2009 en het Huishoudelijk Reglement van de raad van bestuur, is de samenstelling van de raad van bestuur gebaseerd op de complementariteit van vaardigheden, ervaring en kennis, alsmede over genderdiversiteit en diversiteit in het algemeen.

Bij de zoektocht naar en benoeming van nieuwe bestuurders wordt bijzondere aandacht besteed aan diversiteitsparameters in termen van leeftijd, geslacht en complementariteit.

DIVERSITEIT BINNEN DE RAAD VAN BESTUUR

Aantal personen in de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset op 31 december 2019	eenheid	2019
Mannen	35 - 55 jaar	3
	≥ 55 jaar	6
Vrouwen	35 - 55 jaar	2
	≥ 55 jaar	3

WIJZIGINGEN IN DE SAMENSTELLING VAN DE RAAD VAN BESTUUR

De samenstelling van de raad van bestuur werd in 2019 niet gewijzigd.

DUUR, VERVALDAG VAN MANDATEN EN BENOEMINGSPROCEDURE

De bestuurders van Elia System Operator en van Elia Asset worden (her)benoemd voor een duur van 6 jaar.

De mandaten van alle bestuurders verstrijken na afloop van de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset van 2023 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2022, met uitzondering van de bestuurders die hieronder worden vermeld, voor wie de vervaldatum van het mandaat verschillend is.

De mandaten van Luc De Temmerman, Frank Donck, Luc Hujoel, Saskia Van Uffelen en Geert Versnick als bestuurders van Elia System Operator en van Elia Asset verstrijken na afloop van de gewone algemene vergadering van deze vennootschappen van 2020 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2019.

Het mandaat van Michel Allé als bestuurder van Elia System Operator en van Elia Asset verstrijkt na afloop van de gewone algemene vergadering van deze vennootschappen van 2022 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op vrijdag 31 december 2021.

De termijn van zes jaar van het mandaat van de bestuurders, die afwijkt van de termijn van vier jaar die wordt aanbevolen door de corporate governance code 2009 en de Belgische corporate governance code 2020, was gerechtvaardigd wegens de technische, financiële en juridische bijzonderheden en complexiteiten die binnen Elia System Operator en Elia Asset van toepassing zijn.

Ter herinnering, er gelden specifieke corporate governance voorschriften voor de benoeming van de onafhankelijke en niet-onafhankelijke bestuurders van de raden van bestuur van Elia System Operator en Elia Asset, alsook voor de samenstelling en werking van hun comités. Deze bepalingen zijn vastgesteld door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten van deze vennootschappen.

De wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt heeft aan het corporate governance comité een belangrijke taak gegeven bij het voorstellen van onafhankelijke kandidaat-bestuurders van de Algemene Vergadering. Zij worden benoemd op basis van een door het corporate governance comité opgestelde lijst van kandidaten. Het comité onderzoekt het up-to-date curriculum vitae van elke kandidaat en hun verklaring op eer inzake de onafhankelijkheidscriteria vereist door de wettelijke en statutaire bepalingen die op Elia van toepassing zijn. De algemene vergadering benoemt vervolgens de onafhankelijke bestuurders. Deze benoemingen worden voorgelegd aan de CREG, die eensluidend advies ('avis conforme') moet uitbrengen over de onafhankelijkheid van elke onafhankelijke bestuurder. Er wordt een soortgelijke procedure toegepast in het geval er een mandaat van onafhankelijk bestuurder zou openvallen in de loop van het mandaat en de raad van bestuur één van de door het corporate governance comité voorgestelde kandidaten zou coöpteren.

Het corporate governance comité oefent dus de functies van een benoemingscomité uit voor de benoeming van de onafhankelijke bestuurders. Wat de benoeming van de niet-onafhankelijke bestuurders betreft, is er geen benoemingscomité dat aanbevelingen formuleert aan de raad van bestuur. Deze situatie wijkt dus af van de voorschriften van de Belgische corporate governance code 2009 en de Belgische corporate governance code 2020. Deze afwijking wordt verantwoord door de toepassing van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt. Hoewel de Corporate Governance Commissie geen aanbevelingen doet aan de Raad met betrekking tot de benoeming van niet-onafhankelijke bestuurders, gaat zij wel na of de leden van de Raad van Toezicht, de Raad van Bestuur, de Raad van Toezicht, de administratieve overheden of de organen die een onderneming juridisch vertegenwoordigen die rechtstreeks of onrechtstreeks controle uitoefent op een producent en/of een elektriciteitsleverancier, aan de regels voldoen.

ACTIVITEITENVERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

GRI 102-19, GRI 102-26

De raad van bestuur oefent ten minste de volgende (niet-exhaustief opgesomde) bevoegdheden uit:

- hij bepaalt het algemeen, financieel en dividendbeleid van de vennootschap, alsook de waarden en de strategie van de vennootschap; bij het omzetten van de waarden en strategieën in de voornaamste beleidslijnen houdt de raad van bestuur rekening met het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), met genderdiversiteit en met diversiteit in het algemeen van de vennootschap;
- hij oefent de bevoegdheden uit die hem worden toegekend door of krachtens het Belgisch Wetboek van vennootschappen, door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en door de statuten;
- hij stelt alle handelingen die nuttig of noodzakelijk zijn om het maatschappelijk doel te verwezenlijken, met uitzondering van de bevoegdheden die door de wet of door de statuten aan de algemene vergadering zijn voorbehouden;
- hij oefent toezicht uit. In dit kader oefent hij onder meer algemene controle uit op het (dagelijkse) directiecomité met inachtneming van de wettelijke beperkingen op het vlak van de toegang tot de commerciële en andere vertrouwelijke gegevens betreffende de netgebruikers en de verwerking ervan, in het kader van dit toezicht waakt hij eveneens over de manier waarop de activiteit van de vennootschap gevoerd wordt en zich ontwikkelt om zo na te gaan of de vennootschap correct beheerd wordt. Bovendien monitort en evalueert hij de efficiëntie van de adviserende comités van de raad en de manier waarop de activiteit verloopt.

In 2019 vergaderde de raad van bestuur van Elia System Operator elf keer en de raad van bestuur van Elia Asset zes keer. De raad van bestuur boog zich met name over de strategische dossiers (vooral het dossier rond de kapitaalverhoging van Elia System Operator en de interne reorganisatie van Elia Group), de financiële en regulatoire situatie van de vennootschap en haar dochterondernemingen en de vorderingen van grote investeringsprojecten.

Indien een lid niet aanwezig kan zijn, verleent hij in het algemeen een volmacht aan een ander lid. Overeenkomstig artikel 19.4 van de statuten van Elia System Operator (op dit ogenblik: Elia Group) en artikel 18,4 van de statuten van Elia Asset kan een lid dat belet of afwezig is aan een ander lid van de raad schriftelijk volmacht geven om hem op een bepaalde vergadering van de raad van bestuur te vertegenwoordigen en er in zijn plaats te stemmen. Geen enkel lid van de raad van bestuur mag echter meer dan twee volmachten hebben.

EVALUATIE

De evaluatieprocedure van de raad van bestuur werd uitgevoerd in overeenstemming met bepaling 4 van de Corporate Governance Code 2009 en principe 9 van de Belgische Corporate Governance Code 2020 die de vennootschap heeft aanvaard als haar referentiecode.

De evaluatie bij Elia System Operator uitgevoerd aan de hand van een transparante en periodieke procedure waarbij de bestuurders een evaluatievragenlijst invullen, gevolgd door een individueel gesprek met de voorzitter van de raad van bestuur en de voorzitter van het corporate governance comité. De resultaten worden besproken door de raad van bestuur en zo nodig worden de gepaste maatregelen genomen. Elia heeft eind 2018 een evaluatie van de werking van de raad van bestuur georganiseerd. De resultaten van deze evaluatie zullen in 2019 grondig besproken worden.

College van commissarissen

De gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset heeft op 16 mei 2017 Ernst & Young Bedrijfsrevisoren burg. cvba en KPMG Bedrijfsrevisoren burg. cvba herbenoemd als commissarissen van deze vennootschappen en dit voor een periode van drie jaar. Hun mandaat verstrijkt na afloop van de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset van 2020 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2019.

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren burg. cvba werd voor de uitoefening van dit mandaat vertegenwoordigd door Patrick Rottiers.

KPMG Bedrijfsrevisoren burg. cvba werd voor de uitoefening van dit mandaat vertegenwoordigd door Alexis Palm.

Belangrijke gebeurtenissen in 2019

OPRICHTING VAN EEN WERKGROEP

De raad van bestuur heeft de oprichting goedgekeurd van een tijdelijke werkgroep. Het doel van de werkgroep is om na te denken over de reorganisatie van de Groep tijdens de overgangsperiode waarin de Groep opereert in overeenstemming met correct bestuur.

De leden van de werkgroep zijn Bernard Gustin (voorzitter), Michel Allé, Claude Grégoire, Luc Hujoel, Dominique Offergeld en Geert Versnick.

De leden van de werkgroep worden niet vergoed.

De werkgroep is dertien keer samengekomen in 2019.

STATUTENWIJZIGINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE VASTSTELLING VAN DE KAPITAALVERHOGING VOORBEHOUDEN AAN HET PERSONEEL

De buitengewone algemene vergadering van Elia System Operator van 15 mei 2018 keurde het voorstel tot kapitaalverhoging voorbehouden aan het personeel van de vennootschap en van haar Belgische dochtervennootschappen goed.

Deze kapitaalverhoging werd in twee delen uitgevoerd, met name in december 2018 en in maart 2019, voor een totaal maximumbedrag van 6 miljoen € (maximaal 5.300.000 € in 2018 en maximaal 700.000 € in 2019), door de uitgifte van nieuwe aandelen van categorie B, met opheffing van het voorkeurrecht van de bestaande aandeelhouders ten gunste van de personeelsleden van de vennootschap en van haar Belgische dochtervennootschappen, in voorkomend geval onder de fractiewaarde van de bestaande aandelen van dezelfde categorie.

De buitengewone algemene vergadering besliste om voor de kapitaalverhoging van 2019 de uitgifteprijs vast te stellen op een bedrag gelijk aan het gemiddelde van de slotkoersen van de laatste 30 kalenderdagen voorafgaand aan 31 januari 2019, verminderd met 16,66 %.

De kapitaalverhoging 2019 werd verwezenlijkt ten belope van een totaal bedrag (inclusief uitgiftepremie) van € 494.274,56. Er werden 9.776 aandelen van categorie B van Elia System Operator uitgegeven.

Als gevolg van de kapitaalverhoging werden de artikelen 4.1 en 4.2 van de statuten van Elia System Operator gewijzigd met betrekking tot het maatschappelijk kapitaal en het aantal aandelen op 22 maart 2019.

De recentste versie van de statuten van Elia System Operator is integraal beschikbaar op de website van de vennootschap (www.elia.be, onder 'Bedrijf', 'Corporate governance', 'Documenten').

WIJZIGINGEN AAN DE STATUTEN INGEVOLGE DE IMPLEMENTATIE VAN DE KAPITAALVERHOGING VAN € 434,8 MILJOEN

Op 3 juni 2019 kondigde de raad van bestuur de lancering aan van een openbare aanbieding aan bestaande aandeelhouders en houders van een extralegaal voorkeurrecht van maximum €434.801.928, door de uitgifte van maximum 7.628.104 nieuwe aandelen tegen een uitgifteprijs van €57 per aandeel, op basis van 1 nieuw aandeel voor 8 voorkeurrechten.

Na de openbare aanbieding van nieuwe aandelen aan bestaande aandeelhouders en enige houders van een extralegaal voorkeurrecht (inschrijvingsperiode liep van 6 juni 2019 om 9.00 uur tot en met 13 juni 2019 om 15.00 uur CET) werden 7.030.981 nieuwe aandelen of 92.17% van de 7.628.104 nieuwe aandelen onderschreven, die werden aangeboden in de aanbieding met voorkeurrechten ten belope van maximum € 434.801.928.

De 4.776.986 voorkeurrechten die niet uitgeoefend waren op het einde van de inschrijvingsperiode voor voorkeurrechten werden omgezet in een gelijk aantal scrips. Ingevolge de voltooiing van de private plaatsing van scrips bij institutionele beleggers, werd bijkomend 7,83% van de nieuwe aandelen aangeboden door Elia System Operator als onderdeel van haar aanbieding met voorkeurrechten van €434.801.928 miljoen onderschreven aan €57 per aandeel.

Zodoende werd ingeschreven op 100% van de aanbieding met voorkeurrechten.

Dienovereenkomstig werden de artikelen 4.1 en 4.2 van de statuten van Elia System Operator inzake het aandelenkapitaal en het aantal aandelen gewijzigd op 18 juni 2019.

AANBIEDING VAN OBLIGATIELENING VAN 500 MILJOEN AFGEROND

In januari 2019 lanceerde Elia System Operator met succes een euro-obligatielening van a €500 miljoen onder haar EMTN-programma (Euro Medium Term Note).

De obligatielening van €500 miljoen vervalt in 2026 en heeft een jaarlijkse coupon van 1,375%. De opbrengsten van de uitgifte zullen aangewend worden voor de herfinanciering van een bestaande euro-obligatielening van €500 miljoen die in mei 2019 vervalt.

Bij deze transactie maakt Elia gebruik van de huidige positieve marktomstandigheden om proactief de liquiditeitspositie te beheren en tevens de gemiddelde kost van haar schuld te verminderen, wat de consument ten goede komt.

INTERNE REORGANISATIE VAN ELIA GROEP AFGEROND

Op 31 december 2019 net voor middernacht voerde Elia een interne reorganisatie door met de bedoeling om haar gereguleerde activiteiten in België af te schermen van haar niet-gereguleerde en gereguleerde activiteiten die het bedrijf buiten België uitvoert.

De interne reorganisatie van Elia Group vloeit voort uit de nieuwe tariefmethodologie die is vastgesteld voor 2020-2023. Deze bepaalt onder meer dat de financiering van niet-gereguleerde activiteiten van Elia System Operator tegen voorwaarden wordt gewaardeerd die gelijkwaardig zijn aan deze van een financiering die volledig wordt gedekt door het aandelenkapitaal. De reorganisatie voorkomt het risico op kruissubsidiëring tussen de Belgische gereguleerde activiteiten en de niet-gereguleerde activiteiten die in het buitenland worden uitgevoerd en zo wordt een omgekeerde financiële impact van de nieuwe tariefmethodologie op de investeringen in niet-gereguleerde en gereguleerde activiteiten die in het buitenland worden uitgevoerd, vermeden

De raad van bestuur keurde de nieuwe bedrijfsstructuur van Elia groep goed op 2 oktober 2019.

Het afronden van de reorganisatie volgt op de vervulling van een aantal voorwaarden: het verkrijgen van verscheidene goedkeuringen, de bevestiging van conformiteit met de eisen inzake onafhankelijkheid en 'unbundling' voorzien in de Belgische Elektriciteitswet van 29 april 1999 (de 'Elektriciteitswet') en de goedkeuring van de buitengewone aandeelhoudersvergadering van Elia System Operator op 8 november 2019.

Op 31 december net voor middernacht nam Elia Transmission Belgium, dat op 31 juli 2019 werd opgericht, de Belgische gereguleerde activiteiten over van Elia System Operator, inclusief de schuldenlast die verbonden zijn aan deze activiteiten. Op dat ogenblik waren nog niet alle aanstellingen van Elia Transmission Belgium tot nationaal en regionaal/lokaal transmissienetbeheerder verkregen. Tijdens deze interimperiode (toen Elia Transmission Belgium de aanstellingen nog niet had verkregen), besteedde Elia System Operator het beheer van het transmissienet uit bij Elia Transmission Belgium in het kader van een stil partnerschap tussen Elia System Operator, Elia Transmission Belgium en Elia Asset, zolang Elia Transmission Belgium de nodige aanstellingen afwachtte.

Met ingang op 31 december 2019 net voor middernacht werd Elia Transmission Belgium aangesteld tot nationaal en regionaal/lokaal transmissienetbeheerder krachtens de beslissing van respectievelijk de CREG op 13 januari 2020, de VREG op 24 december 2019 en de Brusselse regering voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 19 december 2019. In de Waalse regering werd de aanstelling tot (lokaal) transmissienetbeheerder automatisch verkregen ingevolge de aanstellingen tot transmissienetbeheerder verkregen op federaal niveau, met name op 13 januari 2020. Bijgevolg kwam er een einde aan de uitbesteding van het beheer van het transmissienet door Elia System Operator aan Elia Transmission Belgium en werd op 31 december 2019 net voor middernacht 'Elia System Operator' omgedoopt tot 'Elia Group'. Elia Group blijft een beursgenoteerd bedrijf, dat niet langer onderworpen is aan de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

ANDERE OPMERKELIJKE GEBEURTENISSEN

Voor de andere opmerkelijke gebeurtenissen in 2019, zie deel "Elia groep in 2019" en pagina's 20 tot 23.

Vergoedingscomité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de raad van bestuur heeft het vergoedingscomité krachtens artikel 526quater van het Wetboek van vennootschappen (nu: artikel 7:100 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen), de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten eveneens de taak om aan de raad van bestuur aanbevelingen te formuleren over het remuneratiebeleid en de individuele remuneratie van de leden van het (dagelijks) directiecomité en de bestuurders. Daarnaast stelt het vergoedingscomité een remuneratieverslag op dat door het comité wordt toegelicht op de gewone algemene vergadering.

Het vergoedingscomité van Elia System Operator is drie keer bijeengekomen in 2019. Het vergoedingscomité van Elia Asset is drie keer bijeengekomen in 2019.

Eenmaal per jaar evalueert de vennootschap haar kaderpersoneel in overeenstemming met haar performancemanagementbeleid. Dit beleid is ook van toepassing op de leden van het (dagelijks) directiecomité. Op deze manier evalueert het vergoedingscomité de leden van het (dagelijks) directiecomité op basis van een aantal kwantitatieve en kwalitatieve collectieve en individuele doelstellingen, eveneens rekening houdend met de feedback van de interne en externe stakeholders.

Het dient aangestipt dat het variabele gedeelte van de vergoedingen van het directiecomité rekening houdt met de invoering van de meerjarentarieven. Het gevolg hiervan is dat het remuneratiebeleid voor de leden van het (dagelijks) directiecomité onder andere een jaarlijkse variabele vergoeding en een deelneming op lange termijn omvat, gespreid over de duur van de meerjarige regelgeving. De jaarlijkse variabele vergoeding die verband houdt met de strategie van Elia groep bestaat uit twee delen: de realisatie van kwantitatieve collectieve doelstellingen en de persoonlijke prestaties, waaronder de voortgang in collectieve infrastructuurprojecten, beveiliging en AIT ('Average Interruption Time' - gemiddelde tijd van onderbreking van de elektriciteitsvoorziening)[2]. Daarnaast voorziet het vergoedingsbeleid ook in de toekenning van uitzonderlijke cashbonussen voor specifieke projecten in specifieke, eenmalige gevallen.

Het vergoedingscomité heeft ook het voorstel van collectieve en individuele doelstellingen voor het directiecomité voor het jaar 2019 goedgekeurd. Bovendien heeft het vergoedingscomité het remuneratieverslag, dat deel uitmaakt van het jaarverslag betreffende het jaar 2018 goedgekeurd

Auditcomité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de raad van bestuur heeft het auditcomité, krachtens artikel 526bis van het Wetboek van vennootschappen (nu: artikel 7:99 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen), de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten, met name de volgende taken:

- de rekeningen onderzoeken en de budgetten controleren;
- het proces van financiële verslaggeving opvolgen;
- de risico's opvolgen
- de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de vennootschap nagaan;
- de interne audits en hun doeltreffendheid opvolgen;
- de wettelijke controle van de jaarrekeningen opvolgen;
- de onafhankelijkheid van de commissarissen beoordelen en nagaan;
- voorstellen formuleren aan de raad van bestuur voor de benoeming en herverkiezing van de commissarissen en de voorwaarden van hun aanstelling;
- in voorkomend geval een onderzoek instellen naar de kwesties die aanleiding geven tot het ontslag van de commissarissen en aanbevelingen formuleren voor acties die in dit verband vereist zijn;
- de aard en de reikwijdte nagaan van de niet-auditdiensten die de commissarissen verstrekken;
- de doeltreffendheid van de externe auditprocessen nagaan.

Krachtens artikel 96, §1,9° van het Wetboek van vennootschappen (nu: artikel 3:6, §1, 9° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen) en de statuten moet dit verslag de verantwoording bevatten van de onafhankelijkheid en van de deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit van ten minste één lid van het auditcomité. Het huishoudelijk reglement van het auditcomité bepaalt in dit opzicht dat alle leden van het auditcomité over voldoende noodzakelijke ervaring en competenties beschikken om hun rol in het auditcomité te kunnen vervullen, met name op het vlak van boekhouding, audit en financiën. Op grond van dit reglement moet de beroepservaring van minstens twee leden van het auditcomité in dit verslag worden toegelicht.

De ervaring van Michel Allé, de voorzitter van het auditcomité, alsook van Dominique Offergeld, lid van het auditcomité, wordt hieronder in detail beschreven.

Michel Allé (onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en van Elia Asset sinds 17 mei 2016 en voorzitter van het auditcomité) is van opleiding burgerlijk ingenieur in de fysica en heeft ook een master in de economie (beide behaald aan de Université Libre de Bruxelles). Behalve zijn academische carrière als professor economie en financiën (Solvay Brussels School, Polytechnische school van de ULB) heeft hij vele jaren gewerkt als financieel directeur. In 1979 begon hij zijn carrière bij de diensten van de Belgische eerste minister, als adviseur in de afdeling voor de planning van het wetenschapsbeleid. Vanaf 1982 was hij directeur van het nationale R&D-programma inzake energie en daarna directeur van innovatieve ondernemingen. In 1987 voegde hij zich bij de Copeba Group, waar hij verschillende functies uitoefende en met name vicevoorzitter was van Mosane van 1992 tot 1995. Van 1995 tot 2000 was hij lid van het directiecomité van de Copeba Group. Daarna was hij financieel directeur van BIAC (tussen 2001 en 2005) en van de NMBS (tussen 2005 en 2015). Hij heeft ook ruime ervaring als bestuurder, aangezien hij met name bestuurder was of nog is bij Telenet, Zetes, Eurvest, Mobistar en D'Ieteren. Hij maakte deel uit van het auditcomité van Telenet en was voorzitter van het auditcomité van Zetes.

Dominique Offergeld (niet-onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en van Elia Asset) behaalde een diploma in economische en sociale wetenschappen (richting openbare economie) aan de Université Notre Dame de la Paix in Namen. Ze volgde meerdere extra-universitaire programma's, waaronder het General Management Program aan het Cedep (INSEAD) in Fontainebleau (Frankrijk). Ze begon haar carrière in 1988 bij de Generale Bank (nu BNP Paribas Fortis), in het departement bedrijfsfinanciering en werd in 1999 benoemd tot deskundige van de viceminister-president en minister van economische zaken van het Waals Gewest. In 2001 werd ze adviseur van de vicepremier en van de minister van buitenlandse zaken. Tussen 2004 en 2005 was ze adjunct-directeur van het kabinet van de minister van energie, vervolgens werd ze in 2005 algemeen adviseur van de NMBS-Holding. Ze was bestuurder van (onder andere) Publigas en regeringscommissaris bij Fluxys. Ze was ook voorzitster van de raad van bestuur en het auditcomité van de NMBS. Tussen 2014 en 2016 was ze directrice van de strategische cel van de minister van Mobiliteit, belast met Belgocontrol en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Ze was financieel directrice van ORES, een functie die ze ook tussen 2008 en 2014 uitoefende en die ze opnieuw uitoefent sinds augustus 2016.

Het auditcomité is bevoegd om een onderzoek in te stellen in alle aangelegenheden die het aanbelangt. Het beschikt daartoe over de nodige werkmiddelen, heeft toegang tot alle informatie, met uitzondering van de vertrouwelijke commerciële gegevens betreffende de netgebruikers en kan advies inwinnen bij interne en externe experts.

Het auditcomité heeft in 2019 acht keer vergaderd.

Het comité heeft de jaarrekeningen van 2018 onderzocht, zowel in Belgian GAAP als in IFRS. Het heeft ook de halfjaarlijkse resultaten van 30 juni 2019 en de kwartaalresultaten van 2019 geanalyseerd conform de Belgian GAAP en de IFRS-regels. Het comité was ook verantwoordelijk voor de selectieprocedure die werd georganiseerd voor de aanstelling van de nieuwe commissarissen omdat het mandaat van de commissarissen ten einde liep na de gewone algemene vergadering van Elia groep en Elia Asset die verslag uitbrengt met betrekking tot het boekjaar dat eindigt op 31 december 2019.Het comité heeft kennis genomen van de uitgevoerde interne audits en aanbevelingen.

Het comité volgt daarnaast een actieplan voor elke uitgevoerde audit, om de efficiëntie, de traceerbaarheid en sensibilisering voor de geauditeerde domeinen te verbeteren en bijgevolg de eraan verbonden risico's te beperken en te verzekeren dat de controleomgeving en het risicobeheer adequaat zijn. Het comité heeft de verschillende actieplannen opgevolgd vanuit verschillende invalshoeken (planning, resultaten, prioriteiten) en dit, onder andere, op basis van een activiteitenverslag van de dienst interne audit. Het auditcomité heeft kennis genomen van de strategische risico's en risicoanalyses ad hoc op basis van de omgeving waarin de Groep evolueert.

Corporate governance comité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de raad van bestuur heeft het corporate governance comité, krachtens de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten, de volgende taken:

- aan de algemene vergadering kandidaten voorstellen voor de mandaten van onafhankelijk bestuurder;
- voorafgaandelijk de aanstelling en/of, in voorkomend geval, het ontslag van de leden van het directiecomité goedkeuren;
- op verzoek van elke onafhankelijke bestuurder, van de voorzitter van het directiecomité of van de bevoegde federale en/of gewestelijke regelgevende instantie(s) van de elektriciteitsmarkt, ieder belangenconflict onderzoeken tussen, enerzijds, de netbeheerder en, anderzijds, een dominerende aandeelhouder, een gemeente-aandeelhouder of een met een dominerende aandeelhouder geassocieerde of verbonden onderneming, en hierover verslag uitbrengen aan de raad van bestuur. Deze opdracht heeft tot doel de onafhankelijkheid van de bestuurders te versterken in aanvulling op de procedure voorzien in artikel 524 van het Wetboek van vennootschappen, die de vennootschap ook toepast;
- zich uitspreken over de gevallen van onverenigbaarheid in hoofde van de leden van het directiecomité en van de personeelsleden;
- toezien op de toepassing binnen de vennootschap van de wettelijke, reglementaire, decretale en andere bepalingen met betrekking tot het beheer van de elektriciteitsnetten, de doeltreffendheid ervan evalueren ten aanzien van de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het beheer van voormelde netten, alsook toezien op de naleving van de artikelen 4.4 en 13.1, tweede en derde lid van de statuten van Elia System Operator. Hierover wordt jaarlijks een rapport voorgelegd aan de raad van bestuur en aan de federale en/of gewestelijke regelgevende instantie(s) voor de elektriciteitsmarkt;
- op verzoek van ten minste één derde van de leden een vergadering van de raad van bestuur samenroepen overeenkomstig de oproepingsformaliteiten die in de statuten zijn vastgelegd;
- na kennisgeving door een bestuurder de conformiteit onderzoeken met artikel 9.1, b), c) en d) van de richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit, alsook het lidmaatschap onderzoeken van een bestuurder van de raad van toezicht, de raad van bestuur of de organen die wettelijk een onderneming vertegenwoordigen die, direct of indirect, zeggenschap uitoefent over een producent en/of leverancier van elektriciteit, en hierover verslag uitbrengen aan de raad van bestuur. Bij dit onderzoek houdt het corporate governance comité rekening met de rol en de

2 Leveringsbetrouwbaarheidsindicator: aantal minuten per consument per jaar.

invloed die de betrokken bestuurder heeft in de betrokken onderneming en met de mate van zeggenschap of invloed van de betrokken onderneming over haar dochteronderneming. Het comité onderzoekt eveneens of bij de uitoefening van het mandaat van de betrokken bestuurder in de vennootschap een mogelijkheid of een drijfveer bestaat om bepaalde producent- of leveranciersbelangen te begunstigen ten nadele van andere netgebruikers wat de toegang tot en investeringen in het net betreft;

- voorafgaandelijk aan iedere benoeming van een bestuurder, ongeacht of het de benoeming betreft van een nieuwe bestuurder, dan wel de herbenoeming van een bestaande bestuurder, onderzoeken of de kandidaat-bestuurder de onverenigbaarheden opgenomen in de statuten van de vennootschap in acht neemt. Met het oog daarop dient iedere kandidaat-bestuurder aan het comité een overzicht te bezorgen van (i) de mandaten die hij bekleedt in de raad van bestuur, de raad van toezicht of een ander orgaan van andere rechtspersonen dan de vennootschap en (ii) iedere andere functie of activiteit die hij uitoefent, al dan niet bezoldigd, ten dienste van een onderneming die één van de volgende functies vervult: de productie of de levering van elektriciteit.

Het corporate governance comité heeft in 2019 zes keer vergaderd.

In het kader van zijn wettelijke en statutaire bevoegdheden en met inachtneming van de vertrouwelijkheidsregels heeft het comité met name de volgende dossiers behandeld: de toepassing en de naleving van wettelijke, reglementaire en statutaire vereisten van onafhankelijkheid toepasselijk voor onafhankelijke bestuurders van de vennootschap (artikel 13 van de statuten van Elia System Operator), het onderzoek naar de overeenstemming met de vereisten inzake de volledige ontvlechting van de eigendomsstructuren ('full ownership unbundling'), zoals voorzien door de wet en de statuten (artikel 14 van de statuten van Elia Sytem Operator) en de voorbereiding van de corporate governance verklaring. Het comité heeft ook de succession planning en het bijwerken van het corporate governance charter onderzocht.

Strategisch comité

Op grond van de statuten is het strategisch comité verantwoordelijk voor het formuleren van aanbevelingen op het vlak van de strategie aan de raad van bestuur.

Het comité is verantwoordelijk voor:

- het identificeren en onderzoeken van de marktevoluties en contextuele factoren die op middellange en lange termijn een invloed kunnen uitoefenen op de strategische koers van Elia groep en op de daaraan verbonden strategische keuzes en prioriteiten;
- het voorbereiden en onderhouden van de dialoog over de belangrijkste onderwerpen en de daaraan verbonden opties en scenario's die relevant zijn voor de strategie van Elia groep op middellange en lange termijn;
- het ontwikkelen en indienen van voorstellen inzake de essentiële strategische keuzes en prioriteiten die bepalend zijn voor Elia groep in de toekomst op middellange en lange termijn.

Het strategisch comité heeft in 2019 twee keer vergaderd en heeft in het bijzonder thema's zoals het creëren van waarde via innovatie ('digitaal') en (an) organische groei onderzocht in diverse scenario's en hypotheses.

Directiecomité

Het directiecomité is overeenkomstig artikel 9, §9 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten met name belast met:

- het operationeel beheer van de elektriciteitsnetten, inclusief de commerciële, technische, financiële, regelgevende en personeelsaangelegenheden verbonden aan dit operationeel beheer,
- het dagelijks bestuur van de netbeheerder,
- de uitoefening van de bevoegdheden die hem door de statuten worden toegekend,
- de uitoefening van de bevoegdheden die aan hem gedelegeerd worden door de raad van bestuur, binnen de grenzen van de algemene beleidsregels en -principes en de beslissingen genomen door de raad van bestuur.

Het directiecomité beschikt over alle nodige bevoegdheden, inclusief de bevoegdheid van vertegenwoordiging, en voldoende bewegingsruimte om de bevoegdheden uit te oefenen die aan hem werden gedelegeerd en om een bedrijfsstrategie voor te stellen en toe te passen, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de raad van bestuur en de verplichting van de raad van bestuur om zich te houden aan de wettelijke beperkingen inzake de toegang tot de commerciële gegevens en andere vertrouwelijke gegevens betreffende de netgebruikers en de verwerking ervan.

Het directiecomité houdt over het algemeen ten minste één keer per maand een formele vergadering. De leden komen ook wekelijks samen in het kader van informele vergaderingen. Een lid dat niet aanwezig kan zijn, verleent gewoonlijk een volmacht aan een lid van het directiecomité. Een volmacht kan worden gegeven via elk schriftelijk communicatiemiddel (waarvan de authenticiteit redelijkerwijs identificeerbaar is) aan een ander lid van het directiecomité, in overeenstemming met het huishoudelijk reglement van het directiecomité. Het afwezige lid kan, in overeenstemming met het huishoudelijk reglement van het directiecomité, via elk schriftelijk verzendingsmedium (waarvan de oorspronkelijke authenticiteit redelijkerwijs geïdentificeerd kan worden) een volmacht geven aan een ander lid van het directiecomité. Geen enkel lid mag echter meer dan twee volmachten hebben.

Het directiecomité heeft in 2019 21 keer vergaderd voor Elia System Operator en 21 keer voor Elia Asset.

Het comité brengt elk kwartaal verslag uit aan de raad van bestuur over de financiële situatie van de vennootschap (meer bepaald over de overeenstemming tussen het budget en de vastgestelde resultaten) en op elke vergadering van de raad van bestuur over het beheer van het transmissienet. In het kader van de rapportering over het beheer van het transmissienet in 2019, heeft het directiecomité de raad van bestuur voornamelijk op de hoogte gehouden over de strategische dossiers (vooral de interne reorganisatie van Elia groep), de ontwikkelingen in de wetgeving die toepasselijk zijn op de vennootschap, over de financiële toestand van de vennootschap, de toestand van haar dochtervennootschappen, de belangrijke beslissingen van de regulatoren en de besturen, alsook over de opvolging en ontwikkeling van de grote investeringsprojecten.

GRI 102-20

Het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) van Elia System Operator en van Elia Asset is een verantwoordelijkheid van de Chief Public Acceptance Officer.

WIJZIGINGEN VAN DE SAMENSTELLING VAN HET DIRECTIECOMITÉ

De samenstelling van het directiecomité werd niet gewijzigd in 2019.

DIVERSITEIT IN HET DIRECTIECOMITÉ

Aantal personen in het directiecomité van Elia System Operator en van Elia Asset op 31 december 2018	eenheid	2019
Mannen	35 - 55 jaar	4
	≥ 55 jaar	1
Vrouwen	35 - 55 jaar	3
	≥ 55 jaar	0

Bovendien is, in overeenstemming met het Belgisch Wetboek van vennootschappen en het Belgisch wetboek van vennootschappen en verenigingen, de samenstelling van het directiecomité in het algemeen gebaseerd op genderdiversiteit en diversiteit, evenals op de complementariteit van vaardigheden, ervaringen kennis.

Bij de zoektocht naar en benoeming van nieuwe directeurs wordt bijzondere aandacht besteed aan diversiteitsparameters in termen van leeftijd, geslacht en complementariteit.

GEDRAGSCODE

Na de inwerkingtreding van de Europese Verordening (EU) nr. 596/2014 betreffende marktmisbruik heeft Elia haar gedragscode aangepast. Deze gedragscode is gericht op de voorkoming van mogelijke inbreuken op de wetgeving betreffende misbruik van voorkennis en marktmanipulatie door de personeelsleden en personen met leidinggevende verantwoordelijkheid binnen de Elia groep. De gedragscode legt een reeks regels en meldingsplichten op voor de transacties door deze personen met hun effecten van Elia System Operator, conform met de bepalingen in de Verordening betreffende marktmisbruik en de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en andere financiële diensten. Deze gedragscode is beschikbaar op de website van de vennootschap (www.elia.be, onder 'Elia', 'Corporate Governance', 'Documenten').

CORPORATE GOVERNANCE CHARTER EN HUISHOUDELIJKE REGLEMENTEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR, VAN DE ADVISERENDE COMITÉS VAN DE RAAD VAN BESTUUR EN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Het Corporate Governance Charter en de huishoudelijke reglementen van de raad van bestuur, de adviserende comités van de raad van bestuur en het directiecomité zijn beschikbaar op de website van het bedrijf (www.eliagroup.eu, onder 'Nieuws', 'Persberichten', 'Gereguleerde informatie').

REGLEMENTERING INZAKE TRANSPARANTIE – KENNISGEVINGEN

In 2019 heeft Elia System Operator heeft geen kennisgevingen ontvangen in de zin van de wet van 2 mei 2007 betreffende de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in emittenten waarvan aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt en houdende diverse bepalingen, en het koninklijk besluit van 14 februari 2008 betreffende de openbaarmaking van belangrijke participaties.

Overeenkomstig artikel 15 van de wet van 2 mei 2007 heeft

Elia System Operator op 18 januari 2019 de kapitaalverhoging voorbehouden voor het personeel van Elia System Operator en haar Belgische dochterondernemingen, vastgesteld voor de notaris op 20 december 2018, openbaar gemaakt, op grond waarvan 114.039 nieuwe aandelen van Elia System Operator werden uitgegeven.

Zie ook het persbericht van 19 juni 2020, gepubliceerd op de website van het bedrijf (www.eliagroup.eu, onder 'Nieuws', 'Persberichten', 'Gereguleerde informatie').

Overeenkomstig artikel 15 van 2 mei 2007, heeft Elia System Operator op 26 maart 2019 de kapitaalverhoging voorbehouden voor het personeel van Elia System Operator en haar Belgische filialen openbaar gemaakt, die officieel werd vastgesteld voor de notaris op 22 maart 2019, op grond waarvan 9.776 nieuwe aandelen van Elia System Operator werden uitgegeven.

Zie ook het persbericht van 26 maart 2019 op de website van het bedrijf (www.eliagroup.eu, onder 'Nieuws', 'Persberichten', 'Gereguleerde informatie').

Overeenkomstig artikel 15 van 2 mei 2007, heeft Elia System Operator op 19 juni 2019 de kapitaalverhoging voorbehouden voor het personeel van Elia System Operator en haar Belgische filialen openbaar gemaakt, die officieel werd vastgesteld voor de notaris op dinsdag 18 juni 2019, op grond waarvan 7.628.104 nieuwe aandelen van Elia System Operator.

Zie ook het persbericht van 19 juni 2019 op de website van het bedrijf (www.eliagroup.eu, onder 'Nieuws', 'Persberichten', 'Gereguleerde informatie').

Het totaal door Elia uitgegeven aandelen bedraagt 68.652.938.

Voor meer informatie over de structuur van het aandeelhouderschap op 31 december 2019, zie het deel 'Aandeelhoudersstructuur op de afsluitdatum'.

Directiecomité

Chris Peeters
Chairman and Chief Executive Officer

Catherine Vandenborre
Chief Financial Officer

Markus Berger
Chief Infrastructure Officer

Patrick De Leener
Chief Customers, Market & System Officer

Frédéric Dunon
Chief Assets Officer

Pascale Fonck
Chief External Relations Officer

Peter Michiels
Chief Human Resources & Internal Communication Officer

Ilse Tant
Chief Community Relations Officer

Remuneratieverslag

VERGOEDING VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR EN HET DIRECTIECOMITÉ

In 2016 goedgekeurde procedure tot vaststelling van het remuneratiebeleid en de remuneratie van de leden van de raad van bestuur en het directiecomité

Conform artikelen 16.1 en 15.1 van de statuten[1] van Elia System Operator[2], respectievelijk Elia Asset, werd in 2016 een remuneratiebeleid voor de leden van de raad van bestuur en het directiecomité[3] opgesteld door het vergoedingscomité en goedgekeurd door de raden van bestuur van Elia System Operator en Elia Asset.

Dit remuneratiebeleid voor de bestuurders werd op 17 mei 2016 goedgekeurd door de algemene aandeelhoudersvergadering van Elia System Operator en van Elia Asset. Het remuneratiebeleid voor de leden van het strategisch comité werd op 15 mei 2018 goedgekeurd door de buitengewone algemene aandeelhoudersvergadering van Elia System Operator en van Elia Asset.

Daarnaast heeft het vergoedingscomité aanbevelingen geformuleerd omtrent het remuneratiebeleid en over de remuneratie van de bestuurders en de leden van het directiecomité. De samenstelling en de activiteiten van het vergoedingscomité worden meer in detail beschreven op pagina [6].

Remuneratie van de leden van de raad van bestuur

Als gevolg van de beslissing van de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en Elia Asset van 17 mei 2016 zijn de regels met betrekking tot de remuneratie van de bestuurders gewijzigd. De nieuwe regels, die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2016, worden hieronder beschreven.

Het totale bedrag van de brutovergoedingen van de veertien bestuurders in 2019 bedroeg [•] 861.045,20 € (458.887,10 € voor Elia System Operator en 402.158,10 € voor Elia Asset).

De onderstaande tabel bevat de brutobedragen die individueel aan iedere bestuurder werden toegekend voor Elia System Operator en Elia Asset samen.

Deze bedragen werden berekend op basis van [•] vergaderingen van de raad van bestuur van Elia System Operator en [•] vergaderingen van de raad van bestuur van Elia Asset in 2019. In 2019 is het auditcomité [•] keer samengekomen, het corporate governancecomité [•] keer, het vergoedingscomité van Elia System Operator [•] keer en het vergoedingscomité van Elia Asset [•] keer, het strategisch comité [•] keer en het ad hoc adviserend comité van Elia System Operator [•] keer.

De vergoeding van de bestuurders bestaat uit een vaste jaarlijkse vergoeding van 25.000 € per jaar (12.500 € voor Elia System Operator en 12.500 € voor Elia Asset) en een zitpenning ten belope van 1500 € (750 € voor Elia System Operator en 750 € voor Elia Asset) per vergadering van de raad van bestuur, te tellen vanaf de eerste vergadering van de raad van bestuur waaraan de bestuurder deelneemt. De vaste jaarlijkse vergoeding en de zitpenning worden verhoogd met een supplement van 100% voor de voorzitter en van 30% voor iedere vicevoorzitter van de raad van bestuur.

Voor elke vennootschap is de vaste jaarlijkse vergoeding voor elk lid van een adviserend comité van de raad van bestuur (het auditcomité, het vergoedingscomité, het corporate governance comité en het ad hoc adviserend comité van Elia System Operator) vastgesteld op 3000 € per jaar per comité en is de zitpenning voor elk lid van een comité vastgesteld op 750 € per vergadering van een comité (te tellen vanaf de eerste vergadering waaraan het lid deelneemt). De vaste jaarlijkse vergoeding en de zitpenning worden verhoogd met een supplement van 30% voor elke voorzitter van een comité. De leden van het strategisch comité worden niet vergoed, met uitzondering van de voorzitter die wordt vergoed op dezelfde wijze als de voorzitters van de andere raadgevende comités van de raad van bestuur.

De vaste jaarlijkse vergoedingen en de zitpenningen worden jaarlijks in januari geïndexeerd volgens de index van de consumptieprijzen van de maand januari 2016.

De vaste jaarlijkse vergoedingen en de zitpenningen dekken alle kosten, met uitzondering van (a) de kosten gemaakt door bestuurders met domicilie buiten België bij de uitoefening van hun mandaat (zoals vervoers- en verblijfskosten),

1 We wijzen erop dat de statuten van Elia System Operator en van Elia Asset zijn gewijzigd in het kader van de reorganisatie van Elia groep en met het oog op hun aanpassing aan het nieuwe WVV (zie pagina 148). De nieuwe statuten gelden vanaf 1 januari 2020. Aangezien dit remuneratieverslag het boekjaar 2019 betreft, verwijzen we in dit verslag naar de statuten die van toepassing waren in 2019.

2 We wijzen erop dat, na de reorganisatie van Elia groep, de naam 'Elia System Operator' vanaf 1 januari 2020 veranderd is in 'Elia Group' (zie pagina 121). Aangezien dit remuneratieverslag betrekking heeft op het boekjaar 2019, gebruiken we in dit verslag de vroegere benaming 'Elia System Operator'[, tenzij anders vermeld].

3 We wijzen erop dat Elia Group (nieuwe naam van 'Elia System Operator') sinds 1 januari 2020 geen directiecomité meer heeft, maar wel een college van dagelijks bestuur.

voor zover die bestuurders buiten België gedomicilieerd zijn op het moment van hun benoeming of, indien de bestuurders in kwestie hun domicilie wijzigen na hun benoeming, na goedkeuring van het vergoedingscomité, (b) van alle kosten gemaakt door bestuurders in het geval waarin een vergadering van de raad van bestuur buiten België wordt georganiseerd (bijvoorbeeld in Duitsland) en (c) van alle kosten gemaakt door bestuurders tijdens hun verplaatsingen naar het buitenland in het kader van hun mandaat, op verzoek van de voorzitter of de vicevoorzitters van de raad van bestuur. Alle kosten en vergoedingen worden in rekening gebracht bij de exploitatiekosten van de vennootschap.

Alle vergoedingen worden evenredig in verhouding met de duur van het bestuurdersmandaat toegekend.

Op het einde van elk eerste, tweede en derde kwartaal wordt een voorschot op de jaarlijkse vergoedingen aan de bestuurders betaald. In december van het lopende jaar wordt een eindafrekening gemaakt.

Er worden geen andere voordelen in natura, aandelenopties, kredieten of voorschotten aan de bestuurders toegekend. Elia System Operator en Elia Asset hebben geen kredieten toegekend aan of voor een lid van de raad van bestuur.

BESTUURDER	BEZOLDIGING	RAAD VAN BESTUUR VAN ELIA SYSTEM OPERATOR	RAAD VAN BESTUUR VAN ELIA ASSET	AUDIT-COMITE VAN ELIA SYSTEM OPERATOR	AUDIT-COMITE VAN 'ELIA ASSET	GOVERNAN-CE COMITÉ VAN ELIA SYSTEM OPERATOR	GOVERNAN CE COMITÉ VAN 'ELIA ASSET	VERGOE-DINGS-COMITE VAN ELIA SYSTEM OPERATOR	VERGOE-DINGS-COMITÉ VAN 'ELIA ASSET	STRATE-GISCH COMITÉ VAN ELIA SYSTEM OPERATOR	STRATE-GISCH COMITÉ VAN 'ELIA ASSET
Michel ALLÉ	65.126,60 €	11/11	6/6	8/8	8/8	-	-	-	-	1/2	1/2
Luc DE TEMMERMAN[1]	69.916,60 €	10/11	6/6	-	-	6/6	6/6	3/3	3/3	-	-
Frank DONCK[2]	72.954,00 €	10/11	6/6	8/8	8/8	5/6	5/6	-	-	-	-
Cécile FLANDRE[3]	38.605,00 €	10/11	5/6	-	-	-	-	-	-	-	-
Claude GRÉGOIRE[4]	52.263,90 €	11/11	6/6	-	-	-	-	-	-	2/2	2/2
Bernard GUSTIN[5]	80.406,00 €	11/11	6/6	-	-	-	-	-	-	2/2	2/2
Philip HEYLEN	60.969,00 €	8/11	5/6	-	-	5/6	5/6	2/3	2/3	-	-
Luc HUJOEL[6]	58.894,40 €	11/11	6/6	-	-	6/6	6/6	-	-	2/2	2/2
Roberte KESTEMAN[7]	70.557,00 €	11/11	6/6	8/8	8/8	-	-	3/3	3/3	-	-
Jane MURPHY	56.179,00 €	11/11	6/6	-	-	6/6	6/6	-	-	-	-
Dominique OFFERGELD	69.758,00 €	10/11	6/6	8/8	8/8	-	-	3/3	3/3	-	-
Rudy PROVOOST	63.364,80 €	9/11	6/6	5/8	5/8	-	-	-	-	1/2	1/2
Saskia VAN UFFELEN[8]	49.787,00 €	10/11	5/6	-	-	-	-	3/3	3/3	-	-
Geert VERSNICK[9]	52.263,90 €	11/11	6/6	-	-	-	-	-	-	1/2	1/2

1 De bezoldiging van Luc De Temmerman wordt uitgekeerd aan de onderneming InDeBom Strategies Comm.V.
2 De bezoldiging van Frank Donck wordt uitgekeerd aan de onderneming Ibervest nv.
3 De bezoldiging van Cécile Flandre wordt uitgekeerd aan de onderneming Belfius Insurance nv.
4 De bezoldiging van Claude Grégoire werd tot 31 mei 2019 uitgekeerd aan de onderneming Socofe nv.
5 De bezoldiging van Bernard Gustin wordt uitgekeerd aan de onderneming Bernard Gustin SRL.
6 De bezoldiging van Luc Hujoel wordt uitgekeerd aan de onderneming Interfin cvba.
7 De bezoldiging van Roberte Kesteman wordt uitgekeerd aan de onderneming Symvouli bv.
8 De bezoldiging van Saskia Van Uffelen wordt uitgekeerd aan de onderneming Quadrature SRL.
9 De bezoldiging van Geert Versnick wordt uitgekeerd aan de onderneming Flemco bvba.

Remuneratiebeleid van het directiecomité

Ambities:

Ons remuneratiesysteem is bedoeld om de beste talenten aan te trekken, te behouden en te motiveren, zodat we in een samenhangend kader de doelstellingen op korte en lange termijn kunnen behalen.

De principes in verband met de vergoeding van de kaderleden van de Groep zijn:

- de nadruk leggen op 'veiligheid eerst', werken in het belang van de samenleving en daarbij de operationele prestaties verbeteren;
- een loonbeleid ontwikkelen dat de kaderleden stimuleert om te handelen volgens onze fundamentele waarden op het gebied van ondernemerschap, samenwerking, verantwoordelijkheid en flexibiliteit;
- de beste talenten aantrekken, behouden en ontwikkelen om onze strategie en doelstellingen op korte en lange termijn te verwezenlijken;
- via onze variabele vergoeding zowel de successen van het team binnen de onderneming als de persoonlijke inzet belonen;
- voor de personeelsleden een functie- en vergoedingenclassificatiesysteem uitwerken dat berust op een objectieve en meetbare methodiek;
- het remuneratiesysteem baseren op het correcte referentiepunt, zodat wij op de markt de nodige talenten kunnen aantrekken en concurrerend kunnen blijven, en daartoe de gegevens van verschillende leveranciers gebruiken (onder meer Hay);
- de werknemers op geen enkele grond discrimineren via ons remuneratiesysteem;
- onze sociale-voordelenstelsels zodanig uitbouwen dat we onze werknemers kunnen behouden en zekerheid kunnen bieden aan hen en hun gezin.

Het vergoedingscomité evalueert éénmaal per jaar de leden van het directiecomité. De evolutie in het basisloon is afhankelijk van de positionering van elk lid van het directiecomité ten opzichte van het referentieloon in de algemene markt en van de beoordeling van zijn/haar individuele prestaties. Het vergoedingscomité kan geval per geval aan de raad van bestuur aanbevelingen doen in verband met de toekenning van uitzonderlijke, eenmalige bonussen voor bijzondere prestaties in specifieke dossiers.

Sinds 2004 wordt de Hay-methode toegepast om het gewicht van elke directiefunctie te bepalen en een marktconforme vergoeding te waarborgen.

De vergoeding van de leden van het directiecomité is samengesteld uit de volgende elementen:

- een basisloon;
- een variabele kortetermijnvergoeding;
- een variabele langetermijnvergoeding;
- een pensioen,
- andere voordelen.

Overeenkomstig artikel 17.9 van de statuten van Elia System Operator is voor de leden van het directiecomité voorzien in een afwijking op de bepalingen van artikel 520*ter*, 1e en 2e alinea van het Wetboek van vennootschappen[4].

BASISVERGOEDING:

Alle leden van het directiecomité van Elia System Operator en van Elia Asset hebben het statuut van werknemer.

In 2019 werd aan de voorzitter van het directiecomité een basisvergoeding van 448.812,19 € uitbetaald. De recurrente vergoeding die aan de overige leden van het directiecomité werd uitbetaald, bedroeg in totaal 1.627.858,78 € (respectievelijk 1.122.741,95 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 505.116,83 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

In 2019 werd aan alle leden van het directiecomité samen dus een totaalbedrag van 2.076.670,97 € aan basisvergoeding betaald.

VARIABELE VERGOEDING:

Wat de variabele vergoeding betreft, evalueert het vergoedingscomité de leden van het directiecomité op het einde van ieder jaar op basis van een bepaald aantal kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Het variabele gedeelte van de vergoeding bestaat sinds 2008 uit twee pijlers, één op korte termijn en één op lange termijn.

Variabele kortetermijnvergoeding

De eerste pijler van de variabele vergoeding is gebaseerd op het bereiken van een aantal doelstellingen die aan het begin van elk jaar worden vastgelegd door het vergoedingscomité, waarbij maximaal 30% van de variabele vergoeding betrekking heeft op individuele doelstellingen en 70% op het behalen van collectieve doelstellingen van Elia groep ('short-term incentive plan').

In 2019 bedroeg de vooraf verdiende variabele kortetermijnvergoeding van de voorzitter van het directiecomité 368.365,39 €.

De vooraf verdiende variabele vergoeding die in 2019 aan de overige leden van het directiecomité werd uitbetaald, bedroeg in totaal 765.724,53 € (respectievelijk 523.229,30 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 242.495,23 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

In 2019 werd aan alle leden van het directiecomité samen dus een totaalbedrag van 1.134.089,92 € aan variabele vergoeding betaald.

De collectieve doelstellingen voor 2019 waren:

- netto financieel resultaat na belastingen
- efficiëntie op het gebied van OPEX-kosten
- veiligheid
- uitvoering en follow-up van collectieve projecten en de transformatie van onze onderneming
- AIT (betrouwbaarheid van het net)

4 We wijzen erop dat het nieuwe WVV vanaf 1 januari 2020 van toepassing is voor de vennootschappen van Elia Group die op 1 mei 2019 bestonden. De voorschriften die zijn vermeld in artikel 520ter, 1e en 2e alinea van het Wetboek van vennootschappen zijn momenteel te vinden in artikel 7:91, 1e en 2e alinea van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Na de succesvolle implementatie van het Topco-project en de waardecreatie die werd gerealiseerd in 2019, heeft de raad van bestuur op aanbeveling van het vergoedingscomité beslist om aan bepaalde directieleden een aanvullende vergoeding toe te kennen voor een totaal bedrag van 150.000 € voor het extra werk, waarvan 100.000 € aan de voorzitter werd uitbetaald en 50.000 € aan bepaalde leden van het directiecomité (voor Elia System Operator). Deze vergoeding die past in het kader van de uitzonderlijke vergoeding voor bijzondere prestaties in bepaalde niet-recurrente dossiers, komt bovenop de vooraf verdiende variabele kortetermijnvergoeding voor 2019 die hierboven werd vermeld.

Variabele langetermijnvergoeding

De tweede pijler van de variabele vergoeding is gebaseerd op meerjarencriteria die vastgelegd worden voor vier jaar ('long-term incentive plan'). De vooraf verdiende variabele vergoeding in 2019 kan worden geraamd op [•] 110.391,38 € (maximumbedrag in geval van de volledige realisatie van de meerjarencriteria die werden bepaald voor de betrokken tariefperiode) voor de voorzitter van het directiecomité voor de gepresteerde periode in 2019 en op 405.374,74 € voor de overige leden van het directiecomité (respectievelijk 279.136,90 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 126.237,83 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

Deze bedragen worden op het einde van elk jaar herzien naargelang de realisatie van de meerjarencriteria. Het eerste deel van de variabele langetermijnvergoeding voor de tariefperiode 2016-2019 werd uitbetaald in 2018 en het resterende bedrag zal in 2020 worden betaald. De vergoeding is definitief verworven op het ogenblik van de uitbetaling.

Terugvorderingen

De voor de vorige periode uitbetaalde premies kunnen worden teruggevorderd bij bewezen fraude of financiële staten die grote fouten bevatten.

STORTINGEN AAN HET EXTRALEGAAL PENSIOENSTELSEL:

Sinds 2007 zijn alle pensioenplannen voor de leden van het directiecomité van het type 'vaste premies' ('defined contribution'), waarbij het gestorte bedrag vóór belastingen wordt berekend op basis van de jaarvergoeding.

In 2019 werd door Elia System Operator een totaalbedrag van 115.303,76 € gestort voor de voorzitter van het directiecomité. Voor de overige leden van het directiecomité werd door Elia een bedrag van 368.908,96 € gestort (respectievelijk 244.416,01 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 124.492,95 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

ANDERE VOORDELEN:

De andere voordelen die aan de leden van het directiecomité worden toegekend, zoals een gewaarborgd inkomen in geval van langdurige ziekte of een ongeval, een dekking gezondheidszorg en hospitalisatie, een invaliditeits- en overlijdensverzekering, tariefvoordelen, overige premies, een tussenkomst in de kosten voor het openbaar vervoer, een bedrijfswagen, kosten die eigen zijn aan de werkgever en andere kleine voordelen, worden toegekend volgens de regels die gelden voor alle kaderleden van de onderneming.

De kosten van deze andere voordelen worden voor 2019 begroot op 38.936,70 € voor de voorzitter van het directiecomité en op 224.077,01 € voor de andere leden van het directiecomité samen (respectievelijk 156.549,78 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 67.527,23 € voor de directie in dienst van Elia Asset). Er werden in 2019 geen aandelenopties in Elia toegekend aan de leden van het directiecomité.

Bepalingen van de arbeidsovereenkomsten en vertrekvergoedingen voor de leden van het directiecomité

De arbeidsovereenkomsten van de leden van het directiecomité die na 3 mei 2010 werden gesloten, zijn opgesteld in overeenstemming met de geldende wetgeving inzake opzeg en ontslag.

De arbeidsovereenkomsten die voor 3 mei 2010 werden gesloten met de leden van het directiecomité bevatten geen bijzondere modaliteiten inzake ontslag.

Als de vennootschap besluit om een lid van het directiecomité een niet-concurrentiebeding van twaalf maanden op te leggen, heeft de betrokkene recht op een aanvullende vergoeding van zes maanden.

Aandelen van Elia System Operator in handen van de leden van het directiecomité

De leden van het directiecomité bezitten per 31 december 2019 het volgende aantal aandelen:

LID VAN HET DIRECTIECOMITE	op 31.12.2019	OP 31.12.2018
Chris PEETERS *Chief Executive Officer - voorzitter van het directiecomité*	3.758	3.324
Markus BERGER *Chief Infrastructure Officer*	5.156	9.156
Patrick DE LEENER *Chief Customers, Market & System Officer*	2.652	3.886
Frédéric DUNON *Chief Assets Officer*	2.268	2.171
Pascale FONCK *Chief External Relations Officer*	661	661
Peter MICHIELS *Chief Human Resources & Internal Communication Officer*	839	729
Ilse TANT *Chief Community Relations Officer*	2.460	2.460
Catherine VANDENBORRE *Chief Financial Officer*	1.422	1.406

In 2019 werden er geen aandelenopties in Elia System Operator toegekend aan de leden van het directiecomité. De leden van het directiecomité kunnen aandelen kopen via de kapitaalverhogingen, de kapitaalverhogingen voorbehouden aan het personeel en op de beurs.

Totale jaarvergoeding

In 2019 werd aan de voorzitter van het directiecomité een totale vergoeding van 1.181.809,42 € uitbetaald.

De totale jaarvergoeding van de overige leden van het directiecomité bedroeg in totaal 3.441.944,01 € (respectievelijk 2.376.073,94 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 1.065.870,08 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

Het totaalbedrag van de jaarvergoeding van alle leden van het directiecomité samen bedroeg in 2019 aldus 4.623.753,43 €.

Risicobeheer en onzekerheden voor het bedrijf

GRI 102-15, GRI 102-30

1. Waarom?

De ambitie van Elia groep om de infrastructuur van de toekomst te leveren en een succesvolle energietransitie te faciliteren in het voordeel van de consument kadert in een bijzonder uitdagende context.

Een veranderende energiemarkt in Europa, een grootschalige uitrol van opwekkingstechnologieën met hernieuwbare bronnen die intermitterende en moeilijker te voorspellen productiepatronen opleveren, een voortdurend toenemend energieverbruik, een verouderende infrastructuur en een middelentekort zijn slechts enkele van de factoren die onze taak als transmissienetbeheerder complexer maken. We moeten anticiperen op (ongewenste) gebeurtenissen en we moeten de oorzaken, gevolgen en waarschijnlijkheid ervan begrijpen. Alleen zo kunnen we met kennis van zaken beslissen. En dat is precies het doel van ons risicobeheer: het stelt ons in staat om de gevolgen van onzekerheden op de realisatie van onze doelstellingen te beheren .

Zoals James Lam het een beetje provocerend uitdrukt : "Het enige alternatief voor risicobeheer is crisisbeheer – en crisisbeheer is veel duurder, tijdrovender en vervelender."

2. Hoe werkt het?

Onzekerheden kunnen zowel gewenste (opportuniteiten) als ongewenste (risico's) gebeurtenissen veroorzaken. Beide vallen binnen het bereik van ons risicobeheer.

Risico's kunnen verschillende soorten doelstellingen beïnvloeden, zoals veiligheid en gezondheid, bevoorradingszekerheid of rentabiliteit. Dat noemen we de risicodimensies.

Het kader voor risicobeheer van Elia groep is nauw gekoppeld aan het kader van het COSO , dat beste praktijken verzamelt om bedrijfsrisico's te beoordelen.

Volgens deze richtlijnen vindt ons risicobeheer plaats op verschillende niveaus van de organisatie (strategisch, zakelijk/operationeel, projectmatig ...) en wordt het geleid door de strategie en de risicobereidheid van Elia groep – de risiconiveaus die onze organisatie wil aanvaarden om haar doelstellingen waar te maken. Als het (totale) risico onder het kritieke niveau ligt dat door de risicobereidheid wordt gedefinieerd, bepaalt een kosten-batenanalyse de toepassing van controlemaatregelen om het risico te beperken. In enkele gevallen waarin ze de besluitvorming ondersteunt, wordt de risicobereidheid vertaald naar meer operationele criteria die door de operationele entiteiten worden toegepast.

We hebben processen ingevoerd om cruciale risico's te identificeren en te evalueren, passende antwoorden te definieren, ze aan de raad van bestuur mee te delen en de effectiviteit van de bestrijdingsmaatregelen te monitoren. Alle informatie die deze processen verzamelen, wordt bijgehouden in risicoregisters. Dankzij regelmatige uitwisselingen tussen de risicomanagers en de risico-eigenaars blijven de registers up-to-date. De belangrijkste elementen worden samengevat in een risicoverslag dat vier keer per jaar wordt voorgelegd aan de raad van bestuur en het auditcomité.

FIGUUR 1 ILLUSTRATIE VAN DE STAPPEN IN HET RISICOBEHEERPROCES

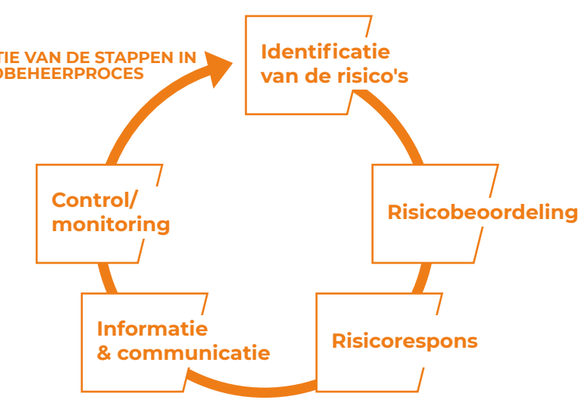

1 ISO 31000
2 JAMES LAM, Enterprise Risk Management, Wiley Finance
3 COSO: Committee of Sponsoring Organisations

3. Verband tussen de voornaamste risico's, opportuniteiten, materialiteitsthema’s en strategische prioriteiten

Risico		Materialiteitsthema's	Strategische prioriteiten			Trend op korte termijn
Categorie	Thema		Veilig, betrouwbaar en efficiënt net	Energie-transitie	Belang van de samenleving	
Strategisch/ regelgevend	**Veranderende/ nieuwe regulerings-voorwaarden**	Foute interpretaties van de regelgeving, conflicten met de voorziene strategie, schoon energiepakket, evolutie van de rol van de TNB	x	x		=
Strategisch/regelgevend	**Vroegtijdige beëindiging van de TNB-licentie**	Aanstelling als TNB, vernieuwing van de licentie, imago, reëel/gepercipieerd falen van governance of compliance, regering van lopende zaken	x		x	↓
Strategisch/regelgevend	**Duurzaamheid van de opbrengsten**	Assetbasis behouden en uitbreiden, projecten stipt uitvoeren, algemene efficiëntie verbeteren, tariefmethodologie/parameters die rekening houden met energiedecentralisatie, leveranciersrisico (materieel)	x	x	x	=
Strategisch/ regelgevend	**Anticiperen op hr-behoeften**	Culturele verandering om onze visie en strategie waar te maken, voldoende technische profielen, opvolgingsplanning, opleiding en ontwikkeling, nieuwe vaardigheden	x	x	x	=
Operationeel	**Balancering**	Integratie van hernieuwbare bronnen, moeilijker te voorspellen energiestromen	x	x	x	=
Operationeel	**Adequacy**	Evolutie van de vloot van productie-eenheden, CRM (in april 2019 in BE goedgekeurde wet), kernuitstap	x	x	x	=
Operationeel	**Incidenten en verstoring van de bedrijfscontinuiteit**	Cyberaanvallen (IT/OT), storing in IT-systemen, leveranciersrisico (design), onbeschikbaarheid van kritieke software, kwaadwillige aanvallen, ongunstige weersomstandigheden, offshore/nieuwe technologieën, verouderende infrastructuur	x		x	=
Operationeel	**Storingen in informatie- en communicatie-technologie en gegevensbeveiliging**	Compliance, AVG, netcodes, gegevensbeveiliging, privacy en cyberveiligheid, reputatie, communicatieproblemen, minder performante fouteneliminatie	x		x	=
Operationeel	**Vergunningen**	Veranderende Europese energiemarkt, integratie van hernieuwbare bronnen, aanvaarding van projecten door de gemeenschap, vertraagde uitvoering van cruciale projecten, regering van lopende zaken	x	x	x	=
Operationeel	**Leveranciers-risico**	Beperkt aantal cruciale leveranciers, toenemende vraag naar werken en benodigdheden, druk op het bedrijfsmodel van de leverancier, vermogen om de vereiste capaciteit tijdig en kwaliteitsvol te leveren, beschikbaarheid van geschoolde technische profielen, veiligheid van de werken	x	x	x	=
Operationeel	**Gezondheids- en veiligheidsongevallen**	Veiligheid onder de aannemers, omstandigheden die tot fouten leiden	x		x	=
Financieel	**Negatieve evoluties op de financiële markten**	Financiële rating, toegang tot de schuld- en kapitaalmarkt, onstabiele rentevoeten, macro-economische context	x	x	x	↑
Financieel	**Kasstroom**	Prognose/werkelijke cijfers voor kosten/opbrengsten, heffingen en groenestroomcertificaten	x	x	x	=
Financieel	**Nieuwe bedrijfsontwikkelingen**	Beperkte verplichtingen, nieuwe afschermingsstructuur, EGI		x	x	=
Financieel	**Juridische geschillen, verplichtingen**	Beperkte verplichtingen, passende voorzieningen	x		x	=

Opportuniteiten worden verder besproken in de rubriek Onderzoek en ontwikkeling.

4. Strategische/reguleringsrisico's en responsen

Veranderende/nieuwe reguleringsvoorwaarden

Door het specifieke karakter van haar activiteiten is de Groep onderworpen aan uitgebreide Europese, federale en gewestelijke wet- en regelgevingen. Niet-geplande en/of nadelige wijzigingen of foute interpretaties van regulerende of beleidsmatige mechanismen in België of Duitsland zijn mogelijk strijdig met de huidige en toekomstige strategie van de Groep, wat ernstige financiële en organisatorische gevolgen zou kunnen hebben.

Responsen
Om de onzekerheden tot een minimum te beperken, trachten de twee netbeheerders in Elia groep proactief te anticiperen op de Europese wetgeving, met nieuwe richtlijnen en verordeningen die op Europees niveau worden voorbereid of die op hun omzetting naar de Belgische en Duitse wetgeving wachten, meer bepaald in het kader van het 'schone energiepakket' en de mogelijke evolutie van de rol van transmissienetbeheerder (TNB) naar regionaal operationeel centrum (ROC).

Elia en 50Hertz zijn ook stichtende leden van het European Network of Transmission System Operators for Electricity (Europees netwerk van transmissienetbeheerders voor elektriciteit, ENTSO-E). Door aan dit netwerk deel te nemen, ijveren beide netbeheerders voor ontwikkelingen die zijn afgestemd op hun strategie.

Meer informatie
Het regelgevende en wettelijke kader brengt risico's met zich mee voor wat betreft de verdeling van de bevoegdheden tussen de Belgische federale en gewestelijke entiteiten. Zo zouden tegenstrijdigheden tussen de verschillende regelgevingen, met inbegrip van de netcodes, de uitoefening van de activiteiten van de Groep kunnen belemmeren. De verdere ontwikkeling en wijzigingen van deze regelgevingen zouden ook een impact kunnen hebben op de aansprakelijkheid van de Groep in het geval van een stroomonderbreking op het net of – in de context van een staatshervorming – op de verdeling van de bevoegdheden tussen de federale en de gewestelijke overheden, mogelijk met inbegrip van de bevoegdheid om de transmissietarieven goed te keuren. Om deze risico's tot een minimum te beperken, tracht Elia ook proactief te anticiperen op de evolutie van de nationale of lokale wetgeving.

Risico op vroegtijdige beëindiging van de TNB-vergunning

Om hun activiteiten uit te oefenen, beschikken Elia en 50Hertz over vergunningen die vroegtijdig kunnen worden ingetrokken indien Elia of 50Hertz (onder meer) niet de menselijke, technische en/of financiële middelen heeft om de doorlopende en betrouwbare werking van het net te verzekeren volgens de toepasselijke wetgeving en de ontvlechtingsverplichtingen conform artikel 9 van de Europese Elektriciteitsrichtlijn. Een dergelijke intrekking zou een grote nadelige impact hebben op Elia en/of 50Hertz.

Responsen
Elia groep heeft eind 2019 een reorganisatie doorgevoerd om de gereguleerde activiteiten van Elia in België af te schermen van haar andere activiteiten (gereguleerde activiteiten in Duitsland of niet-gereguleerde activiteiten). Dit beperkt ook het risico op kruissubsidiering tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten. Zo beschikken we over een passend kader voor de verdere ontwikkeling van alle activiteiten van Elia groep (gereguleerde activiteiten in België en Duitsland en niet-gereguleerde activiteiten).

Meer informatie
Elia Transmission Belgium werd onlangs en met ingang van 31 december 2019 aangesteld als Belgische transmissienetbeheerder door verscheidene overheidsinstanties (door de federale regering voor een periode van twintig jaar, door de Brusselse regering voor een periode van twintig jaar en door de Vlaamse regulator voor een periode van vier jaar). Het risico op een vroegtijdige beëindiging van de TNB-licenties is dus op korte termijn beperkt. Niettemin dient te worden opgemerkt dat voorafgaand aan de volgende vernieuwing van de Vlaamse licentie de interpretatie van de regels voor corporate governance zal worden besproken.

Duurzaamheid van de opbrengsten

De vergoeding van de Groep wordt vrijwel volledig bepaald door het regelgevende kader dat van toepassing is op Elia, 50Hertz en Nemo. Wijzigingen van de regelgevende parameters zouden een impact kunnen hebben op de rentabiliteit van de Groep. Bovendien is de realisatie van bepaalde in de tariefmethodologieën gedefinieerde parameters onderhevig aan specifieke onzekerheden, die de financiële positie van de Groep kunnen beïnvloeden.

Zo hangt in het bijzonder de vergoeding van de Groep gedeeltelijk af van haar vermogen om de noodzakelijke projecten uit te voeren en de bestaande activa te onderhouden, aangezien de huidige vergoeding in zowel België als Duitsland gekoppeld is aan de regelgevende activabasis. Die is afhankelijk van het vermogen van de Groep om de vereiste vergunningen te krijgen, de potentiële risico's voor het milieu en de volksgezondheid te beheren en zich naar de eisen van de ruimtelijke ordening te schikken zonder aanzienlijke kosten te genereren. Indien de Groep haar investeringsprogramma niet of niet tijdig/economisch haalbaar zou kunnen uitvoeren, zou dat een negatieve impact hebben op haar winsten in de toekomst.

Responsen
In de context van de energietransitie vereisen de ontwikkelingsbehoeften van de transmissie-infrastructuur in België en Duitsland de implementatie van een ambitieus investeringsprogramma, dat indirect bijdraagt aan de uitbreiding van de regelgevende activabasis.

De Groep streeft bovendien naar de ontwikkeling van tariefmethodologieën die rekening houden met de veranderingen als gevolg van de energietransitie en de decentralisatie van de energieopwekking.

Tot slot streeft de Groep naar een zo efficiënt mogelijk beleid voor haar investeringen en het onderhoud van haar activa. Dit stelt de consumenten in staat om voordeel te halen uit het schaaleffect van een gecentraliseerd netbeheer.

Meer informatie
Het Directiecomité van de CREG heeft het tariefvoorstel van Elia voor de reguleringsperiode 2020-2023 goedgekeurd. Ondanks de inflatie en de voortzetting van het ambitieuze investeringsprogramma van Elia zullen de tarieven voor de elektriciteitstransmissie in de periode 2020-2023 dalen en op het einde van de periode 1% onder de huidige tarieven van 2019 liggen. Dit kan vooral worden verklaard door de verwachte daling van de financiële lasten en de kosten van ondersteunende diensten, en ook door de restitutie van overtollig geïnde tarieven in het verleden.

https://www.elia.be/en/news/press-releases/2019/11/20191107_elia-press-release-creg-approves-tariff-proposition

Anticiperen op HR-behoeften

De energietransitie leidt ons naar een consumentgericht model, dat de basis vormt voor onze strategie en ambities. Om dit consumentgerichte model te realiseren, moeten de cultuur van de Groep en de komende veranderingen volledig worden afgestemd op de strategie van de Groep.

Bovendien zijn we ons ervan bewust dat we op het gebied van talentmanagement in de toekomst een specifieke technische expertise (offshore, digitalisering, IP ...) nodig zullen hebben om de strategie van de Groep uit te voeren.

Responsen
Een versterkte focus op talent en cultuur heeft inmiddels tot verscheidene anticiperende acties geleid, zoals workshops, transparante communicatie en de invoering van een cultuurvernieuwend project in de hele Groep, naast specifieke opleidingen die momenteel worden gegeven om deze afstemming te realiseren.

We implementeren momenteel een opvolgingsplanning waarin de focus wordt gelegd op leiderschapsvaardigheden en we plannen een upgrade van de manier waarop kritieke functies in kaart worden gebracht.

5. Operationele risico's en responsen

Balancering

Het verbruik van elektrische energie moet op elk moment gelijk zijn aan de productie. De twee transmissienetbeheerders gebruiken balanceringsenergie om niet-geplande schommelingen van de elektriciteitsproductie of de energiebelasting op te vangen.

De Europese groei van het aantal hernieuwbare energiebronnen die aangesloten zijn op distributiesystemen en de aansluiting van grote offshore windparken scheppen eveneens nieuwe uitdagingen voor het operationele netbeheer, vooral door de toegenomen volatiliteit van de energiestromen op ons net.

Responsen
Om de netveiligheid met betrekking tot de balancering te kunnen handhaven tegen redelijke kosten voor de samenleving hebben we nood aan een combinatie van maatregelen. Deze maatregelenmix omvat het versterken van de samenwerking op zowel nationaal als internationaal niveau om het net te regelen, het verbeteren van de kwaliteit van de voorspellingen (verbruik, offshore enz.), het verzekeren van een marktdesign dat de balanceringsverantwoordelijken stimuleert om hun portefeuille in evenwicht te houden en dat hen tegelijkertijd de mogelijkheid biedt om marktovereenkomsten te sluiten om hun onevenwichten zo dicht mogelijk bij real time te verhandelen (bv. intradaymarkten), en het implementeren van markthervormingen die zoveel mogelijk flexibiliteit vrijmaken die in real time kan worden gebruikt om het net in evenwicht te houden, met een minimum aan kosten. Deze laatste markthervormingen mikken op het openstellen van de balanceringsmarkten voor alle technologieën en alle spelers, ongeacht het spanningsniveau waarop ze aangesloten zijn.

Ter illustratie van de laatste maatregel zal Elia in de loop van 2020 in België overstappen van de maandelijkse aankoop van mFRR (manuele frequentieherstelreserve) en de wekelijkse aankoop van aFRR (automatische frequentieherstelreserve) naar de dagelijkse aankoop van beide reserves. Dit zal de drempel voor de reservemarkt aanzienlijk verlagen en de effectieve deelneming van meer technologieën mogelijk maken.

Adequacy

De federale regeringen spelen een cruciale rol om te verzekeren dat hun land over voldoende opwekkingscapaciteit beschikt om het risico op elektriciteitstekorten en bevoorradingsproblemen te vermijden. De transmissienetbeheerders van onze Groep verstrekken hen op hun beurt nuttige informatie. Zo beoordeelt Elia, conform de wettelijke voorschriften op dit domein, regelmatig de Belgische bevoorradingszekerheid op zowel korte als langere termijn.

Zo evalueert Elia in eerste instantie de Belgische adequacy op korte termijn, vooral door de adequacy tussen de belastingsvoorspellingen en de beschikbare opwekking (incl. vraagflexibiliteit, aangeduide vraagflexibiliteit, belastingverschuiving ...) in België en de buurlanden te toetsen aan de wettelijke criteria voor de bevoorradingszekerheid. Als uit deze studie blijkt dat mogelijk niet wordt voldaan aan deze criteria, kan de minister van Energie Elia vragen om een strategische reserve aan te leggen. Een strategische reserve bestaat uit assets buiten de markt die kunnen worden ingezet wanneer de markt de bevoorradingzekerheid niet kan verzekeren.

Op 2 december 2019 heeft Elia haar probabilistische analyse van de Belgische adequacy voor de winterperiode 2020-2021 gepubliceerd. De resultaten van deze studie kunnen hier worden geraadpleegd:

https://www.elia.be/en/news/press-releases/2019/12/20191202_strategic-reserve-for-winter-2020-21

Maar Elia onderzoekt ook de Belgische adequacy op langere termijn. Deze studies beoordelen de adequacy tussen de belastingsvoorspellingen en de verwachte beschikbare opwekking (incl. vraagflexibiliteit, belastingverschuiving ...) in België en de buurlanden op langere termijn. De verwachte beschikbare opwekking omvat de door de overheid

gekozen doelstellingen in termen van hernieuwbare opwekking en de economische haalbaarheidskloof. De studies evalueren of er voldoende sterke signalen zijn om marktinvesteringen aan te moedigen die een eventueel tekort aan adequacy tegenover de wettelijke criteria voor de bevoorradingszekerheid kunnen opvangen.

De laatste studie van Elia in dit verband – de 'Adequacy & Flexibility Study 2020-2030' – dateert van 28 juni 2019. Ze kan hier worden geraadpleegd

https://www.elia.be/nl/publicaties/studies-en-rapporten

Deze studie concludeerde dat België als gevolg van de kernuitstap tegen 2025 een tekort aan adequacy zal hebben, en dat er te weinig sterke investeringssignalen zijn om ervan uit te gaan dat deze leemte door de markt zal worden gevuld zonder bijkomende interventies.

Bijgevolg heeft de Belgische regering beslist om de Belgische bevoorradingszekerheid op langere termijn te waarborgen door een capaciteitsvergoedingsmechanisme (Capacity Remuneration Mechanism, **CRM**) in te voeren. Hiertoe werd een wetsontwerp over het CRM besproken en op 4 april 2019 goedgekeurd. Elia helpt de regering bij het ontwerp en de implementatie van het capaciteitsvergoedingsmechanisme.

De voornoemde studie gaf ook aan dat België al tussen 2022 en 2025 (de periode waarin sommige kerncentrales de markt al zullen verlaten) zou kunnen worden geconfronteerd met een adequacyprobleem. In de loop van 2020 zal de precieze schaal van het geïdentificeerde tekort worden beoordeeld, samen met de (behoefte aan) mogelijke bestrijdingsmechanismen.

Incidenten en verstoring van de bedrijfscontinuïteit

De transmissiesystemen die de Groep beheert, zijn uiterst betrouwbaar. Maar dat neemt niet weg dat er onvoorziene gebeurtenissen kunnen optreden, zoals ongunstige weersomstandigheden, die de vlotte werking van een of meer infrastructuurcomponenten kunnen aantasten. In de meeste gevallen leidt dat tot een zogenaamd enkelvoudig contingentie-incident, dat dankzij de vermaasde structuur van de netten in beheer van de Groep geen gevolgen heeft voor de stroomvoorziening van de eindafnemers. De elektriciteit kan de eindafnemers immers vaak bereiken via een aantal verschillende verbindingen in het systeem. In andere gevallen kan een voorval in het elektriciteitssysteem echter een meervoudig contingentie-incident uitlokken. Dit kan een lokale of ruimere elektriciteitsstoring veroorzaken die tot aansprakelijkheidsvorderingen en geschillen leidt, met mogelijk een negatieve impact op de financiële positie van de Groep.

Ongunstige weersomstandigheden zijn overigens niet de enige mogelijke oorzaak van incidenten en verstoringen van de bedrijfscontinuïteit. Andere voorbeelden zijn menselijke fouten, kwaadwillige aanvallen, terrorisme, defecten van de uitrusting enz.

Offshore uitrusting krijgt hierbij onze bijzondere aandacht, omdat we minder ervaring hebben met deze technologieën en de herstelmaatregelen veel complexer zijn.

De waarschijnlijkheid dat een of meer van de voornoemde gebeurtenissen optreedt, kan toenemen wanneer de bevoegde overheden de door Elia en 50Hertz voorgestelde operationele procedures, investeringen of voltijds equivalente (VTE) middelen niet goedkeurt.

Respons
Er zijn verscheidene procedures ingevoerd om deze risico's te beheren – van plannen voor crisisbeheer tot operationele procedures, zoals verdedigings- en herstelplannen. Ze worden allemaal regelmatig geoefend en getest in grootschalige oefeningen en simulatortrainingen, zodat onze medewerkers – en in voorkomend geval de operatoren van de transmissiesystemen – klaar zijn voor de meest onverwachte en extreme situaties. In het geval van een aan Elia of 50Hertz toe te schrijven fout, voorzien de respectieve algemene voorwaarden van hun contracten in passende aansprakelijkheidsbeperkingen tot op een redelijk niveau voor de Groep en het relevante filiaal. Elke relevante verzekeringspolis is ontworpen om sommige van de financiële gevolgen te beperken indien deze risico's zich zouden voordoen.

In het geval van ongunstige omstandigheden kan de TNB elke noodmaatregel nemen die hij passend acht, zoals een gehele of gedeeltelijke afschakeling van de elektriciteitsexport, een verzoek aan de elektriciteitsproducenten om hun productie te verhogen of te verlagen, of een verzoek aan de bevoegde minister om het elektriciteitsverbruik in de relevante zone te verlagen om de impact van het incident te beperken.

Bovendien houden het design en het gebruik van offshore en onshore technologieën rekening met eisen in verband met de hersteltijd, de monitoringmogelijkheden en de veerkracht van het net.

Meer informatie
Als gereguleerde entiteit volgt Elia de 'netcodes' die op Europees, federaal en gewestelijk niveau van toepassing zijn, terwijl de contracten voor de toegang tot het net door de regulator worden goedgekeurd.

De blootstelling van Elia onder het reguleringskader en deze contracten is beperkt tot een aanvaardbaar bedrag.

Deze risico's worden meestal gedekt door een aansprakelijkheidsverzekering voor passende bedragen.

In België zijn de vervanging van assets en de investeringen in het algemeen het voorwerp van arbitrage als gevolg van een middelentekort. Dit leidt tot de veroudering van sommige assetvloten, maakt het assetbeheer complexer en kan uiteindelijk ook een weerslag hebben op de beschikbaarheid van bepaalde netcomponenten en de prestaties van de beveiligingsvoorzieningen.

Storingen in informatie- en communicatietechnologie (ICT) en gegevensbeveiliging

Een storing in de ICT-systemen en -processen die de Groep gebruikt of een inbreuk op hun beveiligingsmaatregelen, kan leiden tot verliezen voor klanten en lagere inkomsten voor de Groep en haar filialen.

De Groep en haar relevante filialen verzamelen en bewaren ook gevoelige gegevens, hun eigen bedrijfsgegevens en die van hun leveranciers en zakenpartners. De Groep en haar relevante filialen zijn onderworpen aan verscheidene regels en regelgevingen met betrekking tot de privacy en de gegevensbescherming, waaronder sinds 25 mei 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming (EU-Verordening 2016/679 van 27 april 2016). Ondanks alle getroffen voorzorgsmaatregelen zijn ernstige storingen in de hardware en software van de systemen, falende complianceprocessen, computervirussen, malware, cyberaanvallen, incidenten of inbreuken op de veiligheid nog steeds mogelijk.

Elk van deze gebeurtenissen kan de Groep en/of een van haar relevante filialen verhinderen om een deel of het geheel van hun diensten te leveren en kan in het algemeen leiden tot een inbreuk op hun wettelijke en/of contractuele verplichtingen. Dit kan aanleiding geven tot juridische claims of geschillen, contractuele aansprakelijkheid, aansprakelijkheid volgens gegevensbeschermingswetten, strafrechtelijke, burgerrechtelijke en/of administratieve sancties, een verstoring van de werking van de Groep of haar relevante filialen, of schade aan de reputatie van de Groep of haar relevante filialen, en kan in het algemeen een nadelige weerslag hebben op de activiteiten van de Groep en haar relevante filialen.

Respons
De Groep en elk van haar relevante filialen nemen passende maatregelen om hun ICT-processen en hardware, software en netwerkbeveiliging (bv. failover-mechanismen) te herzien, te updaten en te back-uppen. Ze doen dit op doorlopende basis en zo ruim mogelijk binnen hun technische en financiele overwegingen. Beide transmissienetbeheerders passen bovendien hun processen doorlopend aan en voeren nieuwe processen in om de compliance te verzekeren.

Vergunningsrisico

De veranderende Europese energiemarkt en de grootschalige uitrol van opwekkingstechnologieën op basis van hernieuwbare energie vereisen de verdere ontwikkeling van de infrastructuur van de twee transmissienetbeheerders. De ontwikkeling van deze infrastructuur en van interconnectoren met andere buurlanden is afhankelijk van het verkrijgen van vergunningen en goedkeuringen van lokale, gewestelijke, nationale en internationale overheden. De noodzaak van het verkrijgen van dergelijke goedkeuringen en vergunningen binnen een bepaald tijdskader is een kritieke uitdaging voor een tijdige implementatie. Bovendien kunnen de goedkeuringen en vergunningen worden betwist voor de relevante rechtbanken.

Responsen
Om de onzekerheden in verband met vergunningen te beheren, wordt een concreet en anticiperend stakeholdermanagement gevoerd, samen met een transparante communicatie met de gemeenschap.

Meer informatie
In België kunnen drie projecten worden vermeld die bijzonder belangrijk zijn om de energietransitie te vergemakkelijken, maar die ook grote inspanningen vragen om hiervoor het nodige maatschappelijk draagvlak te vinden: Boucle du Hainaut, Ventilus en MOG II.

Leveranciersrisico

Beide TNB's zijn voor hun bevoorrading met materiaal en de uitvoering van hun investeringsprojecten afhankelijk van een beperkt aantal cruciale leveranciers. Door de complexiteit van de infrastructuurwerken, de toenemende vraag op de markt en de goed gevulde orderboeken van de fabrieken, is het mogelijk dat de Groep onvoldoende leveranciers of leveringscapaciteit vindt voor haar projecten. Deze kernleveranciers staan bovendien voor de uitdaging om voldoende HR-profielen te vinden met de juiste vaardigheden. Ze moeten immers goed ontworpen producten leveren, voldoende productiecapaciteit bieden, een bevredigende kwaliteit garanderen en een diep gewortelde veiligheidscultuur aan de dag leggen. Als zij onvoldoende geschoolde profielen vinden, kan dat een nadelige impact hebben op ons bedrijf en op de veiligheid van onze werken. Verder zijn de Groep en haar relevante filialen blootgesteld aan het risico op claims voor overheidsopdrachten en aan de mogelijkheid dat hun respectieve leveranciers – als zij in financiële moeilijkheden zouden komen – niet in staat zouden zijn om te voldoen aan hun contractuele verplichtingen. Elke annulering of vertraging van de voltooiing van infrastructuurwerken zou een nadelige weerslag kunnen hebben op de werking en de reputatie van de Groep en haar filialen.

Responsen
Om het leveranciersrisico tot een minimum te beperken, voeren de twee TNB's van de Groep een doorlopende dialoog met hun leveranciers en maken zij regelmatig voorspellende capaciteitsanalyses op marktniveau. Ze ontwikkelen ook meer veerkrachtige aankoopstrategieën en diversifiëren hun portefeuille van leveranciers.

Gezondheids- en veiligheidsongevallen

Elia en 50Hertz beheren installaties waarbij ongevallen, defecte assets en externe aanvallen lichamelijke letsels kunnen veroorzaken. Bijgevolg kunnen de Groep en haar relevante filialen worden blootgesteld aan mogelijke aansprakelijkheden die een materiële negatieve impact kunnen hebben op hun financiele positie, die aanzienlijke financiële en beheersmatige middelen kunnen vereisen en die hun respectieve reputatie kunnen schaden.

Respons
De veiligheid en het welzijn van individuele personen (zowel medewerkers van de Groep en haar relevante filialen als van derden) is een grote prioriteit en een dagelijkse zorg van de Groep en haar relevante filialen. De Groep en haar relevante filialen hanteren dan ook een veiligheids- en gezondheidsbeleid, maken veiligheidsanalyses en bevorderen een veiligheidscultuur.

Financiële risico's en responsen

Negatieve evoluties op de financiële markten

Het vermogen van de Groep om toegang te krijgen tot globale financieringsbronnen voor de dekking van haar financieringsbehoeften of de aflossing van haar schulden kan worden beïnvloed door een achteruitgang van de financiële markten.

Schommelingen van de rentevoeten kunnen een negatieve invloed hebben op de financiële situatie van de Groep. De Groep en haar filialen moeten immers toegang hebben tot de kapitaalmarkten om hun investeringen te financieren en hun strategische doelstellingen op korte en lange termijn te bereiken. In de huidige bank- en kapitaalmarktomgeving, die wordt gekenmerkt door lage rentevoeten, ervaart de Groep momenteel geen beperkingen op het gebied van de beschikbaarheid van financiering. De Groep wordt evenwel gedeeltelijk gefinancierd door schuldinstrumenten met variabele rente, en een wijziging van de rentevoeten van de financiële instrumenten op de markt kan een impact hebben op de financiele lasten. Als deze schommelingen het toegestane rendement op eigen vermogen beïnvloeden, kunnen ze ook een nadelige weerslag hebben op de reguleringskaders.

De Groep is voor de financiering van haar investeringen afhankelijk van haar vermogen om toegang te krijgen tot de schuld- en kapitaalmarkten, om zo de fondsen op te halen die ze nodig heeft om haar bestaande schulden af te lossen en te voldoen aan de financiële behoeften voor haar toekomstige investeringen. Dit **financieringsrisico** wordt sterk beïnvloed door macro-economische trends. In 2020 zullen deze trends voornamelijk worden gekenmerkt door de uitkomst van het handelsoverleg tussen de Verenigde Staten en China, de evolutie in het Midden-Oosten en de toepassing van de brexit. Al deze macro-economische factoren komen op het niveau van de markt tot uiting in een grote volatiliteit, die een negatieve impact zou kunnen hebben op de groei van Elia groep en het bereiken van haar doelstellingen.

Elia groep, financiële instrumenten uitgegeven door Elia Transmission Belgium nv en Eurogrid GmbH hebben een rating van S&P. Er bestaat geen enkele zekerheid dat de rating voor elke gegeven periode dezelfde zal blijven, of dat deze niet door het ratingbureau zal worden verlaagd indien het bureau meent dat toekomstige omstandigheden dat rechtvaardigen. Een beslissing van een ratingbureau om de kredietrating van de vennootschap te verlagen of in te trekken, zou de financieringsopties van de Groep kunnen beperken en zou haar leenkosten kunnen verhogen.

Responsen
De risico's waarmee de Groep wordt geconfronteerd, worden geïdentificeerd en geanalyseerd om passende limieten te bepalen. De Groep controleert en monitort de risico's en de naleving van deze limieten. Hiertoe heeft de Groep verantwoordelijkheden en procedures gedefinieerd voor de te gebruiken financiële instrumenten, samen met operationele limieten voor het beheer ervan. Deze procedures en de overeenkomstige systemen worden regelmatig herzien, om eventuele wijzigingen van de marktomstandigheden en de activiteiten van de Groep te weerspiegelen. De financiële impact van deze risico's is beperkt, aangezien Elia en 50Hertz binnen het Belgische of Duitse reguleringskader werken.

In het kader van de inspanningen van de Groep om het financieringsrisico te beperken, streeft ze naar de diversificatie van haar financieringsbronnen in schuldinstrumenten. Als beursgenoteerde vennootschap heeft de Groep ook toegang tot de aandelenmarkt. Het herfinancieringsrisico wordt beheerd door sterke bankrelaties te ontwikkelen met een groep van financiële instellingen, door een sterke en voorzichtige financiele positie te behouden in de tijd en door de financieringsbronnen te diversifiëren. Het liquiditeitsrisico op korte termijn wordt op dagelijkse basis beheerd en de financieringsbehoeften worden volledig gedekt door de beschikbaarheid van kredietlijnen en een programma voor handelspapier.

Meer informatie
In België worden de financieringskosten van de gereguleerde activiteiten gekwalificeerd als 'niet-beheersbare elementen' en kunnen mogelijke afwijkingen van de begrote cijfers worden overgedragen naar een volgende regulatoire tariefperiode (of binnen dezelfde periode, in het geval van een uitzonderlijke wijziging van de lasten). De gereguleerde tarieven worden bepaald aan de hand van prognoses van de rentevoet.

Kasstroom

De eerder vermelde schommelingen van de rentevoeten van de schuld van de Groep kunnen ook een impact hebben op de werkelijke financiële lasten, door een (positief of negatief) tijdsverschil te veroorzaken tussen de effectief door de Groep gemaakte financiële kosten en de voorspelde financiële kosten. Dit kan kortstondige gevolgen hebben voor de kaspositie van de Groep.

Afwijkingen tussen de werkelijke en de begrote volumes aan vervoerde elektriciteit en tussen de effectief gemaakte en de begrote kosten/opbrengsten kunnen op korte termijn een negatief effect hebben op de kaspositie van de Groep, en op middellange termijn ook een negatieve impact op het bepalen van de tarieven voor de volgende periode.

In het kader van hun respectieve bevoegdheden hebben de nationale en gewestelijke regeringen maatregelen genomen om de verdere ontwikkeling van hernieuwbare energie te bevorderen met diverse ondersteuningsmechanismen. De twee TNB's van de Groep nemen deel aan verscheidene van deze mechanismen voor openbare-dienstverplichtingen. Dit kan een indirecte weerslag hebben op de kasstroom van de Groep. Afwijkingen van het verwachte aantal verkochte groenestroomcertificaten met gewaarborgde minimumprijs of afwijkingen van de verwachte verkochte volumes aan hernieuwbare energie met vaste prijs zouden beduidende kaskosten op korte termijn kunnen veroorzaken. De kosten van de openbare-dienstverplichtingen van de TNB worden gedekt door tarieven die op regelmatige basis door de regulatoren moeten worden goedgekeurd.

Responsen
Het liquiditeitsrisico op korte termijn wordt op dagelijkse basis beheerd en de financieringsbehoeften worden volledig gedekt door de beschikbaarheid van kredietlijnen en een programma voor handelspapier.

Andere risicobeperkende maatregelen omvatten de betrokkenheid bij het ontwerpen van mechanismen voor de openbare-dienstverplichtingen ter bevordering van de ontwikkeling van hernieuwbare energie. Zodra deze mechanismen ingevoerd zijn, dragen goede voorspellingen en de rapportage en mededeling van problemen aan de overheden en regulatoren bij tot het behoud van een gezond evenwicht.

Meer informatie
Met de invoering van Belgische wetten en regelgevingen voor de opwekking van gedecentraliseerde of hernieuwbare energie, meer bepaald door middel van fotovoltaïsche zonnepanelen en windturbines, hebben de federale en gewestelijke regeringen de uitgifte van zogenaamde 'groenestroomcertificaten' (GC) georganiseerd. De certificaten worden gebruikt als een financieel ondersteuningsmechanisme voor hernieuwbare energie.

In België werden op federaal niveau in de voorbije jaren windturbines in de Noordzee geïnstalleerd. Hun aantal zal blijven toenemen, en de bijbehorende groenestroomcertificaten worden aan Elia verkocht. Deze openbare-dienstverplichting voor offshore groenestroomcertificaten leidt tot een steeds grotere kasuitstroom, die zal worden gecompenseerd door een equivalente kasinstroom uit hogere tarieven die de regering in de komende jaren op jaarlijkse basis moet goedkeuren.

Bij de gewestelijke openbare-dienstverplichtingen zal het onevenwicht op de markt van de groenestroomcertificaten in Wallonië de eerstvolgende jaren aanhouden, met een grote verkoop van groenestroomcertificaten tegen de gewaarborgde minimumprijs aan Elia. Het hoge tarief voor openbare-dienstverplichtingen voor de financiering van de steun aan hernieuwbare energie in Wallonië, dat werd ingevoerd om de kosten van de verkoop van groenestroomcertificaten aan Elia te dekken, werd eind 2017 aangevuld met een nieuw mechanisme voor de temporisering van de groenestroomcertificaten. In deze context kan het Waals Gewest passende hoeveelheden groenestroomcertificaten van Elia kopen, om ze over enkele jaren op de markt te verkopen. Een nieuw decreet van 2 mei 2019 tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt zou vanaf 2020 een bijkomende structurele en blijvende oplossing moeten bieden voor het onevenwicht op de Waalse markt van de groenestroomcertificaten, en zal de invoering organiseren van een mobiliseringsmechanisme voor bepaalde door de lokale TNB aangekochte groenestroomcertificaten. In tegenstelling tot de bestaande mechanismen, zal het mobiliseringsmechanisme vermijden dat de Waalse schuld in de loop van de tijd wordt overgedragen door de overtollige groenestroomcertificaten op de markt te schrappen. Het mobiliseringsmechanisme is gebaseerd op een speciaal opgerichte entiteit (een 'Special Purpose Vehicle' of SPV) die niet met de lokale TNB geconsolideerd is en die wordt gefinancierd door de uitgifte van obligatieleningen. De entiteit krijgt haar inkomsten uit een nieuwe heffing op de Waalse eindverbruikers.

Momenteel moet nog worden bevestigd of het decreet niet in strijd is met de huidige Europese reglementering inzake staatssteun. Het mechanisme wordt nog operationeel gemaakt en zal naar verwachting medio 2020 klaar zijn.

Nieuwe bedrijfsontwikkelingen

Elk negatief resultaat van nieuwe bedrijfsontwikkelingen wordt volledig door de Groep gedragen en vertegenwoordigt een bijkomend financieel risico.

Responsen
De nieuwe afschermingsstructuur zoals eerder uiteengezet in de rubriek 'Risico van vroegtijdige beëindiging van de TNB-vergunning' is een van de voorziene responsen.

Het filiaal EGI van de Groep heeft tot op heden voornamelijk 'owner's engineering'-diensten verstrekt, die worden gekenmerkt door lagere risico's op vorderingen en aansprakelijkheden.

Juridische geschillen en aansprakelijkheid

De uitkomst van juridische geschillen en processen kan een negatieve weerslag hebben op de bedrijfswerking en/of de financiële resultaten.

Respons
De Groep en haar relevante filialen voeren hun activiteiten zodanig uit dat het risico op juridische geschillen (zoveel mogelijk) wordt beperkt, en indien nodig worden ook op kwartaalbasis passende voorzieningen geïdentificeerd en geïmplementeerd.

6. Activiteiten in onderzoek en ontwikkeling

In lijn met het faciliteren van de energietransitie – onze strategische prioriteit – verkent de Groep samen met haar partners ideeën die de toekomst van de energie vorm kunnen geven en die kunnen helpen om te omschakeling te maken naar een groep van digitale TNB's.

Onze activiteiten op het gebied van onderzoek en ontwikkeling hebben betrekking op drie domeinen: de assets, de markt en het beheer van het systeem.

Het eerste domein levert een waardevolle bijdrage aan het beheer van de bevoorradingszekerheid en de risico's voor de veiligheid en de gezondheid. Dit gebeurt door geavanceerde analysetechnieken te gebruiken om de efficiëntie van de onderhoudsactiviteiten te vergroten, assets te verbinden om ze beter te monitoren en hun benutting te maximaliseren, de geautomatiseerde inspectie van de assets uit te breiden en voorzieningen te ontwikkelen die het personeel waarschuwen wanneer bepaalde specifieke risico's worden gedetecteerd. Het eerste domein verkent ook enkele opties om de milieu-impact van de assets te beperken.

In het marktdomein mikken de activiteiten op de invoering van een digitale testomgeving, waarin de consumentgerichtheid in de praktijk kan worden gebracht en waarin we meer inzicht kunnen verwerven in het potentieel van geavanceerde technologieën voor bestaande processen en nieuwe benaderingen van marktfacilitering. Deze activiteiten vormen een waardevolle bijdrage aan het beheer van de balancering en de risico's van de veranderende/nieuwe voorwaarden van de regelgeving.

In het derde domein – het beheer van het systeem – bereiden de transmissienetbeheerders van onze Groep zich voor op het beheer van de betrouwbaarheid van het steeds complexere systeem, door de uitdagingen van de veranderde context te onderzoeken en leren te anticiperen en in te grijpen op de toestand van het net, om taken te automatiseren en menselijke middelen vrij te maken. Deze activiteiten vormen een waardevolle bijdrage aan het beheer van de risico's voor de bevoorradingszekerheid en voor de HR-behoeften.

7. Contextuele factoren

Regering van lopende zaken
In België kan de regering van lopende zaken tot grotere vertragingen van bepaalde besluitvormingsprocessen leiden.

De energietransitie voorbereiden
Zoals in de beschrijving van de risico's werd uiteengezet, vereist de voorbereiding van de energietransitie in de context van een kernuitstap de beschikbaarheid van bijkomende opwekkingseenheden, om zowel de balancering als de adequacy van het net te verzekeren. Dit vereist op zijn beurt een kader dat de investeerders voldoende vertrouwen geeft om te investeren in deze opwekkingseenheden. Dat kader is er voorlopig nog niet.

Bovendien heeft de voorbereiding van de energietransitie een kostprijs. Het is een uitdaging op zich om financieringswijzen te vinden die verantwoordelijk zijn tegenover toekomstige generaties, in de context van een hoge schuldenlast.

Energievraag en energie-efficiëntie
In het licht van de voortdurende stijging van de energievraag in de voorbije decennia is energie-efficiëntie een van de cruciale maatregelen die de EU voorstelt om de CO2-voetafdruk van de Unie te beperken. Belangrijke maatregelen voor de energie-efficiëntie in België en Duitsland kunnen het stroomverbruik beïnvloeden en zo de getransporteerde volumes aan elektriciteit op de netten van de Groep verlagen. Hetzelfde geldt voor een vertraging van de economische activiteit van industriële afnemers en een vermindering van hun verbruik.

Macro-economische context
2019 werd gekenmerkt door een vrij onzeker macro-economisch klimaat, vooral vanwege de hoge schuldenlast en het vooruitzicht van een brexit zonder akkoord.

Bovendien bleven de rentevoeten erg laag als gevolg van het zeer inschikkelijke monetaire beleid van de ECB, hoewel deze situatie in de toekomst zou kunnen veranderen.

Evoluties van de rentevoeten op lange termijn kunnen de verwachte rentabiliteit van de transmissienetbeheerder beïnvloeden.

Kenmerken van de systemen voor interne controle en risicobeheer

GRI 102-17, GRI 102-30

Het referentiekader van de interne risicobeheerscontrole dat door het directiecomité geïmplementeerd is en door de raad van bestuur van Elia is goedgekeurd, is gebaseerd op het COSO II Framework. Dit kader omvat vijf nauw verbonden basiscomponenten om een geïntegreerd proces te verzekeren voor de systemen voor interne controle en risicobeheer: de controleomgeving, de risicobeoordeling, de controleactiviteiten, de informatie en de communicatie en de monitoring. Door deze concepten toe te passen en in haar processen en activiteiten te integreren kan Elia haar activiteiten onder controle houden, de efficiëntie van haar operaties verbeteren, haar middelen optimaal inzetten en zo bijdragen tot de realisatie van haar doelstellingen. Hierna wordt de toepassing van COSO II binnen Elia beschreven.

1. Controleomgeving

ORGANISATIE VAN DE INTERNE CONTROLE

Overeenkomstig de statuten van Elia heeft de raad van bestuur verschillende comités opgericht die helpen bij de uitoefening van zijn verantwoordelijkheden: het directiecomité, het auditcomité, het strategisch comité, het vergoedingscomité en het corporate governance comité. Het auditcomité werd door de raad belast met het toezicht op: (i) het proces van financiële reporting, (ii) de efficiëntie van de systemen voor interne controle van het beheer van de bedrijfsrisico's, (iii) de interne audit en de efficientie ervan, (iv) de statutaire audit van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de opvolging van alle vragen en aanbevelingen van de externe auditeurs, (v) de onafhankelijkheid van de externe auditeurs, (vi) het onderzoeken van de rekeningen en het controleren van de budgetten1.

Het auditcomité komt in principe driemaandelijks bijeen om deze verschillende punten te bespreken.

Het departement Finance ondersteunt het directiecomité door tijdig de correcte en betrouwbare financiële informatie ter beschikking te stellen die nodig is voor de besluitvorming betreffende de opvolging van de rentabiliteit van de activiteiten en het efficiënt beheer van de financiële diensten van de onderneming. De externe financiële reporting waaraan Elia is onderworpen omvat (i) de statutaire financiële en fiscale reporting, (ii) de geconsolideerde financiële reporting, (iii) de specifieke reportingverplichtingen van een beursgenoteerd bedrijf, en (iv) de reporting die door het regelgevend kader wordt opgelegd. Elia heeft een gestructureerde aanpak ontwikkeld, die bijdraagt tot de volledigheid en exactheid van de financiële informatie en rekening houdt met de termijnen voor de controle van de activiteiten en de interventie van de voornaamste betrokkenen, teneinde adequate controles en rekeningen te verzekeren.

INTEGRITEIT EN ETHIEK

De integriteit en ethiek van Elia zijn van essentieel belang in haar interne controleomgeving. Het directiecomité en het management communiceren regelmatig over deze principes om de wederzijdse rechten en plichten van de onderneming en van haar medewerkers toe te lichten. Deze regels worden aan alle nieuwe medewerkers meegedeeld en de naleving ervan is formeel voorzien in de arbeidsovereenkomsten. De Gedragscode heeft bovendien als doel inbreuken op de Belgische wetgeving inzake het gebruik van voorkennis of marktmanipulatie en verdachte activiteiten te vermijden. Het management ziet er continu op toe dat de medewerkers de interne waarden en procedures naleven en neemt, indien nodig, de nodige maatregelen, zoals beschreven in het bedrijfsreglement en in de arbeidsovereenkomsten.

De ethische code definieert wat Elia als correct ethisch ondernemen beschouwt, en bepaalt het beleid en een aantal principes om belangenconflicten te vermijden. Integer en onafhankelijk handelen met alle stakeholders is een essentieel uitgangspunt voor het handelen van onze medewerkers. De ethische code van Elia stelt uitdrukkelijk dat de Groep omkoping verbiedt in welke vorm dan ook, alsook misbruik van voorkennis en marktmanipulatie. Dit wordt ook ondersteund door de gedragscode van Elia. Elia en haar medewerkers maken geen gebruik van geschenken of entertainment om concurrentievoordeel te behalen. Facilitaire betalingen zijn niet toegestaan door Elia. Het verhullen van geschenken of entertainment als liefdadigheidsgiften is evenzeer een schending van de ethische code. De ethische code onderstreept ook het verbod van elke vorm van racisme en discriminatie,gelijke kansen voor alle werknemers en de bescherming van de vertrouwelijkheid wat het gebruik van IT-systemen betreft. Iedereen die specifiek bij het aankoopproces betrokken

is, moet zich houden aan de deontologie van Elia betreffende aankopen en alle regels die daaruit voortvloeien. Elia' s aankoopdeontologie is intern en extern gepubliceerd en steunt op 4 pijlers: vertrouwelijkheid; niet-discriminerende behandeling van de leveranciers; transparantie; en het vermijden van belangenconflicten. Op regelmatige basis zorgt het management van de medewerkers die betrokken zijn in de aankoop- en betaalprocessen voor voldoende training en sensibilisering aangaande deze topics.

Elia biedt haar medewerkers de mogelijkheid om hun bezorgdheid over een (vermeende) overtreding van de ethische code te uiten zonder bang te hoeven zijn voor sancties en/of een oneerlijke behandeling. Naast de bestaande rapporteringskanalen, werd hiertoe een extern meldpunt zakelijke integriteitsinbreuken geïmplementeerd. Via dit kanaal kunnen interne medewerkers vermoedens van mogelijke schendingen van de ethische code van Elia, die de reputatie en/of de belangen van Elia kunnen schaden, op een vertrouwelijke en afgeschermde wijze melden.

Wegens haar wettelijk statuut van transmissienetbeheerder voor elektriciteit is Elia onderworpen aan een groot aantal statutaire en regulatoire voorschriften die drie fundamentele principes definieren: niet-discriminerend gedrag, vertrouwelijke behandeling van informatie en transparantie m.b.t. niet-confidentiële marktinformatie ten aanzien van alle actoren van de elektriciteitsmarkt. Om aan deze specifieke verplichtingen te voldoen heeft Elia een 'Engagement Program' uitgewerkt dat door het corporate governance comité is goedgekeurd. De Compliance Officer rapporteert hierover jaarlijks aan de regulerende organen.

Eventuele inbreuken m.b.t. deze codes kunnen gemeld worden aan de Compliance Officer, die deze op een objectieve en vertrouwelijke wijze behandelt. De Compliance Officer verklaart in 2019 geen meldingen m.b.t. inbreuken in deze materies ontvangen te hebben, noch van interne medewerkers, noch van externe stakeholders.

Interne Audit integreert in zijn jaarprogramma een aantal acties en controle-audits teneinde specifieke preventies tegen fraude te ontwikkelen. Eventuele vaststellingen worden systematisch gerapporteerd aan het auditcomité. In 2019 werden geen relevante vaststellingen gedaan m.b.t. financiële fraude in de audits aangaande het audit-jaarprogramma van 2019.

ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Het intern controlesysteem van Elia steunt op duidelijk omschreven rollen en verantwoordelijkheden op alle niveaus van de organisatie. De rollen en verantwoordelijkheden van de diverse comités binnen Elia zijn voornamelijk geïdentificeerd in het wettelijk kader dat van toepassing is op Elia, in de statuten en in het Corporate Governance Charter.

Het departement Boekhouding staat onder toezicht van de Chief Financial Officer en is belast met de statutaire financiële en fiscale reporting en de consolidatie van de verschillende dochtervennootschappen van de Elia groep. Het departement Beheerscontrole staat in voor de opvolging van de boekhouding en voor de analytische reporting en is belast met alle financiële reporting in de regulatoire context. Het departement Investor Relations is belast met de specifieke reporting die van toepassing is op een beursgenoteerde onderneming.

Wat het proces van financiële reporting betreft, zijn de taken en verantwoordelijkheden van iedere werknemer van het departement Boekhouding duidelijk omlijnd om te waarborgen dat de geleverde financiële resultaten de financiële transacties van Elia exact en eerlijk weergeven. De belangrijkste controles en het tijdschema voor de realisatie van deze taken en controles werden geïdentificeerd en opgenomen in een gedetailleerd kader van taken en verantwoordelijkheden.

Alle entiteiten van de consolidatiekring hebben een IFRS-boekhoudhandleiding geïmplementeerd. Die geldt als referentie inzake de boekhoudkundige principes en procedures, teneinde coherentie en vergelijkbaarheid te verzekeren, alsook een correcte boekhouding en reporting binnen de Groep.

Het departement Finance beschikt over de nodige instrumenten, zoals IT-tools, voor de uitvoering van zijn taken. Alle entiteiten van de consolidatiekring gebruiken dezelfde ERP-applicatie, die diverse geïntegreerde controles bevat en een gepaste taakverdeling ondersteunt. Bovendien licht Elia de rollen en verantwoordelijkheden van al haar medewerkers toe door middel van een beschrijving van elke functie overeenkomstig de methodologie van Business Process Excellence.

COMPETENTIES

Elia houdt in haar processen inzake rekrutering, opleiding en retentie, rekening met het cruciale belang van de competenties en de expertise van haar medewerkers om ervoor te zorgen dat haar activiteiten op een betrouwbare en efficiënte wijze worden uitgevoerd. Het departement Human Resources heeft adequate beleidslijnen uitgestippeld en geeft een omschrijving van alle functies teneinde de rollen, verantwoordelijkheden en functievereisten te identificeren, alsook de kwalificaties die nodig zijn om deze te vervullen.

Elia heeft een beleid opgesteld voor het beheer van de generieke en specifieke competenties in overeenstemming met de waarden van de onderneming en moedigt al haar medewerkers aan om opleidingen te volgen om de hun toegewezen taken efficiënt te kunnen uitvoeren. De vereisten in termen van competentieniveaus worden continu geanalyseerd door middel van formele en informele (zelf)-evaluaties op verschillende tijdstippen tijdens de loopbaan van de medewerkers.

Aan alle medewerkers die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de financiële reporting worden opleidingsprogramma's inzake financiële reporting aangeboden. De opleiding is zowel toegespitst op het bestaande regelgevend kader en de boekhoudkundige verplichtingen als op de activiteiten zelf, met een hoge graad van inzicht zodat de goede vragen kunnen worden gesteld.

2. Risicobeoordeling

Risicobeoordeling is een ander systeem voor interne controle dat van cruciaal belang is voor Elia om de strategische doelstellingen van haar opdracht te realiseren; de raad van bestuur en de risk manager identificeren, analyseren en beoordelen geregeld samen de belangrijkste strategische en tactische risico's. Deze risico's worden kwalitatief en/of kwantitatief beoordeeld afhankelijk van hun aard en hun potentiële impact. De risk manager stelt vervolgens aanbevelingen voor betreffende de manier waarop elk van deze risico's het best kan worden beheerd, rekening houdend met de interactie tussen alle aan Elia verbonden risico's. Op basis van deze evaluatie worden preventieve, bijsturende en/of corrigerende acties geïmplementeerd om zo, indien nodig, de bestaande interne controles te versterken.

Het management van Elia is verantwoordelijk voor het invoeren van een efficiente interne controle, die onder andere een correcte financiële reporting waarborgt. Het onderstreept het belang van het risicobeheer inzake financiële reporting door samen met het auditcomité rekening te houden met de volledige waaier van activiteiten en de daaraan verbonden risico's. Het ziet erop toe dat de risico's correct worden weergegeven in de financiële resultaten en reportings. De risicobeoordeling gaat bovendien verder dan de gekende risico's van Elia en tracht te anticiperen op de aard en de kenmerken van opkomende risico's die een impact op de activiteiten van Elia kunnen hebben. De voornaamste stappen in de beoordeling van de financiële risico's zijn:

1. het identificeren van de doorslaggevende elementen van de financiële reporting en de doelstellingen ervan;
2. het identificeren van de belangrijke risico's in de realisatie van de doelstellingen;
3. het identificeren van de controlemechanismen van de risico's waar mogelijk.

De doelstellingen van de financiële reporting omvatten (i) de conformiteit van de financiële verklaringen met de algemeen aanvaarde boekhoudkundige principes, (ii) de transparantie en juistheid van de informatie in de financiële resultaten, (iii) het toepassen van boekhoudkundige principes die aangepast zijn aan de sector en aan de transacties van de onderneming en (iv) de juistheid en betrouwbaarheid van de financiële resultaten.

De activiteiten van Elia als transmissienetbeheerder voor elektriciteit met betrekking tot haar fysieke installaties dragen in belangrijke mate bij tot de financiële resultaten. De gepaste procedures en controles werden dan ook ingevoerd om over een volledige en realistische inventaris van de fysieke installaties te beschikken. Risicobeheer is een activiteit die op het niveau van de onderneming wordt uitgevoerd en actief wordt ondersteund door aan alle medewerkers verantwoordelijkheden ter zake toe te wijzen bij de uitvoering van hun specifieke activiteiten, zoals in het risicobeleid is voorgeschreven.

CONTINUE BEOORDELING

Dankzij een aanpak die tegelijk top-down en bottom-up is, kan Elia gebeurtenissen identificeren en, in de mate van het mogelijke, erop anticiperen, en reageren op eventuele incidenten, zowel van buitenaf als binnenin de organisatie, die de realisatie van de doelstellingen kunnen beïnvloeden.

TOP-DOWN AANPAK OP BASIS VAN DE STRATEGISCHE RISICO'S

Driemaandelijks worden de strategische risico's geëvalueerd in een reporting aan het auditcomité. Telkens wanneer een bedreiging of potentiële opportuniteiten worden vastgesteld worden actieplannen of specifieke evaluaties van nieuwe risico's toegespitst op een bepaald thema uitgevoerd.

BOTTOM-UP AANPAK MET BETREKKING TOT DE BUSINESS

Teneinde nieuwe risico's te identificeren of veranderingen van de bestaande risico's te evalueren, blijven de risk manager en het management continu in contact en zijn ze alert voor veranderingen die een eventuele aanpassing van de risicobeoordeling en van de daaraan verbonden actieplannen vereisen. Aan de hand van uiteenlopende criteria wordt er beslist of het nodig is om de processen van financiële reporting en de daaraan verbonden risico's opnieuw te evalueren. Het accent ligt op de risico's in verband met veranderingen in de financiële en regulatoire omgeving, de industriële praktijken, de boekhoudkundige normen en de ontwikkelingen van de onderneming, zoals fusies en overnames.

Het operationeel management analyseert de risico's en stelt actieplannen voor. Ingrijpende wijzigingen van de waarderingsregels moeten door de raad van bestuur worden goedgekeurd. Het risicobeheer speelt een essentiele rol in het handhaven van de waarde van Elia voor de stakeholders en voor de gemeenschap. Het werkt met alle departementen samen om Elia optimale kansen te geven met het oog op de realisatie van haar strategische doelstellingen en adviseert de onderneming over de aard en de mogelijke gevolgen van toekomstige risico's.

3. Controleactiviteiten

VOORNAAMSTE CONTROLEACTIVITEITEN

Elia heeft op de verschillende niveaus van haar structuur interne controlemechanismen geïmplementeerd om te waarborgen dat de normen en interne procedures voor het correct beheer van de geïdentificeerde risico's worden nageleefd. Enkele voorbeelden:

(i) een duidelijke taakverdeling in de processen om te vermijden dat een enkele persoon een transactie initieert, goedkeurt en registreert; met het oog daarop werden beleidslijnen voor de toegang tot de informatiesystemen opgesteld en bevoegdheden gedelegeerd;

(ii) auditmiddelen zijn in de processen geïntegreerd om de eindresultaten in verband te brengen met de onderliggende transacties;

(iii) gegevensveiligheid en -integriteit door een correcte toekenning van rechten;

(iv) een gepaste documentatie van de processen via de intranetapplicatie Business Process Excellence die de beleidslijnen en procedures centraliseert.

De departementsverantwoordelijken moeten ervoor zorgen dat controleactiviteiten geïmplementeerd worden met betrekking tot de inherente risico's van hun departement.

PROCES VAN FINANCIËLE REPORTING

Voor ieder belangrijk risico inzake financiële reporting heeft Elia adequate controles gedefinieerd om de kans op fouten tot een minimum te beperken. De rollen en verantwoordelijkheden werden gedefinieerd voor het afsluitingsproces van de financiële resultaten. Voor iedere stap werd een continue follow-up ingevoerd, met een gedetailleerde agenda van alle activiteiten van de dochtervennootschappen van de Groep. Controles worden uitgevoerd om de kwaliteit en de naleving van de interne en externe verplichtingen en aanbevelingen na te gaan. Tijdens de afsluiting wordt een specifieke test uitgevoerd om belangrijke ongewone transacties te controleren, alsook de boekhoudkundige lijnen en aanpassingen aan het einde van de periode, de transacties van de ondernemingen en de belangrijkste raminngen. De combinatie van al deze controles biedt voldoende zekerheid dat de financiële resultaten betrouwbaar zijn. Geregelde interne en externe audits dragen ook bij tot de kwaliteit van de financiële reporting.

Bij het identificeren van de risico's die de realisatie van de doelstellingen van de financiële reporting kunnen beïnvloeden, houdt het management rekening met de mogelijkheid van foute verklaringen als gevolg van fraude en neemt het de nodige maatregelen indien de interne controle moet worden versterkt. De interne audit voert specifieke audits uit, op basis van de evaluatie van de mogelijke frauderisico's, teneinde fraude te vermijden en te voorkomen.

4. Informatie en communicatie

Elia communiceert de relevante informatie aan haar medewerkers om hen in staat te stellen hun verantwoordelijkheden op te nemen en hun doelstellingen te bereiken. De financiële informatie is noodzakelijk voor de budgettering, de ramingen en de controle van de conformiteit met het regelgevende kader. Daarnaast is de operationele informatie absoluut noodzakelijk om de verschillende rapporten op te stellen die cruciaal zijn voor de goede werking van de onderneming. Elia registreert dan ook de recente en historische gegevens die nodig zijn om haar bedrijfsrisico's te evalueren. Er wordt een beroep gedaan op verschillende communicatiekanalen: handleidingen, nota's, e-mails, uithangborden met informatie en intranetapplicaties. De financiële resultaten worden aan een interne reporting onderworpen en worden op verschillende niveaus gevalideerd. Het management dat met de financiële reporting belast is, komt geregeld samen met de overige interne diensten (operationele en controledienst) om de informatie betreffende de financiële reporting te identificeren. Het valideert en documenteert de voornaamste assumpties die aan de basis liggen van de registratie van de reserves en de rekeningen van de onderneming.

Op het niveau van de Groep worden de geconsolideerde resultaten per segment verdeeld en gevalideerd door middel van een vergelijking met de historische cijfers en een vergelijkende analyse tussen de ramingen en de werkelijkheid. Deze financiële informatie wordt maandelijks aan het directiecomité gerapporteerd en driemaandelijks met het auditcomité besproken. De voorzitter van het auditcomité informeert vervolgens de raad van bestuur.

5. Monitoring

Elia evalueert continu of haar benadering van het risicobeheer adequaat is. De monitoringprocedures zijn een combinatie van de monitoringactiviteiten die tijdens het normale verloop van de business worden uitgevoerd en ad hoc evaluaties met betrekking tot specifiek uitgekozen thema's. De monitoringactiviteiten omvatten (i) een maandelijkse reporting van de strategische indicatoren aan het directiecomité en het management, (ii) een follow-up van de belangrijkste operationele indicatoren op het niveau van de departementen, (iii) een maandelijkse financiële reporting, met een onderzoek van de afwijkingen ten opzichte van het budget, van de vergelijkingen met voorafgaande periodes en van de gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de kostencontrole. De feedback van derden wordt eveneens in rekening genomen op basis van diverse bronnen zoals (i) de beursindicatoren en de rapporten van de noteringsinstantie, (ii) de waarde van het aandeel, (iii) de rapporten van de federale en regionale regulatoren over de naleving van het wettelijk en regelgevend kader en (iv) de rapporten van de veiligheids- en verzekeringsmaatschappijen. Door de gegevens afkomstig van externe bronnen met de intern gegenereerde gegevens te vergelijken en aan de hand van de daaruit voortvloeiende analyses kan Elia zich continu verbeteren.

De interne audit speelt ook een sleutelrol op het gebied van monitoring door onafhankelijke reviews uit te voeren van de belangrijkste financiële en operationele processen met betrekking tot de reglementeringen die op Elia van toepassing zijn. De resultaten van deze reviews worden aan het auditcomité gerapporteerd om het te ondersteunen in zijn opdracht betreffende het toezicht op de efficiëntie van de interne controlesystemen, het risicobeheer en de processen voor financiële reporting van de onderneming.

De wettelijke entiteiten van de Groep zijn bovendien aan een externe audit onderworpen. Deze audit omvat in het algemeen de evaluatie van de interne controle en beoordeelt de (jaarlijkse en halfjaarlijkse) statutaire en geconsolideerde financiële resultaten. De externe auditeurs geven aanbevelingen om de interne controlesystemen te verbeteren. Deze aanbevelingen, de actieplannen en hun implementatie zijn het voorwerp van een jaarlijkse reporting aan het auditcomité, wat betreft de entiteiten die beschikken over een dergelijk orgaan. Het Auditcomité rapporteert aan de raad van bestuur betreffende de onafhankelijkheid van de statutaire auditor of auditor vennootschap en bereidt een ontwerp van resolutie voor de aanduiding van de externe auditor voor.

Investor Relations

BEDRIJFSSTRUCTUUR 148

ELIA OP DE BEURS 150

BESPREKING EN ANALYSE DOOR HET MANAGEMENT VAN DE RESULTATEN VOOR 2019 153

Bedrijfsstructuur

GRI 102-5, GRI 102-45

Elia Group is een holdingbedrijf dat eigenaar is van Elia Transmission Belgium (Belgische TNB), Eurogrid International (met de activiteiten van 50Hertz, de Duitse TNB) en Elia Grid International (een bedrijfstak binnen de Groep die consultancy-opdrachten uitvoert). De referentieaandeelhouder is de gemeentelijke holding Publi-T. Elia Group (voorheen Elia System Operator SA/NV) is sinds juni 2005 genoteerd op Euronext Brussel.

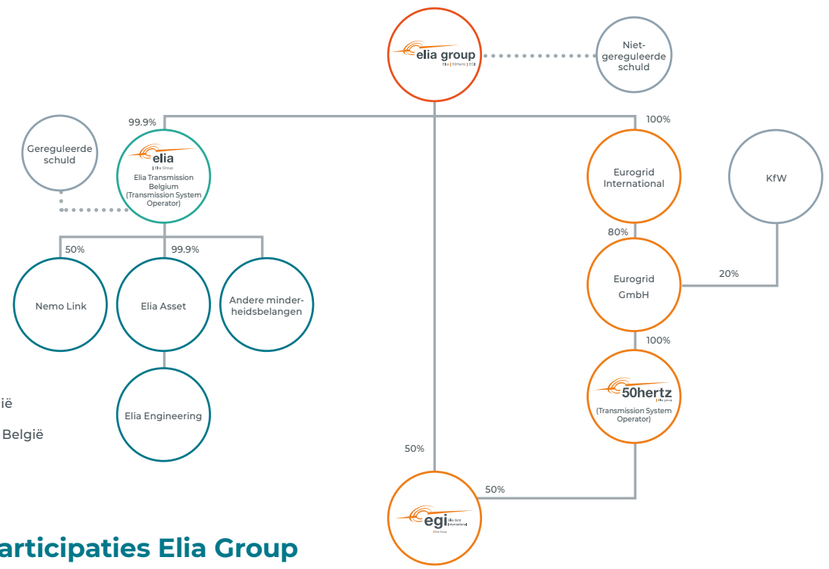

- Gereguleerde entiteiten in België
- Niet-gereguleerde entiteiten in België
- Nieuwe entiteit

Rechtstreekse participaties Elia Group

GRI 102-10

Elia Transmission Belgium (100%) - Elia Transmission Belgium (ETB) is de beheerder van het Belgische transmissienet voor elektriciteit (30kV tot 380kV). De voornaamste activiteiten zijn het beheer van de netinfrastructuur (onderhoud en ontwikkelen van hoogspanningsinstallaties) en het elektriciteitssysteem (toezicht op de elektriciteitsstromen, ervoor zorgen dat verbruik en de productie van elektriciteit 24/7 in evenwicht zijn, elektriciteit invoeren vanuit en naar de buurlanden). ETB ondersteunt ook een optimale marktwerking (ontwikkelen van diensten en mechanismen voor de verdere uitbouw van de elektriciteitsmarkt op nationaal en Europees niveau).

Eurogrid GmbH (belang van 80%) - Eurogrid GmbH is het moederbedrijf van de Duitse TNB 50Hertz. De overige 20% is in handen van de Duitse staatsbank Bank Kreditanstalt fûr Wiederaufbau ('KfW'). KfW is een van de grootste investeringsbanken ter wereld. Met haar decennialange ervaring zet KfW zich in naam van de Bondsrepubliek Duitsland en haar deelstaten wereldwijd in voor de verbetering van de economische, sociale en ecologische levensomstandigheden. KfW heeft geen filialen en houdt geen deposito's van klanten aan. De investeringsactiviteiten worden vrijwel geheel geherfinancierd via de internationale kapitaalmarkten. In Duitsland heeft de KfW groep kantoren in Frankfurt am Main, Berlijn, Bonn en Keulen. De medewerkers zijn wereldwijd verspreid en werken vanuit een 80tal kantoren.

Elia Grid International (50/50 joint venture met 50Hertz Transmission GmbH) - Elia Grid International (EGI) verleent wereldwijd ondersteuning en consultancy diensten bij het ontwerpen en de implementatie van projecten in de energiesector. De belangrijkste klanten zijn overheidsinstanties, nutsbedrijven en andere belangrijke energiespelers . Het gaat om consultancydiensten in domeinen als asset management, systeembeheer, systeemontwikkeling en integratie van hernieuwbare energie. De activiteiten van EGI zijn niet-gereguleerd.

Re.Alto (100%) – Re.Alto is een startup die in 2019 is opgericht. Re.Alto ontwikkelt een digitaal platform waarop verbruikers energiegegevens en -diensten kunnen uitwisselen. Dat moet de innovatie en de digitale transitie van de energiesector versnellen naar 'Energy-as-a-Service'.

INTERVIEW MET CATHERINE VANDENBORRE, CHIEF FINANCIAL OFFICER BIJ ELIA

2019, een ambitieus jaar voor onze groeistrategie

Als je het ambitieus CAPEX-programma van Elia groep bekijkt, lijkt het een hele uitdaging om al die projecten gefinancierd te krijgen.

Catherine: "Er is ruim voldoende liquiditeit op de financiële markten en de belangstelling voor een bedrijf als Elia blijft groot. Onze belangrijkste uitdaging blijft de tijdige levering van de kritieke infrastructuur ook al vergt het heel wat tijd om de nodige vergunningen te verkrijgen. "

Voor de uitstekende financiële performantie van Elia groep, kreeg u de "CFO of the Year Award 2019". Wat heeft de jury overtuigd volgens u?

Catherine: "Deze prijs is een erkenning voor het voltallige financiële team van Elia. De voorbije jaren hebben we een aantal opmerkelijke transacties afgerond die in belangrijke mate hebben bijgedragen aan de waarde van het bedrijf. Daarbij komt nog dat de financiële performantie van Elia al verschillende jaren in de lift zit. De jury wilde eigenlijk een award geven aan het financieel team voor het goed beheer van zowel het transactie- als het strategische gedeelte van de financiën."

Het Elia-aandeel presteerde in 2019 bijzonder sterk. Wat is volgens u de reden?

Catherine: "Graag wil ik eerst toch even vermelden dat de aandelen van onze collega-netbeheerders diezelfde trend volgen. Elia is dus niet het enige nutsbedrijf met zo'n sterk aandeel.

Ik geloof dat een deel van de groei gestimuleerd wordt door de reputatie die we hebben opgebouwd met onze projectrealisaties. We hebben de aangekondigde investeringen gerealiseerd en vertaald in een sterke groei van de RAB."

> **De voorbije jaren hebben we een aantal opmerkelijke transacties afgerond die in belangrijke mate hebben bijgedragen aan de waarde van het bedrijf.**
>
> **Catherine Vandenborre**

Elia op de beurs

Sterke performance voor het Elia-aandeel met nieuw hoogterecord in 2019. Volledig onderschreven aanbieding met voorkeurrechten goed voor €435 miljoen

“Ik ben heel blij dat de financiële markten massaal hebben ingetekend en opnieuw hun vertrouwen in de strategie van het bedrijf hebben bevestigd.

Catherine Vandenborre

EVOLUTIE VAN HET ELIA-AANDEEL EN HET VERHANDELDE VOLUME

EVOLUTIE VAN HET ELIA-AANDEEL TEN OPZICHTE VAN DE BEL20-INDEX

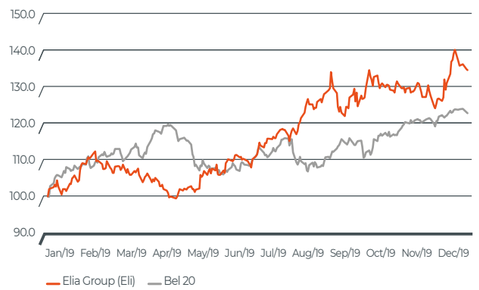

Nadat de interne reorganisatie van Elia groep op 31 december 2019 rond was, werd de beurgenoteerde onderneming Elia System Operator SA/NV omgedoopt tot Elia Group NV.

51,90%

AANDEEL VAN DUITSLAND IN DE NETTOWINST VAN ELIA GROEP

€ 1,69

BRUTODIVIDEND PER AANDEEL

Elia groep boekte sterke financiële jaarresultaten, mede dankzij het eerste volledige jaar van zeggenschap en consolidatie van 50Hertz, de ingebruikname van Nemo Link en de uitvoering van netinvesteringen in het belang van de samenleving.

In 2019 vond een succesvolle aanbieding met voorkeurrechten plaats. Zo werd 100% van de nieuwe aangeboden aandelen onderschreven en kon het bedrijf €435 miljoen euro ophalen ter gelegenheid van één van de grootste uitgiftes op Euronext Brussel van de voorbije jaren. De aandelen werden onderschreven aan een uitgifteprijs van €57 per aandeel, op basis van 1 nieuw aandeel voor 8 voorkeurrechten. Tijdens de inschrijvingsperiode bedroeg de opname door bestaande aandeelhouders 92%. Dit hoge percentage onderstreept het grote vertrouwen van de aandeelhouders in de Groep.

De prijs van het Elia-aandeel klokte af op een koers van €79,10, d.i. 35.7% hoger dan de koers van €58.30 eind 2018. Op 23 april 2019 was de koers het laagst, m.n. €57.77, en op 20 december 2019 werd de hoogste koers van het jaar opgetekend, met €82.40. Het jaarlijks rendement, met inbegrip van het dividend, bedraagt 40,21%. Het aandeel scoort dus veel beter dan het aandeel van vergelijkbare marktspelers en de BEL20-Index.

De liquiditeit van het aandeel ging gelijk op met het gemiddelde aantal aandelen verhandeld per dag dat van 27.793 aandelen per dag in 2018 steeg tot 39.559 in 2019.

Met 68.652.938 uitstaande aandelen registreerde Elia een marktkapitalisatie van €5.430.447.396 eind december. In 2019 werden 10.048.162 Elia-aandelen verhandeld op de Euronext-beurs in Brussel.

Selectie van de drie liquiditeitsleveranciers voor het elia-aandeel

Elia sloot een liquiditeitscontract af met KBC Securities, Bank Degroof en Belfius Bank. Deze drie financiële instellingen maken sindsdien deel uit van het orderboek voor het Elia-aandeel en zijn betrokkenbij zowel de aankoop als de verkoop van aandelen.

Dividend

Op 5 maart 2020 besliste de raad van bestuur van Elia om een nominaal dividend voor te stellen van €116.0 miljoen, of €1.69 per aandeel (bruto) tijdens de algemene aandeelhoudersvergadering van dinsdag 19 mei 2020, in overeenstemming met het dividendbeleid en onder voorbehoud van de goedkeuring van de winstbestemming door de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering. Dit betekent een stijging van het dividend voor het vijfde opeenvolgende jaar en meer bepaald met 1,81% in vergelijking met 2018. Dat geeft een nettodividend van €1,183 per aandeel.

Het dividend zal door de volgende bankagenten worden uitgekeerd aan de aandeelhouders:

BNP Paribas Fortis, ING Belgium, KBC en Belfius. Eventuele dividenduitkeringen voor aandelen op een effectenrekening zullen automatisch worden verwerkt door de betreffende bank of beleggingsmakelaar. Dividenduitkeringen voor geregistreerde aandelen worden door Elia groep rechtstreeks betaald aan de aandeelhouders.

Dividendbeleid

Op 21 maart 2019 heeft de raad van bestuur officieel het toekomstige dividendbeleid goedgekeurd dat hij aan de algemene aandeelhoudersvergadering zal voorstellen. Overeenkomstig dit beleid zal het volledige dividend voor het boekjaar niet lager liggen dan de stijging van de consumptieprijsindex (‘inflatie’) in België. De reorganisatie van de Groep die afgerond is, heeft geen impact op het dividendbeleid. Dat beleid ondersteunt onze langetermijnambitie om een echt stabiel dividend aan de aandeelhouders aan te bieden en zorgt ervoor dat we een sterke balans kunnen aanhouden om het investeringsprogramma van de Groep te kunnen financieren.

Ook in de toekomst zullen de dividenden evenwel worden bepaald door de resultaten van de Groep (die op hun beurt door uiteenlopende factoren worden beïnvloed, zoals de evolutie van de Belgische interestvoeten op lange termijn en factoren die buiten de controle van de onderneming liggen), de financiële situatie van onze onderneming, alsook onze financieringsbehoeften (in het bijzonder wat de investeringsuitgaven en het investeringsplan betreft) en onze commerciële vooruitzichten.

Het voorgestelde dividendbeleid bepaalt een uitkeringspercentage van 45,6% van de IFRS-winst die wordt toegerekend aan de eigenaars van gewone aandelen.

EVOLUTIE VAN HET ELIA-AANDEEL TEN OPZICHTE VAN VERGELIJKBARE EUROPESE MARKTSPELERS

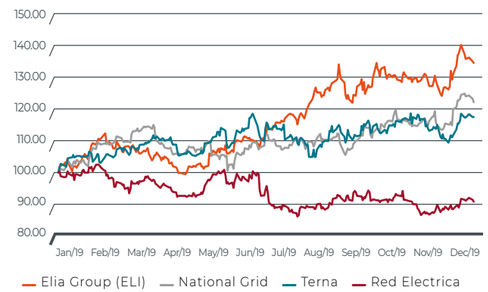

AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR

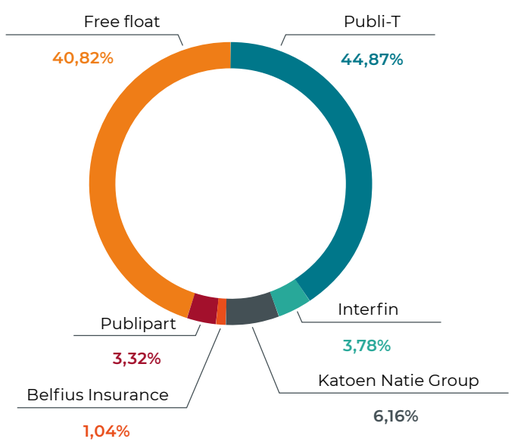

FINANCIELE KALENDER

13 april 2020	Jaarverslag 2019 beschikbaar op de website
19 mei 2020	Algemene aandeelhoudersvergadering
20 mei 2020	Tussentijdse resultaten eerste kwartaal 2020
01 juni 2020	Dividenduitkering 2019
29 juli 2020	Publicatie halfjaarlijkse resultaten 2020
25 november 2020	Tussentijdse resultaten derde kwartaal 2020

INVESTEERDERS

Voor alle vragen over Elia en haar aandeel, kunt u contact opnemen met:

Elia
Departement Investor relations:
Keizerslaan 20 • 1000 Brussel, België
Tel.: +32 2 546 75 79 • Fax: +32 2 546 71 80
E-mail: investor.relations@elia.be

Op de website van Elia groep, www.eliagroup.eu, vindt u informatie over de Groep (persberichten, jaarverslagen, koers van het aandeel, kennisgevingen en dergelijke meer).

Kerncijfers

(in miljoen EUR)	2019	2018	2017 [1]	2016	2015
Geconsolideerde resultaten					
Totaal opbrengsten en andere bedrijfsopbrengsten	**2.319**	1.931,8	867,1	868,1	851,4
EBITDA (*)	**930,2**	750,5	455,4	425,0	442,8
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (EBIT) (*)	**569,7**	*502,6*	*324,6*	*295,0*	*336,4*
Netto financieringslasten	**(139.6)**	(93,2)	(76.5)	(82.9)	(92.8)
Inkomstenbelasting	**(121.0)**	(102.2)	(39.6)	(32.0)	(32,9)
Genormaliseerde nettowinst (*)	**306,8**	280,8	203,4	168,0	175,8
Gerapporteerde nettowinst	**309,1**	307,1	208,5	179,9	210,6
Minderheidsbelangen	***35,5***	*25,7*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Hybride effecten	***19,3***	*6,2*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Eigen vermogen toe te rekenen aan eigenaars van gewone aandelen	**254,3**	275,2	208,5	179,9	210,6

(in miljoen EUR)	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Geonsolideerde balans					
Totaal activa	**13.893,4**	13.754,3	6.582,3	6.241,5	6.435,6
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de vennootschap	**4.022,3**	3.447,5	2.563,3	2.511,4	2.413,6
Eigen vermogen toe te rekenen aan eigenaars van gewone aandelen	***3.320,9***	*2.741,3*	*2.563,3*	*2.511,4*	*2.413,6*
Eigen vermogen toe te rekenen aan eigenaars van gewone aandelen	***701,4***	*706,2*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Netto financiële schuld	**5.523,1**	4.605,6	2.689,1	2.557,3	2.583,4

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Overige kerncijfers					
Regulatory Asset Base (RAB) (bn EUR) [2]	**8,9**	9,2	7,4	7,1	6,7
Dividend per aandeel (EUR)	**1,69**	1,66	1,62	1,58	1,55
Rendement op eigen vermogen (%)	**6,80%**	8,16%	8,14%	7,16%	8,73%
Rendement op eigen vermogen (aangepast) (*)	**7,66%**	10,04%	8,14%	7,16%	8,73%
Winst per aandeel (aangepast) (EUR) (*)	**3,91**	4,52	3,42	2,95	3,47
Eigen vermogen per aandeel (EUR)	**48,4**	44,9	42,1	41,2	39,7
Aantal aandelen (einde periode)	**68.652.938**	61.015.058	60.901.019	60.753.714	60.750.239

(*) Raadpleeg het Financiële Jaarverslag voor een gedetailleerde lijst met definities.

1 De Groep heeft de volledige retroactieve methode van IFRS 15 toegepast, wat resulteert in aangepaste vergelijkende cijfers voor het boekjaar 2017.
2 De Regulatory Asset Base omvat 60% van de RAB van 50Hertz tot 2017 en 80% van de RAB vanaf 2018.

Bespreking en analyse door het management van de resultaten voor 2019

Group realiseert ambitieus investeringsprogramma, sterke operationele en financiële resultaten en is klaar om de volgende fase van de energietransitie te realiseren met maximale welvaart voor de samenleving.

- Netinvesteringen van € 723,5 miljoen in België en € 488,6 miljoen in Duitsland om een betrouwbaar en duurzaam energiesysteem te garanderen, leiden tot een activagroei van 9,0%
- Goede vooruitgang in de toename van interconnectie capaciteit dankzij de ingebruikname van Nemo Link
- Adjusted nettowinst stijgt met 9,0% tot € 306,2 miljoen door de tijdige realisatie van investeringen en sterke operationele prestaties
- Realisatie van een nieuwe bedrijfsstructuur teneinde regulatoire transparantie te verbeteren en onze groeistrategie voort te zetten
- Concretisering van een functionele organisatie op groepsniveau om synergieën op te zetten en onze diensten te verbeteren ten voordele van consumenten
- Tijdens de Algemene Vergadering van 19 mei 2020 zal een dividend van € 1,69 worden voorgesteld

Elia groep

Kerncijfers (in miljoen €)	2019	2018	Difference (%)
Totale omzet, netto regulatoire opbrengensten (lasten) en overige opbrengsten	**2,319.0**	1,931.8	20.0%
Investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	**8.3**	65.6	(87.3%)
EBITDA	**930.2**	*750.5*	*23.9%*
EBIT	**569.7**	502.6	13.4%
Adjusted elementen	***6.0***	*28.1*	n.r.
Adjusted EBIT	***563.7***	*474.5*	*18.8%*
Netto financieringslasten	**(139.6)**	(93.2)	49.8%
Adjusted nettowinst	**306.2**	**280.8**	**9.0%**
Nettowinst	**309.1**	**307.1**	**0.7%**
Minderheidsbelangen	***35.5***	*25.7*	n.r.
Nettowinst toe te rekenen aan de Groep	**273.6**	**281.4**	**(2.8%)**
Hybrid securities	***19.3***	*6.2*	n.r.
Nettowinst to te rekenen aan eigenaars van gewone aandelen	***254.3***	***275.2***	***(7.6%)***
Totaal activa	**13,893.4**	13,754.3	1.0%
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de vennootschap	**4,022.3**	3,447.5	16.7%
Netto financiële schuld	**5,523.1**	4,605.6	19.9%
Kerncijfers per aandeel	**2019**	2018	Difference (%)
Gewone winst per aandeel (EUR) (deel Elia)	**3.91**	4.52	(13.5%)
Return on equity (aangepast) (%) (deel Elia)	**7.66**	10.04	(23.7%)
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de vennootschap per aandeel (EUR)	**48.4**	44.9	7.8%

1 Nettowinst van Elia Groep gecorrigeerd met adjusted elementen gelinkt aan de bedrijfsreorganisatie en regulatoire vergoeding in verband met de acquisitie in 2018.

Financiële resultaten

De vergelijking van de jaarrekening 2019 en 2018 wordt nog steeds aanzienlijk beïnvloed door de verwerving van de Groep van een bijkomende participatie van 20% in Eurogrid op 26 april 2018. Na die transactie is de consolidatie van Eurogrid en haar dochterondernemingen gewijzigd van een vermogensmutatiemethode, die van toepassing was voor de eerste vier maanden van het boekjaar 2018, naar een integrale consolidatie vanaf de datum van de verwerving. Bijgevolg is in de jaarrekening van 2019 een integrale consolidatie van Eurogrid en zijn filialen opgenomen, terwijl in de jaarrekening van 2018 de cijfers voor vier maanden volgens de vermogensmutatiemethode en voor acht maanden volgens de integrale consolidatiemethode zijn opgenomen.

Bovendien wordt Nemo Link, een joint venture met National Grid die in januari 2019 in gebruik werd genomen, geboekt als een investering opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode.

De adjusted nettowinst van de Elia Groep steeg met 9,0% tot € 306,2 miljoen. Deze stijging was het gevolg van de bovenvermelde acquisitie (en de consolidatie-impact ervan), een hoger resultaat voor Elia Transmission, de bijdrage van Nemo Link en het lagere resultaat in Duitsland.

Kijkend naar de verschillende segmenten, merken we een stijging van de adjusted nettowinst in België op met € 7,4 miljoen tot € 122,3 miljoen en voornamelijk dankzij de realisatie van de mark-up investeringen, hogere efficiëntie en incentives en hogere gekapitaliseerde financieringskosten als gevolg van de groeiende activabasis. Dit werd tot op zekere hoogte gecompenseerd door een lagere vergoeding van het eigen vermogen als gevolg van een dalende OLO, hogere IAS 19 en belastingvoorzieningen. De tariefcompensatie voor de financiële kosten verbonden aan de kapitaalverhoging draagt positief bij aan het resultaat (€ 6,1 miljoen).

In Duitsland daalt de adjusted nettowinst met € 38,8 miljoen naar € 177,5 miljoen. Dit effect is bijna volledig toe te schrijven aan de vrijval van een voorziening voor hangende geschillen in 2018 (een daling van € 46,4 miljoen J-O-J). Het effect van het lagere regulatoire rendement bij de start van een nieuwe regelgevende periode wordt bijna volledig gecompenseerd door geactualiseerde inkomstenbasis uit het basisjaar en hogere capex-vergoedingen. De ingebruikname van CWA 1 eind 2018 leidde tot hogere afschrijvingen en financiële kosten.

Met de ingerbuikname van Nemo sinds eind januari, droeg het € 6,5 miljoen bij aan het groepsresultaat in 2019. Bovendien profiteerde het groepsresultaat van een sterkere prestatie van EGI, gedeeltelijk gecompenseerd door hogere niet-gereguleerde financiële kosten.

De **gerapporteerde nettowinst** van de Elia Groep steeg minder sterk, met 0,7% naar € 309,1 miljoen. Adjusted elementen werden opgenomen voor een bedrag van € 2,9 miljoen, en hebben voornamelijk betrekking op kosten in verband met de groep's bedrijfsreorganisatie (- € 2,2 miljoen) en regulatoire verwerkingen in verband met de acquisitie van vorig jaar (€ 5,1 miljoen).

De **nettowinst van de Elia Groep toe te rekenen aan de eigenaars van gewone aandelen** (na aftrek van € 35,5 miljoen minderheidsbelangen en € 19,3 miljoen toe te rekenen aan houders van hybride effecten) daalde met 7,6% tot € 254,3 miljoen. Het resultaat van vorig jaar werd positief beïnvloed door de vrijval van een voorziening voor hangende geschillen (nettobijdrage van € 30,9 miljoen in 2018) en werd gecompenseerd door de tijdige realisatie van investeringen en solide operationele prestaties van de Elia Groep in 2019.

GERAPPORTEERDE NETTOWINST VAN DE ELIA GROEP

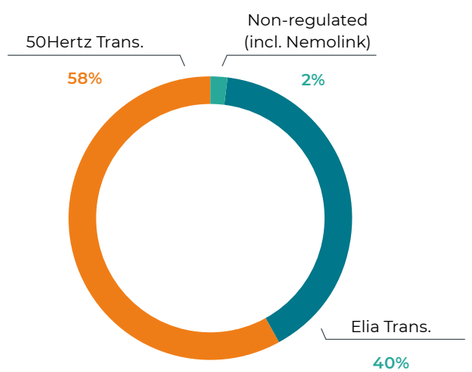

Investeringen

Door internationale hoogspanningsverbindingen uit te breiden en steeds grotere hoeveelheden hernieuwbare energieproductie te integreren, bevordert de Elia Groep zowel de integratie van de Europese energiemarkt als de decarbonisering van onze samenleving.

In 2019 investeerde de Elia-groep € 723,5 miljoen in België en € 488,6 miljoen in Duitsland om te zorgen voor een betrouwbaar en duurzaam energiesysteem dat leidde tot een groei van de Regulatory Asset Base (RAB) met 9,0%

INVESTERINGEN VAN ELIA GROEP IN 2019: €1.212 MIO

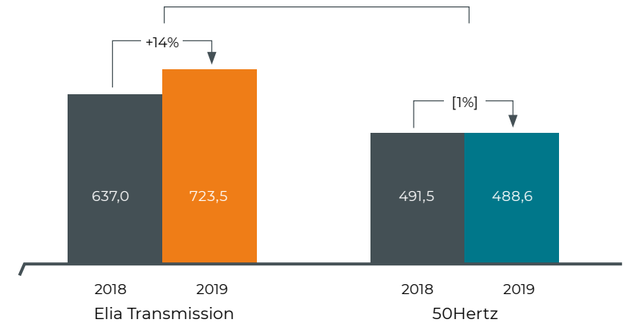

Infrastructuurwerkzaamheden voor meer interconnecties met de buurlanden

De werkzaamheden aan het **ALEGrO** project schieten goed op. De eerste interconnector tussen België en Duitsland wordt gerealiseerd in samenwerking met de Duitse netbeheerder Amprion en zal in 2020 in gebruik worden genomen. Aan Belgische kant zijn de kabelwerken voor de ondergrondse HVDC-verbinding en de bouw van het transformatorstation in Lixhe afgerond.

Na een ontwikkelings- en bouwfase van 10 jaar is transmissiecapaciteit op **Nemo Link**, de onderzeese interconnector tussen Groot-Brittannië en België, sinds 30 januari 2019 beschikbaar voor impliciete day-ahead veiling. De kabel heeft een capaciteit van 1.000 MW en is de eerste onderzeese interconnector van Elia in België. Het is ook het eerste hoogspanningsgelijkstroomproject (HVDC) van het land.

In de haven van Antwerpen heeft Elia voor de tweede fase van het **Brabo-**project de hoogste elektriciteitspylonen (192 m) van de Benelux gebouwd om de overspanning van de Schelde mogelijk te maken. Met het Brabo-project wordt het hoogspanningsnet in en rond de haven van Antwerpen versterkt van 150 kV tot 380 kV. Het project wordt in drie fasen gerealiseerd van 2016 tot 2023.

In augustus 2019 heeft Elia het project **Mercator-Horta** tussen Zomergem en Kruibeke afgerond. De voorbije jaren werden masten, funderingen en geleiders vervangen om de transmissiecapaciteit te verhogen tot 380 kV. Het project Mercator-Horta maakt deel uit van het grotere Mercator-Avelin interconnectie project, een 110 km lange verbinding die 25 gemeentes doorkruist en tot in Frankrijk doorloopt.

In mei 2019 is het eerste deel van de vervangingswerkzaamheden voor de 380 kV-luchtlijn van **Perleberg** naar **Wolmirstedt** van start gegaan. Verschillende bouwbedrijven werken tegelijkertijd aan het tracé om de bouwwerken te versnellen en de impact op de omwonenden en de natuur tot een minimum te beperken.

Naast ons ambitieuze investeringsprogramma investeert Elia Group ook in de optimalisering van bestaande activa door nieuwe technologieën en meer geavanceerde concepten voor netbeheer te integreren. We vervangen luchtlijnen door een nieuw type HTLS-geleider (High Temperature Low Sag) dat grotere stromen kan vervoeren. Waar het aangewezen is, verhogen we dankzij Dynamic Line Rating de transportcapaciteit bij koud en winterig weer. En we integreren netelementen om de elektriciteitsstromen beter te beheren zoals dwarsregeltransformatoren (Phase-Shifting Transformers of PSTs) en HVDC-verbindingen (High Voltage Direct Current of hoogspanningsgelijkstroom).

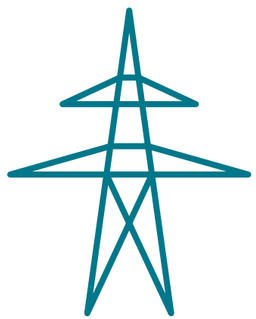

Infrastructuurwerken voor integratie van offshore windenergie

Het **MOG** (Modular Offshore Grid) is het eerste Elia-project met een schakelplatform op zee. Het schakelplatform of stopcontact op zee, ligt in de Noordzee op 40 km voor de Belgische kust. De inhuldiging in september 2019 vond plaats in het bijzijn van Zijne Majesteit de Koning. Het MOG is een kritieke schakel die de hernieuwbare energie van offshore windparken op een efficiënte en veilige manier aan land brengt. Door de kabels van vier windparken (Rentel, Seastar, Mermaid en Northwester 2) te bundelen, besparen we 40 km kabel in vergelijking met de niet-gebundelde variant.

Na een drie jaar durende bouwfase en een totaal investeringsbudget van ongeveer € 1,3 miljard, werd het **Ostwind 1**-project in de Baltische Zee afgerond.

Ostwind 1 verbindt twee offshore windparken (Arkona en Wikinger) via drie 90 km lange onderzeese kabels met het hoogspanningsstation in Lubmin (zie afbeelding 2). 50Hertz gebruikt voor het eerst driefasige 220 kV kabels op wisselstroom (in plaats van 125 kV op wisselstroom). Dat zorgt voor een hogere transmissiecapaciteit. In april 2019 woonde de Duitse kanselier Angela Merkel de inhuldiging van het windpark Arkona (E.ON & Equinor) bij.

Intussen vordert 50Hertz volgens de planning met **Ostwind 2** (zie afbeelding 2). Dit project zal twee bijkomende windparken aansluiten op het hoogspanningsstation in Lubmin: Arcadis Ost (Parkwind) en Baltic Eagle (Iberdrola). Beide bevinden zich 20 tot 30 km ten noordoosten van het eiland Rügen. In oktober 2019 ondertekenden 50Hertz en Parkwind een Memorandum of Understanding (MoU) met specifieke afspraken voor de ontwikkeling, bouw en uitbating van een gezamenlijk offshore platform. De corridor voor de onderzeese kabels werd onderzocht en de sanering van de verontreinigde terreinen werd voltooid.

Met het **Combined Grid Solution**-project realiseren 50Hertz en de Deense netbeheerder Energinet een wereldprimeur door de elektriciteitsnetten van twee landen onderling met elkaar te verbinden via twee offshore windparken. In 2019 werden de onderzeese kabels geïnstalleerd tussen het hoogspanningsstation op zee van de windparken Baltic 2 en Kriegers Flak (zie afbeelding 3). De elektrische installaties op zee zijn nu klaar voor gebruik. De hernieuwbare energie die door de windturbines wordt opgewekt, zal altijd voorrang krijgen. De capaciteit die beschikbaar komt op de verbindingslijn kan worden ingezet bij de elektriciteitsuitwisselingen tussen beide landen.

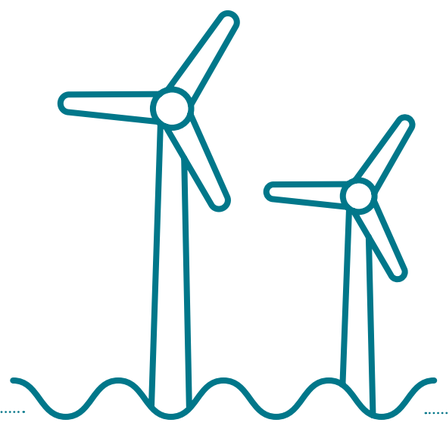

NETTO FINANCIËLE SCHULD & KREDIETSTATISTIEKEN

(in miljoen €)	2018	2019
Net debt	4.605,6	5.523,1
Leverage (D/E) (incl. NCI & hybrid))	1.71x	1.5x
Net debt / EBITDA	6.1	5.9
EBITDA / Gross interest	6.5	6.4
Average cost of debt	2,30%	2,13%
% fixed of gross debt	94,39%	96,8%

De **netto financiële schuld** is gestegen tot € 5.523,1 miljoen (+ 19,9%) als gevolg van het investeringsprogramma van de Groep, een totaal van € 1,2 miljard in 2019. In België steeg de nettoschuld met € 188,3 miljoen met een organische groei die werd gefinancierd door de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten en de opbrengsten van de kapitaalverhoging. Voor Duitsland hebben de financiering van het investeringsprogramma en de lagere liquiditeitspositie van de EEG-kasstromen (- € 429,0 miljoen) geleid tot een stijging van de netto schuld (+ € 835,1 miljoen).

Naast een kapitaalsverhoging van €434,8 millioen, heeft de Elia Groep in 2019 ook een transactie uitgevoerd op de schuldkapitaalmarkt. Begin 2019 profiteerde Elia Transmission van gunstige marktomstandigheden om haar liquiditeitspositie te beheren en de gemiddelde kost van haar schuld te verminderen (-17bps), waarbij het met succes een euro-obligatielening van € 500 miljoen herfinancierde tegen een beduidend lagere coupon, in het belang van de samenleving. Eurogrid heeft in de loop van 2019 geen externe schuld uitgegeven.

De rating van Elia Group door S&P bleef ongewijzigd op BBB+ met stabiele outlook. Ook Eurogrid GmbH heeft een BBB+ rating met stabiele outlook en de Eurobonds ondergebracht in Elia Transmission Belgium hebben eveneens een BBB+ rating.

2019 NETTO FINANCIËLE SCHULD EVOLUTIE

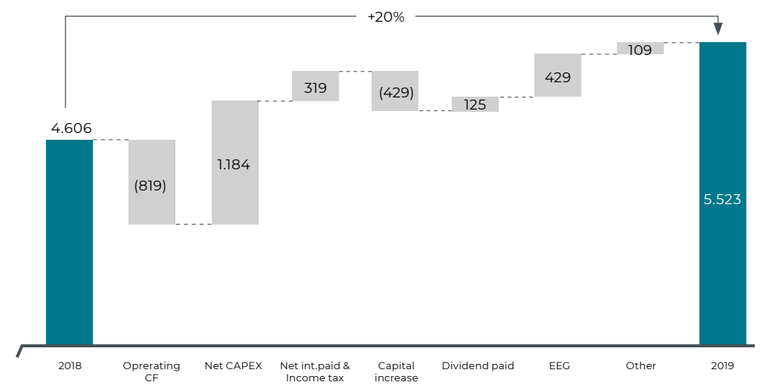

Elia Transmission in België

Elia Transmission kerncijfers (in miljoen €)	2019	2018	Verschil (%)
Totale omzet, netto gereguleerde opbrengsten (lasten) en overige opbrengsten	948,8	959,4	(1,1%)
Opbrengsten	*914,2*	*908,1*	*0,7%*
Overige opbrengsten	*60,7*	*57,2*	*6,1%*
Netto inkomsten (kosten) van afrekeningsmechanisme	*(26,1)*	*(5,9)*	*n/a*
Investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	1,8	1,8	n/a
EBITDA	394,8	369,1	7,0%
EBIT	243,9	228,9	6,6%
Adjusted elementen	*4,7*	*0,0*	*n/a*
Adjusted EBIT	239,2	228,9	4,5%
Netto financieringslasten	(64,4)	(65,4)	(1,5%)
Winstbelastingen	(54,4)	(48,6)	11,9%
Nettowinst	125,0	114,9	8,8%
Adjusted elementen	*2,7*	*0,0*	*n/a*
Adjusted nettowinst	122,3	114,9	6,4%
Totaal activa	6.452,1	5.909,2	9,1%
Eigen vermogen	2.157,5	1.757,1	22,8%
Netto financiële schuld	3.013,4	2,825.1	6.7%
Vrije kasstroom	(444,9)	(263,3)	68,9%

De opbrengsten van Elia Transmission zijn gedaald tot € 948,8 miljoen, een daling met 1,1% in vergelijking met vorig jaar. De opbrengsten werden beïnvloed door hogere afschrijvingen, hogere financieringskosten in verband met de kapitaalverhoging en de goedkeuring door obligatiehouders van de bedrijfsreorganisatie en hogere belastingen. Deze stijgingen werden echter volledig gecompenseerd door lagere kosten voor de ondersteunende diensten en een iets lager toegestane gereguleerde nettowinst, die worden doorgerekend in de opbrengsten ten voordele van de consument.

De **EBITDA** (gestegen met 7,0%) en **EBIT** (gestegen met 6,6%) werden vooral beïnvloed door de hogere afschrijvingen als gevolg van de groeiende activabasis, hogere financieringskosten en hogere lopende belastingen die moeten worden doorgerekend in de tarieven. Die tariefverhogingen werden voor een stuk gecompenseerd door de iets lagere gereguleerde nettowinst. De bijdrage van de investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode (HGRT, Ampacimon en Coreso) bleef gelijk op € 1,8 miljoen.

De **netto financieringslasten** daalden met € 1,0 miljoen (gedaald met 1,5%) in vergelijking met vorig jaar. Begin 2019 profiteerde Elia van gunstige marktomstandigheden om haar liquiditeitspositie te beheren door een obligatielening van € 500 miljoen met vervaldatum in mei 2019 te herfinancieren en zo haar gemiddelde rentelasten aanzienlijk te verminderen, ten voordele van de consument. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door een volledig jaar aan rentelasten in verband met een in het laatste kwartaal van 2018 opgenomen EIB-lening van € 100 miljoen en lagere rentebaten op cash-vooruitbetalingen die tijdens de bouwfase aan Nemo Link werden verstrekt, omdat de Nemo Link-interconnector begin 2019 in gebruik werd genomen. De 'push-down' van de gereguleerde schuld van Elia System Operator (ESO) naar Elia Transmission Belgium (ETB) in het kader van de bedrijfsreorganisatie van de groep (Adjusted element) heeft financiële lasten gegenereerd voor een totaalbedrag van € 4,7 miljoen. Aangezien de bank- en goedkeuringsvergoedingen gespreid zijn over de looptijd van de verschillende obligaties onder IFRS, bedragen de netto financiële kosten die voor de gereguleerde schuld in 2019 zijn opgenomen in totaal € 0,9 miljoen.

Elia Transmission zette sterke resultaten neer, met een **adjusted nettowinst** van € 122,3 miljoen (+ € 7,4 miljoen) voornamelijk dankzij de uitvoering van de mark-up investeringen sinds het begin van de tariefperiode in 2016 (+ € 6,2 miljoen), de sterke operationele prestaties voor incentives (+ € 4,9 miljoen) en hogere gekapitaliseerde financieringskosten verbonden aan de groei van de activabasis (+ € 2,2 miljoen). Die effecten werden enigszins tenietgedaan door de lagere gemiddelde OLO-rente in vergelijking met 2018, die gevolgen hebben voor de vergoeding van het eigen vermogen (- € 5,5 miljoen), hogere voorzieningen voor IAS 19 en belastingen (- € 4,1 miljoen) en iets hogere schade aan de elektrische installaties (- € 1,4 miljoen). Het resultaat werd ook positief beïnvloed door een eenmalige tariefcompensatie voor de financiële kosten van de kapitaalverhoging (+ € 6,1 miljoen) die onder IFRS verwerkt worden in het eigen vermogen.

De **nettowinst** steeg meer uitgesproken met 8,8% tot € 125,0 miljoen als gevolg adjusted elementen gelinkt aan de tariefcompensatie voor de financiële kosten in verband met de push-down van de gereguleerde schuld naar ETB in het kader van de bedrijfsreorganisatie en afgeschreven onder IFRS.

Totaal activa steeg met
€ 542,9 miljoen to € 6.452,1 miljoen, voornamelijk al een resultaat van het investeringsprogramma.

50Hertz Transmission in Duitsland

50Hertz Transmission kerncijfers (in miljoen €)	2019	2018	Verschil (%)
Totale omzet, netto gereguleerde opbrengsten (lasten) en overige opbrengsten	1.360,1	1.364,9	(0,4%)
Opbrengsten	*1.323,6*	*1.403,6*	*(5,7%)*
Overige opbrengsten	*84,1*	*67,4*	*24,8%*
Netto inkomsten afrekeningsmechanisme	*(47,6)*	*(106,1)*	*(55,1%)*
EBITDA	530,5	475,0	11,7%
EBIT	321,3	385,4	(16,6%)
Adjusted elementen	*0,0*	30,6	n/a
Adjusted EBIT	321,3	354,8	(9,4%)
Netto financieringslasten	(65,3)	(45,6)	43,2%
Winstbelastingen	(78,6)	(101,9)	(22,9%)
Nettowinst	177,5	237,9	(25,4%)
Waarvan toe te rekenen aan Elia Groep	142,0	169,2	(16,1%)
Adjusted elementen	*0,0*	*21,6*	*n/a*
Adjusted nettowinst	177,5	216,3	(17,9%)
Balanstotaal	6.279,6	6.752,1	(7,0%)
Eigen vermogen	1.546,5	1.491,8	3,7%
Netto financiële schuld	2.108,1	1.272,9	65,6%
Vrije kasstroom	(656,8)	278,7	(335,7%)

De **opbrengsten van 50Hertz Transmission** zijn stabiel gebleven ten opzichte van vorig jaar (- 0,4%). Bij de start van de nieuwe regelgevende periode in 2019 daalde het regulatoire rendement op eigen vermogen van 9,05% naar 6,91% voor belastingen, maar deze daling werd voornamelijk gecompenseerd door de groei van de activabasis. Bovendien is de offshore vergoeding veranderd en wordt deze vergoed via een afzonderlijke offshore nettoeslag. Hoewel de groei van de activabasis en de geactualiseerde Opex-inkomstenbasis een positieve invloed hadden op de vergoeding, daalde de omzet licht als gevolg van het lager regulatoire rendement op eigen vermogen. Bovendien leidt de nieuwe offshore nettoeslag tot lagere pass-through-kosten van derden voor de offshore-activiteiten.

Hoewel de nieuwe regelgevende periode wordt gekenmerkt door een lager regulatoir rendement op eigen vermogen, steeg de **EBITDA** met € 55,5 miljoen (een stijging van 11,7%). Bij de start van de nieuwe regelgevende periode zijn de voltooide onshore investeringsprojecten doorgerold naar een vergoeding via het basisjaarmechanisme. Samen met de daling van het regulatoire rendement op eigen vermogen van 9,05% naar 6,91%, is de vergoeding voor investeringen ook gedaald (- 64,7 miljoen euro). Deze daling werd echter meer dan gecompenseerd, enerzijds door hogere opbrengsten van het basisjaarmechanisme (+ 100,4 miljoen euro) – gezien de doorrol van voltooide onshore investeringsprojecten naar het basisjaar – en anderzijds door geactualiseerde Opex-opbrengsten bij het begin van de nieuwe regelgevende periode. Ondanks de daling van het regulatoire rendement op eigen vermogen is de offshore investeringsvergoeding gestegen door de groei van de activabasis en de succesvolle ingebruikname van Ostwind 1 vorig jaar (+ € 15,7 miljoen). De personeelskosten namen toe in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, als gevolg van de voortdurende groei van de activiteiten (- € 8,2 miljoen). Dit leidde ook tot een hogere geactiveerde eigen productie (+ € 2,6 miljoen). Tot slot werd de EBITDA ook beïnvloed door de behandeling van de leasekosten met de toepassing van IFRS 16 (+ € 7,6 miljoen) en de toegenomen overige opbrengsten, bijvoorbeeld van uitgekeerde schadevergoedingen (+ € 1,5 miljoen).

De **EBIT** daalde met € 64,1 miljoen (- 16,6%) door de vrijval van een voorziening voor hangende geschillen in 2018 (€ 72,1 miljoen) naar aanleiding van een herbeoordeling tijdens een belastingcontrole. In 2019 werd nog een deel vrijgegeven voor een bedrag van € 5,9 miljoen voor belasting (- € 66,2 miljoen). Afschrijvingen stegen (- € 53,7 miljoen), voornamelijk door de ingebruikname van de eerste kabels en het platform van Ostwind 1 in december 2018 (€ 36,5 miljoen) en de afschrijvingscomponent voor leasing onder IFRS 16 (€ 6,9 miljoen).

Zonder de impact van de belangrijke vrijval van een voorziening voor hangende geschillen in 2018 zou de **adjusted EBIT** zijn gestegen (+ 13,7%), wat getuigt van de sterke operationele prestaties van 50Hertz ondanks de daling van het regulatoire rendement op eigen vermogen bij de start van de derde regelgevende periode.

50Hertz Transmission (op een 100%-basis) boekte een **adjusted nettowinst** van € 177,5 miljoen. Het lagere resultaat (- € 38,8 miljoen) is bijna volledig toe te schrijven aan de vrijval van een voorziening voor hangende geschillen in 2018 (- € 46,4 miljoen). Bovendien is het regulatoire rendement op eigen vermogen (ROE) gedaald (van 9,05% naar 6,91% voor belasting) met de start van een nieuwe regelgevende periode, hoewel deze daling gedeeltelijk werd gecompenseerd door de groei van de activabasis en een geactualiseerde inkomstenbasis voor die periode. In combinatie met de doorrol van voltooide onshore projecten naar het basisjaar stegen de inkomsten verbonden aan het basisjaar (+ € 70,7 miljoen), terwijl de onshore investeringsvergoeding voor investeringen daalde (- € 45,5 miljoen). De offshore investeringsvergoeding steeg (+ € 34,5 miljoen) na de ingebruikname van Ostwind 1 eind 2018. Tot slot werd het resultaat ook beïnvloed door hogere afschrijvingen (- € 37,8 miljoen) in verband met het lopende investeringsprogramma en de hogere financiële kosten (- € 13,9 miljoen).

Het **balanstotaal daalde** met € 472,5 miljoen ten opzichte van het einde van 2018, voornamelijk door een daling van de EEG-cashpositie (- € 429,0 miljoen). In 2019 was er ook een negatieve **vrije kasstroom** van € 656,8 miljoen, waarvan € 429,0 miljoen afkomstig van het EEG-mechanisme. In 2019 werden geen nieuwe schulden uitgegeven. De **netto financiële schuld** steeg met € 835,1 miljoen, voornamelijk als gevolg van de financiering van het lopende investeringsprogramma en de hoge EEG-kaspositie. De EEG-kaspositie bedroeg in december € 430,5 miljoen.

Niet-gereguleerde segment & Nemo Link

Niet-gereguleerde activiteiten & Nemo Link (in miljoen €)	2019	2018	Verschil (%)
Totaal opbrengsten	20,7	13,9	48,9%
Investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	6,5	0,3	n/a
EBITDA	4,8	(7,9)	(160,8%)
EBIT	4,5	(8,9)	(150,6%)
Adjusted elementen	*1,3*	*(3,3)*	*n/a*
Adjusted EBIT	3,2	(5,6)	(157,0%)
Netto financieringslasten	(9,9)	1,3	(861.5%)
Nettowinst	6,6	(3,5)	(288,6%)
Waarvan toe te rekenen aan Elia Groep	*6,5*	*(2,8)*	*(332,1%)*
Adjusted elementen	*0,2*	*4,3*	*(94,9%)*
Adjusted nettowinst	6,4	(7,8)	(182,0%)
Balanstotaal	1.733,5	1.677,9	3,3%
Eigen vermogen	1.207,5	1.052,7	14,7%
Netto financiële schuld	401,6	507,6	(20,9%)

De **niet-gereguleerde opbrengsten** stegen met 48,9% ten opzichte van vorig jaar. De opbrengsten die EGI genereerde, stegen met € 3,0 miljoen tot € 12,5 miljoen doordat er meer 'owner engineering services' en internationale consultingdiensten werden geleverd. Daarnaast werd een eenmalige regulatoire vergoeding gekoppeld aan de verwerving van de bijkomende participatie van het vorig jaar van € 3,8 miljoen opgenomen.

Als investering opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode droeg **Nemo Link** in zijn eerste operationele jaar € 6,5 miljoen bij aan het resultaat van de Groep. De interconnectie werd eind januari 2019 in gebruik genomen. Sindsdien werden 5,6 TWh commerciële stromen uitgewisseld tussen België en Groot-Brittannië. De algemene beschikbaarheid van de interconnector bedroeg 95,8%, maar sinds het vierde kwartaal 2019 is deze opgelopen tot 100%. Ondanks deze hoge beschikbaarheid werden de prestaties van Nemo Link tijdens het jaar beïnvloed door de lage spreads in elektriciteitsprijzen, die het gevolg waren van de hogere CO_2-prijzen op het Europese vasteland en de lage gasprijzen in het Verenigd Koninkrijk. Ook hogere inperkingen dan gepland hadden een invloed op de inkomsten van Nemo Link voor de eerste helft van 2019. Inherent aan de activiteiten van Nemo Link zal deze onderworpen zijn aan de volatiliteit van spreads in elektriciteitsprijzen en dit over de gehele levensduur van het project.

De **adjusted EBIT** steeg tot € 3,2 miljoen. De stijging met € 8,8 miljoen is vooral het gevolg van de bijdrage van Nemo Link (€ 6,5 miljoen), een hogere operationele bijdrage van EGI (+ € 0,6 miljoen) en andere niet-gereguleerde kosten. Rekening houdend met de éénmalige kosten gekoppeld aan de reorganisatie van de bedrijfsstructuur (- € 2,5 miljoen) en de regulatoire vergoeding (+ € 3,8 miljoen) bedroeg de EBIT € 4,5 miljoen.

De **netto financieringslasten** stegen tot € 9,9 miljoen, voornamelijk als gevolg van de rentekosten verbonden aan de achtergestelde obligatielening van € 300 miljoen die in de tweede helft van 2018 werd aangegaan om de acquisitie van een bijkomende participatie in Eurogrid (€ 4,7 miljoen) te financieren. De bedrijfsreorganisatie van de Groep resulteerde in een éénmalige vergoeding (€ 4,3 miljoen) betaald aan obligatiehouders voor de bovengenoemde niet-gereguleerde obligatielening, en genereerde andere financiële kosten ten bedrage van € 0,2 miljoen. De financiering van Nemo Link heeft een netto financieringslast van € 0,5 miljoen met zich meegebracht als gevolg van hogere financieringskosten in verband met de eind 2018 afgesloten financiering van € 210 miljoen, maar deze werd deels gecompenseerd door rentebaten op de cashvooruitbetalingen aan Nemo Link tijdens de bouwfase. Na de kapitaalverhoging eind juni werden deze cashvooruitbetalingen terugbetaald en werd Nemo Link gefinancierd op een manier die vergelijkbaar is met het huidige regelgevende kader in België (33% eigen vermogen / 66% schuld). Tot slot heeft het financieel resultaat van vorig jaar geprofiteerd van adjusted elementen verbonden met de bovengenoemde acquisitie, namelijk een eenmalige financiële winst (€ 9,2 miljoen) in verband met de herwaardering aan reële waarde van de initiele participatie van 60% van de Group in Eurogrid. Dit werd tot op zekere hoogte gecompenseerd door kosten voor de afwikkeling van de hedge gekoppeld aan de hybride lening (€ 3,2 miljoen).

Het **niet-gereguleerde en Nemo Link segment** boekte een **adjusted nettowinst** van € 6,4 miljoen, dankzij de ingebruikname van Nemo Link in 2019 (€ 6,4 miljoen) en een positieve bijdrage van EGI (€ 0,1 miljoen). Verder heeft de aftrekbaarheid van de rentelasten in verband met het hybride effect een belastingkrediet (€ 5,9 miljoen) gegenereerd en deels verminderd met de rentelasten van de achtergestelde obligatielening (€ 3,2 miljoen) en andere niet-gereguleerde kosten (€ 2,8 miljoen).

De totale activa stegen met € 55,6 miljoen tot € 1.733,5 miljoen als gevolg van de kapitaalverhoging, waarvan € 107,8 miljoen werd toegewezen aan het niet-gereguleerde segment om de activiteiten van Nemo Link te financieren. Dit werd gecompenseerd door de bijdrage van niet-gereguleerde activiteiten in het uitbetaalde dividend over 2018. De netto financiële schuld daalde bijgevolg met € 105,9 miljoen tot € 401,6 miljoen.

.

Adjusted elementen – reconciliatietabel

(in miljoen €) - Periode eindigend per 31 december 2019	Elia Transmissie	50Hertz Transmissie (100%)	Niet-gereguleerde activiteiten & Nemo Link (100%)	Consolidatie herwerkingen	Elia Groep
Adjusted elementen					
Gereguleerde compensatie voor acquisitie	0,0	0,0	3,8	0,0	3,8
Kosten van reorganisatie bedrijfsstructuur	4,7	0,0	(2,5)	0,0	2,2
Totaal EBIT adjusted elementen	**4,7**	**0,0**	**1,3**	**0,0**	**6,0**
Reorganisatie bedrijfsstructuur – Fin. lasten	(0,9)	0,0	(4,5)	0,0	(5,4)
Totaal Voor Winstbelastingen - adjusted elementen	**3,8**	**0,0**	**(3,2)**	**0,0**	**0,6**
Belastingimpact	(1,1)	0,0	3,4	0,0	2,3
Netto winst - adjusted elementen	**2,7**	**0,0**	**0,2**	**0,0**	**2,9**

(in miljoen €) - Periode eindigend per 31 december 2019	Elia Transmissie	50Hertz Transmissie (100%)	Niet-gereguleerde activiteiten & Nemo Link (100%)	Consolidatie herwerkingen	Elia Groep
Adjusted items					
Afrekeningsmechanisme vorig jaar	0,0	(2,8)	0,0	1,4	(1,4)
Vermogensmutatiemethode 50Hertz (60% netto winst)	0,0	0,0	0,0	(0,6)	(0,6)
Ingebruikstelling Offshore	0,0	33,3	0,0	0,0	33,3
Energie bonussen	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Kosten acquisitie Eurogrid	0,0	0,0	(3,3)	0,0	(3,3)
Adjusted items EBIT	**0,0**	**30,6**	**(3,3)**	**0,8**	**28,1**
adjusted nettofinancieringslasten	0,0	0,0	(3,8)	0,0	(3,8)
Herwaardering participatie Eurogrid International	0,0	0,0	9,2	0,0	9,2
Adjusted items before tax	**0,0**	**30,6**	**2,1**	**0,8**	**33,5**
Belastingimpact	0,0	(9,0)	2,2	(0,4)	(7,3)
Net profit – Adjusted items	0,0	21,6	4,3	0,4	26,3
Net profit – Adjusted items	**0,0**	**21,6**	**4,3**	**0,4**	**26,3**

Adjusted elementen voor een totaal van € 2,9 miljoen werden opgenomen in 2019, voornamelijk gerelateerd aan kosten in verband met de bedrijfsreorganisatie van de Groep (- € 2,2 miljoen) en een regulatoire compensatie in verband met de acquisitie in het voorgaande jaar (€ 5,1 miljoen).

Reporting parameters

Maatschappelijke zetel

Dit verslag beperkt zich tot Elia System Operator en Elia Asset, die onder de naam Elia als één economische entiteit handelen, en tot 50Hertz Transmission.

De maatschappelijke zetel van Elia System Operator en Elia Asset is gevestigd
Keizerslaan 20
1000 Brussel, België

De maatschappelijke zetel van 50Hertz GmbH is gevestigd
Heidestraße 2
D-10557 Berlin, Duitsland

De maatschappelijke zetel van Eurogrid International is gevestigd
Joseph Stevensstraat, 7
1000 Brussel, België

De maatschappelijke zetel van Elia Grid International is gevestigd
Joseph Stevensstraat, 7
1000 Brussel, België

Verslaggevingsperiode

Dit verslag behelst de periode van 1/1/2019tot 31/12/2019.

Contact

Group Communications and Reputation
Marleen Vanhecke
T + 32 486 49 01 09
Keizerslaan 20
1000 Brussel
info@elia.be
T +32 2 546 72 41

Hoofdzetels Elia groep

Keizerslaan, 20, B-1000 Brussel
T +32 2 546 70 11
F +32 2 546 70 10
info@elia.be

Heidestraße 2
10557 Berlin
T +49 30 5150 0
F +49 30 5150 2199
info@50hertz.com

Concept en eindredactie

Elia Group Communication and Reputation

Grafische vormgeving

www.chriscom.be

Verantwoordelijke uitgever

Pascale Fonck

Ce document est également disponible en français.
This document is also available in English.

We willen iedereen bedanken die meegewerkt heeft aan de samenstelling van dit jaarverslag.

elia group

Elia | 50Hertz | EGI